

ՀԱՅԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՕՐԱՅՈՒՅՑՆԵՐԻ
ԵՎ
ՏԱՐԵՑՈՒՅՑՆԵՐԻ
ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

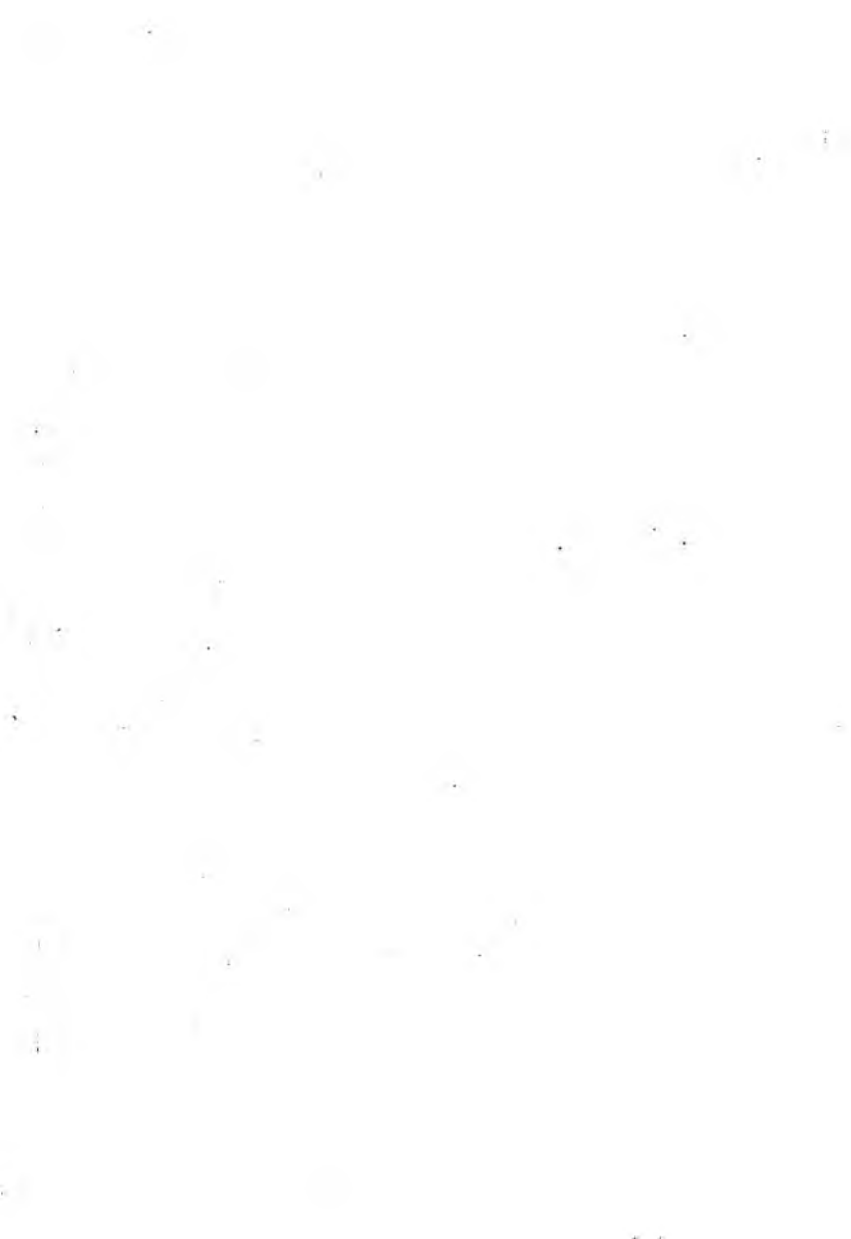
1513-1973

016

12-28

ՀՍՍՀ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱՅԻ ՄԻՆԻՍՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԱԼ. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՑՑՆԵՐԻ ԵՎ
ՏԱՐԵՑՈՒՑՑՆԵՐԻ ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ
1513—1973**

ԵՐԵՎԱՆ 1976

2015

9002

270-02
~~(5062-92)~~
1036-79

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ АРМ. ССР
ГОСУДАРСТВЕННАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ
БИБЛИОТЕКА АРМ. ССР им. А. Ф. МЯСНИКЯНА

ГАИК ХАЧАТРЯН

БИБЛИОГРАФИЯ АРМЯНСКИХ КАЛЕНДАРЕЙ
И ЕЖЕГОДНИКОВ

(На армянском языке)

Ереван, 1976

2012

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳԻՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՈՒՐՎԱԳԻԾ

ՆԵՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամանակը հաշվելու, ժամանակի միավորները ստեղծելու առաջին փորձերը կատարել են մարդկային հասարակության վաղնջական անցյալում: Բանականության աստիճանական զարգացման հետ մարդը կարիք է դրացել պահելու ժամանակի հաշիվը: Չնայած տարբեր ժողովուրդներ ժամանակը հաշվելու տարբեր ձևեր են ընտրել, բայց, քանի որ երկրագնդի վրա ժամանակի ընթացքը կապված է Արեգակի պտույտների ու լուսնային փուլերի հետ, ստեղծվել է երեք տիպի օրացուցային համակարգ՝ լուսնային, լուսնա-արեգակնային և արեգակնային: «Ներկայումս ամբողջ երկրագնդի վրա, բացառությամբ մի քանի երկրների, կիրառվում է արեգակնային օրացույցը, որի հիմքը կազմում է արեգակնային տարին: Օրացույցի պատմության մեջ, որպես արեգակնային տիպական օրացույց հատկանշական են հին եգիպտական, հին հայկական, հին պարսկական և այլ օրացույցներ: Այն օրացույցը, որ կազմված է լուսնի փուլերի և լուսնային տարվա հիման վրա կոչվում է լուսնային օրացույց: Լուսնի տարին աբևադարձային տարույ մոտավորապես 11 օրով կարճ է: Լուսնա-արեգակնային են կոչվել այն օրացույցները, որոնք կազմված են լուսնի ամիսների և արեգակնային տարվա համաձայն» (Հ. Ս. Բադալյան, «Օրացույցի պատմություն», Երևան, 1970, էջ 42—43):

Վերջին երկու հազար տարում համաշխարհային ճանաչում են դտել Հուլյան և նրան հաջորդող Գրիգորյան օրացույցները: Հայտնի է, որ հին հումեացիներն իրենց թվականության սկիզբն ընդունել են Հոռմի հիմնադրման տարին՝ մ. թ. ա. 753 թվականը: Հումեացիներն աստվածացրել են Հոռմի առասպելական հիմնադիր Հոռմուլոսին և մ. թ. ա 753-ը ընդունել Հոռմեական կայսրության սկիզբ, Հոռմի հիմնադրման տարի, հոռմեական տարեգրության պատմության մեջ դա եղակի աստվածացում չէ: Յուրաքանչյուր

ժողովրդի տարեգլխի ծնունդը կապված է որևէ աստծու կամ պատմական մեծ իրադարձության հետ: Հեռավոր ժամանակներում օրացույցները անկայուն են եղել: Գահ բարձրացող յուրաքանչյուր արքա ստիպում էր, որ ժամանակը հաշվվի իր թագադրության տարուց: Այդ իսկ պատճառով մի հարյուրամյակում նույն ժողովուրդը հաճախ յոթ-ութ տարեգլուխ էր ունենում: Եվ պատմիչը որևէ դեպք հիշատակելու համար գրում էր, որ դա եղել է այսինչի կամ այնիչի թագավորության այսինչ տարում: Սակայն բոլոր ժողովուրդներն էլ օժտված են ավանդապահության ինքնատիպ խառնվածքով: Գործ ունենալով, նոր պարտադրյալ տարեգլխի հետ, նրանք զուգահեռաբար հաշվումներ էին կատարում նախկին տարեգլխով, Հռոմուլոսյանն աշխարհի երկարակյաց տարեգլխաօրացույցներից է, գոյատևել է 708 տարի (մ. թ. ա. 753—մ. թ. ա. 45): Այդ օրացույցը, սակայն, տառապում էր անճշտություններով, չէր համապատասխանում արեգակնային կամ լուսնաարեգակնային հաշվումներին: Հռոմուլոսյան օրացույցը կարգավորելու նպատակով Հուլիոս Կեսարը (մ. թ. ա. 100—մ. թ. ա. 44) Հռոմ է հրավիրում նշանավոր տոմարագետների ու աստղագետների: Բարեփոխությունը հիմնականում կատարում է ալեքսանդրիացի գիտնական Սոսիգենը: Վերջինս ընդունում է չորս տարվա պարբերաշրջանի տեղը, առաջին երեք տարին (յուրաքանչյուրը 365 օրով) կոչում է հասարակ, իսկ չորրորդ տարին (366 օրով)՝ նահանջ: Բարեփոխված այդ օրացույցը Հուլիոս Կեսարի անունով կոչվում է Հուլյան և գործածության մեջ է մտնում մ. թ. ա. 45 թվականի հունվարի 1-ից:

Ինչպես աշխարհի մյուս երկրներում, այնպես էլ Հռոմում օրացույցային հաշվումները կատարում էին քրմերը: Զորսի փոխարեն նրանք երեք տարուց մեկ են հաշվել նահանջ տարի: Այդ պատճառով մ.թ.ա. 45-ից մինչև մ. թ. ա. 9 թվականը առաջացել էր երեք օրվա սխալ: Հուլյան տոմարի այդ մասնակի սխալը մ. թ. ա. 9 թվականին ուղղում է Օգոստոս կայսրը: Այսպիսով մ. թ. ա. 8 թվականից Հուլյան օրացույցը ստանում է ճիշտ այնպիսի տեսք, ինչպիսին այժմ է.

հունվար 31 օր
փետրվար 28 (29) օր
մարտ 31 օր
ապրիլ 30 օր
մայիս 31 օր
հունիս 30 օր

հուլիս 31 օր
օգոստոս 31 օր
սեպտեմբեր 30 օր
հոկտեմբեր 31 օր
նոյեմբեր 30 օր
դեկտեմբեր 31 օր

Հուլյան օրացույցը, որ Հռոմուլոսյանի բարեփոխված տարբերակն էր, գոյատևել է մոտ 16 դար՝ մ. թ. ա. 8 թվականից մինչև 1582 թվականը: Հուլյան տոմարին փոխարինել է Գրիգորյանը: Ինչու՞ Բանն այն է, որ Հուլյան օրացույցը արևադարձային տարուց պակաս էր 11 րոպե 14 վայրկյանով: 128 տարում այդ տարբերությունը կազմում էր մեկ օր: Մինչև 1582 թվականը տարբերությունը դարձել էր 10 օր: Հռոմի Գրիգորիոս 13-րդ պապի հրամանագրով 1582 թվականի հոկտեմբերի 4-ից հետո Հուլյան տոմարը ճշտվում է՝ 10 օր առաջ գցելով: 1582-ի հոկտեմբերի 5-ի փոխարեն սկսում են հաշվել 1582-ի հոկտեմբերի 15: Այդ ժամանակից Հուլյան տոմարը անվանափոխվում է և Գրիգորիոս պապի անունով կոչվում Գրիգորյան:

Գրիգորյան տոմարին անցնելու ժամանակագրությունը առանձին երկրներում

1582-ի հոկտեմբերի 15	Իտալիա՝
1582-ի » »	Իսպանիա
1582-ի » »	Պորտուգալիա
1582-ի դեկտեմբերի 20	Ֆրանսիա
1583-ի հունվարի 1	Հոլանդիա
1583-ի հունվարի 16	Բավարիա
1584-ի հունվարի 17	Գերմանիա (կաթոլիկները)
1587-ի հունվարի 1	Նիսաստան
1587-ի նոյեմբերի 1	Հունգարիա
1610-ի սեպտեմբերի 2	Պրուսիա
1700-ի մարտի 1	Գերմանիա (քողոքական մասը)
1700-ի մարտի 1	Դանիա
1752-ի սեպտեմբերի 14	Անգլիա
1753-ի մարտի 1	Շվեդիա
1873-ի հունվարի 1	Ճապոնիա
1911-ի նոյեմբերի 20	Չինաստան
1918-ի փետրվարի 14	Սովետական Ռուսաստան
1919-ի փետրվարի 1	Սերբիա
1923-ի մարտի 20	Հունաստան
1927-ի հունվարի 1	Թուրքիա
1928-ի հոկտեմբերի 1	Եգիպտոս

Հարկ է նշել, որ որևէ գործչի ծննդյան թվականն ու օրը հիմն ու նոր տոմարով տալու համար պետք է հաշվի առնել, թե նա որ

երկրում է ծնվել: Օրինակ, ՍՍՀՄ-ում 1918 թվականի փետրվարի 14-ից հետո ծնվածի համար հին ու նոր տոմար չեն օգտագործում, որովհետև նրա ծնունդն արտահայտված է նոր տոմարով: Եթե տվյալ գործիչը ծնվել է Ռուսաստանում 1901—1918-ի ժամանակաշրջանում, ապա ծննդյան օրին գումարում են 13 օր (այսպես, մարտի 1-ը հին տոմարով, իսկ նոր տոմարով՝ մարտի 14-ը), եթե ծնվել է 19-րդ դարում, ապա ավելացնում են 12 օր, 18-րդ դարում՝ 11 օր, 17-րդ դարում՝ 10 օր: 16-րդ դարից հտհաշված յուրաքանչյուր 128 տարվա համար ավելացնում են մեկ օր: Եթե գործիչը ծնվել է Իտալիայում, ասենք, 17-րդ դարում, ապա հին ու նոր տոմար չեն օգտագործում, որովհետև նրա ծնունդն արտահայտված է նոր տոմարով: Հետևապես վերևի աղյուսակը կողմնորոշում է, թե ինչպես պիտի հաշվել հին ու նոր տոմարները տարբեր երկրներում:

Հուլյան տոմարը քրիստոնեական եկեղեցին ընդունել էր նիկիայի 325 թվականի տիեզերաժողովից հետո:

Մինչև մեր թվականության 6-րդ դարը օրացուցային սահմանազատող դարաշրջան (էրա) չկար: Բայց ահա վանական Դիոնիսիոս Կրտսերը 532 թվականին հայտարարում է, թե Հիսուս Քրիստոսը ծնվել է Հռոմի հիմնադրման 753 թվականի դեկտեմբերի 25-ին: Այս քմահաճ, մտացածին «հայտնություն» պատճառով առաջարկում են Հռոմի հիմնադրման 753 թվականը համարել Քրիստոսի ծննդյան թվական: Եվ քրիստոնեական աշխարհում տարածվում է նոր թվականություն, որի առաջին տարում, իբր, ծնվել է Քրիստոսը: Ուստի Մ. թ. ա. 1 թվականը դառնում է սահմանագիծ քրիստոնյա ժողովուրդների պատմության համար:

Մարդկային հասարակության քաղաքակրթության հնագույն օրրաններից մեկում՝ Հայկական լեռնաշխարհում տոմարական հաշվումներ են կատարել անհիշելի ժամանակներից: 1946-ին ՀՍՍՀ Թումանյանի (նախկին Ալավերդու) շրջանի Սանահին գյուղում պեղումների ժամանակ հայտնաբերվել է 3 հազար տարվա հնություն ունեցող մի գոտի, որ ծառայել է նաև որպես օրացույց (տե՛ս Բ. Ե. Թումանյան, Հ. Հ. Մնացականյան, «Բրոնզե դարի գոտի-օրացույց», Երևան, 1965): Հայկական օրացույցի մասին սկզբնաղբյուրներում քիչ բան է պահպանվել: Ամենահին հիշատակությանը հանդիպում ենք Քերթովահայր Խորենացու գրքում. «Որովհետև թեպետ մեր նախորդ դուխներում հիշատակած կարգերն ու դեղեցիկ սովորություններն սահմանվեցին Վաղարշակից և ուրիշ հին թագավորներից, բայց նրանք մեծամեծ արվեստներից ու գիտություններից զուրկ էին մնացել, ավելի կոշտպուտների և

ասպատակություններէ հետեւելով, իսկ այնպիսի գիտություններէ կամ անփութ չէին կամ ձեռնհաս չէին, ինչպես շաբաթներ, ամիսներ, տարւան շրջաններ (սահմանելը). նրանք այսպիսի բաներ չգիտեին, գործ էին ածում ուրիշ ազգերինը: Նույնպես և չկար ծովագնացություն մեր աշխարհի ծովականների վրա, ոչ էլ ճանապարհորդություն գետերով, ոչ ձկնորսության գործիքներ, նույնիսկ երկրագործությունն ամեն տեղ տարածված չէր, այլ քիչ տեղերում. նրանք հյուսիսական ազգերի նման ապրում էին հում մսով և սրա նման բաներով: Այս բոլորը սահմանվեցին Արտաշեսի ժամանակ» (Մովսես Խորենացի, «Հայոց պատմութիւն», Երևան, 1940, էջ 126): Այստեղ որոշակի ասվում է, որ հայոց Արտաշես Ա Բարին թագավորը իր թագավորության (մ. թ. ա. 189—մ. թ. ա. 160) ժամանակ կարգավորել է հայոց տոմարը: Հասկանալի է, դա չի նշանակում թե հայկական օրացույցի պատմութիւնը սկսվում է Արտաշես Առաջինից:

Արևապաշտ, արևի երկրի բնակիչ հայը հնուց ի վեր օգտագործել է արեգակնային օրացույցը: Հայկական օրացույցը մի քանի տարեգլուխ է ընդունել: Դրանցից է Հայկա թվականը (կոչվում է նաև Հայկա շրջան, Բուն Հայկա թվական կամ Բուն թվական Հայոց): Հատ Դևոնդ Ալիշանի հաշվումների Հայկ նահապետը բունավոր Բելին սպանել է մ. թ. ա. 2492 թվականի նավասարդի 1-ին (օգոստոսի 11-ին), Հաղթության այդ մեծ օրը հայերը համարել են իրենց տարեգլխի սկիզբը, որ պայմանականորեն կոչվում է Բուն թվական հայոց կամ Հայկա թվական (տե՛ս «Յուշիկք հայրենյաց հայոց», հ. Ա, Վենետիկ, 1869, էջ 95): Այժմ էլ հայոց եկեղեցական օրացույցները հայոց թվականության (էրա) սկիզբը համարում են մ. թ. ա. 2492 թվականը: Դա կատարվում է թվաբանական պարզ հաշվարկով: 1972 թվականը Հայկա թվականով արտահայտելու համար 1972-ին գումարում են 2492, ստացվում է 4464: Բայց քանի որ Հայկա թվականի սկիզբը օգոստոսի 11-ն է, իսկ ժամանակակից թվականի սկիզբը հունվարի 1-ը, ապա Հայկա թվականն իր մեջ ընդգրկում է Գրիգորյան (ժամանակակից) օրացույցի մեկ տարվա երկրորդ կեսը և հաջորդ տարվա առաջին կեսը: Այդ պատճառով էլ այժմ հայկական եկեղեցական օրացույցները 1972-ն արտահայտելու համար գրում են 4464—4465:

Ամենայն հավանականությամբ հեթանոս հայերը առաջնորդվել են Բուն Հայկա թվականով, ըստ որի տարին ուներ 12 ամիս (յուրաքանչյուրը՝ 30-ական օրով) և 13-րդ (լրացուցիչ) մեկ ամիս (5 օրով): Ահավասիկ Բուն Հայկա օրացույցը.

Նավասարդ	30 օր	Մեհեկան	30 օր
Հոռի	30 օր	Արեգ	30 օր
Սահմի	30 օր	Ահեկան	30 օր
Տրե	30 օր	Մարերի	30 օր
Քաղոց	30 օր	Մարգաց	30 օր
Արաց	30 օր	Հրոտից	30 օր
		Ավելյաց	5 օր

Հայոց ամսանունները դիցաբանական ծագում ունեն։ Որոշ հայ տոմարագետների գտնում են, որ հայոց տոմարի ամիսները կոչվել են Հայկ նահապետի 12 ուստրերի և դուստրերի անուններիով։ Հայկական ամսանունների մեջ ուշագրավ են նավասարդն ու Արեգը։ Նավասարդ նշանակում է նոր տարի (նավ-նոր, սարդ-տարի)։ Ի դեպ, նավասարդի նմանությունը է հայերենում կազմվել նաև երիտասարդ բառը։ Արեգը նաև հայկական բոլոր ամիսների առաջին օրվա անունն է։ Եվ պատահական չէ, որ հին հայերը նոր տարվա առաջին օրը և բոլոր ամիսների առաջին օրերը Արեգ են կոչել։ Դրա մեջ արտացոլվում է հայ ժողովրդի արևապաշտությունը։ Բացի այդ, միշտ չէ, որ հայերը իրենց տարեգլուխը համարել են օգոստոսի 11-ը։ Ուսումնասիրությունները պարզում են, որ հայերը մի ժամանակ իրենց նոր տարին սկսել են դարնանային գիշերահավասարի օրը՝ մարտի 21-ին, որ համապատասխանում է հայոց Արեգ ամսվա Արեգ օրվան։ Դա նշանակում է, որ հայերը տարեգլուխ են ընդունել նաև գարնան սկիզբը, բնության վարթոնքը և նոր տարվա առաջին ամիսն ու առաջին օրը Արեգ են կոչել՝ ցանկանալով, որ արևը բերքառատ դարձնի տարին։

Անուններ են ունեցել նաև հայկական ամսվա բոլոր 30 օրերը. ահա դրանք.

1. Արեգ	12. Անի
2. Հրանդ	13. Պարխար
3. Արամ	14. Վանատուր
4. Մարգար	15. Արամազդ
5. Ահրանք	16. Մանի
6. Մազդեղ	17. Ասակ
7. Աստղիկ	18. Մասիս
8. Միհր	19. Անահիտ
9. Չոպաբեր	20. Արագած
10. Մուրց	21. Գրգուռ
11. Երեմկան	22. Կորդուիթ

23. Ծմակ
24. Լուսնակ
25. Ցրոն (Սփյուռ)
26. Նպատ

27. Վահագն
28. Սիմ
29. Վարագ
30. Գիշերավար

Այս օրանունները ոչ միայն արտացոլում են Հայկական լեռնաշխարհի նշանավոր տեղանունները, այլև հայոց յուրովի դիցարան են: Այստեղ են հայոց բոլոր աստվածները և նրանց մեջ ամենահին հայկական աստվածը՝ Վանատուրը, որ հյուրընկալության, ինչպես և նոր տարվա (Ամանորի) աստվածն է: Հին հայերը տոմարի հանդեպ ոչ միայն խստապահանջ, այլև նրբանկատ են եղել: Դրա վկայությունն այն է, որ հայոց ամենահին աստվածը՝ Վանատուրը նվիրված է եղել նոր տարվան, հայկական տարեգլխին:

Հայերը ունեցել են ոչ միայն իրենց ազգային ամսանուններն ու օրանունները, այլև հին եգիպտացիների նման օրը (գիշերն ու ցերեկը) բաժանել են 24 հավասար մասերի (ժամերի) և դրանց տվել հետևյալ անունները.

Ցերեկվա ժամանուններ

Այգ	Շանթակող
Ծալգ	Հրակաթ
Ծայրացյալ	Հուրփայլյալ
Ճառագայթյալ	Թաղանթյալ
Շառավիղյալ	Արագոտ
Երկրատես	Արփող

Գիշերվա ժամանուններ

Խավարուկ	Հավաթափյալ
Աղջամուղջ	Գեղակ
Մթացյալ	Լուսաճեմ
Շաղավոտ	Առավոտ
Կամավոտ	Լուսափայլ
Բավակաճ	Փայլածու

Այս անունների մեջ ի հայտ է գալիս հին հայերի գեղագիտական ճանաչողությունը ցերեկվա ու գիշերվա առանձին պահերի երանգները նրբաճաշակորեն բնորոշելու գործում: Դրանցից մի

քանիսը ժամանակակից հայերենում պահպանվել են արդեն ոչ թե որպես ժամի անուն, այլ ցերեկվա ու գիշերվա որևէ պահը ցուցանող հասկացություն (օրինակ՝ այգ, աղջամուղջ, առավոտ)։

Հին հայկական օրացույցը նույնպես տառապում էր անշըճ-տույթուններով։ Եվ, չնայած հայերն ունեցել են հմուտ տոմարագետներ, որոնք կարող էին Հուլյան տոմարից օգտվելով ճշգրտել հայկական օրացույցը, բայց հայ եկեղեցին իր ազգային դիմագիծը պահելու համար դավանաբանական պայքար էր մղում բյուզանդական եկեղեցու դեմ և չէր համաձայնում ընդօրինակել օտարների տոմարական ճշտումները։ Վերջապես 584 թվականին, Դվինի ժողովում Մովսես Եղվարդեցի կաթողիկոսի առաջարկով հայերն ընդունում են նոր, ճշտված տոմար, որ կոչվում է Հայոց մեծ թվական։ Ըստ այդ տոմարի առաջին տարին սկսվում է 552 թվականի հուլիսի 11-ից։

Տասնմեկերորդ դարում հայերը շարժական տոմարից անցնում են անշարժ տոմարին։ Հովհաննես Սարկավազը 1085-ին բարեփոխում է Հայոց տոմարը, որ կոչվում է Հայոց անշարժ տոմար, Հայոց փոքր թվական կամ Սարկավազադիր թվական։ Հայկական այս նոր տարեգլխի սկիզբը 1085-ի օգոստոսի 11-ն է։ Հետագա դարերում այդ տոմարը հայերը զուգահեռաբար գործածում են Հայոց մեծ թվականի հետ։

1317-ին Աղանայի ժողովում հայերը որոշում են կիրառել Հուլյան տոմարը։ Սակայն վերջինս չկարողացավ դուրս մղել հայկական ազգային տոմարները՝ Բուն Հայկա թվականն ու Հայկա մեծ թվականը։ Հարկ է նշել, որ մինչև 1317-ը Հուլյան տոմարը անծանոթ չէր հայերին։ Երկրորդ դարի սկզբներին, Տրայիանոս և Ադրիանոս կայսրերի ժամանակ, երբ Հայաստանը հարկատու էր Հռոմին, հայերը պարտադրված առաջնորդվել են նաև Հուլյան տոմարով։ Բայց դա, հավանաբար, եղել է մի կարճ ժամանակամիջոց։

Տասնվեցերորդ դարի նշանավոր տոմարագետ Ազարիա Զուղայեցին կազմում է մի օրացույց, որ հայտնի է Ազարիայի կամ Զուղայեցիների տոմար անունով։ Զուղայեցին «հիմնականում պահպանում էր հայկական նախկին օրացույցի սկզբունքը՝ տարին անշարժ էր, ուներ 12 ամիս՝ 30-ական օրով ու հավելյալ ամիս՝ 5 օրով։ Նահանջ տարիներին 12-րդ ամիսն ունենում էր 31 օր։ Ազարիա Զուղայեցու տոմարով տարեափոխըն օգոստոսի 11-ից տեղափոխված էր աստղագիտական թվահաշիվ՝ դարնանային դիշերահավասարի օրը՝ մարտի 21-ը։ Ամիսների անունները

մեծ մասամբ արաբական էին և հռոմեական (Հուլյան) տոմարի համեմատությամբ ունեին հետևյալ պատկերը.

Աղարիայի տոմար	Հռոմեական (Հուլյան) տոմար
Շամսի 1	մարտի 21
Ադամի 1	ապրիլի 20
Շբաթի 1	մայիսի 20
Նախայի 1	հունիսի 19
Ղամարի 1	հուլիսի 19
Նաղարի 1	օգոստոսի 18
Թիրայի 1	սեպտեմբերի 17
Դամայի 1	հոկտեմբերի 17
Համերայի 1	նոյեմբերի 16
Արամի 1	դեկտեմբերի 16
Օվդանի 1	հունվարի 15
Նիրհանի 1	փետրվարի 14
Հավելյացի 1	մարտի 16

Աղարիայի տոմարը գործածվել է Նոր Զուղայի և Հնդկաստանի հայկական գաղութներում» («Հայկական սովետական հանրագիտարան», հ. 1, Երևան, 1974, էջ 100): Որոշ ժամանակ անց Զուղայեցիին այս ամիսներին տվել է հայկական գեղեցիկ անուններ, որոնք չեն գործածվել: Ահա այդ ամսանունները.

1. Յողաբեր—Շամս	8. Տերևաթափ—Դամալ
2. Մաղկավետ—Ադամ	9. Զյունաբեր—Համիրայ
3. Գետահոս—Շբաթ	10. Սառուցյալ—Արամ
4. Պողավետ—Նախա	11. Հողմաշունչ—Օվդան
5. Առատահոս—Ղամար	12. Զյունահալ—Նիրհան
6. Գոհություն—Նաղար	13. Մանիշակ—Հավելյաց
7. Պողակիթ—Թիրայ	

Հետագայում հայկական ամսանուններ ստեղծելու փորձ է կատարել նաև Նահապետ Ռուսինյանը:

Հայաստանում սովետական իշխանության հաստատումից հետո գործածվում է Գրիգորյան տոմարը: Հայկական եկեղեցին Գրիգորյան տոմարը պաշտոնապես ընդունել է միայն 1923 թվականին:

Հայաստանում հեթանոսության շրջանում կիրառվող հայկական և օտար տոմարները հաշիվը պահում էին քրմերը: Քրիստոնեությունն ընդունելուց հետո հայկական օրացույցը դարձավ հայ եկեղեցու մենաշնորհը: Մեսրոպյան գրերի գյուտից հետո հայկական տոմարի մասին տվյալներ են պահպանվել գրավոր ձևագրերում և վիճադիր արձանագրություններում:

1513 թվականին Վենետիկում լույս տեսավ «Պարզատուժար»-ը: Դա հայերեն առաջին տպագիր օրացույցն էր:

Անցած 460 տարում լույս են տեսել 1000 անունից ավելի հայերեն օրացույց ու տարեցույց: Մինչև այժմ, սակայն, փորձ չի արվել կազմելու դրանց մատենագիտությունը: Այդ աշխատանքը իրագործելուն խանգարել է երկու հիմնական պատճառ.

Ա. գիտականորեն ղեկավար է որոշել, թե օրացույցներն ու տարեցույցները ինչ «ժանրի» են պատկանում: Դրանք գտնվում են պարբերական մամուլի և տպագիր գրքի սահմանափակին, բայց առանձին վերցրած ոչ պարբերական մամուլ են, ոչ էլ՝ տպագիր գիրք: Հայ մատենագիրները հաշվի առնելով որոշ օրացույցների գիտաձևանշողական արժեքը, դրանք մտցրել են պարբերական մամուլի մեջ, որի շնորհիվ մատենագիտական շրջանառության մեջ են մտել շուրջ հարյուր օրացույց ու տարեցույց: Բայց դա կատարվել է առանց գիտական քննության: Մատենագրման շնորհիվ հարյուրավոր արժեքավոր օրացույցներ ու տարեցույցներ:

Բ. հայկական օրացույցների ղգալի մասը չի պահպանվել: Առանձին օրացույցների մասին էլ կցկտուր տեղեկություններ կան միայն պարբերական մամուլի էջերում, որոնց մատենագիտությունը կազմելու համար պետք է «թերթեր» ամբողջ հայ պարբերական մամուլը: Միաժամանակ եղել են շատ օրացույցներ, որոնց մասին պարբերական մամուլը ոչինչ չի նշել: Դրանք անվերադարձ կորուստ են հայ տպագիր գրքի ամբողջական մատենագիտության համար:

Ականավոր բանասեր ու հանրագիտակ Թևոդիկի 1911-ի «Ամենուն տարեցույց»-ում (էջ 5—9) տպագրված է «Յուդահանդես հայ օրացույցներու և տարեցույցներու» տեղեկատու հոդվածը, որ կազմել է բանասեր Ներսես Ակինյանը (որոշ լրացումներ կատարել է ինքը՝ Թևոդիկը): Դա եղել է օրացույցների մատենագիտություն կազմելու առաջին և վերջին փորձը: Ակինյանը, սակայն, հայերեն օրացույցների ցուցակը «Պարզատուժար»-ից սկսելու փոխարեն սկսել է 1565-ից, Վենետիկում լույս տեսած «Նաու-

նաչլին՝ յուր տոմարի, գեղեցիկ և պիտանի» օրացույցից: Ավելին, 1513-ից մինչև 1910-ը տպագրվել է հայկական ավելի քան 300 օրացույց ու տարեցույց, մինչդեռ Ակինյանի վերոհիշյալ ցանկում տեղ է դրել մոտ 200-ը:

Այս գիրքը հայկական տպագիր օրացույցի պատմությունն ու մատենագիտությունը (1513—1973) ներկայացնելու առաջին փորձն է:

ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՏԵՐՄԻՆԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայկական տպագիր օրացույցները կոչվել են պարզատոմար, տոմար, տոմար, տոնացույց, տոնացուցակ, հանապաղօրդյան, եղանակ, զազամիա, տարեցույց, ընկեր հայկական, տարեմիջ, հուշատետր, էֆիմերտե, ամսանախ, կաղանդք, կաղանդացույց (նաև՝ կաղանդիկոն), տոնապատճառ, տոնամակ (տոնանամակ), տոնական գիրք, տարեգիրք, տարեգլուխ, նաև՝ տարեմուտ: Այս բառերը, սակայն, հիմանիշներ են դարձել տպագիր օրացույցների անվանումներում: Դրանցից յուրաքանչյուրը ունի իր նրբերանգը: Ահավասրիկ.

Յրացույց. Թևոդիկը հասկացությունն սահմանումը տվել է այսպես. «Տարվան օրերուն, ամսոց, եղանակաց ու տոներու ցուցակը պարունակող մատենիկ», ապա մեկնաբանել. «Օրացույցը, մանավանդ անցյալի մեջ, լի էր աստղագիտական ու մետեորաբանական ցուցմունքներով, այս պատճառով կոչված նաև էֆիմերտե, անծանոթ է հին դարերու բոլոր քաղաքակիրթ ժողովրդաց և տարածվեցավ տպագրության գյուտեն անմիջապես վերջ: Կիմբագրվեր բժիշկներեն և տոմարագետներեն, որոնք հաճախ ախտամոլներ ալ էին, ուստի օգտակար դիտելիաց առընթեր կպարունակեր օդի սուտուիտիլ զուշակութուններ» (տե՛ս «Ամենուն տարեցույցը», 1929, Փարիզ, էջ 53):

Օրացույց, գիրք, որ պարունակում է տարվա բոլոր օրերը հաջորդաբար, բաժանված ամիսների, շաբաթների, լուսնի օրերը, արեղակի ծագումը ամեն օր, տարվա եղանակները, և բացի սրանցից՝ այլ տեղեկություններ, նախելով թե ինչ նպատակով է կազմված: Ամեն տարվա համար նոր օրացույց է պատրաստվում, և մի օրացույցը մյուս տարվան չի հարմարում: Եկեղեցական օրացույց, որ բացի վերահիշյալ նյութերից պարունակում է սրբերի տոները, յուրաքանչյուր օրվա համար, պասքերը, եկեղեցական պաշտամունքի շարահանները ևն: Քաղաքական օրացույց, որ պարունակում է քաղաքական նշանավոր անցքերի տարեդարձները, քաղաքական

կամ պետական տոները են: Պատի օրացույց, բաղկացած 365 կամ 366 թերթից, ամեն մի օրվա համար մի թերթ, որ տվյալ օրն անցնելուց հետո պոկվում դեն է ձգվում: Սեղանի օրացույց, նույնպես բաղկացած 365 կամ 366 թերթից, որոնք անց են կացրած երկու ողորկ ու կոր ճաղերի վրա և կարող են շուռ տրվել ըստ կամի. գործնական և պիտանի է ատյանների, առևտրական հիմնարկությունների համար: Գրքի ձևով կաղմված օրացույցները պարունակում են նաև շատ գործնական պիտանի տեղեկանքներ—վիճակագրական, ֆինանսական, կենսագրական, երկաթուղային կամ ծովային հաղորդակցության, շափերի և կշիռների, ևն» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 615): «Օրացույց, տոմար, տարեցույց, տոնացույց» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 681):

Պարզատոմար. «Պարզ և համառոտ տոմար, որ գտանի պեսպես յորինեալ ի բազմայ, ի հին և ի նոր մատեանս փոքրկոնս. ի մեջ պարզատոմարիս, յորժամ տարին նահանջ լինի, և այլն: Տոմար» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 634): «Պարզատոմար, պարզ և համառոտ տոմար եկեղեցական տոների» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 82):

Տոմար. «1. Տոմար, կամ տոմար. գրի և տօմար, կամ տովմար (հուն. *թոմոս*, *թոմոս*—հատոր գրոց, հատված բանից գրելոց ի գլուխս գլուխս. գիրք. մատեան. կոնդակ: 2. Տոմար կամ տոմար. ցուցակ հաշվի և կարգի ժամանակագրութեան, աստղաբաշխութեան, և թվականաց ազգաց, և տոնից սրբ., կաղանդացույց, օրացույց. և թվական» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 889): «Տոմար (հուն. *թոմարիոն*—Հատորիկ, գիրք, վավերագիր). 1. Գիրք, մատյան: 2. Գրքի մի հատված՝ վերնագրով: 3. Գրվածք, թուղթ, նամակ: 4. Վավերական գրություն, փաստաթուղթ, արձանագրություն: 5. Աստղաբաշխական հաշիվների վրա հիմնված ժամանակագրական սխտեմ, տարեցույց: Հին կամ Հուլյան տոմար, նոր կամ Գրիգորյան տոմար, Հին կալկական կամ Շարժական տոմար: 6. (եկեղեց.) Տոմարի վրա հիմնված աղյուսակ կամ գիրք, որտեղ նշանակվում է եկեղեցական տոների կարգը, տոնացույց: Տոմարը լինում է որոշ ժամանակաշրջանի համար կամ մշտնջենավոր: 7. Հաշվապահական մատյան» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 432): «Տոմար, 1. Տարեցույց, օրացույց, տոնացույց: 2. Թվականություն, տարեհաշիվ: 3. Հաշ-

վեզիրը, հաշվեմատյան, մատյան» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 630):

Տումար. նույնն է, ինչ տոմարը: «Տումար, տես տոմար» (Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 891):

Տոնացույց. «Տոնացույց, ցուցակ տոնից և տոնական պաշտամանց. իբր օրացույց եկեղեցական. կաղանդացույց» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 902): «Տոնացույց, Գիրք, որտեղ նշանակված են եկեղեցու տարեկան տոները և նրանց տոնելու օրերը տարեցտարի, մշտական օրացույց եկեղեցական տոներին» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 452): «Տոնացույց, տես տոնացուցակ» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 630):

Տոնացուցակ. «Տոնացուցակ, նույնն է ինչ տոնացույցը» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 902): «Տոնացուցակ. 1. Տոնացույց. 2. Հավաքածո մի քանի սրբերի տոներին» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 452): «Տոնացուցակ, տես Տոնացույց» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 630):

Հանապազօրդյան. «Հանապազօրդյան. որ ինչ լինի անդադար, օրըստօրե. հանապազօրյա. հավերժական» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 55): «Հանապազօրդյան, 1. Մշտական, միշտ կատարվող՝ տեղի ունեցող. 2. Ամեն օրվա կամ ամեն շաբաթվա համար նշանակված, օրըստօրե կատարվելիք» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 3, Երևան, 1944, էջ 42): «Հանապազօրդյա, տես հանապազօրյա» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 364):

Եղանակ. «Ալլափոխութիւն օդոց, մանավանդ ի չորս ժամանակս տարվոյ» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 1, Վենետիկ, 1836, էջ 652): «Եղանակ, օդ, կլիմա, օր» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 179):

Գազամիա. 1854—1866-ին այս անունով հայատառ թուրքերենով օրացույց-տարեցույց է լույս տեսել Կ. Պոլսում:

Տարեցույց. «Տարեցույց, 1. Օրացույց, որ պարունակում է նաև զանազան գիտելիքներ—աստղաբաշխական, օդերևութաբանական, վիճակագրական, նախընթաց տարվա նշանավոր անցքեր են: 2. Հավաքածո վիճակագրական՝ պատմական՝ վարչական՝

տնտեսական և այլ տեղեկությունների, որ տարեցտարի հրատարակվում է և պարունակում է տվյալներ անցած տարվա մասին» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 386): «Տարեցույց, օրացույց, տոնացույց, տոմար, կադանդացույց» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 619):

Ընկեր հայկական. Այս անունով օրացույց է լույս տեսել Կ. Պոլսում, 1886—1887-ին:

Տարեհիշ. Տարին նշող, տարին ցույց տվող:

Հուշատետր. «Հուշատետր, ծոցատետր, կամ փոքրիկ զրբույց նշումների համար» («Ժամանակակից հայոց լեզվի բացատրական բառարան», հ. 3, Երևան, 1974, էջ 400): «Հուշատետր, 1. Հուշարան, հուշագիրք, հիշակ (ալբոմ). 2. Նշատետր» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 407):

Էֆիմերտե. «Էֆիմերտե (հուն. էֆիմերիդոս—օրավեր, առօրյա դեպք): Աղբյւնայեւ նշանակում էր օրացույց, այժմ՝ ժողովածու սնոտիապաշտական տեղեկությունների՝ մոլորակների աղեկցության, անցքերի և եղանակների զուշակության, երազների մեկնության ևն (Ասվում է նաև էֆիմերդի, Եփրեմվերդի ևն)» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 2, Երևան, 1944, էջ 50): «Էֆիմերտե, տոմարական մի զրվածք է, որի մեջ կան աստղագիտական ծանոթություններ, սուտ զուշակություններ, երազների մեկնություն ևն, և մինչև այսօր էլ գործածական է տգետ տերտերների և պառավների ձեռքում»—Առաջին կադմոդն է Սարգիս արքեպս. Սառաֆյան, Պոլսեցի Գրված է նաև էֆիմերտես, էֆիմերտես (Տաշյան, Յուցակ, էջ 473): Հուն. էմիմերիդոս—առօրյա տեղեկագիր: Եփրեմվերդի (ժողովրդական ստուգաբանությամբ այսպես ձևափոխված, իբր թե Եփրեմ և Վերդի» (Հր. Աճառյան, «Հայերեն արմատական բառարան», հ. Բ, Երևան, 1973, էջ 119): «Հնում հունական, եգիպտական, Պտղոմեան դինաստիայի թագավորների և այլ բարձրաստիճան պաշտոնյաների օրագրերը կոչվում էին էֆեմերիդես: Հայտնի է, որ հին Հունաստանի և Եգիպտոսի թագավորները նման էֆեմերիդներում նշում էին ամենօրյա տեղեկություններ, հաշվետվություններ թագավորի, իշխանավորի գործունեության մասին, իսկ հետագայում ամեն մի նշանավոր մարդու կամ զինվորականի գործունեության մասին: Օրինակ, հայտնի են Ալեքսանդր Մակեդոնացու էֆեմերիդները և այլն: Հետագայում էֆեմերիդ են կոչվել նաև աստղագիտական հատուկ տվյալներ պարունակող աղյուսակները

1036 - 29

և այն հին օրացույցները, որոնց մեջ բացի օրացուցային մասից տեղ էին գտել նաև աստղագիտական տվյալների հետ կապված գուշակությունները: Ավելի ուշ ժամանակաշրջանում էֆեմերիդներում մեծ տեղ են տվել գուշակումներին, երազահանին, գրքացույցյանը, բժշկական գիտելիքներին, փիլիսոփայական դատողություններին և այլն: Հայերեն հրատարակված «էֆեմերտե»-ն ժողովրդի մեջ սովորություն էր դարձել անվանել «Եփրեմվերդի» և շատերը կարծում էին, թե Եփրեմվերդին եղել է գիտուն մարդ և հանդիսացել է այդ գրքի հեղինակը: Սակայն պետք է նշել, որ դա ոչ թե հեղինակի, այլ գրքի անունն է, որը, ինչպես ասացինք, հունական էֆեմերիդն բառից է առաջացել: Այսպես կոչված «Եփրեմվերդին» — «էֆեմերտե»-ն նույնպես գուշակարան-երազահան է, որովհետև այդ գրքում բացի օրացուցային համառոտ տեղեկություններից, հիմնական մասը հատկացված է գուշակություններին, երազահանին, գրքացույցյանը, կապված երկնային լուսատուների հետ: Ահա դրա համար էլ «էֆեմերտե»-ն ավելի շուտ հայտնի է դարձել ոչ թե որպես օրացույց, այլ իբրև գուշակարան, երազահան, որը կրոնի համար հզոր զենք է հանդիսացել աշխատավոր մարդկանց խաբելու, կեղեքելու և նրանց միտքը մթադնելու գործում: Հայերեն լույս տեսած «էֆեմերտե»-ի մեջ հանդամանորեն տրված են նաև հռոմեական և հայոց տոմարների հետ կապված կանոններ, Հայերեն առաջին «էֆեմերտե»-ն տպագրվել է 1748 թվականին Վենետիկում: Հետաքրքրական է նշել, որ առաջին աստղագիտական էֆեմերիդը՝ կազմված 30 տարվա համար, լույս է տեսել Նյուրնբերգում 1476 թվականին: 1481 թ. հրատարակված գերմանական օրացույցում, բացի աստղագիտական տվյալներից, կրոնական տոներից ու գուշակություններից, տեղ էին գտել նաև եղանակի կանխագուշակման և գյուղատնտեսության հետ կապված հարցեր: Հետագայում նույն տիպի օրացույցներ են հրատարակվել 100 տարվա համար, որոնցում առանձին տեղ են հատկացրել գուշակություններին» (Հ. Ս. Բադալյան, «Օրացույցի պատմություն», Երևան, 1970, էջ 16—17): «էֆեմերիդներ (հուն. էֆեմերիդոս — արբայական օրագիր), կարևոր իրադարձությունների ամենօրյա զրառումներ Ալեքսանդր Մակեդոնացու (մ. թ. ա. 4-րդ դար) արքունիքում» («Большая советская энциклопедия», Երկրորդ հրատարակություն, հ. 49, Մոսկվա, 1957, էջ 262):

Ալմաճախ (նաև՝ Ալմաճակ). «Ալմաճակ», օրացույց. ունի միայն Ռեվոլա, Բաղդիք հաշույց, տպ. 1633, էջ 5: Իտալ. արժանակիտ, ֆրանս. արժանակ, լատ. արժանակիտ և հունարեն արժա-

նակոն բառն է: Եվսեբիոս այս անունով կոչում է եգիպտական օրացույցները: Բառի բուն ծագումը անհայտ է: Իրապես նշանակում է «օրացույց՝ աստղաբաշխական ծանոթություններով», բայց հետո այս կարգի հրատարակությանց մեջ ավելացան ամեն տեսակի նյութեր և այժմ ստացել է ընդհանրապես «ժողովածու» նշանակությունը: Ըստ այսմ արեևելյան գրականում ասում ենք արմանախ (ռուսական, որ է գերմանական արտասանությամբ) «գրական ժողովածու իմաստով» (Հր. Աճառյան, «Հայերեն արմատական բառարան», հ. 1, Երևան, 1971, էջ 95): «Ալմանախ, 1. Օրացույց, որ պարունակում է նաև աստղաբաշխական և այլ տեղեկություններ: 2. Ոչ պարբերական գրական ժողովածու, որտեղ զետեղվում են զանազան գրողների երկեր» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 1, Երևան, 1944, էջ 18): «Ալմանախ, տարբեր գրողների ստեղծագործությունների ոչ պարբերական գրական ժողովածու» («Ժամանակակից հայոց լեզվի բացատրական բառարան», հ. 1, Երևան, 1969, էջ 15): «Ալմանախ (լատ. արմանակոս բառից), 1. Տարբեր հեղինակների գրական ստեղծագործությունների ժողովածու. 2. Հնում (հատկապես միջնադարում)՝ օրացույց տարբեր, գլխավորապես աստղաբաշխական դուշակություններ պարունակող տեղեկություններով» («Словарь иностранных слов», Մոսկվա, 1954, էջ 41):

Կաղանդ. «Կաղանդք (հուն. գալանտե), ժամանակ կոչելու զժողովուրդն ի տոն և ի հանդես ինչ. մանավանդ Ամսագրուխ. ամսամուտ. յորմե ի մեկ և տարեմուտ» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 1, Վենետիկ, 1836, էջ 1037): «Կաղանդք (լատ. կալենդաա, ամսագլխի օր), 1. Յուրաքանչյուր ամսագլխի առաջին օրը, ամսագլուխ, ամսամուտ: 2. Հունվար ամսվա առաջին օրը տարեմուտ, նոր տարվա առաջին օրը. 3. Կաղանդի տոնի առիթով պատրաստված քաղցրավենի (մեղր նշով կամ կաղնով)» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 2, Երևան, 1944, էջ 371): «Կաղանդ (հատկապես զործածվում է հոգնակի ձևով), Տոմար (այժմ միայն «ամանոր, տարեգլուխ» նշանակությամբ է գործածվում և այն էլ միայն արեւմտյան գրականում. որից կաղանդացույց, օրացույց, տոմար» (Հր. Աճառյան, «Հայերեն արմատական բառարան», հ. 2, Երևան, 1973, էջ 493—494): «Կաղանդ, նոր տարի, ամանոր, տարեմուտ, տարեգլուխ, նավասարդ, կաղանդիկոն, ծաղատիկ» (Ա. Մ. Սուբխյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 298): Այս բառից է առաջացել ռուսերեն календарь բառը: «Կալենդար (լատ. կալենդարիում—կալենդաա՝ ամսվա առաջին օրը բառից)».

1. Ժամանակը հաշվելու համակարգ («Словарь иностранных слов», Մոսկվա, 1954, էջ 293): «Հնագույն շրջանում հոռմեացիներն ունեցել են օրացույցի յուրահատուկ հաշիվ: Նրանք յուրաքանչյուր ամիսը բաժանել են երեք անհավասար մասի, բոլոր ամիսների առաջին օրն անվանել են կալենդա, որ նշանակում է ամեն ամսվա առաջին օրը: Այդ օրը սովորաբար վճարվում էին տոկոսները» (Ղ. Ս. Բադալյան, «Օրացույցի պատմություն», Երևան, 1970, էջ 158):

Կաղանդացույց (նաև՝ կաղանդիկոն)։ «Կաղանդացույց, մասն տոմարական գիտություն, որ ըստ մտի գուշակն ղհանգամանս տարվոյն, երբ կաղանդն հանդիպի ի կիրակն: Տոմար: Իսկ այլ կաղանդացույց կոչեցին առ մեօք ղտոմարն տարեկան ևս և ամսացույց, լուսնացույց, որպես և յաւուր յայսմիկ օրացույց ասի: Կաղանդիկոն, կաղանդ՝ ըստ որում տարեգլուխ, որոշեալ ի հասարակ կաղանդաց՝ որ են ամսագլուխք» («Նոր բառգիրք հայկաղեան լեզուի», հ. 1, Վենետիկ, 1836, էջ 1037): «Կաղանդացույց, 1. Եկեղեց. տոմարով կաղանդը ցույց տվող. հին տոմարի մի մասը, որտեղ գուշակություններ էին գրված՝ նայելով թի ամսագլխի կաղանդը շարաթվա որ օրը կգա: 2. Տարեցույց կամ օրացույց» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 2, Երևան, 1944, էջ 37): «Կաղանդացույց, տարեցույց, օրացույց, տոմար, տոնացույց» (Ա. Մ. Սուբխասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 298):

Տոնապատճառ. «Տոնապատճառ կամ պատճառ տոնից, նոյն ընդ վ. Անուն մատենին, ուր լինին ճառք մեկնողականք ի վերա տոնից և պահոց» («Նոր բառգիրք հայկաղեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 901): «Տոնապատճառ (եկեղեց.), Տոների պատճառ, մի գիրք, որ պարունակում է ղանազան անձերից և ղանազան ժամանակ գրված մեկնողական ճառեր այս կամ այն տոնի, պասքերի և ընթերցվածքի մասին. կոչվում է նաև պատճառ տոնից» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 452): «Տոնապատճառ, Տոնական գիրք, տոնանամակ, պատճառանամակ» (Ա. Մ. Սուբխասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 630):

Տոնամակ (տոնամամակ)։ «Տոնամակ, տոնից ամեն կարգ և ցուցակ ընթերցուածքովք. այն են ճաշոյք ամի ամի տոնից տարեկանաց. որ առ ետինս Ճաշոց գիրք ասի. Յիշատակարան տոնից տերունական և սրբոց» («Նոր բառգիրք հայկաղեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 901): «Տոնանամակ—տես՝ Տոնապատ-

ճառ» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 452):

Տոնական գիրք. «Տոնական գիրք, տ. տոնամակ. և տոնանամակ. և տոնացույց» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 901): «Տոնական գիրք, տես Տոնապատճառ» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 630):

Տարեգիրք. «Տարեգիրք, Տարեգիր, տարեգրություն, ժամանակագրություն» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 619):

Տարեգլուխ. «Տարեգլուխ, գլուխ տարվոյ. կաղանդ, տոմար» («Նոր բառգիրք հայկազեան լեզուի», հ. 2, Վենետիկ, 1837, էջ 856): «Տարեգլուխ, տարվա սկիզբը, նոր տարվա առաջին օրը, կաղանդ» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 385): «Տարեգլուխ, Տարեմուտ, տարեսկիզբ» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 619):

Տարեմուտ. «Տարեմուտ, կաղանդ» («Առձեռն բառարան հայկազեան լեզուի», Վենետիկ, 1865, էջ 777): «Տարեմուտ, Այն օրը, երբ մտնում են նոր տարին, տարեգլուխ, կաղանդ» (Ստ. Մալխասյանց, «Հայերեն բացատրական բառարան», հ. 4, Երևան, 1945, էջ 386): «Տարեմուտ, տարեգլուխ, տարեսկիզբ» (Ա. Մ. Սուքիասյան, «Հայոց լեզվի հոմանիշների բառարան», Երևան, 1967, էջ 619):

ԱՌԱՋԻՆ ՓՈԽ. 1513—1800

Հայկական տպագիր օրացույցի 460-ամյա շրջանը մինչև այժմ չի պարբերացվել։ Այն մենք բաժանել ենք երեք փուլի։ Առաջին փուլ. 1513—1800, երկրորդ փուլ. 1801—1915, երրորդ փուլ. 1916—1973։

Հայկական օրացույցի տպագրությունը սկզբնավորվել է «Պարզատումար»-ով։ Մինչև վերջերս «Պարզատումար»-ը համարվում էր նաև հայերեն առաջին տպագիր գիրքը։ Սակայն այժմ, համարյա «պաշտոնապես» հայերեն առաջին տպագիր գիրքը ընդունվում է «Ուրբաթագիրք»-ը։ Ինչո՞ւ «Պարզատումար»-ը հայ տպագրության առաջնեկի իր դիրքերը զիջեց «Ուրբաթագիրք»-ին։ Զիջե՞ց, թե ինչ-որ բան ճշտվեց։ Հայկական տպագրության սկզբնավորման պատմության մասին առաջինը հանդես է եկել Ղևոնդ Ալիշանը 1865-ին։ Անցած 100 տարում այդ հարցով դրադ-

վել են բազմաթիվ հայ բանասերներ: Նրանք պարզել են, որ հայ առաջին տպագրիչ Հակոբ Մեղապարտը 1512—14-ին տպագրել է «Ուրբաթագիրք»-ը, «Պատարագատետր»-ը, «Աղթարք»-ը, «Պարզատումար»-ը և «Տաղարան»-ը: Սակայն թե այդ հինգ գրքերից որն է հայ տպագրության երախայրիքը՝ միշտ էլ եղել է վիճաբանության տեղիք տվող հարց: 1889-ի հոկտեմբերի համարում «Հանդես ամսօրյա» ամսագիրը տպագրում է բանասեր Գ. Գոմբիկյանի «Հայ տպագրության ամենահին երախայրիքը» հոդվածը (էջ 209—212), որտեղ առաջին անգամ նկարագրում է «Պազատումար»-ը և հայտնում, որ այն տպագրվել է 1512-ին և դա հայերեն առաջին տպագիր գիրքն է: Նույն ամսագրի 1890-ի հուլիսի համարում (էջ 161—163) տպագրվում է Գ. Գալեմբյարյանի «Հայ տպագրության երախայրիք մ'ալ» փոքրիկ հոդվածը, որի մեջ, տողատակի ծանոթագրությամբ նշվում է, թե ինչու է «Պարզատումար»-ը զիտվում որպես հայ առաջին տպագիր գիրքը. «Ամենն են յառաջ դնելնուս պատճառն է՝ որ Ուրբաթագիրքը կը սկսի զարգացրով, իսկ Պարզատումարը՝ պարզ երկաթագրով, և հազիվ մատենին կիսեն ևտքը կը գրվի զարգացիր, որ անշուշտ տպագրական յառաջագիմության նշանն է»: Գ. Գալեմբյարյանի տողատակի այս ծանոթագրությունը բանասիրական հայտնադործության ուժ է ստանում և 1512-ը դառնում է հայկական տպագրության սկզբնավորման տարի: Այդ «ծանոթագրության ուժով» էլ 1912—13-ին տոնվում է հայկական տպագրության 400-ամյակը: Սակայն, ըստ էության հայկական տպագրության սկզբնավորման հիմնավոր ու գիտական վերլուծությունը տալիս է հմուտ բանասեր-մատենագետ Ռաֆայել Իշխանյանը: «Բանբեր Մատենադարանի» № 7-ում (1964 թ.) տպագրվում է Իշխանյանի «Նորը հայ հնագույն տպագրությունների վերաբերյալ» հոդվածը (էջ 275—298), որը նոր լույս է սփռում հայ տպագրության սկզբնավորման մեղ համար մութ շրջանին: Քննաբար ուսումնասիրելով այդ ուղղությամբ հայ բանասերների կատարած բոլոր աշխատանքները և մասնագիտական փորձաքննության ենթարկելով Հակոբ Մեղապարտի տպագրած գրքերը, Իշխանյանը դրեթե սպառիչ պատասխան է տալիս հայ մշակույթի պատմության համար կարևոր նշանակություն ունեցող այդ հարցին և դառնում հայ տպագրության պատմության գրադոկումների մեջ ամենակրթատալը: Ի՞նչ է ապացուցում նա: Նախ՝ Հակոբ Մեղապարտի բոլոր գրքերը չէ, որ հասել են մեզ: Հակոբ Մեղապարտը հայերեն տպագրությունը ոչ «Պարզատումար»-ով է սկսել, ոչ էլ՝ «Ուրբաթագիրք»-ով: 16—17-րդ դարերում նվորայայի կաթոլիկական երկրներում բոլոր հայ տպա-

գրիչները իրենց տպագրական գործունեությունն սկսել են Սաղմոս-ով: Հետևապես Հակոբ Մեղապարտը չէր կարող բացառություն վազմել և իր տպագրությունն սկսել ուրիշ գրքով: Այդ ժամանակներում Սաղմոսարանը տարածված գրքերից էր, որն օգտագործում էր ոչ միայն եկեղեցին: Այն նաև դասագրքի դեր էր կատարում: Բացի այդ, քրիստոնեական աշխարհում Սաղմոսարանը անվնաս էր դավանաբանական տեսակետից և զրաքննությունն այն արդելքի տակ դնել չէր կարող: Կ. Գաբրիկյանը «Հայ բժշկության շուրջ» հոդվածում (տե՛ս «Բյուզանդիոն», 1906, № 2963) նշում է, որ ինքը տեսել է «Պարզատումար»-ի տպագրությամբ մի սաղմոս, «բայց նա ալ ծայրե ճոթն պակսած էր»: Իշխանյանը իրավացիորեն եզրակացնում է, որ այդ Սողմոսը տպագրել է Հակոբ Մեղապարտը 1509 թվականին և դա էլ պետք է համարել հայ տպագրության առաջին տարին: Կ. Գաբրիկյանի՝ Սեբաստիայում տեսած այդ Սաղմոսը անհետացել է Մեծ եղեռնի տարիներին, բայց և այնպես չի բացառվում, որ այն լույս աշխարհ գա մի օր:

Ռ. Իշխանյանը, առաջին հայկական տպագիր գրքերի տառերն ու զարդագրերը քննելով, հետեցնում է, որ մեզ հասած առաջին հայերեն տպագիր գիրքը «Ուրբաթագիրք»-ն է: Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների սովետին առընթեր Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ-Մատենադարանի նախաձեռնությամբ Գալուստ Կյուլպենկյան հիմնարկության ֆոնդով 1975-ին Վենետիկում նմանահանվեց Հակոբ Մեղապարտից մեզ հասած առաջին և վերջին գրքերը՝ «Ուրբաթագիրք և Տաղարան» (մեկ գրքով): Հրաշալի տպագրությամբ նմանահանված այդ գրքի առաջաբանում բանասեր Բաբկեն Չուգասըղյանը գրում է. «ԺՁ դարի սկզբներին իտալական քաղաքները, մասնավորապես Վենետիկը, արդեն դարձել էին տպագրական գործի կարևորագույն կենտրոններ, որտեղ հրատարակիչները արտակարգ ոգևորությամբ, կրոնա-եկեղեցական գրականությունը զուգահեռ, լույս էին ընծայում համաշխարհային գրականության գլուխ-գործոցներ, գիտական երկեր, գործարարական նպատակներին ծառայող հանրամատչելի գրքույկներ ու մատյաններ: Եվ ահա Վենետիկում գոյություն ունեցող հայկական փոքրիկ գաղութում Հակոբ անունով պայծառամիտ ու լուսատենչ մի անձնավորություն կարողանում է խիղախել ու դառնալ հայկական տպագրության առաջամարտիկը. 1512 թվականին արդեն նրա ջանքերով հրապարակի վրա է դրվում հայերեն առաջին տպագիր մատյանը՝ Ուրբաթագիրքը: Մոտ երկու կամ երեք տարի տևած իր հրատարակչական գործունեության կարճ ժամանակա-

միջոցում Հակոբը, որ համեստաբար իրեն «Մեղապարտ» է անվանում, բացի Ուրբաթագրքից տպագրում է ևս շորս գիրք՝ Պատարդատետր, Աղթարք, Պարզատումար և Տաղարան, թերևս նաև՝ մի «Սաղմոսարան»։ Չուզասրգյանի ասածի մեջ պետք է մի կարևոր ուղղում մտցնել։ Ուրբաթագիրքը ոչ թե առաջին, այլ մեզ հասած կամ մեզ հայտնի առաջին հայերեն տպագիր գիրքն է։

Անդրադառնալով մյուս գրքերին՝ իշխանյանը հայտնում է, որ «Պարզատումար»-ը հավանաբար տպագրվել է 1513-ին։

Առաջին հայերեն տպագիր օրացույցը փոշվում է «Այս է պարզայտումար հայոց», կարճ՝ «Պարզատումար»։ Տպագրվել է 1513-ին, Վենետիկում, տպարանը D. I. Z. A.: Բանասերները քննել են այս սկզբնատուները և վերջնական եզրակացություն չեն եկել, ի՞նչ են նշանակում այդ նշանագրերը։ Հայ տպագրիչի՝ Հակոբ Մեղապարտի անունը չկա՞ արդյոք դրանց մեջ, թե՞ այդտեղ թաքնված է իտալացի տպարանատիրոջ կամ տպագրիչի անունը։ Զարմանալին այն է, որ այդ դրոշմանիշը կրող տպարանից մինչև այժմ ոչ մի ուրիշ տպագիր գիրք չի հայտնաբերվել։

Հակոբ Մեղապարտը նշում է, որ «Պարզատումար»-ը Հայոց 961 տարվոյն համար է։ Հայկական թվականը Գրիգորյան տոմարով արտահայտելու համար բանասերները 961-ին գումարել են 551 և ստացել 1512 թվականը։ Բայց, ըստ երևույթին, պետք է գումարել ոչ թե 551, այլ 552։ Որով կստացվի 1513, այսինքն հայերեն առաջին տպագիր օրացույցի տարին։ Եթե նույնիսկ ընդունենք, որ 551 գումարելը ճիշտ է, նշանակում է Հակոբը չի հասցրել 1512-ին լույս ընծայել, այլ հրատարակել է 1513-ին։ Այստեղ ոչ մի արտառոց բան չկա։ Նույնիսկ մեր օրերում հաճախ գիրքը լույս է տեսնում մի քանի ամիս հետո այն տարուց, որ նշված է գրքի վրա։ «Պարզատումար»-ը ստորաբաժանված է չորս մասի. 1. Կաղանգացույց, 2. Երազացույց, 3. Մենդյան տղայոց, 4. Մարմնախաղաց։

Գիրքը բաղկացած է 118 էջից, տպագրված է նույն տեսակի սև ու բոսոր տառերից։ Հայտնի է, որ Յոհան Գուտենբերգը տպագրության գյուտը կատարեց 1440—48 թվականներին։ Գուտենբերգի տպագրած գրքերի մեջ կային նաև օրացույցներ։ 60—65 տարի հետո ճիշտ այդպես վարվեց նաև հայ առաջին տպագրիչը՝ Հակոբը, տպագրելով «Պարզատումար» օրացույցը։ Իր ժամանակի տպագրական տեխնիկայի մակարդակի շափանիշներով «Պարզատումար»-ը բարձր կարգի տպագրություն է, և այսօր էլ հիացնում է ընթերցողին։

1513—1800 թվականներին լույս է տեսել հայերեն 76 օրացույց։ Դրանք տպագրվել են վենետիկում, Կ. Պոլսում, Հռոմում, Նոր Զուլայում, Ամստերդամում, Մարսելում, էջմիածնում, Տրիեստում, Պետերբուրգում, Նոր Նախիջևանում, Աստրախանում, Կալկաթայում։ Հայ տպագրության սկզբնավորումից հետո հայկական տպագրության երկրորդ կենտրոնը դառնում է Կ. Պոլիսը։ Եվ պատահական չէ, որ առաջին փուլում տպագրված 76 օրացույցից 32-ը բաժին է ընկնում Կ. Պոլսին։

Հայ տպագիր օրացույցի զարգացման առաջին փուլը հետաքրքրական է մի այլ կողմով. տարբեր կարգի հրատարակությունների մեջ աշխարհաբար լեզուն ավելի շուտ է մուտք գործել օրացույցի մեջ։

Այլևայլ անուններով տպագրված առաջին հայկական օրացույցները մեծ մասամբ կրկնօրինակումներ էին (նույն բովանդակությամբ, հաճախ մասնակի լրացումներով)։

Հայկական երկրորդ օրացույցը («Խառնայինթուր տումարի, զեղեցիկ և պիտանի») լույս է տեսել 1565-ին, վենետիկում։ Այն հրատարակել է Աբգար Դպիրը։ Ուշագրավ է, որ Կ. Պոլսում տպագրված առաջին հայերեն զրքերի մեջ է նաև մի «Պարզատումար», որ տպագրել է նույն Աբգար Դպիրը 1868-ին։ Աբգար Դպիրն է նաև հայկական չորրորդ տպագիր օրացույցի հեղինակը («Տոնացույց», 1568, Կ. Պոլիս)։ Այս տոնացույցի առաջին գիտական նկարագրությունը տվել է Գ. Գալեմբյարյանը (տե՛ս «Հանդես ամսօրյա», 1890, հուլիս, էջ 162—163)։

Հայկական հինգերորդ տպագիր օրացույցը կոչվում է «Տոմար Գրիգորյան», որ լույս է տեսել 1584-ին, Հռոմում։ Սա 1582-ին Գրիգորյան տոմարին անցնելու կապակցությամբ իտալերին լույս տեսած օրացույցի թարգմանությունն է, որ կատարել է Հովհաննես Տերզեցին։

Հայկական տպագիր օրացույցի առաջին փուլում դրվեց ամենաերկարակյաց տպագիր օրացույցի հիմնաքարը։ 1757-ին վենետիկում սկսեց լույս տեսնել Մխիթարյան միաբանության օրացույցը։ Դա աշխարհի ամենաերկարակյաց տպագիր օրացույցն է, աշխարհի ամենաերկարակյաց պարբերական հրատարակությունը, որը ոչ մի տարի չի ընդհատվել։ Իր երկարակեցությամբ երկրորդ տեղը գրավում է «Գոթայի արմանախը» (լույս է տեսնում 1763-ից Գոթա (այժմ՝ ԳԴՀ-ում) քաղաքում, գերմաներեն և ֆրանսերեն, տարեգիրք է՝ զանազան կենսագրականներով և դիվանագիտության վերաբերյալ հորվածներով։ Ընդհատվել է 1944-ին, նորից

սկսել վերահրատարակվել 1956-ից: Ընդամենը լույս է տեսել առ այժմ (1973) 198 տարի): Իսկ Մխիթարյանների հայկական օրացույցը լույս է տեսել 217 տարի:

Հայ տպագիր օրացույցի պատմության մեջ նշանակալից երևույթ էր Սիմեոն կաթողիկոսի «Տօնացույց»-ը: «1774-ին Սիմեոն կաթողիկոսը ձեռնարկեց հաստատուն տոնացույց մը կազմել, որուն տպագրութիւնը ավարտվեցավ 1775-ի ապրիլի 7-ին և գործադրութեան դրվեցավ 1777-ին: Սիմեոն կաթողիկոս, հիմնվելով տարեգիրներում գրութեանց վրա, աշխատեցավ ըստ յուրաքանչյուր տարեգրի բոլոր տարեկան տոները կարգադրել: պատրաստեց Հինգհարյուրակի ամբողջական ցուցակն ալ, որով ունեցանք մշտնջենական օրացույց մը: Իր տոնացույցը, որուն մեջ փոփոխած էր մինչև նույն ատեն գործածված տոնացույցին ինչ ինչ կետերը, շնորհովեցավ Կաղզվանցի Զաքարիա Կ. Պոլսոս պատրիարքի կողմն, բայց Դանիել պատրիարք 1799-ին հաջորդելով Զաքարիա պատրիարքին, հրամայեց անոր գործադրութիւնը» («Ընդարձակ օրացույց ազգային հիվանդանոցի», 1900, Կ. Պոլս, էջ 94): «Սիմեոն կաթողիկոսը 1774 թվականին տպեց իր պատրաստած «Տօնացույց»-ը, որ իր անունով էլ կոչվում է Սիմեոնյան տոնացույց: Այդ տոնացույցը ինքն էր կարգավորել և երկու հատորի բաժանել: Տոնացույցի հրատարակութիւնը յուր ժամանակին մեծ աղմուկ հանեց ազգի մեջ: Մեր եկեղեցու տոնացույցը յուր սկիզբն առնելով Ս. Գրիգոր Լուսավորչից, այնուհետև մինչև անցյալ դարն քանի մը անգամ ենթարկվել է նշանավոր կամ աննշան փոփոխութեանց, որոնց գլխավոր պատճառը եղել է տոների կատարման ժամանակի անկանոն հաջորդութիւնը, որով եկեղեցական տոները ետ ու առաջ էին շարժվում: Տոնացույցի հրատարակութիւնը ունեւ նաև կրօնական-ազգային նպատակ: Դրանով պայքար էր տարվում Երևանում բույն դրած կաթոլիկութեան դեմ և մերժվում էր գործածութիւնը նրանց տոնացույցների, որտեղ ազավադվել էին մեր տոները: Տոնացույցի մեջ խիստ դատապարտվում է կաթոլիկ կղերը: Կաթոլիկները 1786-ի սեպտեմբերի 3-ին «իւղեքս»-ի (արգելքի) տակ են դնում Սիմեոնյան տոնացույցը Կոստանդնուպոլսում» («Էջմիածին» ամսագիր, էջմիածին, 1958, է համար, էջ 52):

Առաջին փուլում տպագրված հայկական օրացույցների տպաքանակի մասին քիչ բան գիտենք: Համենայն դեպս դրանցից յուրաքանչյուրի քանակը չէր անցնում 300-ից: Խոսքն այն մասին է, որ առաջին տպագիր հայկական օրացույցները մեծ տարածում չեն

ունեցել և չէին կարող կատարել օրացույցի այն դերը, ինչ կատարում են ժամանակակից օրացույցները:

Առաջին փուլում տպագրված բոլոր օրացույցները հայ մատենագիրները մտցնում են հայ հնատիպ գրքի ցուցակի մեջ, Դրանք իր ոք կարելի է համարել առաջին հայերեն տպագիր գրքերից, որոնք են և՛ իր ժամանակին, և՛ հետո դրանք հայի համար ավելի շուտ եղել են տպագիր, «սրբազան» դիրք, քան որպես օրացույց:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՓՈՒԼ. 1801—1915

«Բարեշրջություն հայ օրացույցի» հոդվածում Թեոդիկը գրել է. «Շուրջ մեկ ու կես դար հառաջագուն, երբ օրացույցին տրվեցավ որոշ տարազ մը՝ տերունական տոներու և տոնախմբությանց դատավորումներով, նշանախեց մը իսկ փոխված շտեսանք ցարդ անոր մանրիկ էջերեն, ուր հանդիսավորապես բազմած կան հայուկան անժանոթ սուրբերու հոգնախոսուն երամներ՝ վարք սրբոցներե փունջ-փունջ քաղված: Հոն են դարձյալ նոսր արձանագրություններ դրացի ազգաց և հեթանոսաց տոներու, ժամերգության և փոխասացության դպրապետական հրահանգներ, օղի մտացածին գուշակություններ, ամեն ինչ որ իրար գալով պիտի կրնային հորինել լաբիրինթոս մը» («Ամենուն տարեցույցը», 1916—20, Կ. Պոլիս, էջ 285—286):

Իրոք, իր զարգացման երկրորդ փուլում հայկական տպագիր օրացույցը որոշ տարազ հագավ, բայց դեռ հեռու էր կատարյալ լինելուց: 1801—1915-ին ընթերցաստահ մտան 150 անունից ավելի հայկական տպագիր օրացույցներ, որոնք, սակայն, չէին բավարարում ընթերցողների պահանջները և հայ առաջադեմ թերթերը քննադատում էին օրացույցների հրատարակիչներին և նոր պահանջներ առաջադրում նրանց:

«Մշակ» թերթը հաճախ է անդրադարձել օրացույցային խնդրին. «Ծշմարիտ է, որ օրացույցները շատ տարածվելով ժողովրդի մեջ, կարող են կրթության զորեղ միջոց դառնալ» («Մշակ», Թիֆլիս, 1872, դեկտ. 20, № 50): «Ամենքին հայտնի է, որ մեր մեջ ոչ մի գիրք այնպես տարածված չէ, ինչպես օրացույցը» («Մշակ», Թիֆլիս, 1873, հունվ. 25, № 3): «Մինչև 1896 թ. Սիմֆերոպոլի հայ հասարակության և մեր պանդուխտ հայ եղբայրների մեջ, բացի տարվա օրացույցներից, ուրիշ ոչ մի հայերեն գիրք չէիք գտնի» («Մշակ», Թիֆլիս, 1899, մարտի 25, № 55): Ընդունելով

օրացույցի «կրթողական ուժը», «Մշակը» քննադատել է նրանց բովանդակությունը և ցույց տվել, որ դրանք մատչելի չեն ժողովրդական ղանգվածներին. «Զարմանալի է, որ այդքան օրացույցներ կազմողներից և ոչ մեկը հանձն չի առնում մի օրացույց կազմել աշխարհաբար լեզվով, և եկեղեցական սուրբերի ու երգերի վերաբերյալ մանրամասնությունների փոխարեն ավելի պիտանի և հետաքրքիր տեղեկություններ հաղորդել ամսաթվերի դիմացը» («Մշակ», Թիֆլիս, 1887, նոյեմբ. 12, № 128):

Իհարկե, չի կարելի ժխտել, թե 1801—1915-ի ժամանակահատվածում հայկական տպագիր օրացույցները փոփոխության չեն ենթարկվել ձևով ու բովանդակությամբ, բայց նրանց մեծ մասը պահել է մանվածապատության ու խորհրդավորության բողոք, ժողովրդական ղանգվածներին անհասկանալի շարադրանքի մոտեցում էին օրացույցի դասական ավանդույթները. Ահա դրանցից մի քանիսը. 1. Հայկական օրացույցները կիրառում էին Գրիգորյան տոմարը, նրան զուգահեռ՝ Բուն Հայկա թվականն ու Հայկա մեծ թվականը: Բայց ընթերցողների մեծ մասը ոչինչ չէր հասկանում այդ թվականներից: 2. Յոթնեռեակ, շաբաթվա յուրաքանչյուր օրը ցույց տալու համար օգտագործվում են հայկական այբուբենի առաջին յոթ գրերը՝ Ա, Բ, Գ, Դ, Ե, Զ, Է, սրանք կոչվում են յոթներեակ կամ շաբաթագիր, այսինքն՝ յոթնյակին օրերը ցույց տվող գրեր: 3. Իննևտասնյակ կամ Իննևտասնեռեակ: Բաբկեն Նայակոպուսը «Մեկնություն տոմարական բառերու» հղվածում գրում է. «Արևային և լուսնային տարիներն իրարու հետ համաձայնեցնելու պետքեն առաջ եկած է Իննևտասնեռեակ կոչված տոմարական շրջանը 19 տարիներու: Քրիստոսն 430 տարի առաջ, աթենացի Մեթոն անուն աստղաբաշխը դիտած է, որ Արեն ու Լուսինը 19 տարիներում շրջանի մը մեջ կուգային ու կու միանային մեկ կետի վրա: Ասիկա ապացույց հետևյալ կերպով. Արեն իր տարեկան շրջանը կրողորն 365 օրեն և 6 ժամեն. այս թիվը բազմապատկելով 19 տարիներու թվի հետ՝ ունեցավ 6939 օր և 18 ժամ: Իարձյալ Լուսինն իր ամսական շրջանը կրողորն 29 օրեն, 12 ժամեն 44 և 3 վայրկյանեն. այս թիվ ալ բազմապատկելով 235-ի հետ (235-ը գումարն է Լուսնի 19 տարիներու ընթացքին բոլորած շրջաններուն) ունեցավ 6939 օր, 16 ժամ, 31 և 45, որ գրեթե հավասար է 6939 օր և 18 ժամին, որով կապացուցվի, թե Արևու 19 տարիներու միջոցին Լուսինը գրեթե 235 անգամ շրջան կընե, շատ փոքրիկ տարբերությամբ մը, այսինքն 1,30 ժամ ավելի բան մը 19 տարիներու վերջը: Մեթոնի գտած այս շրջանն է, որ կոչվեցավ շրջան Իննևտասնեռեակաց կամ շրջան Լուսնի,

ինչպես նաև Ոսկեգիր, որով ամենացիք յուրաքանչյուր տարվան իննետասներեակը ոսկի գրով գրեցին և դրին հրապարակներովրա, որ ժողովուրդը գիտնա: Մեթոնի գրության մեջ ուրեմն Արև և Լուսին 19 տարիներու շրջանի մը մեջ, 19-րդ տարին, կուգան միեկուն կետին՝ նույն ամուսն, նույն օրվան և նույն ժամուսն, թեև ոչ բացառաձև ճշտությամբ» («Ամենուն տարեցույցը», 1929, Փարիզ, էջ 23): 4. Վերադիր, «Գիտենք, որ արևային տարին ունի 365 օր, / սկ լուսնային տարին՝ 354 օր. ըսել է Արևն ավելի ունի 11 օր, և այս թիվն է վերադիր ըսվածը, որ կբարդվի լուսնային տարվո օրերուն վրա՝ դանոնք հավասարեցնելու համար արևային տարվուն օրերուն» (նույն տեղը, էջ 23): 5. Տանուտե, աստղագետները աստղային դրության մեջ ենթադրած կամ երևակայած են 12 կենդանակերպեր (զոդիակոս), որք են՝ 1. Խոյ, 2. Յուլ, 3. Երկավոր, 4. Խեցգետին, 5. Առուծ, 6. Կույս, 7. Կշիռն, 8. Կարծ, 9. Աղեղնավոր, 10. Այծեղջուր, 11. Զրհոս, 12. Զուկն: Իբր թե ամեն մեկը տարվան մը տեղն է, կամ իշխանը, իբրև տանուտե, որ փոխաբերաբար կգործածվի: Ըստ հին հավատալիքի այս կենդանակերպերեն յուրաքանչյուրը կիշխե նաև մարդոց ծննդյան վրա, և զոր օրինակ երբ տարվուն տեղը կամ տանուտեը Առուծ ըլլա, ասոր իշխանության ներքո ծնվողն ալ թագավոր կըլլա: Այս սնահավատության դեմ մեր ոսկեգրիչ Եզնիկն իր «Եղծ աղանդոց» ծանոթ գրքին մեջ գրած է ուժգին հերքումներ» (նույն տեղը, էջ 23): 6. Գիր տարվո կամ Տարեգիր, հայկական աբուգենի տառերից յուրաքանչյուրը տարին մեկ անգամ օրացույցում նշանակվում է որպես տվյալ տարվա գիրը կամ տարեգիրը: Եկեղեցականները ղեկավարվում են այդ գրով և որոշում Զատիկի ժամանակը: Հակոբ Պարոնյանը իր «Սույլ» և «Սրկե երկե» մանրապատումներում օրացուցային «Գիր տարվուն» դարձնում է տարվա սոցիալական իրավիճակի չափանիշ: Ահավասիկ. «—1877-ի օրացույցները ելա՞ն մի:

— Կը կոխվին կոր:

— Այս տարվան Գիր Տարվոյնը ի՞նչ է արդյոք:

— Թ. Ղ. Թ. Ա. Դ. Բ. Ա. Մ. (Հակոբ Պարոնյան, Երկերի ժողովածու 10 հատորով, հ. 7, Երևան, 1969, էջ 194):

— Եղբայր, 1876 տարվուն օրացույցն ունի՞ս:

— Զէ, տակավին, ինչո՞ւ հարցուցիր:

— Բան մը պիտի հարցնեի:

— Հարցուր, կրնա ըլլալ, որ գիտնամ:

— Երեկ մեկու մը հետ վիճաբանության բռնվեցանք 1876-ի

Գիր Տարվոյնի վրա, անոր վրայոք պիտի հարցունեի, թե գիտես
այս տարվան Գիր Տարվոյնը:

— Ան գիտեմ:

— Օրացույց չառի կըսես կոր նե:

— Ամեն բան օրացույցեն շտրվիր ա, մարդս քիչ մ'ալ, ինք-
նիրմեն գիտնալու է. այս տարվա Գիր Տարվոյն է Զ.Ք.Ա.Վ.Ո.-
Ր.Ու.Թ.Յ.Ու.Ն., Ս.Ն.Ա.Ն.Կ.Ու.Թ.Յ.Ու.Ն., Գ.Ի.Ն.Ու.Վ.Ու.Թ.Յ.Ու.Ն.
(նույն տեղը, էջ 233):

Հայտնի է, որ նույն օրացույցը կարելի է գործածել 28 տարին
մեկ (կրկնալուսնի շաբաթվա օրերը): Օրացույց հրատարակող-
ները հաճախ օգտվել են այդ հանգամանքից, իսկ հաճախ էլ վա-
ղահաս զուգահեռալուսնոյններից և վաճառել տարիներ առաջ լույս
ընծայված օրացույցները: Ահա մի օրինակ. «Ներկա 1903 թ. օրա-
ցույցը նույնն է, ինչ յոթ տարի սրանից առաջ՝ 1897 թ.: Օգտվելով
այդ բարի զուգահեռալուսնոյնից, ուղարկում ենք զավառական մեր
բաժանորդներին (բացի Թիֆլիս, Մոսկվա, Պետերբուրգ և արտա-
սահման) 1897 թ. մեր ընծա տախտակ օրացույցը՝ Հարեմի աղջի-
կը ոսկե շղթաներում, պարտավորեցնելով նրանց, որ միշտ աչքի
առաջ ունենան Աղբյուր ամսագիրը և Տարագ շաբաթաթերթը ու
յուրաքանչյուրը իր ուժերի չափ անկեղծորեն աշխատի Աղբյուր—
Տարագը տարածել իր շրջանում» («Տարագ» շաբաթաթերթ, Թիֆ-
լիս, 1903, № 6, փետրվարի 23, էջ 74):

Օրացույց հրատարակողները ամիսների և օրերի մասին գի-
տական մեկնաբանություններին խառնել են սրամիտ մեկնաբա-
նությունները կամ ինչպես Թեոդիկն է ասում «օրացույցային զար-
մանալիքը».

1. Հոկտեմբեր ամիսը կակսի միշտ շաբաթվան այն
միկնույն օրով, որով սկսած էր հունվար ամիսը:
2. Հուլիսը կակսի
միշտ շաբաթվան այն միկնույն օրով, որով սկսած է ապրիլը:
3. Դեկտեմբերը կակսի միշտ շաբաթվան այն միկնույն օրով, որով
սկսած էր սեպտեմբերը:
4. Փետրվարը, մարտն ու նոյեմբերը
կակսին միշտ շաբաթվան միկնույն օրով:
5. 12 ամիսներն մա-
յիսը, հունիսն ու օգոստոսն են միայն, որ կակսին տարբեր օրե-
րով:
6. Տարին կվերջանա միշտ այն միկնույն օրով, որով սկսած
էր:
7. Վերի օրենքներուն շին հպատակեր միայն ամիսները նա-
հանջ տարիի մը:
8. Դար մը երբեք չի կրնա սկսիլ չորեքշաբթի,
ուրբաթ կամ կիրակի օրով մը» («Ամենուն տարեցույցը», 1929,
Փարիզ, էջ 9): Այդ «զարմանալիքներից շատերը ճանաչողական
արժեք ունեն. «Բ գիրն ընեցող ամիսներուն ոտքդ ու մարմինդ
տաք պահիր, չունեցողներուն, ուղածիդ պես վարվե» (նույն տեղը,
էջ 9): «Ենեմք մարտ, տարվա 12 ամիսներեն 3-րդը եղող ու զար-

նանամուտին զուգահեռ պող մարտն այսպես կոչված է ժողովրդեն իր հարափոփոխ և անհանգիստ օգավիճակներուն պատճառով, օր մը անձրեւ, որ մը ձյուն, պահ մը արեւ, հանկարծ փշում ու փոթորիկ, կարծես արդարացնելու համար Հոռոմայեցվոց պատերազմի շարունակութեամբ՝ որմն ստացած է իր անունը: Պոլսահայը նախօրոք միտքը կպահէ այս ամսվան 31 օրերեն մին, որուն նպաստավոր կամ աննպաստ հանգամանքեն կդատեն իր բախտը, բաց կամ զոց: Դարձյալ ժողովրդայն լեզվի մեջ «մարտի օդ է» կնշանակեն փոփոխամիտ մարդ է» (նույն տեղը, էջ 67):

Տոմարական զանազան տեղեկութիւնների ու եկեղեցական տոների կողքին 19-րդ դարի սկզբներին օրացույցներում սկսեցին երևալ վիճակագրական տեղեկութիւններ, պատմա-բանասիրական հոգւածներ, գեղարվեստական գործեր: Կալկաթայում տպագրված 1816—1874-ի օրացույցներում տրվում էին այդ տարիների հնդկահայերի ծնունդները, ամուսնութիւնները, մահերը: Վենետիկի Միխիթարյանների օրացույցը բացվում էր բանաստեղծութեամբ (այդ սովորույթը պահպանվում է այժմ էլ): Պոլսում տպագրվող Գևորգ Մյուհենտիսյանի օրացույցում (1828—1842) առաջին անգամ էջեր դրվեցին նոթագրութեան համար: Իսկ Արամյանների տպագրած օրացույցներում երևացին այսպիսի խորագրեր: «Հայ նվիրապետութիւնը, կրօնական ու քաղաքական ժողովրդ անդամք», «Յուցակ դահակալութեան թագավորաց և իշխանաց», «Անվանի տիրող տանց և ժամանակագրութիւնը նոցա», «Թիվ բնակչաց երկրին», «Քաղաքական ժամանակագրութիւն» և այլն: Միաժամանակ այս օրացույցի մեջ տրվում էին Թուրքիայի դրամները, շափերը, կշիռները: Աղդ-ը (հայտարարութիւն իմաստով) առաջին անգամ կիրառվել է Արամյանների օրացույցում: 1870-ին Արամյան օրացույցը մտցրեց մի նորութիւն ևս՝ «Յանկ տոներ ի անուններու», «Հայերեն լրագիրներ», «Ծանուցումներ»:

19-րդ դարի վերջում և 20-րդ դարի առաջին քառորդում հայկական օրացույցներն ու տարեցույցները դարձան յուրատեսակ տեղեկատու-հիշատակարաններ, որոնք պարունակում էին հանրագիտական բազմաբնույթ հոգւածներ, պատմա-բանասիրական մեծ ու փոքր հետազոտութիւններ, վիճակագրական տեղեկանքներ, բոլոր ժանրերի գեղարվեստական գործեր, լրագրային նյութեր: Այդ հրատարակութիւններից շատերը ստանձնեցին հայ ժողովրդի, հայ մշակութի պատմութեան սկզբնաղբջուրների դեր:

Առաջին փուլում հայկական օրացույցները տպագրվում էին բացառապես հայերեն: Երկրորդ փուլում երևան եկան եկեղեցյան, եռալեզու, քառալեզու հայկական օրացույցներ: Հրատարա-

կողները հաշվի էին առնում ստեղծված քաղաքական պայմանները և գրաքննության «խուժեքից» անցնելու համար իրենց օրացույցների որոշ նյութեր տպագրում այն երկրի պաշտոնական լեզվով, որտեղ տպագրվում էր հայկական օրացույցը: Բացի այդ, օտար երկրներում ապրող շատ հայեր մոռացել էին մայրենին և հայկական օրացույցի օգնությամբ փորձում էին վերագտնել իրենց ազգային դիմագիծը: Օտար լեզվի կողքին նրանք ձգտում էին խմանալ, թե հայերեն ինչպես են կոչվում Նոր տարին, Զատիկը, ամիսը, օրը ևն: Համադրում էին հայերեն ու օտար գրերը, ջանում սովորել հայերեն:

Այդ նույն ժամանակամիջոցում Կ. Պոլսում սկսեցին տպագրվել հայատառ թուրքերենով օրացույցներ: Դա ամենևին էլ առանձին հրատարակիչների անձնական նախաձեռնության արդյունք չէր, այլ ուներ իր պատմական դրդապատճառները: Ա. 19-րդ դարում ազգային զարթոնք ապրող արևմտահայության մի մասը խոսում էր թուրքերեն: Թրքախոս հայերին հայախոս դարձնելու, նրանց մեջ հայկական ոգին արթնացնելու համար անհրաժեշտ էր թուրքերենով պատմել հարազատ ժողովրդի սրբությունների մասին: Ի դեպ, հայատառ թուրքերենով տպագրվող օրացույցները որոշ բառեր ու արտահայտություններ գրում էին բացառապես հայերեն: Բ. 19-րդ դարի վերջում Թուրքիայում նշաններ երևացին թուրքերի արաբատառ այբուբենը հայկական այբուբենով փոխարինելու համար: Դա կարող էր դրական դեր խաղալ հայ և թուրք ժողովուրդների բարեկամության գործում և ինչ-որ շափով կանխել շատ արհամարհանքներ:

1801—1915-ին շարունակվում էր 1757-ից վենետիկում տպագրվող Մխիթարյանների օրացույցը: Հայ օրացույցի պատմության մեջ հետաքրքրական երևույթ է 1841-ից առ այսօր վիեննայում լույս տեսնող օրացույցը (տոնացույցը), որ երկրորդ հայ երկարակյաց տպագիր օրացույցն է:

1834-ին, ամիսը, մեծահարուստ Հարություն Պեզճյանի (1771—1834) դրամական միջոցներով Կ. Պոլսում հիմնադրվեց Սուրբ փրկչի ազգային հիվանդանոցը, որը գործում է առ այսօր: Փրկիչ բառը հայերենում ունի նաև գծանոց իմաստը: Այս հիվանդանոցը Փրկչի կամ Փրկչյան է կոչվում այն պատճառով, որովհետև ունի հոգեբուժական բաժին: Այս հաստատությունը պոլսահայ կյանքում միայն հիվանդանոցի դեր չի կատարել: Այն եղել է հայ մշակույթի յուրովի կենտրոն, որը տպագրել ու տպագրում է բազմաթիվ գրքեր, պարբերականներ, օրացույցներ: 1860-ից հիվանդանոցը հրատարակում է համառոտ (պարզ) օրացույց, որը

երրորդ հայ երկարակյաց տպագիր օրացույցն է և որի հրատա-
 րակումը առ այսօր ոչ մի տարի չի ընդհանաւել։ Պոլսում օրացույց-
 ցի հրատարակութեան մենաշնորհը պատկանում էր պատրիար-
 քարանին։ Այդ արտոնութիւնը 1865-ին պատրիարքարանը տվեց
 հասագլուղի քահանա Երեմիային, պայմանով, որ նա «տարեկան
 80000 դրուշ վճարե կեդր. Սնդուկին ի նպաստ այդի երիցուհայցի
 Տ. Երեմիա չհարգեց այդ պայմանը և 15 տարի շահագործեց իր
 մենաշնորհը։ Սույն քահանային այս շահագործումը կընդվզեցնե-
 մյուս օրացուցագիրները ու վարչական շրջանակներու մեջ զանգա-
 տեցան։ Տ. Խորեն արքեպ. Նարայեյ հարցում կուղղե Ազգային ժողո-
 վին մեջ, որո հետեանքով վարչութիւնը այս խնդրով կզբաղի ու
 1879-ի օգոստոսին հտ կառնե այդ արտոնութիւնը տ. Երեմիա-
 յին» (Հակոբ Վարժապետյան, «Հիշատակարան Հայրաւորմյա հո-
 բելյանի հասագլուղի Ս. Ստեփանոս Եկեղեցւոյ, 1831—1931»,
 Կ. Պոլիս, 1931, էջ 41—42)։ Այդ նույն թվականից էլ պատրիար-
 քարանը օրացույց հրատարակելու մենաշնորհը տվեց Սուրբ
 փրկչյան ազգային հիվանդանոցին։ Բայց մինչ այդ Պոլսում և
 Երուսաղեմում Երեմիա քահանայի շուրջը բուռն վեճեր են տեղի
 ունեցել, որով Երեմիան դարձել է հայ տպագիր օրացույցի պատ-
 մութեան վիպական կերպար։ Նա եղել է հմուտ տոմարագետ և իր
 ձեռքն է վերցրել Պոլսում և Երուսաղեմում տպագրվող բոլոր օրա-
 ցույցների մենաշնորհը։ 1869 թվականին «Սինոն» ամսագիրը
 տպագրում է «Օրացուցական խնդիր» ընդարձակ հոդվածը։ Հոդ-
 վածից երևում է, որ հասագլուղի քահանա Երեմիան 1865-ից Երու-
 սաղեմի ս. աթոռի հետ պայմանագիր է կապել ս. աթոռում
 տպագրվող հայերեն օրացույցների տոմարական բաժինը կազմե-
 լու համար։ Ըստ երևութիւն, Երեմիան խիստ դաժան պայմաններ
 է դրել, որի պատճառով Երուսաղեմի ս. աթոռը կանգնել է դժվա-
 րութիւնների առջև։ Ամսագիրը գրում է. «Տեր Երեմիայի պայմա-
 նագրեն կերեկի, որ հինգ հազար դրուշի սակարկութեամբ խոս-
 տացած է օրացուցական ուսումն ուսուցանել մահտեսի պ. Հարու-
 թիւն Զինճիբճյանին, որպեսզի այս եղանակով ս. աթոռս ևս կա-
 րողանա օրացույց տպագրել։ Գոհունակութեան նամակն կերեկի,
 որ սրբազան պատրիարքը ցուցած է յուր մարդասիրութիւնը տե-
 ր Երեմիա քահանային, որը պարտավորված է եղեր աննախանձա-
 րար ուսուցանել հիշյալ գիտութիւնն և նվիրել միաբանութեանս
 աստղաբաշխական հաշիւները ի նշան երախտագիտութեան։ Իսկ
 դատախազութեան թղթն կերեկի, որ ծերունի հայր տե-
 ր Երեմիան կփափագի դատ բանալ սրբազան պատրիարքի հետ և փաստաբան
 մը կպահանջե աթոռոս կողմն։ Թե որքան երեւակայական է տե-

Երևմտյան դատը և իրավունքը այս յուր գրությանց հակասութենն հայտնի է: Բայց զարձալ մի քանի խոսքով պատասխանել ավելորդ չենք համարիլ: Տեր Երեմիան դատ բանալու իրավունք չունի, որովհետև սակարկյալ գումարեն ավելի գումար ստացած է սուրբ աթոռես, այն է հինգ հազար ղուրուշ ինքն և հազար ղուրուշ յուր որդին: Հնդկաստանի մեջ սուրբ աթոռես կտակներեն: Տեր Երեմիա դատ բանալու իրավունք չունի, որովհետև յուր խոստացած ուսումն լիովին ուսուցած չէ: Տեր Երեմիան դատ վարելու իրավունք չունի վերջապես, որովհետև մեր անցած տարվան օրացույցի կազմութիւնն աթոռես միաբան արժանապատիվ Մկրտիչ վարդապետի քրտնաջանաց աշխատանաց արդյունքն է, ուրիշ աղբյուրներն քաղված, քան թե ծերունադարդ հոր ավանդած թերակատար հաշիվներեն: Մենք տեր Երեմիայի դատախազության մեջ ուրիշ իրավունք չենք տեսներ, բայց միայն մենավաճառության տենչ, վասնզի տեր հայրը կզանգատի, որ անցած տարի աթոռոյս օրացույցը յուր օրացույցեն առաջ տպագրված և ի վաճառս հանված է, վասնզի կխնդրեն, որ այս տարի Երուսաղեմը օրացույց չհրատարակեն» («Սիոն», Երուսաղեմ, 1869, № 2, էջ 30—31):

1873-ին «Սիոն»-ը նորից է անդրադառնում Երուսաղեմի ս. աթոռի և Երեմիա քահանայի վեճին: Ամսագիրը նշում է, որ տեր Երեմիան պետք է տոմարագիտութիւն սովորեցներ Հարութիւն Զինճիրճյանին, սակայն վերջինիս նա պարզապես խաբել է, հայտնելով, թե արդեն ամեն ինչ սովորեցրել է: Զինճիրճյանը երբ վերադարձավ աթոռ, զգաց, որ ոչինչ չգիտէ և ճարահատյալ ասաց «տետրակս ալեցեղավ», այսինքն Երեմիայից սովորած գիտելիքների գրառումների տետրը իբր այրվեցավ (տե՛ս «Սիոն», Երուսաղեմ, 1873, № 4, էջ 83—88): «Տպարան առաքելական աթոռոյն սրբոց Հակոբյանց Երուսաղեմի (հարյուրամյա հոբելյանի առթիւ, 1833—1933)» հոգւածում «Սիոն»-ը գրում է. «Ճնասպառն Ս. Ստեփանոս եկեղեցու տեր Երեմիա քահանան, որ իբրև քաջ տոմարադետ օրացույց կազմելու մենաշնորհ ուներ, 1866-ին իր ուսումը կավանդե Երուսաղեմի միաբանության, ու կհավանի որ ս. աթոռոյս տպարանն ալ օրացույց հրատարակեն ու վաճառեն Պոլսո մեջ, պայմանով որ տոմարական ուսման հետևող հոգևորականները հիշեն միշտ իր անունը իրենց սուրբ պատարագներումն մեջ ու միաբանութենեն դուրս ուրիշներուն շարվեցնեն այդ ուսումը: Այսպես 1867 տարվո օրացույցը առաջին անգամ լոյս կընծայվի Երուսաղեմի տպարանն: Այդ տարիին մինչև առաջիկա 1934 թվականը՝ 68 տարվան մեջ տպված է 57 օրացույց, տասնմեկ տարվան ընդհատումով (այդ ընդհատումները եղած են 1896 և

1916—1925 տարիներով, 1925-ի օրացույցը տպել տրված է Կահիրե՝ Երուսաղեմի եկեղեցիներուն համար)։ Օրացույցները շատ անգամ ունեցած են գրացուցակներ, վիճակագրական տեղեկություններ և կրոնական հոդվածներ ու մանր ուսումնասիրություններ պարունակող հավելվածներ («Սիրոն», Երուսաղեմ, 1933, № 11, էջ 352)։ Երեմիան, սակայն, անհանգիստ անձնավորություն էր։ Նա չէր հանդուրժում մրցակցությունը։ 1871—73-ին Երեմիան լույս է ընծայում իր նշանավոր «Սխալացույց»-ները, որոնց մեջ ուղղում է Երուսաղեմի, Մյուհենտիսյանի, Տերոյենցի, Արամյանի և Ռ. Քյուրքճյանի 1871, 1872 և 1873 թվականներին լույս տեսած օրացույցների սխալները։

Տպագիր օրացույցի համաշխարհային պատմության մեջ Երեմիա քահանայի այդ «Սխալացույց»-ները աննախագեղ երևույթ էին։

Երեմիան, սակայն, օրացույցների հրատարակման մենաշնորհը իր ձեռքում պահել չէր կարող։ Շուտով նրա «Սխալացույց»-ների դեմ դուրս եկավ հմուտ տոմարագետ Մարուգե Հովսեփյանը։ Վերջինս 1873-ին լույս ընծայեց «Ուղղացույց Սխալացույցի»-ն, որի մեջ գրում է. «1873 տարվան նոր Սխալացույց մ'ալ տեսանք, յորինեալ Երեմիա քահանայ խասգլուղի։ Յիշյալ քահանայի անցյալ տարվան մեկ երկու շնչին և անտեղի դրպարտություններով լի Սխալացույցին ինչ աստիճան էրդ ունենալը ընթերցողաց դատմանը հանձնած էինք։ Ուստի ներկա 1873 տարվոյն համար յորինած Սխալացույցին մեջ ալ շարականներե ի զատ (ըստ տեր Երեմիայի դատման) ուրիշ սխալներ չտեսնվիր...» Այնուհետև Հովսեփյանը ավելացնում է «Տեր հայրը երեք տարի է, որ Սխալացույց կհանե և անանկ հավատացնել կուզի, որ ըրածը ազգային մեծ ծառայություն մըն է»։ Հավանաբար օրացուցային մրցապայքարում Երեմիայի դիրքերի թուլացումն է նկատի ունեցել Հակոբ Պարոնյանը, որը 1877-ին իր մանրապատումներից մեկում գրել է. «Մեյ մ'ալ, ասկից վերջը լուսինը օրացույց կարդալով, վիշապներեն բռնվելիք օրը առաջուց կիմանա, կզգուշանա և յաշտափ վառողի սպառման պատճառ չըլլար։ Սակայն կխրատենք զինքը, որ տեր Երեմյա հոր օրացույցին շնայի, որովհետև անոր ժամացույցը քիչ մը առաջ կքալի կոր աս տարի» (Հակոբ Պարոնյան, Երկերի ժողովածու 10 հատորով, հ. 4, Երեվան, 1965, էջ 184)։

Իր մանրապատումների մեջ Հ. Պարոնյանը հաճախ է անդրադարձել տեր Երեմիային, տարբեր դիրքերից գնահատել նրա դերը. «—Ստեփան էֆենդի Փափազյանը ազգասեր՝ է։

— էջմիածին տսված օրացույցը բեր, մեջը նայինք, ազգասեր է նե՝ հարկավ մեջը գրված է:

— Ի՞նչ կըսես, օրացույցի մեջ անանկ բան կգրվի՞:

— Գրես նե չգրվի՞ր: Մինչև հիմա մեկու մը ազգասեր ըլլալը անոր գործերեն կհասկացվեր, ասկից փերջը օրացույցեն պիտի հասկացվի:

— Ատ ինչ ըսել է:

— Ահա՛վասիկ էջմիածնա օրացույցին գրածը. հինգերորդ տարեդարձ օծման վեհափառ Դեորգ ազգասեր կարողիկոսին: Ո՛ւր ես, տեր Երեմիա, ո՛ւր է Սխալացույցդ» (Հակոբ Պարոնյան, Երկերի ժողովածու 10 հատորով, հ. 7, Երևան, 1969, էջ 102):

«— Այսօր ամսուն քանիսն է:

— Չեմ կըրնար ըսել:

— Ինչո՞ւ:

— Տեր Երեմիան իմանալու ըլլա՛ նե՝ դատ կբանա ինձի դեմ:

— Ինչո՞ւ:

— Օրացույց հրատարակելու արտոնություն չունի՞ մի տա» (նուն տեղը, էջ 194):

19-րդ դարում, տեր Երեմիայից հետո, հայկական տպագիր օրացույցի պատմության մեջ մեծ առաջընթաց էին նահապետ Ռուսինյանի օրացույցները: Բանաստեղծ-բանասերը փորձեց շարժել կղերական ճահիճը և նոր ձև ու բովանդակություն տալ օրացույցին: Սակայն դա արտաբուստ էր միայն նմանվում օրացույցային սլոյքաբի: Իրականում Ռուսինյանը առաջ էր քաշում ազգային առաջադիմության շատ հարցեր: 1855-ին Կ. Պոլսում լույս տեսավ նրա «Տարեցույց»-ը, որը մեծ աղմուկ հանեց: Պատրիարքարանը հեղինակին մեղադրեց հերետիկոսության մեջ և արգելեց «Տարեցույց»-ի վաճառքն ու գործածությունը: Այս տարեցույցի մեջ Ռուսինյանը ամիսների օտար անունները տալիս է հայերեն թարգմանությամբ. միամիս, երկամիս, եռամիս, քառամիս, հինգամիս, վեցամիս, յոթամիս, ութամիս, ինամիս, տասամիս, տասնեկամիս, տասներկուամիս: «Բացի այս անունները Ռուսինյան բանաստեղծական անուններ ալ կորոշե ամիսներուն համար, համաձայն տարվա շորս եղանակներուն: Այս ամսանուններն ալ դարձյալ ֆրանսիական հասարակապետության 1773 նոյեմբերի 24-ին ընդունած տարեցույցին բառերն են, Ֆապուր տ, էլլանթին ֆրանսիացի բանաստեղծեն (1752—1794) հնարված, զորս Ռուսինյան հացուցած է իր ուսանողական տարիներուն. Բուսին՝ բուլսի ամիս,

Սաղկին՝ ծաղկի ամիս, Մարգին՝ մարգի ամիս, Հնձար՝ հնձի ամիս, Տոթար՝ տոթի ամիս, Պտղար՝ պտղի ամիս, Կթոն՝ կթոց ամիս, Թափոն՝ թառամելու ամիս, Միգոն՝ մեզի ամիս, Ձյուներ՝ ձյունի ամիս, Սառներ՝ սառի ամիս, Մրրկեր՝ մրրկի ամիս» («Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1902)։ Ռուսիսյանի հորինած, ավելի շուտ՝ ֆրանսերենից թարգմանած այս ամսանունները կիրառություն չգտան, ընայած դրանք, նորից տպվեցին նրա 1871—1872-ի «Բնական տարեցույց»-ների մեջ։ Հակոբ Պարոնյանը իր «Ազգային ջոջեր»-ի մեջ զավեշտով է արտահայտվել Ռուսիսյանի հնարովի ամսանունների մասին։ Ռուսիսյանի հնարած ամսանուններով ապրիլը համընկնում է Սաղկինին, Երգիծաբանը գրում է. «Տոթթոր նահապետ Ռուսիսյան ծնավ ի Կեսարիա 1819-ին, ապրիլի 1-ին և ծաղկինի 5-ին»։ Խոսելով Ռուսիսյանի հրատարակությունների մասին Պարոնյանը շարունակում է՝ «Երկու տարի վերջ 1855-ին Ռուսիսյանը աստղաբաշխության հտեհ ըլլալով, Տարեցույց մը հրատարակեց, որուն մեջ որչափ բառ, այնչափ ալ ուղղախոսություն կար։ Այս տարեցույցին մեջ ամիսներն ալ Մարգին, Բուսին, Կթոն, Միգոն, Տիտոն անուններով նորեն մկրտված էին։ Ռուսիսյան՝ տարեցույց մ'ալ 1871-ին հրատարակեց, սակայն ասիկա Բնական տարեցույց էր, առաջինի պես արվեստական չէր։ Այս տարեցույցի մեջ ուրիշ խել մը փոփոխություններն զատ Բուսինը Ձարթինի և Պտղարն ալ Մրգարի փոխված էին բարեբախտաբար։

Այս տարեցույցներուն մեջ սխալներ կային, բայց տեղ Երեմիա հայրը անոնց սխալացույցը չհանեց, ոչ ալ անոնց հրատարակության դեմ բողոքեց, և շիտակը ըսելու համար այս տարեցույցները այնչափ նմանը չի տեսնված ընդունելություն գտան, որ հեղինակը՝ քաջալերված երգում ըրավ այլևս օրացույց չի հրատարակել» (Հակոբ Պարոնյան, Երկերի ժողովածու 10 հատորով, հ. 2, Երևան, 1964, էջ 274)։

Երեմիա քահանայից և Նահապետ Ռուսիսյանից հետո հայկական օրացույցի հրատարակության բնագավառում երրորդ և ամենախոշոր դեմքը Թեոդիկն է։ Նրա «Ամենուն տարեցույց»-ները (1907—1929) իրենց համապարփակ, հանրագիտական բնույթով փայլուն էջ գրեցին հայ տպագիր խոսքի պատմության մեջ։

Թեոդիկը ոչ միայն «բարձրացրեց» հայկական օրացույցի հեղինակությունը, այլև իր հրատարակությանը տվեց այնպիսի ձև ու բովանդակություն, որ նրա տարեցույցները դարձան հայկական մշակութային կյանքի անփոխարինելի հիշատակարան-հանրագիտարաններ։ Դրանց մեջ կան հայերենի, հայ մատենագիտության,

երաժշտության, թատրոնի, գրականության, պատմության վերաբերյալ վավերագրական արժեք ունեցող բազմաթիվ հոդվածներ ու փաստաթղթեր:

Մինչև «Ամենուն տարեցույց»-ների հրապարակ զալը արդեն տպագրվում էին հանրագիտական բնույթի մի քանի օրացույցներ: Դրանցից է Կ. Պոլսում լույս տեսնող «Ընդարձակ օրացույց ազգային հիվանդանոցի»-ն: Հետևյալ բովանդակությունն ունի 1901-ի օրացույցը: Տպագրված է 1901 թվականի օրացույցը ըստ ամիսների, ապա սրբերի տոնակատարություններն ու օրերը: Այնուհետև «Եկեղեցական, դպրոցական, բարեգործական, գրական, գիտական և արվեստագիտական թվականներ» խորագրով օրացույցը տպագրել է տարվա բոլոր ամիսներին վերաբերող մի տեղեկատու: Ներկայացնենք հունվար և դեկտեմբեր ամիսների բաժինը:

«Հունվար 1.—1839. Իզմիրի մեջ կակսի հրատարակվիլ Շտեմարան հանդեսը: Դադրած է 1854-ին:—1851. Կ. Պոլսո առաջին հայ հանդեսը, Բանասեր, կը սկսի հրատարակվիլ Յովհաննես Հիսարյանի ձեռքով: Դադրած է 1852-ին:—1857. Տերոյենց կը սկսի հրատարակել Երևակ հանդեսը Կ. Պոլսո մեջ: Դադրած է 1866-ին:—1858. Ստեփաննոս Նազարյանց կը սկսի հրատարակել Հյուսիսափայլ հանդեսը՝ Մոսկվայի մեջ: Դադրած է 1864-ին: 1860. Մարկոս Աղաբեկյան կը սկսի Կոունկ հանդեսը հրատարակել Թիֆլիսի մեջ: Դադրած է 1863-ին վերջը:—1866. Սիոն ամսագիրը կը սկսի հրատարակվիլ Երուսաղեմի միաբանության ձեռքով: Դադրած է 1878-ին:—1871. Արևելյան մամուլ հանդեսը կը կակի հրատարակվիլ Իզմիրի մեջ:—1883. Երկրագունդ նորեն կ'հրատարակվի իբր ամսօրյա հանդես գրասեր խմամբի մը կողմէն, տնօրենությամբ Հակոբ Պարոնյանի, որուն հաջորդած է իբր տնօրեն-խմբագրապետ Եղիա Տեմիրճիպաշյան 1884-ին: Դադրած է 1888-ին վերջը:—1883. Եղիա Տեմիրճիպաշյան կը սկսի հրատարակել Գրական և իմաստասիրական հանդեսը, ամբողջապես իր խմբագրությամբ: Դադրած է 1888-ին:

Հունվար 2.—1777. Երևանցի Սիմեոն կաթողիկոս կը հրամայե գործադրության դնել իր պատրաստած Նոր Տոնացույցը:—1863. Ստեփան Փափազյան կը սկսի հրատարակել Կ. Պոլսո մեջ ժամանակ հանդեսը: Դադրած է 1869-ին:—1868. Մահ Արիստակես Ալթուն Տյուրիի, նախկին պաշտոնատար Եգիպտոսի, լեզվագետ, խմբագիր Եգիպտոսի պաշտոնաթերթին, հետո Պոլսո մեջ Գերագույն ժողովի և Պատրիարքարանի ուրիշ ժողովներու գործուն անդամ: Մնած է 1804 մարտ 18-ին:—1884. Արևելք օրաթեր-

թը կը սկսի հրատարակվիլ Կ. Պոլսո մեջ:— 1899. Նուպար փաշա կմեռնի Փարիզի մեջ: Մնած է 1825-ին:

Հունվար 3.— 1834. Ետի Գուլեի Ազգ. հիվանդանոցի հիմնադիր Յարություն ամիրա Պեղճյան կը մեռնի Կ. Պոլսո մեջ և կթաղվի Գում Գաբուի Մայր եկեղեցին: Մնած էր 1771 ապրիլ 10-ին:— 1855. Ավետաբեր կը սկսի հրատարակվիլ Կ. Պոլսո մեջ:— 1870. Շահնազարյան վարժարանի աշակերտները խառնակութի մեջ կըսկըսին հրատարակիլ Երկրագունդ հանդեսը: Դադրած է 1871-ին:

Հունվար 7.— 1824. Վիեննայի Մխիթարյանց արդի արքահայր հ. Արսեն արքեպիսկոպոս Այտընյան, մատենագիր, հմուտ հայկաբան և բանասեր, կը ծնի Կ. Պոլսո մեջ:

Հունվար 8.— 1863. Թունիկ Պեհասյան, կը սկսի հրատարակվիլ Կ. Պոլսո մեջ, խմբագրությամբ Գրիգոր Ելաթճյանի, յետո Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ալեաթճյան: Դադրած է 1866-ին:

Հունվար 9.— 1858. Մահ Մանուել բժիշկ Շաշիյանի, որ 1775 ղեկտ. 26-ին ծնած և ԺԹ դարուն սկիզբները Բատուալի բժշկական համալսարանին վկայված է: Նախապատճառ եղած է 1836-ին Բանկալթիի Ս. Հակոբյան Անկեղանոցին հիմնարկության:

Հունվարի 12.— 1846. Ռուսահայոց երկրորդ լրագիրը, Կովկաս, ակսավ հրատարակվիլ Թիֆլիսի մեջ, զորաբար խմբագրված Հակոբ վարժապետ Կարինյանցե և Պ. Միքայելի: Դադրած է 1848-ին:

Հունվար 13.— 1832. Կ Պոլսո առաջին հայ թերթը՝ Լրո գիր Մեծի Տերության Օսմանյան (Թաղվիմը Վաղայի) կը սկսի հրատարակվիլ: Դադրած է 1833-ին:— 1888. Գրիգոր Մարկոսյան, 1852-ին հրատարակվող Նոյան աղավնի հանդեսին խմբագիրն էրեն, և 1860-ի առաջին Քա. ժողովին ատենապետ, լեզվագետ և ուսումնական, կվախճանի Կ. Պոլսո մեջ:— 1893. Մահ Սարգիս Կյուլպենկյանի, որ իր եղբոր՝ Սերովբե Կյուլպենկյանի հետ սատարած է Ազգ. հիվանդանոցի վերաշինության, և հիմնած Զոմախլըի եկեղեցին, ինչպես նաև Կեսարիո Թալաս դյուղի աղջկանց վարժարանը՝ որուն ծախքերը կը հոգան իրենց զավակները: Մնած էր 1836 հունվարի 28-ին:

Հունվար 14.— 1897. Մահ Վիեննայի Մխիթարյան միաբանության անդամ բանասեր հ. Ղեռնդ Վ. Հովնանյանի. իր ամենեն կարևոր երկը եղած է ուսումնասիրություն մը «Նախնեաց ուսմորեն»-ի վրա: Մնած էր Կ. Պոլիս 1817 հոկտեմբերի 28-ին:

Հունվար 17.— 1824. Մահ Ազոնց Գյուլբեր արքեպիսկոպոսի, մատենագիր, արքահայր Վենետիկի Մխիթարյանց: Մնած էր 1740 նոյեմբեր 20-ին:— 1869. Կ. Պոլսո պատրիարք Թաթևաբյան Պո-

ղոս արքեպիսկոպոսի հրաժարականը կընդունվի և Ադրիանուպոլսո առաջնորդ Արիստակես արքեպիսկոպոս Կ. Պոլսո պատրիարքական տեղապահ կկարգվի:

Հունվար 20.—1838. Մահ տ. Անտոն Նուրիճան արքեպիսկոպոսի, որ 1830-են ի վեր կը վարեր Հոռմեական Հայոց նախագահի պաշտոնը:

Հունվար 21.—1872. Պետրոս Դուրյան, բանաստեղծ ու թատերագիր, կը մեռնի 21 տարեկան և կը թաղվի Սկյուտար: Ծնած էր 1851 մայիս 20-ին:

Հունվար 22.—1885. Ծերենցի աղջիկը, տիկին Թագուհի Մելիք-Ազարյանց (օրիորդ Մենիկ), նորահաս գրագիտուհի, կը վախճանի 25 տարեկան:

Հունվար 24.—1826. Մահ Յովակիմ Հազարյանցի, որ իր եղբոր՝ Յովհաննես Հազարյանցի կտակը գործադրելով կառուցած է Մոսկվայի Հազարյան ճամբարանը 1815-ին: Ծնած նոր Զուղա, 1843 սեպտ. 5-ին:

Հունվար 25.—1855. Կ. Պոլսո պատրիարքարանը պաշտոնական հայտարարությամբ կարգիլն Ռուսիայանի Ուղղախոսության և Տարեցույցին ազգային վարժարաններու մեջ գործածությունը, դատապարտելով անոնց նորելուկ ոճը և պատվիրելով հայ գրողներուն՝ աշխարհաբարը մոռեցնել «նախնյաց բուն լեզվին».—1885. էրզրումի նախկին առաջնորդ տ. Յարություն արքեպիսկոպոս Վեհապետյան (հիմա պատրիարք Երուսաղեմի) Կ. Պոլսո պատրիարք կընտրվի:

Հունվար 28.—1837. Կ. Պոլսո հասքոյ գյուղին եկեղեցվոյն մեջ կը մկրտվի Պողոս Վարժապետյան, որ հետո եղավ Ներսես պատրիարք Կ. Պոլսո:

Հունվարի 31.—1856. Միսաք ամիրա Միսաքյան, նեղանավոր, որ միջոց մը մյուսեմբելի եղած է Ազգ. հիվանդանոցի և ազդեցիկ դեր ունեցած է Պատրիարքարանի գործերուն մեջ, կ'մեռնի և կը թաղվի Պոյաճը գյուղի իր կառուցած եկեղեցվոյն շքափակին մեջ: Ծնած էր 1790-ին:

Դեկտեմբեր 3.—1883. Համբարձում Իփեքճյան, ուսասհայ ուսուցիչ, որ ունի մանկավարժական գրվածքներ, կը վախճանի Կ. Պոլսո մեջ, 45 տարեկան:—1889. Տոբթ. Վիլեն Օրմանյան, եղբայր Կ. Պոլսո պատրիարք Օրմանյան սրբազանի, հմուտ և խղճամիտ բժշկապետ Ազգ. հիվանդանոցին, որուն բժշկական ճյուղը բարեկարգած էր, կը վախճանի 45 տարեկան:—1894. Տոբթ. Տիգրան փաշա Փեշտիմալճյան, հմուտ բժիշկ, որ թողած է բժշկական գրվածքներ, կ'մեռնի 57 տարեկան:

Դեկտեմբեր 4.—1870. Թեոդոսիո Խալիպյան վարժարանը կը փակվի:—1892. Յրանսացի հայագետ Գ. Շրումբֆ կը վախճանի (ն. տ. 16 դեկտ.): Մնած էր 1844 հունվար 25-ին: Գրած է պատմությունը այն ուսումնասիրությունաց, որոնք եղած են Արևմուտքի մեջ հայ լեզվի և մատենագրության վրա:

Դեկտեմբեր 5.—1826. Հմուտ հայագետ Շահան Զրպետ, Ներսես Աշտարակեցիի հրավերով, Փարիզին Թիֆլիս կերթա իբր ուսուցիչ Ներսիսյան վարժարանին:

Դեկտեմբեր 6.—1882. Մահ Գեորգ Դ. Կոստանդնուպոլսեցի կաթողիկոսին՝ էջմիածնա մեջ:

Դեկտեմբեր 7.—1885. Ամենապատիվ տ. Յարություն արքեպիսկոպոս Վհապետյան, պատրիարք Կ. Պոլսո, Երեստղեմի պատրիարք կընտրվի, երկու տիտղոսները շմիացնելու պայմանով:—1888. Տիգրան Մանավյան, հայ ուսուցիչ և գրող, կը վախճանի Կ. Պոլսո մեջ 47 տարեկան:—1898. Յարություն Թյուլյան (Մյուսիվ Պասկալ), ծանոթ քանակագետ և բազմարդյուն ուսուցիչ, կը վախճանի Կ. Պոլսո մեջ: Մնած էր 1832 ապրիլի 22-ին:

Դեկտեմբեր 9.—1838. Հանդիսավոր բացում Սկյուտարի ճեմարանի, որ հիմնված է նախաձեռնությամբ Կարապետ Պալյան և Սերվերյան Հովհաննես ճարտարապետ ամիրաներուն:—1871. Խաչատուր Լազարյանց, Ռոսսիո պետական խորհրդական բարեգործ հայազգին, որ մեծ զումարներ նվիրած է իր հոր և հորեղբոր հիմնած Լազարյան ճեմարանին, կը վախճանի Պետերբուրգի մեջ: Մնած էր 1789 հունիս 1-ին:—1881. Մահ Ֆրանսացի հայագետ էտուառ Տյուլօդիեի (ն. տ. 21 դեկտ.): Հայերենի ուսուցիչ էր Փարիզի Արևելյան կենդանի լեզուներու վարժարանին մեջ: Հրատարակած է կարևոր ուսումնասիրություններ հայ գրականության և հնախոսության վրա: Մնած էր 1807-ին:

Դեկտեմբեր 10.—1860. Պետրոս Խորասանճյան, որ քաջալերող եղած է հայ լրագրության, պատրիարքարանի ժողովներու անդամ և հմուտ տաճկագետ, կվախճանի 51 տարեկան:

Դեկտեմբեր 11.—1798. Շահան Զրպետ հայ լեզվի դասախոսության կը սկսի Փարիզի Արևելյան լեզուներու վարժարանին մեջ:—1830. Փիրղալեմյան Ղևոնդ վարդապետ, բանասեր, կը ծնի Վանա մեջ:

Դեկտեմբեր 12.—1841. Պաշտոնապես կը հաստատվի 27 էսնաֆներու ժողովը, որ կոչված էր վարել պատրիարքարանի գործերը:—1866. Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության անդամ հ. Արսեն վ. Բագրատունի, նշանավոր հայկաբան, բանաստեղծ, տաղաչափ, լեզվագետ և մատենագիր, կը վախճանի:

Դեկտեմբեր 13.—1876. Մատթեոս Այվատյան, խմբագիր, կը վախճանի Կ. Պոլսո մեջ և կը թաղվի Ղալաթիո եկեղեցվոյն շրջափակին մեջ:—1890. Մահ ռուսահայ պրոֆեսոր Մկրտիչ էմինի, պատմագետ, բանասեր: Ունի կարևոր երկասիրություններ հայերէն և ռուսերէն: Մնած էր 1815 նոյեմբեր 25-ին Նոր Զուղայի մէջ:

Դեկտեմբեր 14.—1876. Մահ Աբեր արքեպիսկոպոս Մխիթարյանի, որ ունի կրօնական երկասիրություններ:

Դեկտեմբեր 15.—1815. Աղբիւնուպոլսեցի Պողոս պատրիարքը կը հաջորդէ Աբրահամ պատրիարքին:

Դեկտեմբեր 17.—1876. Աբրահամ Սաքայան, նշանավոր նկարիչ, կը վախճանի Սկյուտար, ուր թաղված է:

Դեկտեմբեր 18.—1879. Մահ արևելագետ Մորթմանի:

Դեկտեմբեր 19.—1772. Յակոբ Շահան Զրպետ, ուսուցիչ և բանասեր, կը ծնի Ուրֆայի մեջ:—1878. Մանուկ աղա Մնակյան, որ հայ վարժարանի մը հիմնարկութեան համար կարևոր գումար մը կտակած է, կը վախճանի և կը թաղվի Սամաթիո ս. Գեորգ եկեղեցին, որուն շինութեան համար ալ 500 ոսկի կտակած էր:

Դեկտեմբեր 20.—1858. Ստեփան Ռական կսկսի Փարիզի մեջ հրատարակել Արեւմուտք հանդես (ն. տ. 1 հունվար 1859), որ վերջնապէս դադրած է 1865-ին:—1886. Վիեննայի Մխիթարյան միաբանութիւնը կը սկսի հրատարակել Հանդես Ամսօրյա պարբերականը (ն. տ. 1 հունվար 1887):—1891. Հ. Սերովբե վ. Տերվիշյան, Վիեննայի Մխիթարյան, հմուտ բանասեր և լեզվաբան, կը մեռնի Կ. Պոլսո մեջ: Մնած էր 1846 հունվար 10-ին:

Դեկտեմբեր 22.—1835. Հ. Մանուել վ. Զախչախյան, Վիեննայի Մխիթարյան միաբան, մատենագիր, բանաստեղծ և լեզվագետ, կը վախճանի:—1887. Իզմիրցի հայ բարերար Յովհաննես Սպարթալյան, որ իր եղբոր՝ Յակոբ Սպարթալյանի հետ նորին կառուցած է Իզմիրի Ազգ. հիմնադրանոցը, կը վախճանի: Մնած էր 1831 հունվար 10-ին:

Դեկտեմբեր 23.—1860. Ազգ. հիմնադրանոցի Տիկնանց առաջին խնամակալութեանը, որուն գլխավոր գործիչն էր տիկին Էպրու Երամյան, կը կազմվի:—1860. Մահ Երուսաղեմի Հովհաննես պատրիարքին, որուն հաջորդին ընտրութեան առթիւ ծագեցած ընկերսէն դուրսէն»-ի վեճը:—1886. Մաղիկ կսկսի հրատարակվի Կ. Պոլսո մեջ:

Դեկտեմբեր 24.—1837. Մահ Փեշտիմալճյան Գրիգոր վարժապետի, հայկաբան, կրօնագետ, բանաստեղծ և մատենագիր: Մնած էր 1773-ին:

Դեկտեմբեր 25.—1859. Փարիզ շաբաթաթերթը կը սկսի հրատարակվիլ Փարիզի մեջ խմբագրությամբ Աբրահամ Մուրադյանին (ն. տ. 6 հունվար 1860): Դադրած է 1863-ին:— 1868. Յարություն Տետեյան, իզմիրցի տպարանպետ, խմբագիր, հեղինակ և թարգմանիչ, կը մեռնի 28 տարեկան:

Դեկտեմբեր 26.— 1882. Թիֆլիսի մեջ հրատարակվող Մեղուօրաթերթին քսանհինգամյա հոբելյանը կկատարվի:

Դեկտեմբեր 27.— 1799. Մահ Ղուկաս Կարենցի կաթողիկոսին, որ ընտրված էր 1780-ին:

Դեկտեմբեր 28.—1881. Լ. Յովսէփ Վ. Գաթրճյան, միաբան վիճենայի Մխիթարյանց, հմուտ մատենագիր, կվախճանի:

Դեկտեմբեր 29.— 1843. Մահ Պողոս պեյ Յուսուֆի, որ վարած է պետական կարևոր պաշտոններ Եգիպտոսի մեջ: Մնած էր 1768-ին:— 1894. Տ. Յովհաննէս Հյունքյարպէյենտյան, նախկին ուսուցիչ, լեզվագետ՝ որ դբադած է հայ բառերու ստուգաբանությամբ, կը վախճանի: Մնած էր 1818 նոյեմբեր 25-ին:

Դեկտեմբեր 31.— 1779. Էդուարդ Ռափայել Ղարաֆյան, հնդկահայ վաճառական, կարևոր գումար մը կը կտակէ, որով կը հիմնվի Ռափայելյան վարժարանը:— 1882. Իզմիրցի հայ բարերար Յակոբ Սպարթալյան, կը վախճանի: Մնած էր 1825 հոկտեմբեր 25-ին:

Օրացույցում տպագրված է «Կ. Պոլսո հայերը և իրենց պատրիարքները» (էջ 77—258) ընդարձակ ուսումնասիրությունը, որտեղ տրված են 1461—1858 թվականների Կոստանդնուպոլսի 66 պատրիարքների հանգամանալից կենսագրությունները: Իս, իհարկե, միայն պատրիարքների կենսագրություններ չեն: Դա մի երկ է, որ կարելի է անվանել պոլսահայ կյանքի 400 տարվա տարեգրություն-հիշատակարան: Սկզբնաղբյուրների վրա ստեղծված այդ աշխատությունը թանկարժեք փաստաթուղթ է հայ ժողովրդի պատմության համար:

Այդ հիշատակարան-տարեգրության մեջ կարևոր տեղեկություններ կան նաև Թուրքիայի պատմության վերաբերյալ:

Օրացույցը տպագրել է «Ժամանակի բաժանումը և չափը» (էջ 259—261), «Արևդակնային դրությունը» (էջ 262—281), նոր դուռներ (էջ 282—296), «Գործի մարդոց համար» (էջ 297—337) հոգվածները: Պոլսահայ կենցաղի մասին ուշագրավ տեղեկություններ է պարունակում օրացույցում տպագրված «Ամուսնությունը» հոգվածը (էջ 339—342): Ահա երկու փոքրիկ ենթաբաժիններ այդ հոգվածից.

1. «Լեռնհուղմներ ամուսնության համար.— Ամուսնության վրա գրող հեղինակները շատ մը խորհուրդներ տված են այս մասին: Անոնցմէ մեկ քանին կհամառոտենք հոս:

1. Պետք է որ ամուսինները պատկանին միեւնոյն ընկերական միջավայրին: Տարբեր միջավայրերու պատկանողները հաճախ առօրյա բաներու մեջ տեսակ տեսակ հուսախաբությանց կհանդիպին:

2. Պետք է որ ամուսինները միեւնոյն կրօնքը ունենան, հակառակ պարագային կրնա ընտանիքին մեջ անհամաձայնություն ծագիլ զավակներու մասին: Հայտնի է, թէ Հայ եկեղեցին ամուսնությունը կօրհնէ այն ատեն միայն, երբ այր ու կին հայ եկեղեցու զավակ են:

3. Պետք է որ այրը իր կնոջմէն 5 կամ 6 տարի ավելի տարիքոտ ըլլա:

4. Պետք է որ այր ու կնոջ հարստությունները համեմատական ըլլան: Տարակույս չկա որ խելացի և հրապուրիչ ըլլալը, տաղանդներ ունենալը հաճախ աղջկան մը համար օժիտին տեղը կրննէ, սակայն աղքատ երիտասարդի համար նույնը չէ:

2. Կ. Պոլսո հայ ամուսնությունները.— Հայ ամուսնությունները վերջին հիսուն տարիներուն, զարգացած կենտրոններու մեջ, հետզհետե քիչցած են: Այս երևույթը շատ ուշագորավ է: Մասնավորապէս Կ. Պոլսո վրա խոսելով, տարակույս չկա, որ ասկէ հիսուն տարի առաջվան բնակիչներուն թիւը նկատողության առնելով, համեմատաբար շատ ավելի ամուսնություն տեղի կունենար: Ըստ պատրիարքարանի փոխանորդարանին արձանագրությանց, վերջին երեք տարիներուն ամուսնությունները հետզհետե շատցած են սակայն. այսպէս, 1897-ին՝ 349, 1898-ին՝ 396, 1899-ին՝ 418 ամուսնություն արձանագրված են: 1899-ի 415 ամուսնացածներէն 112-ը ձրի, մնացած 280-ը Ե աստիճանէ վար «խաչ» ընտրած են, և հազիվ 10-ի չափ ամուսնություններ արձանագրված են Ե աստիճանէ վեր «խաչ»-ով: Այս 415 ամուսնություններէն տեղի ունեցած են 75-ը Բերայի, 71-ը Գում գափուի, 47-ը Կետիկ փաշայի, 46-ը Սամաթիո, 29-ը Սկյուտարի, 23-ը Գատը գյուղի մեջ, և այլն»:

Օրացուցցի հաշորդ էջերում տպագրված են մանր հոգվածներ ու վիճակագրական աղյուսակներ և զանազան ազդեր:

Կ. Պոլսի Ս. Փրկչան հիվանդանոցի այս օրացույցը յուրաքանչյուր համարում ունեցել է մի քանի հետաքրքրական և ինքնատիպ հոգվածներ ու հաղորդումներ: Այսպէս, 1905 թվականի համարում օրացույցը տպագրել է «Կ. Պոլսո բանաստեղծ հայ

պատրիարքները» հոգւածը (էջ 406), որտեղ հանգամանորեն տրված են Գրիգոր Կեսարացու, Զաքարիա Վանեցու, Մելքիսեդեկ Սուպհի—Ավետիք Նվդոկացու, Գալուստ Կալծակնի, Հակոբ Նալանի կենսագրութիւնները և հատվածներ նրանց ստեղծագործութիւններից:

Նույն տարվա օրացույցում ուշադրութիւն է գրավում Թուրքիայի վարչական բաժանմանը նվիրված վիճակագրական տեղեկանքը. այստեղ տրված են Թուրքիայի բոլոր կուսակալութիւնները, սանճակները, գաղաներն ու քաղաքները, նշված է նաև, թե որ գաղան քանի գյուղ ունի:

Օրացույցը տպագրել է Պոլսի հայ բժիշկների, հայ փաստաբանների, նկարիչների, երաժշտագետների, ճարտարապետների, փորագրիչների ու քանդակագործների, ուսուցիչների ցուցակները, Թուրքիայում 1905-ին լույս տեսնող հայերեն թերթի ցանկը:

Կ. Պոլսում և ուրիշ վայրերում լույս տեսնող հայկական մի շարք օրացույցների հոգւածների ընտրութիւնն ժամանակ առանձնակի ուշադրութիւն էին դարձնում բարոյա-խրատական թեմաներին: Հաճախ այդ կարգի հոգւածները ընդարձակ տալու նպատակով օրացուցագիրները հավելվածներ էին կազմում և կցում տվյալ տարվա օրացույցին: Կ. Պոլսի «Համաազգային օրացույց հանրագիտական»-ի (խմբագիր-հրատարակիչ Գ. Պաղտասարյան) 1910 թվականի համարում տպագրված է մի ընդարձակ հավելված, որ կրում է «Բարոյախոսական» խորագիրը: Գ. Պաղտասարյանը տարբեր տեղերից քաղել է կարճ զրույցներ ու առածներ, թեև վոր խոսքեր ու հնօրյա ճշմարտութիւններ: Խմբագիր-հրատարակիչն ամեն ինչ անում է ընթերցողների սիրտը շահելու համար: Ահա մի քանի նմուշներ այդ «Բարոյախոսական»-ից:

«ՆԵՐԷՒ ԿՈՐՈՍԱՄԵՆ: Բարոյական զգացումը կորսցնողը նման է զինվորին, որո երկու սրունք ունի կտանի և չը կրնար այլևս կանգնիլ:

Հավատքը կորսցնողը նման է զինվորին, որ իր երկու ձեռքերը կը կորսցնեն պատերազմի դաշտին վրա և այլևս չը կրնար կռիւլ: Իսկ նա, որ հուլաւ կը կորսցնեն, նման է զինվորին, որ երկու աչքերն կորսցնելով, այլևս կտեսնեն ոչինչ»:

«ՇՈՂՈՔՈՐԹԻՆ պատկերը: Շողոքորթ մարդոց բարեկամութիւնը նման է սառն շինված տան, որ արևի ջերմութիւնը տեսնելուն պես կանհետանա: Մի վստահի շողոքորթներուն»:

«ՁՈՐՍ ԲԱՆ: Երկրիս վրա երեք բան կա, որ անօգուտ է, և չորս են, որ զգվելի կըլլան,

Գլուխ, առանց ուղեղի,
Խելք, առանց դատողության,
Սիրտ, առանց սիրո, և
Քսակ, առանց դրամի»:

«Պտղատու ծառ: Մեծ մարդոց բաժինն է անարգ թշնամիներ ունենալ, ինչպես պտղատու ծառ մը միշտ ունի զինքը քարկոծողներ և դավազանի հարվածներ տեղացողներ»:

«Ռեամ և իրավունք: Կան հիմար մարդիկ, որ կը կարծեն թե ամեն բանի մեջ իրավունք ունին, որովհետև դրամ ունին»:

Ի դեպ բարոյախրատական հոգվածներ էին տպագրում ոչ միայն օրացույց-տարեգրքերը, այլև պատի օրացույցները: Ներկայացնենք Կարապետ Ափինյանի «Շիրակ» պատի օրացույցի 1907, 1908 և 1910 թվականների պատի օրացույցների մանրապատումներից մի քանիսը, որոնք տպագրվել են յուրաքանչյուր օրվա համար նախատեսված թերթիկի հաջորդ երեսին:

«Արդար դատաստան

Մի գյուղացի, ներկայանալով շինական դատարան, դիմում է տանտիրոջ և ասում.

— Պարոն տանուտեր, մի անբախտություն է պատահել:

— Ի՞նչ անբախտություն, — հարցնում է տանուտերը:

— Իմ կովը քու կովին հարու է տվել և սատկացրել... հիմա ի՞նչ պիտի անեմ:

— Ոչինչ չպիտի անես, վճարես իմ կովի գինը և այնպես էլ կվերջանա բանը:

Գյուղացին բարկությունից գլխարկը գետին է խփում և զայրացած ասում.

— Ես քեզ այդպես չասացի, պարոն տանուտեր:

— Հապա ինչպե՞ս ասացի:

— Ես ասացի, թե քու կովն է հարու տվել իմ կովին և սատկացրել... այժմ ի՞նչ պիտի անեմ:

— Նու, բարեկամ, ես այդ չգիտեմ: Ես հո չեմ սովորեցրել իմ կովին, որ հարու տա քու կովին» («Շիրակ», 1970, նոյեմբերի 30):

«Ռուս գրողների կարծիքը կանանց մասին

Գոնչարով. Կինը սառչում է, երբ տղամարդը ասում է ամեն բան:

Դոստոևսկի. Կինը խաբում է ամենատես աչքին անգամ:

Ժուկովսկի. Ընտանեկան կյանքը համբերության դպրոց է:

Կոիլով. Թեև առաջին հայացքից կարծում են, թե տղամարդիկ են, որ կառավարում են ամեն բան, իսկ կանայք ոչինչ նշանակություն չունեն, բայց լավ որ նայես, կտեսնես, որ տղամարդիկ ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ նրանց զործակատարը:

Լեւմոնով. Կանայք սիրում են միայն նրանց, որոնց չեն ճանաչում:

Տուրգենև. Իբրև ամենաթույլ արարած կինը միշտ ճշմարիտ է, մինչև անգամ, եթե նա... ճշմարիտ չէ: Նրան մատչելի է ճշմարտությունը, բայց ոչ արդարացիությունը, այդ նրա առաքինությունը չէ:

Տուրգենև. Ամեն մի դժբախտության պատճառը կինն է. հարկավոր է միայն խոքը մտածել» (Շիրակ», 1907, մարտի 23):

«Զվարճալիք

Մի տեղ մի քանի կինտո հավաքված ականջ են դնում լրագիր կարդացողին: Լրագրի մեջ հաճախ կրկնվում էր նեյտրալիտետ խոսքը:

Լսողներից մեկը հարցրեց նշանակությունը:

— Վահ, չիս գիդի, այ ասեմ,— ասաց կինտոներից մեկը:— Գիքոն, Կարապետն ու Բաշխոն քնած ին մի վերմակի տակ: Գիքոն վերմակը քաշում է, Բաշխոն է մրսում, իժում Բաշխոն է քաշում՝ Գիքոն է մրսում, ամա Կարապետը, որ մեղտեղում տաք տեղում է, նեյտրալիտետ է էլի» («Շիրակ», 1907, ապրիլի 9):

«Զինացիները կանանց մասին

Եթե կինը ոչ մի բանի մասին չի մտածում, այդ նշան է, որ նա որևէ մարդու մասին մտածում է:

Կինը սիրուց խելոքանում է, տղամարդը՝ հիմարանում:

Եթե ուզում ես արգելված գրքեր կարդալ, նայիր կանանց աչքերին:

Կինն իր բնավորութիւնը ցույց չի տա մինչև որ շամուսնանաւ։ Մի բանում կանայք միշտ մեղավոր են. նրանք երբեք չեն հարցնում տղամարդուն, թե որտեղից է նա փողեր ձեռք բերում։ Ամուսնանալուց առաջ հայելու առջև այնքան մի կանգնիր, որքան դրամարկղիդ առաջ։

Կնոջ բնավորութիւնը կարելի է իմանալ նրա հին կոշիկից։ Սիրահարված տղամարդը հիշեցնում է չոքած ուղտին, որի վրա բեռ պիտի բարձեն։

Եթե օձը շխաբեր Եվային, Եվան կխաբեր օձին։

Մի կաթիլ սերը արտասուքների ծով է գոյացնում։

Կինը որքան շատ գիտենա սիրո մասին, այնքան ավելի կուզենա իմանալ» («Շիրակ», 1907, հոկտեմբերի 13)։

«Հին իմաստասերները կանանց մասին

Իմաստասերները առհասարակ շատ էլ բարեհաճ աչքով չեն վերաբերվել կանանց։

Սոկրատեսն ասում էր. «Կինը ամեն տեսակ շարիքի աղբյուր է։ Կնոջ սիրուց ավելի շատ պետք է վախենալ, քան տղամարդու ատելութունից։ Կնոջ սերը թույն է և այնքան ավելի վտանգավոր թույն, որ նա քաղցր է։

Տակառի մեջ ապրող Դիոգենեսը, որ երբեք ամուսնութեան համը չէր առել, կանանց հետևյալ հաճոյախոսութիւնն է արել. «աշխարհիս ոչ մի գանձով թույլ չէի տա, որ տակառս կին մտներ»։

Արիստոտելը հայտարարում է, որ «կինը բնութեան գործած մի սխալմունք է»։

Եվրիպիդեսն ասում է. «Բնութիւնը կնոջը տվե՛լ է նուրբ հնարագիտութիւն, ճարպիկութիւն և խելահասութիւն ամեն... դատարկ և վատ գործերում»։

Այն հարցին, թե ինչն է ավելի վտանգավոր մարդու համար, Դեմոկրիտը պատասխանեց. «Կրակը, ջուրը և... կինը» («Շիրակ», 1907, հոկտեմբերի 15)։

Յուլիանայն ասում է. «Ինչն է փետուրից ավելի թեթև.— Փոշին։— Ի՞նչն է փողուց ավելի թեթև.— Քամին։— Ի՞նչն է քամուց ավելի թեթև.— Կինը։— Իսկ կնոջից ի՞նչն է ավելի թեթև.— Ոչինչ...»։

Դեմոսթենես. «Կանանց մեջ առավելագույն զորեղ են կործանիչ ձգտումները. ինչ որ տղամարդը խորհում է ամբողջ տարիներով, կինը պատրաստ է մի օրում կործանելու»։

Հիպպոկրատ. «Երկնքի վրա ինչքան որ աստղ կա, այնքան էլ խարեություն կա կնոջ սրտում»:

Կատոն. «Վախեցեք երեք դժբախտություններից՝ աստվածների բարկությունից, հայրենիքի դավաճաններից և... կնոջ սիրուց» («Շիրակ», 1907, հոկտեմբերի 28):

— Ընտանեկան կյանքի մասին ընդհանրապես դուք ի՞նչ կարծիքի եք, — հարցրին հայտնի ոուս վիպագիր Տուրգենևին.

— Այդ կյանքը կարելի է համեմատել կաթի հետ... բայց կաթը շուտ է թթվում» («Շիրակ», 1908, մայիսի 3):

«Լեզու

Կուզեք մարդուն ճանաչել՝ լեզվին նայեցեք. եթե լեզուն երկար է՝ նշանակում է մարդն անկեղծ է, եթե կարճ է՝ կեղծավոր է: Նեղ լեզուն ընկերության նշան է, իսկ լայնը՝ ինքնասիրության: Միևնույն ժամանակ երկար ու լայն լեզու ունեցողը անկեղծ է մինչև միամտության աստիճան և խոսելիս՝ խելքից-զլխից դուրս է տալիս: Երկար ու նեղ լեզու ունեցողը չափավոր անկեղծ է և միշտ մտածում է իր ասելիքի վրա, բայց շատ անգամ մտածածը չի ասում: Կարճ ու լայն լեզվով մարդը շատ է խոսում, ասում է յուր մտածածը, իսկականը չի հայտնում: Իսկ կարճ ու նեղ լեզու ունեցողը խորամանկ է խիստ և միշտ ստում է, բայց խիստ զգույշ, այնպես որ դիմացինը չի կարող նրան չհավատալ: Սրանցից պետք է զգույշ լինել: Այսպես ուրեմն, մինչև այժմ մարդու բնավորությունը կարող էին որոշել նրա ձեռագրով կամ ձեռի ափի մեջ եղած գծերը քննելով, այժմ դրանց վրա ավելացել է նաև լեզվի կազմությունը» («Շիրակ», 1908, սեպտեմբերի 17):

«Մի Բանի մեծ մարդկանց ռաբլի կշիռը

Շիլլեր 1750 գրամ

Վոլտեր 2055 գրամ

Կրոմվել 2231 գրամ

Բայրոն 2238 գրամ

Մարդու ուղեղի միջին կշիռը 1250 գրամ է» («Շիրակ», 1910, փետրվարի 6):

«Մտածումներ

Այն սերը որ շուտ է ծնվում, ամենից դժվար բուժելին է:

Սերը այն բնն է, որ աստված տվել է մեզ մինչև իրեն բարձրանալու համար:

Կինը կատարելագործված սատանա է:

Կանայք երբ չեն կարողանում իրենց խոսքը առաջ տանել, լալով են հաղթում:

Կնոջ բնավորությունը և չրի արագ ընթացքը միշտ ենթակա են փոփոխվելու» («Շիրակ», 1910, փետրվարի 26):

«Հայ բանաստեղծների սրախոսություններից

Սիմֆերոպոլում հասարակական մի ժողովում «Ծիծեռնակ»-ի հեղինակը՝ Գևորգ Դոդոխյանը, վեճի է բռնվում մի հայտնի շատախոս պարոնի հետ: Դոդոխյանը, տեսնելով, որ պարոնը միշտ շեղվում է բուն մտքից և աշխատում է շատախոսություններով, թողնել, ինքը կանգնում է և իր սովորական ժպիտով դառնում շատախոսին ու ասում.

— Լավ ես խոսում, Հակոբ ջան,

Հատրդ չրկա, հավատա,

Մեկ կույեկի բան կանես,

Մեկ մանեթի շամայա» («Շիրակ», 1910, մարտի 12):

«Լ. Տոլստոյի մտքերից

Կյանքը կորցնում է իր նշանակությունը, երբ մարդ հանդարտ սրտով մտածում է մահվան մասին» («Շիրակ», 1910, մարտի 19):

«Կանանց շուրջը

Կանայք ավելի մեծ թշնամիներ չունեն՝ բացի կանանցից.

Ամենից պարկեշտ կինը նա է, որի մասին քիչ է խոսվում:

Երկրորդ անգամ ամուսնացող կինը մի անգամ ամուսնացողներից ավելի օգտակար և պատվավոր պիտի համարվի, որովհետև

գրքի երկրորդ տպագրութիւնը առաջին տպագրութիւնից ավելի լավ ընդունելութիւն է արժանանում» («Շիրակ», 1910, մայիսի 7)։

Հայկական տպագիր օրացույցների մեջ արժեքավոր հրատարակութիւն է Դանիել Վարուժանի և Հակոբ Սիրունու խմբագրութեամբ լույս տեսած «Նավասարդ» գրական և գեղարվեստական տարեգիրքը (Կ. Պոլիս, 1914)։ Այստեղ տպագրված են Դանիել Վարուժանի «Նավասարդյան», Սիւսաննայի «Նավասարդյան աղոթք առ դիցունհին Անահիտ» բանաստեղծութիւնները, Ռուբեն Զարդարյանի «Ով որ սուլիւն մը ունի իր հոգիին մեջ» խոհական պատկերը, Սիւլիի «Հնչակ», Ռուբեն Որբերյանի «Մենեւիք», Վահան Թեքեյանի «Վրեժի գինին», Շուշանիկ Կուրդիյանի «Գիշեր», Զարուհի Գալեմբարյանի «Երազ», Վիկտորիա Աղանուրի «Մարիամ քրոջս» բանաստեղծութիւնները, Վրթանէս Փափագյանի «Եղեղիկը» դրույցը, Վահան Մալեզյանի «Տարագրի մը հուշատետրը», Զապէլ Եսայանի «Երեկոյան ժամուն», Տիգրան Զոքրիւրյանի «Ճամփուս վրա» հուշագրութիւնը, Հակոբնու Մառքի «Միջատներու նիրհը», Ասորուլանի «Աստղիկի մահապարտութիւնը», Ե. Սրմաքեշխանլյանի «Սերինա»-ն, Մ. Սալբիի «Խենդեցած արտույտը», Կարապետ Գաբիկյանի «Ընկողաց՝ գտնողաց» գործերը, Գեղամ Կարապետյանի «Իննականեաց մեհայանները և Նավասարդի տունը Տարունի մեջ» ազգագրական ուսումնասիրութիւնը, Մ. Մեծարեւելի գրական առաջին գործերից մի քանիսը, Մորիս Մետերլինգի «Ինքնամուտը» դրաման (որ թարգմանել է Դանիել Վարուժանը), Ադամ Միցկէլի «Հարեմին շիրիմները», Վիթունական գեղուն», Օսկար Ուայլթի «Մտածումներ արվեստի մասին», Հովհ. Գաղանճյանի «Միջնադարյան սիրերգուներ», Վահան Գուլումճյանի «Անտունի»-ն (Ժողովրդական երգին նվիրված ծավալուն հոդված) և արվեստին ու գրականութեանը վերաբերող բազմաթիվ ուրիշ հոդվածներ ու հաղորդումներ։

Հայկական տպագիր օրացույցի զարգացման երկրորդ փուլում հայ իրականութեան մեջ օրացույցները կատարեցին նաև դասագրքի, գիտական ամսագրի, նորութիւնների տեղեկատուի դերը։ 1801—1915 թվականների օրացույցներում տպագրվել են հարյուրավոր գիտական լուրջ հոդվածներ ու հաղորդումներ։ Նման հոդվածների տպագրութիւնը հետագա տարիներին դարձավ գիտական ամսագրերի կամ գիտական ձեռնարկներ ու գրքեր հրատարակող կազմակերպութիւնների սեփականութիւնը։ Հետեւապես 1801—1915 թվականների հայ մշակութի, պատմութեան, գրականութեան, գիտութեան տարրեր բնագավառների մասին համընդ-

հանուր պատկերացում կազմելու համար անհնար է շրջանցել այդ տարիների օրացույցները: Հասկանալի պատճառով դրանք հաջորդ փուլում չէին կարող նույն դերը կատարել: Հասարակական կյանքի զարգացումը նոր պահանջներ էր առաջադրում և օրացույցի «գիտական տեղեկատուի» դերատանձման շրջանը պետք է ավարտվեր:

ԵՐՐՈՐԴ ՓՈՒԼ. 1916—1973

1915-ին կատարվեց մի ոճի, որն իր նախագիծը չի ունեցել մարդկային հասարակության ամբողջ պատմությունը: Թուրքիայի կառավարող շրջանները մշակեցին և իրագործեցին արևմտահայությունը բնաջնջելու հրեշավոր ծրագիրը: Կատարվեց հայ ժողովրդի մեծ եղեռնը: Բայց դա միայն 1915-ով չսահմանափակվեց: 1915-ը սկիզբն էր: Փաստորեն Մեծ եղեռնը շարունակվեց մինչև 1922-ը: Թուրքերը սրի քաշեցին մի ամբողջ ժողովուրդ: Ամայացավ Արևմտյան Հայաստանը: Թուրքական հրոսակները չքավարվեցին միայն Արևմտյան Հայաստանով: Նրանք փորձեցին մուտք գործել նաև Անդրկովկաս և իրենց նախճիրը շարունակել նաև այստեղ: 1918-ի մայիսին տեղի ունեցավ Սարգսրապատի հերոսամարտը, որտեղ հայ ժողովուրդը փայլուն հաղթանակ տարավ: Այդ հաղթանակը, սակայն, բնաջնջվող մի ազգի վերընձյուղվելու նշանաբան չէր դառնա, եթե չլիներ Հոկտեմբերյան սոցիալիստական մեծ հեղափոխությունը և նրա՝ հայ ժողովրդին ազատություն բերող վարկերից մեկը՝ նոյեմբերյան հեղափոխությունը: Արևելյան Հայաստանն անցավ Հոկտեմբերի դրոշի ներքո, ուս ժողովրդի օգնությամբ դրեց իր նոր պետականության հիմքերը և լծվեց ավերված երկիրը վերաշինելու մեծ գործին: Բայց Արևմտյան Հայաստանի սպանդից ազատված ժողովրդի մի մասը՝ մոտ 600 հազար մարդ, ցրվեց աշխարհով մեկ: Իրենց հնամյա հայրենիքից բշված, բնահան արված հայերը բնակություն հաստատեցին աշխարհի տարբեր կողմերում: Ստեղծվեց երկու Հայաստան:

Այս պայմաններում, մայր հողից կտրված հայերը, ընկնելով օտար երկրների տակ, ամեն կերպ ձգտում էին պահել իրենց ազգային դիմագիծը և առաջին հերթին մայրենի լեզուն: Օտար երկրներում հրատարակվում են դասագրքեր, թերթեր ու ամսագրեր, նաև՝ օրացույցներ: 1916-ից հետո հայկական տպագիր օրացույցի քարտեզը ընդգրկում է գրեթե ամբողջ աշխարհը: Մի քանի տասնամյակում լույս են տեսնում մոտ 300 անուն հայերեն օրացույցներ ու տարեցույցներ: Բայց դա զարգացման ու առաջադիմության

ցուցանիշ չէ: Դա տարագիր դարձած հայի ճակատագրի դառն արտահայտությունն է, որովհետև աշխարհի ամենամեծ ժողովուրդն անգամ այդ տարիներին 300 օրացույց չէր հրատարակում:

Արտասահմանում այժմ լույս տեսնող հայկական օրացույցներն ու տարեցույցները սփյուռքահայ հայրենակցական, մշակութային, կրթական, մարզական միությունների ու ընկերությունների պատմության համար անփոխարինելի աղբյուրներ են: Միաժամանակ այդ օրացույցները կարևոր գործոններ են հայ խոսքը սփյուռքում անմար պահելու համար, ուժացման դեմ պայքարող փոքրիկ կանթեղներ: Ժամանակակից սփյուռքահայ օրացույցների մեծ մասի հիմնական նպատակն է անշեղ պահել հայրենական հիշատակները և ամրապնդել սփյուռքահայության կապերը մայր հայրենիքի՝ Սովետական Հայաստանի հետ:

Սփյուռքում հայկական օրացույցները նաև հկամտի աղբյուր են ղանաղան անձերի ու կազմակերպությունների համար: Դրանք այդպիսի աղբյուր են եղել նաև 1916-ից առաջ: Օրացույց ու տարեցույց հրատարակողներին միշտ մտահոգել է իրենց հրատարակությունների վաճառքն ու եկամուտը: Այդ պատճառով հաճախ նրանք տպագրում են էժանագին հոդվածներ, «գայթակղեցնող նորություններ», անարժեք զրույցներ ու ներբողներ: Այսպես, «Սուրեն Պարթևյանը, 1914-ին, իր փոքին սպաստվել միայն մտահոգ, անիկա պիտի չվարանի Եդիպտահայ իր տարեցույցներու մեջ հասարակություններ, գրեթե ոչնչություններ պսակազարդելու, դերձակներ, նույնիսկ նպարավաճառներ ազգային դեմքերի փառքին բարձրացնելու, իր գիրքը վաճառելու անպատում տկարամրտություն մը ենթակա» («Սիոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1956, № 2—3, էջ 59): Օրացույց հրատարակողի էությունը ահա թե ինչպես է բացահայտված 1934-ին Հալեպում լույս տեսած «Պատի օրացույց մշտահուշ»-ի «Պատի օրացույց» վերնագրով բանաստեղծության մեջ, որի հեղինակը օրացույցի խմբագիր-հրատարակիչ Ղ. Տեր-Ղազարյանն է.

«Պատի օրացույցս նվեր համարե,
Քանզի հայ ազգիս օգտին համար է,
Սուրիա, Պաղեստին, Եդիպտոս, Իրաք,
Ընդունելություն գտած է արագ.
Մեկ կողմ Պարսկաստան, մյուս կողմ՝ Ֆրանսա,
Կըսեն ինչ սիրուն օրհնություն մէ սա,
Զույգ Ամերիկան և երկիրն Պալքան
Սիրով տարածող բարեկամներ կան:

Իր հոգեշինիչ և ընտիր նյութեր
Կպարունակեն տասն ու յոթ թերթեր,
Այդքան ծավալով ու ածանցին
Հուսո ջահ մը է նա հայ ընտանիքին:
Կուղեր պահել իր հավաքածոներ,
Փութացեր ինձ ձերին հասցեներ,
Կուղարկեմ ընդ փուլթ սուրհանդակով
Հատի գին երեք ֆրանկ ստակով:
Ասկի վաճառել ամեն ուզողին
Տասնեն մեկ սքոնթո կուտամ կամովին,
Իսկ թե շատ առեն մին կանխավճառ
Տասնեն երկուք կա անոր անպատճառ:
Լըսեր սուրբ խոսքին. «Մեն բան փորձեցեր»
Կըսե, իսկ «Բարին ամուր բռնեցեր»:

Սփյուռքում օրացույցներ ու տարեցույցներ են հրատարակում նաև դաշնակցականները: Հակակոմունիզմի դիրքերի վրա կանգնած դաշնակցական կուսակցությունը, որը շրմբունեց պատմության վարդապետան ընթացքն ու հայ ժողովրդի ճակատագիրը, իր այս կարգի հրատարակությունների մեջ էլ հավատարիմ է մնացել իր բուն էությունը, չնայած ընթերցողներ չկորցնելու համար փորձում է խուսանավել: Առատորեն հոգավածներ ու նյութեր է տպագրում սոցիալիստական Հայաստանի տնտեսության, գիտության ու մշակույթի նվաճումների մասին, բայց հայհոյում է կոմունիզմը, առանց հասկանալու, որ Հոկտեմբերյան հեղափոխության շնորհիվ կործանումից փրկված հայ ժողովուրդը, Սովետական Հայաստանը այսօրվա նվաճումները բնավ չէին ունենա առանց կոմունիզմի, առանց ռուս մեծ ժողովրդի և Սովետական Միության բոլոր ժողովուրդների եղբայրական, անշահախնդիր օգնության: Դաշնակցականները չեն հասկանում, որ Սովետական Հայաստանն այսօր զարգացած երկրի մակարդակ է ձեռք բերել և անուն հանել այն բանի շնորհիվ, որ Հայաստանի աշխատավորությունը զինվորազորվել է կոմունիզմի գաղափարախոսությանը:

Սփյուռքահայ առաջադիմական կազմակերպությունների ու միությունների հրատարակած օրացույցներում զգալի տեղ է տրվում Սովետական Հայաստանի տնտեսության ու մշակույթի նվաճումներին:

1916-ից հետո արտասահմանում տպագրվող հայկական օրացույցները դարձել են բազմազան: Բայց այդ բազմազանությունը

նպատակամղված է սփյուռքում հայության դիմագիծը պահելու դժվար ու ծանր գործին:

1916—73-ին արտասահմանում տպագրվող ամենաարժեքավոր օրացույցը շարունակում էր մնալ Թեոդիկի «Ամենուն տարեցույցը», որ լույս տեսավ մինչև 1929-ը: 1920-ից հետո Թեոդիկը ավելի հստակ էր դարձրել իր ծրագիրը և հրատարակում էր բազմաբնույթ հայագիտական ու մշակութային նյութեր: Իրականում Թեոդիկի հրատարակած տարեցույցը միայն անունով էր տարեցույց, դա ամենամյա, իր ձևով ու բովանդակությամբ ինքնատիպ հանրագիտարան էր: Ահա 1926-ի «Ամենուն տարեցույցը»: Ա մասում տպագրել է տոմարագիտական բաժինը, Ի մասում՝ կենցաղագիտական: Այս երկրորդ բաժնում «Փաղաքավարությունը տունեն դուրս» խորագրի տակ Թեոդիկը տալիս է, թե տղամարդն ու կինը ինչպես պիտի քայլեն, ինչպես բարենեն, ինչպես օգտագործեն հովհարն ու զավաղանը, ինչպես պահեն հանրակառքի մեջ, թատրոնում, ճաշելիս և այլն: Ապա տալիս է «Մանրավիպեր քաղաքավարության վրա», որոնցից մեջքերենք մեկը: 1. «Տապանաքարերու վրա անտեղի է ավելորդ գովեստներ շռայլել հանգուցյալ ազգականներու հասցեին. արժեցուցած կըլլանք ատով «Գնա մեռիք, եկուր սիրեմ» հեղնական առածը»:

Տարեցույցի Գ մասում Թեոդիկը տպագրել է իր իսկ կազմած «Որթն ու տունկը» ընդարձակ հոդվածը, որը առանձին վերցրած գյուղատնտեսական գիտելիքների մի առանձին գիտական տեղեկատու է: Այս բաժնում տրված են աշխարհում աճող խաղողի բոլոր տեսակները, այդ թվում՝ նաև հայկականը (300-ից ավելի անուններով): Հոդվածի վերջին մասը պատմագիտական ուսումնասիրություն է՝ նվիրված գինու պատմությանը, Բաքոսին, Բաքոսատոնին ու խաղողօրհներին և այլն:

Դ մասը կոչվում է «Զվարճական»:

Հետաքրքրական նյութեր են տպագրված Ե՝ «Գրական» մասում: Դրանցից են Վիկտոր Հյուգոյի «Եղբայրություն» բանաստեղծությունը (Արշակ Զուպանյանի թարգմանությամբ), Եղիա Տեմիրճիպաշյանի 1894-ին գրած մի քանի նամակները, նշան Պեշկեթաշյանի «Հիվանդանոց» բանաստեղծությունը, Հ. Հինդլյանի «Պերպերյան իբրև դաստիարակ» հոդվածը, Լամարթինի «Խաչելությունը» բանաստեղծությունը (Մեսրոպ Նուպարյանի թարգմանությամբ), Սրբուհի Տյուսաբի «Կանանց անգործությունը» հոդվածը, Ավետիք Իսահակյանի «Գրական նախանձ»-ը, Կարապետ Սիտալի Ալեքսանդր Մյասնիկյանին նվիրված «Մյասնիկյան» բանաստեղծությունը, Արշակունհի Թեոդիկի (Արշակունհի Ճեղ-

զեճյան, Թեոդիկի կինը) «Օշական, Աշտիշատ, Վանատիկ»-ը, Ջապել Եսայանի «Հակոբ մորեղբայրս», Գառնիկ Ֆետգլյանի «Հաջ իշխանավորք ի Ռավեննա և ի բյուզանդական կայսրության մեջ» ուսումնասիրությունը, Վիկտորիա Աղանուրի անտիպ բանաստեղծություններից (Արսեն Ղազիկյանի թարգմանությամբ) և այլն:

Զ՝ «Գեղարվեստական» մասում մեծ թվով նյութեր կան հայ թատրոնի պատմության վերաբերյալ, Կոմիտասի մասին: Այստեղ տրված են նաև Ալեքսանդր Սպենդիարյանի, Ռոմանոս Մելիքյանի, Օվսաննա Տեր-Գրիգորյանի, Սպիրիդոն Մելիքյանի, Արշակ Ադամյանի, Տիգրան Զուխաճյանի, Արմենակ Շահմուրադյանի, Մաննիկ Պերպեյանի, Արմեն Թոգայանի, Ջապել Արամի (Փանոսյան), Թադևոս Ավագյանի, Ռոզ Զուլպյանի, Ալիծ Քյուրեճյանի, Թորգոմ Պեղազյանի, Ստեփան էմասի, էդգար Մանասի, Վարդան Մախոխյանի, Արշակ Ֆեթվաճյանի, Հովսեփ Փուշմանի, Հայկ Կյուտենյանի, Հակոբ Գյուրջյանի, Թորոս Թորամանյանի, Արա Սարգսյանի և այլոց հանգամանալից կենսագրականները:

Ե մասում տարեցույցը վիճակագրական տեղեկություններ է հաղորդում Սովետական Հայաստանի 1924—25 թվականների տնտեսական ու մշակութային կյանքից:

Այս բաժնում տպագրված է Բաբկեն Կյուլեսերյանի «Կիլիկիո Աշպահանց ծագումն ու համանուն կաթողիկոսներ», Արշակ Այվոյաճյանի «Պարսկահայ գործիչներ», Երվանդ Շահազիզի «Մկրտիչ էմինի ճանապարհորդությունը Կալկաթայից մինչև Մոսկվա», Մինաս Զերազի «Խղճի ազատություն» հոդվածները:

1938-ին Բուլղարիայի Պլովդիվ քաղաքում լույս տեսավ Զ. Մարաշլյանի և Ն. Գասպարյանի «Հայրենի տարեցույց»-ը: Ի միջի այլոց նշենք, որ այդ տարեցույցի կազմողն ու խմբագիրը սիվյուրքահայ ականավոր մատենագետ ու բանասեր Ներսես Գասապյանն է: Զ. Մարաշլյանը հազիվ գրաճանաչ մարդ է և որևէ բան կազմել կամ խմբագրել չէր կարող: Նա օգտվել է տպարանատիրոջ իր իրավունքից և անունը դրել Ներսես Գասապյանի կողքին որպես տարեցույցի հեղինակ: Ինչևէ. այս տարեցույցում թանկարժեք տեղեկություններ կան բուլղարահայ գաղութի մասին: Մասնավորապես արժեքավոր է «Հայերու թիվը Պուլկարիո մեջ» վիճակագրական տեղեկանքը (էջ 69—73):

Սիվյուրքահայ հրատարակություններից է «Արմավենի» տարեգիրքը (Ա տարի, 1937—1938, Կահիրե): Նախորդի պես այս տարեցույցն էլ արժեքավորվում է նրանով, որ փաստագրական տվյալներ է պարունակում եգիպտահայ գաղութի պատմության վերաբերյալ:

1939—40-ին Ռումինիայի մայրաքաղաք Բուխարեստում լույս տեսան «Գաղութահայ տարեգիրք»-ի երկու հատորները, որի խմբագիրն է Մկրտիչ Պոտուրյանը։ Սա հանրագիտական բնույթի հրատարակություն է և արժեքավոր աղբյուր ոչ միայն ռումինահայ, այլ ընդհանրապես գաղութահայ կյանքի պատմության համար։

Իր ընտրած նյութերի գիտական արժեքով աչքի է ընկնում «Հասկ հայագիտական տարեգիրք»-ը (Բեյրութ, 1948), որ լույս է տեսել միայն մի հատոր։ Այստեղ տպագրված է Գարեգին կաթողիկոսի «Տարսայիճ Օրբելյանի և Մինա Խաթունի սերունդը» ծանրակշիռ ուսումնասիրությունը, Հրանդ Ք. Արմենի՝ Արտավազ Բ Երկրորդին նվիրված «Առաջին հայ մատենագիրք» ընդարձակ հոդվածը (էջ 37—50), Հ. Քյուրտյանի «Կեսարիո ոսկերչական դպրոցին արծաթ կաղմերը» (էջ 51—61), Հ. Թուրչյանի «Արմաշի ձեռագրերը», Արտավազ արքեպիսկոպոսի «Միջագետքի ամենահին քաղաքը՝ Որեդ կամ էրիտու» (էջ 104—106), Գ. Գյոզալյանի «Մանուկ Աբեղյան» ընդարձակ կենսագրականը (էջ 116—129), Գնել վարդապետի «Հայ պատարագի ծագումն ու զարգացումը», Բյուզանդ Եղիսյանի «Դաստիարակությունը հեթանոս հայոց մեջ», Շ. Ռ. Պերպիրյանի «Հայ իմաստասիրական եզրաբանություն մը համար» (էջ 177—179), Գևորգ Մըսրոյանի «Մատենագիր իպն Խալտուն՝ հայերու մասին» (էջ 180—186), Աշոտ Պատմագրյանի «Պալեստրինա և Շնորհալի» (էջ 187—191), Գարեգին կաթողիկոսի «Մխիթար Անեցի գրիչ և նկարիչ» (էջ 192—219) հոդվածները։

Արտասահմանում հրատարակվող հայկական օրացույցները հաճախ փորձում են առանձին տարիների համարներ դարձնել թեմատիկ։ Այսպես. «Օրացույց-ալպոմ՝ նվիրված Մեծ եղեռնի հիսնամյակին (1915—1965)»-ը (Բեյրութ, 1965) ավելի շուտ բանաստեղծությունների ինքնատիպ ժողովածու է, քան օրացույց։ Այստեղ տպագրված են Համո Սահյանի «Հայաստանը երգերի մեջ», Ավետիք Իսահակյանի «Արարատին», Եղիշե Չարենցի «Գովք Հայաստանի», Ղևոնդ Ալիշանի «Պալույն Ավարայրի», Եղիշեի «Վարդանի խոսքը», Մարո Մարգարյանի «Աշխարհի մանուկներին», Հովհաննես Շիրազի «Օրորում էր մայրս անքուն», Գեղամ Սարյանի «Դեպի կառավարարան», Պարույր Սևակի «Ղողանջ եղեռնական», Սիամանթոյի «Գլուտին փառք», Սիլվա Կապուտիկյանի «Խոսք իմ որդուն», Վահան Թեքեյանի «Հարության շունչն է ահա», Ավետիք Իսահակյանի «Մեր պատմիչներն ու գուսանները», Դանիել Վարուժանի «Անդաստան», Գևորգ էմինի «Երգ կոունկի մա-

սին», Հրաչյա Հովհաննիսյանի «Ճանապարհը հայոց», Եղիշե Չա-
րենցի «Դեպի ապագան», Մաքսիմ Գորկու «Մրրկահավի երգը»,
Հովհաննես Թումանյանի «Հայրենիքիս հետ», Համո Սահյանի
«Երբ Հայաստանի», Սողոմոն Տառնցու «Նոր տարվա ուղերձ»
ստեղծագործությունները:

«Միօրյա ազգային վարժարաններ» (Սիդնեյ, 1971) օրացույց-
ը շապիկի վրա տպագրել է խաշատուր Աբովյանի դիմանկարը և
մեջ բերել նրա խոսքը. «Զեկ եմ ասում, ձեզ՝ հայոց նորահաս
երիտասարդը՝ ձեր անումին մեռնիմ, ձեր արևին ղուրպան, շատ
լեզու սովորեցեք, ձեր լեզուն, ձեր հավատը ամուր բռնեցեք»:

«Ազգ. Քարեն Եփփե ճեմարան» օրացույցը (Հալեպ, 1971)
նվիրված է հայկական ձեռագրերում հանդիպող մեսրոպյան այ-
բուրենի թվանագրերին:

Ալպեո Շամվոնյանը իր հրատարակած 1963-ի օրացույցում
(Եդիպոսոս) առաջին տախտակի վրա տալիս է բանաստեղծու-
թյունների մի փունջ՝ նվիրված հայոց լեզվին (Արշալույս Մարգար-
յանի «Ծշականում», Վաղարշակ Նորենցի «Ուսուցիչ», Վահան
Թեքեյանի «Տաղ հայերեն լեզվին», Ժակ Հակոբյանի «Ով հայ,
խոսե հայերեն», Պարույր Սեակի «Մեսրոպյան լեզու» և հատված
«Այր մի՛ Մաշտոց անուն»-ից), երկրորդ տախտակի վրա՝ հայկա-
կան 48 ճաշատեսակների եփելու եղանակները:

Բարոյախրատական, սիրո, ընտանիքին վերաբերող մի շարք
թեմավոր խոսքեր իրենց մշտական տեղն են գտել սփյուռքում
տպագրվող մի քանի տասնյակ օրացույցների էջերում: Ահա այդ
թեմավոր խոսքերից մի քանիսը.

Մուլությունն այնքան ծանր է քայլում, որ աղքատությունն
անմիջապես հասնում է հետևից:

Աշխարհիս մեջ ամենից պարզ բանը ապրելն է՝ և ամենից
կնճռոտ բանը՝ կյանքը:

Ձղաստիարակված, բայց գեղանի աղջիկը նման է այն նրբի-
րանգ վարդին, որը հոտ չունի:

Ձախորդության ժամանակ պահիր արժանապատվությունդ:

Ցանկանում ես երջանիկ ապրել՝ ջանացիր երջանկացնել
ուրիշներին:

Արձանն աչքիդ կփոքրանա ինչքան հեռանաս նրանից, մարդը
կփոքրանա՝ ինչքան մոտենաս նրան:

Համբերություն չունես, ուրեմն ոչինչ չունես:

Ուրիշներին հաճախ ներիր, բայց ինքդ բնավ քեզ մի ներիր:

Հրապարակով մի հանդիմանիր նրան, ում կարող ես հանդի-
մանել ծածուկ:

Բարի լինելը դյուրին է, արդար լինելը՝ ահա թե ինչն է դժ-
վարը:

Ծույլ հողագործի ցանած սերմերը մկները միշտ կփչացնեն:
Նախանձը տկար սրտերի տենդ է:

Ավելի լավ է բախտավոր լինել, քան թե խելացի (իտալա-
կան):

Վատ գրքերը նմանվում են ժանտ խոտերին՝ ամենուրեք տա-
րածվելու հնարքը գիտեն:

Մազը որքան էլ բարակ է՝ ստվեր է տալիս:

Զայրացած պահիդ հաշվիր մեկից մինչև տասը (անշլիական):

Թեթևսովիկ մարդու եռանդը նման է հարդի բոցին:

Գինին այնքան մարդ է խեղդել, որքան չի ընկղմել ծովը:

Լոռթյունը անկատար ինքնարդարացումից ավելի լավ է:

Միայն նա գիտե, թե ինչ է սերը, ով սիրում է առանց հույսի
(Շիլլեր):

Ամուսնական սիրո կրակը վառվում է խոհանոցի մեջ (ֆրան-
սիական):

Կա երեք տեսակ տգիտություն. ոչինչ չիմանալ, սխալ բաներ
իմանալ և պետք չեղած քաններ իմանալ:

Երջանիկ կյանք գոյություն չունի. երջանիկ օրեր կան միայն
(Լայպնից):

Ավելի լավ է ոտդ սահի, քան լեզուդ (արամեական):

Ամուսնությունը մի գիրք է. առաջին գլուխը բանաստեղծու-
թյուն է, մնացածը արձակ են (Ջոն Սմիթ):

Բուրսա էլ լուսնի նման ենք. ունենք մի մութ կողմ, որ ոչ ոքի
ցույց չենք տալիս (Մարկ Տվեն):

Ամուսնությունը նման է պաշարված բերդի. դրսում գտնվող-
ները ցանկանում են ներս մտնել, ներսում գտնվողները՝ դուրս
գալ (արաբական):

Կինն ու դանակը լավ են, երբ հեռվից ես նայում նրանց
(պարսկական):

Սիրո մեջ երջանիկ լինելու համար պետք է ամեն ինչ տալ և
ոչինչ չպահանջել (Պոլ Բուրժե):

Ամուսնությունը քսանեն առաջ խենթություն է, քսանհինգեն
երեսուն՝ պարտականություն և քառասունեն հիսուն՝ խալսառա-
կություն (Հակոբ Պարոնյան):

Վրեժխնդրության պատճառած զոհունակությունը միայն մի
պահ է տևում, ներողամտության պատճառած ուրախությունը
մշտատև է:

Բարի համբավը ավելի արժե, քան ոսկի դոտին:

Ավելի լավ է անոթի պառկել, քան պարտքով արթնանալ:

Մի կարծիք, թե ամեն ժպիտ ուրախություն և ամեն արցունք սուղ է:

Կատերու մեջ ամենն ուշ հասնողը արդարությունն է:

Աղջիկները ծաղիկների նման են, ոմանք իրենց գույնին համար կը սիրվեն, ոմանք ալ՝ իրենց հոտին:

Օգտակար գրքերը անոնք են, որոնք ամենն ավելի խորհիլ կուտան մարդուս:

Իմաստության առաջին քայլը սխալը ճանաչելն է, երկրորդը՝ ճշմարիտը որոշելը:

Գողը իբ համար տուն չի կարող շինել, բայց տուն ունեցողի տունը կքանդի:

Ավելի հեշտ է վառված ծծուխը լեղվի վրա պահելը, քան թե գաղտնիքը:

Վերջին տասնամյակներում սփյուռքահայ օրացույցները սկսել են Թեոդիկի արտահայտությամբ «օրացուցային զվարճալիքներ» հայթայթել օտար օրացույցներից: Ահա դրանցից մեկը: Սփյուռքահայ բազմաթիվ օրացույցներ «Ամիսները և երակնոմարդկությունը» խորագրի տակ տպագրում են, թե տվյալ ամսում ծնվածը բնավորության ինչ գծեր է ունենում, ինչպիսի ճակատագիր է սպասվում նրան և այլն: Այսպես.

Հունվարին ծնված կանայք լինում են զվարթ, ազնիվ, համակրելի, անկեղծ և իրենց սիրո մեջ հարատևող, հանդարտ, կորովով: Հաճոյասեր լինելով հանդերձ՝ լուրջ են: Այդ ասին ծնվող տղամարդիկ լինում են խելացի, աշխույժ, ազնիվ և գորովալիր: Օժտված են առողջ ուղեղով, ընդունակ են դատելու, սեր ունեն քաղաքականությամբ զբաղվելու: Պաղարյուն են և հփքարտաբարո՝ իրենց արտահայտությունների և գործի մեջ: Փառասեր են, բայց վստահելի, հավատարիմ իրենց բարեկամների հանդեպ:

Փետրվարին ծնված կանայք ունենում են աչքի ընկնող գեղեցկություն: Նրանց դատողությունը լավ է, սիրտը պատվական, բայց ընդհանրապես շատ խնայողասեր են: Բարեկամներին հավատարիմ են, սիրո մեջ հարատևող և օրինակելի ամուսին: Տղամարդիկ փոփոխական, ազդվող բնավորություն ունեն, խանդավառվող են, համարձակ, մեծամիտ և փառասեր: Վստահում են ուրիշներին, միամիտ են, սիրալիր և զգայուն, բայց միաժամանակ շատ բարկացկոտ:

Մարտին ծնված կանայք սիրուն են: Ունեն անփայլ մորթ և թեթևորեն ավշային խառնվածք: Պըրասեր են, հետաքրքիր և փափկաճաշակ: Միրում են լավ ուտել և ուրախ ժամանցներ ունե-

նալ: Հակամետ են փոքր խնդիրները շափազանցելու և անդգա-
լաբար ստում են: Բարկացկոտ են և զգայուն, բայց ընդհանրապես
անհամո ընավորութուն չունեն: Տղամարդիկ չղային են, դյուրա-
զրգիւ: Օժտված են կրքոտ խառնվածքով, հաճոյասեր են, նա-
խանձախնդիր իրենց արժանապատւության և ազատության՝ որ-
քան զազափարների, նույնքան զգացումների տեսակետից: Հաջող
են ճառարտեսելու մեջ, բայց իրենց խոսքի տերը չեն մնում և հա-
ճախ թերանում են խոստումների մեջ: Ուսումնասեր են, սիրում
են փխրստփայտութունը և գիտութուններ: Գործի ընդունակ և
առաջադիմող մարդիկ են. սիրում են ղեկավարել ուրիշներին:

Ապրիլին ծնված կանայք ունեն խելացի և լուրջ գեմք, ուժեղ
նկարագիր և լավ դատողութուն: Հրամայող են, գործնական, բայց
դյուրաբորբոր: Հակառակ այս շեղումներին, որոնք վնասում են
տան խաղաղութունը, լավ սիրտ ունեն, հավատարի՜ և անձնվեր
ամուսին են: Տղամարդիկ խիստ, զայրացկոտ, բուռն և երբեմն չոր
ընավորութուն ունեն: Անկախ մտածող, քիչ ընկերական, բայց
գորովալիք և զգայուն խառնվածքի տեր են: Նրանց մտածելակեր-
պը հաստատուն է, սիրում են կարգ ու կանոն: Գործնական են,
աշխատասեր, հաստատուն կամքի տեր, բայց ոչ նախաձեռնող:

Մայիսին ծնված կանայք գեղեցիկ են, ունեն լավ կազմվածք.
Ընավորությամբ սիրալիք են, զգայուն, պարզ: Հավակնոտ չեն,
օժտված են համակրելի նկարագրով: Բարեսիրտ են, շնորհալի, ճաշ-
պիկ, բայց թուլակամ: Տղամարդիկ զվարթ են, աշխույժ, տպավոր-
վող, դյուրափոփոխ նկարագրի տեր: Սրանցի սիրտ ունեն և սի-
րում են օգտակար լինել ուրիշներին: Ամեն բանի հարմարվել
գիտեն, կազմում են մեծ ծրագրեր, բայց հաճախ ոչ իրականալի:
Խելացի են, խոսող, խանդավառվող, սիրում են արվեստները,
գրականութունը: Հանդուգն են, բայց միաժամանակ՝ խոհեմ:

Հունիսի ծնված կանայք բավական գեղեցիկ են. ունեն ան-
փայլ գույն, նուրբ մորթ, ձվաձև դեմք, փոքրիկ բերան: Չափա-
զանց զգայուն են: Շատ սիրալիք են, հաճույքների մեջ կրակոտ:
Պշտասեր են, մի քիչ խաբող ընավորութուն ունեն: Թեև մտածկոտ
են ու մտազբաղ, բայց կարող են կյանքի դրական կողմը տեսնել:
Շատ անփույթ են, բայց հաճախ համառ, գործունյա և աշխատա-
սեր: Տղամարդիկ կենսունակ իմացականության տեր են, բայց
իրենց կրքոտ և զգայուն ընավորության պատճառով հաճախ են-
թարկվում են շեղումների: Շատ են փնտրում կյանքի հուզումնա-
լից կողմերը, մանավանդ նոր մտայնութուններ: Վիճաբանող են
և կռվասեր, տրամաբանութունից ալելի՜ իրենց քմահաճույքով և
առաջնորդվում: Կասկած են ընտանիքին, նախաձեռնող ոգի ունեն:

Հուլիսին ծնված կանայք սովորաբար դեղեցիկ են, շատ սիրող և շատ սիրված, բայց երբեմն իրենք իրենց մոլորվելու պատճառ են դառնում: Համարձակ են, աշխույժ, քինախնդիր, բայց միաժամանակ անկեղծ և կարեկցող: Տղամարդիկ հպարտ են, պարծենկոտ, բայց քաջ: Ազնիվ զգացումների տեր են, անկեղծ և արդարասեր: Սիրալիր են և կրքոտ: Ամեն բանի մեջ ներդաշնակություն են սիրում: Դրական, նախաձեռնող, կարգապահ և զգուշավոր բնավորություն ունենալով՝ կյանքում հաջողակ են:

Օգոստոսին ծնված կանայք դեղեցիկ են լինում, անուշ, ճանաչագեղ աչքերով և կանոնավոր դիմադծերով: Երկշոտ են, համեստ և քաղցրաբարո: Հակամետ են շուտ ամուսնանալու, սեր ունեն տնտեսության և կապված են լինում ընտանիքին: Սիրում են հանդարտ կյանք: Շատ լավ սրտի տեր են, գորովալիր, հարատևող, անկեղծ ու պարկեշտ, երբեմն ենթակա մեկամաղձոտության: Տղամարդիկ սիրում են այն բոլորը, ինչ փայլուն է և գեղեցիկ: Խոհեմ են, սովորաբար զվարթ և հեղինակ: Գորովալիր են և կրքոտ: Շատ կապված են ընտանիքին: Թեև ամաշկոտ և երկշոտ են, բայց ազնիվ նկարագիր ունեն և հեշտությամբ խաբվում են: Համբերատար են և գործնական:

Սեպտեմբերին ծնված կանայք զվարթ են, ազնիվ, գորովալիր: Պշտասեր են և ունեն շնորհալի շարժումներ: Զգայուն են իրենց ընծայված պատիվների նկատմամբ, ուզում են հաճելի լինել և շատերից սիրվել: Հաճույասեր են, բայց լավ տանտիկին, միայն մի քիչ առատորեն ծախսող: Տղամարդիկ համակրելի են և ազնիվ: Գեղեցիկ խոսքերով ուրիշին գրավել գիտեն, բայց ընդհանրապես իրենց խոստումները հարգող չեն: Խոհեմ են և վարանոտ: քննադատական շատ սուր միտք ունեն: այնքան միամիտ չեն և որոշ չափով հոռետես են: Դատող միտք ունեն և արդարասեր են, բայց միաժամանակ կովասեր և խնդիրներ հարուցանող: Համբերատար են, կարգապահ և գործի մեջ ճարպիկ:

Հոկտեմբերին ծնված կանայք անհանդարտ միտք ունեն, այդ պատճառով հեշտությամբ և անզգալի կերպով ստում են: մտադրաղ են և մղվում են խորհրդածությունների: Հաճելի են իրենց պշտասիրության և ազնիվ շարժումներով: Ճարպիկ են, նվաղ աշխատասեր, բայց դրամասեր: Չեն ներում ուրիշներին: Տղամարդիկ խելացի են, գործունյա, ծրագրեր կազմելու տրամադիր, հակամետ գաղտնի գործերի: Հաճույասեր են, սիրվում են իրենց խոսակցության և ազնիվ շարժումների շնորհիվ: Հանդուգն են և անվախ, բայց միաժամանակ խոհեմ և զգուշ: Գիտեն ծածկել իրենց մտադրությունները: Անկախ մտածելակերպի տեր են:

Նոյեմբերին ծնված կանայք խելոք են, անհանդարտ, խանդավառվող և հետաքրքիր, բայց քիչ հոռետես: Աշխույժ են և տպավորվող, ինքնիշխան և ըմբոստանալու պատրաստ: Շատ հնազանդ են այն մարդկանց հանդեպ, ովքեր հասկանում են իրենց: Աշխատասեր են, ճարպիկ, հրամայելու ընդունակ և մեծամիտ: Տղամարդիկ աշխույժ են, խանդավառվող, լավ դատողության տեր: Օժտված են ուժեղ կազմվածքով և սպորտի սիրահար են: Շատ նախանձախնդիր են իրենց արժանապատվության: Թեև հակամետ են ինքնիշխանության, բայց կարգապահ են և արդարամիտ, որովհետև գիտեն երևույթները ճշգրիտ ըմբռնել: Ցուցամուլ են և հաճախ իրենց ուժերը վատնում են սաստիկ գործունեության: Ընդունակ են հարատև աշխատանքի, նախաձեռնող են և խոհեմ:

Դեկտեմբերին ծնված կանայք գեղեցիկ են և լավ կազմվածքի տեր: Պճնամուլ են, թեթևամիտ: Զգայուն են իրենց ընծայված պատիվների նկատմամբ, հաճոյասեր, գորովալիր: Երիտասարդ տարիքում շատ երկշոտ են, բայց հետո դառնում են հպարտ, գործնական, համարձակ, ճարպիկ և խորամանկ: Հակամետ են բարձրանալու և փայլելու: Ամուսնական կյանքում խանդոտ են, բայց գիտեն այդ զգացումը թաքցնել: Տղամարդիկ գործնական են և փառասեր: Պատրաստ են ամեն բան անել հաջողության հասնելու և բարձրանալու համար: Սեր ունեն քաղաքականությանը զբաղվելու: Զննող են և խոհեմ: Ուսումնասեր են և համառ աշխատող: Ծնթակա են բախտի հանկարծակի փոփոխություններ:

Սփյուռքում առանձին հաստատություններ օրացույցներ են տպագրում և պրոպագանդում իրենց հաստատությունը: Բեյրութի հայ կույրերի և խուլ-համբերի հաստատության 1969-ի օրացույցում կարգում ենք. «Հայ կույրերու և խուլ-համբերու հաստատության պատմությունը կը սկսի այն կուրանոցով, զոր Մերձավոր Արեւելքի Ամերիկյան նպաստամատուցը հիմնած էր Ղազիր գյուղի մեջ, Լիբանան, 1926-ին այս կուրանոցին հոգատարությունը ստանձնեց Զվիցերիայի Հայասերներու միությունը և 1946-ին՝ գործը փոխադրվեցավ իր ներկա վայրը՝ Պուրճ Համուտ: Այս վերջին տարիներուն՝ խուլ, դժվար լսողներու և մտքով տկար պզտիկներու համար մասնավոր դասարաններ կազմված են: Ներկայիս հաստատությունը կրադկանա հետևյալ բաժիններեն. գիշերօթիկ բաժին՝ աշակերտներու և շափահաս աշակուղիներու համար. խուլ և դժվար լսող աշակերտներ (գիշերօթիկ և ցերեկօթիկ). մտքով թերաճ աշակերտներ (գիշերօթիկ և ցերեկօթիկ). աշակուղի գործավորներ, որոնք վրձիններ, փայտի զանազան առարկաներ և

եղեգև կողովներ ու կարասիներ կպատրաստեն: Աշխատանքները մնալուն արհեստ կտրվեցնեն աշաղուրկ խողանակագործներուն, կողով հյուսողներուն և աթոռ շինողներուն: Մոտավորապես 45 աշաղուրկ գործավոր տնականորեն կաշխատին: Տարեկան գործառնութունը մոտավորապես 156 հազար լիբանանյան ոսկի է (55 հազար դոլար)»:

Նոր Զուղայում տպագրվող 1969-ի գրականի օրացույցը տպագրել է վիճակագրական մի աղյուսակ, որով կարելի է պատկերացում կազմել նոր Զուղայի հայության մասին:

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱՅԻ ՈՒԹ ԹԱՂԵՐԻ ՀԱՅԵՐԻ ԾՆՈՒՆԴԸ, ՊՍԱԿԸ ԵՎ ՄԱՀԸ

1967-ի նոյեմբերի 1-ից մինչև 1968-ի հոկտեմբերի 1-ը

Թաղ	Ծնունդ	Պսակ	Մահ
1. Մեծ Մեյդան	16	12	10
2. Փոքր Մեյդան	12	2	4
3. Հակոբջան	27	9	6
4. Զարսու	19	11	9
5. Ղարազել	4	—	—
6. Քոչեր	14	8	6
7. Դավրեժ	25	4	7
8. Երևան	6	1	2
Ընդամենը	123	47	44

Փարիզի Սուրբ Հովհաննես-Մկրտիչ մայր եկեղեցու 1969-ի տոնացույցը տպագրել է մի անվանացանկ, որի նպատակն է ֆրանսահայության շրջանում հայկական անձնանունների պահպանումը:

ԱՐԱԿԱՆ ԱՆՈՒՆՔՆԵՐ

Ազատ	Արթուն
Անդրանիկ	Ավետիս
Արա	Բարունակ
Արեգ	Գառնիկ

Գարեգին
Գեղամ
Եզնիկ
Եղիշե
Երվանդ
Դարև
Զավեն
Զուլալ
Թորգոմ
Խաժախ
Կարապիտ
Կոմիտաս
Համազասպ
Հայկ
Մասիս
Մեսրոպ

Մուշեղ
ՄՀԼԲ
Ներսես
Շահե
Ռսկան
Պատրիկ
Սահակ
Սեպուհ
Վաղդեն
Վահագն
Վահե
Վարդան
Վարուժան
Տիգրան
Օշական
Օշին

Իգական անուններ

Աղգանույշ
Ալթեմնիկ
Անթառամ
Աստղիկ
Արաքսի
Արփինե
Գայանե
Գոհար
Զարուհի
Զեփյուռ
Զվարթ
Թադուհի
Թալին
Լուսինե
Հայկուհի
Հեղինե
Հեղնար
Հոփսիմե
Հրանուշ

Մարալ
Մելինե
Հասֆիկ
Նեկտար
Շաքե
Շնորհիկ
Շողակաթ
Շուշան
Պայծառ
Պերճուհի
Սեդա
Սևան
Սիրարփի
Սոսի
Վարդուհի
Վահանուշ
Տիրուհի
Ցուլինե
Քնարիկ

Հայաստանում սովետական իշխանության հաղթանակից հետո օրացույցները նոր ձև ու բովանդակություն ստացան: Երեւանում սկսեցին լույս տեսնել պատի ու սեղանի օրացույցներ: Ուշագրավ է, որ հայ սովետական առաջին պատի օրացույցները պատկերազարդել է աշխարհահռչակ դեղանկարիչ Մարտիրոս Սարյանը: «Լույս տեսավ 1924 թ. պատի հատվածական օրացույցը: Օրացույցը ունի 4 տեսակ տակտակ—Լենինի, Կ. Մարքսի և Ստ. Շահումյանի նկարներով: Տախտակները նկարել է Մ. Սարյանը» (տե՛ս «Խորհրդային Հայաստան» օրաթերթ, Երևան, 1923, դեկտ. 26, № 289): Երևանյան օրացույցները տարեցտարի դարձել են հետաքրքրական, բազմազան, բովանդակալից: «Հ. Ս. Խ. Հ. պետական հրատարակչություն: Լույս տեսավ 1925 թ. պատի օրացույցը. տախտակը՝ ութ տեսակ—Բանվոր գյուղացիությունը» (վիճատիպ), Ընկ. Ընկ. Վ. Ի. Լենինի, Ստ. Շահումյանի, Ա. Մյասնիկյանի, Լուկաշինի, Ա. Համբարձումյանի, Ա. Հովհաննիսյանի և Ա. Մուվյանի նկարներով» (տե՛ս «Խորհրդային Հայաստան» օրաթերթ, Երևան, 1925, հունվարի 1):

Հայ սովետական օրացույցները սոցիալիստական իրականության ծնունդ են: Նրանք իրենց ստեղծման հենց առաջին տարիներից դեն նետեցին եկեղեցական տոներն ու սրբերի վարքագրությունները, առասպելախառն զրույցներն ու աստվածաշնչային քաղվածքները և տոմարական պարզ տվյալների հետ սկսեցին ընթերցողներին հաղորդել տեղեկություններ Հոկտեմբերյան ու Նոյեմբերյան հեղափոխությունների, Լենինի ու հայ լենինյանների, սովետական տոների, աշխարհի մեծ մտածողների, գրողների, արվեստագետների, սոցիալիստական շինարարության նվաճումների մասին: Հայ սովետական օրացույցներն, այսպիսով, դարձան յուրատեսակ փոքրիկ տարեգրություններ, որոնք առատ տեղեկություններ են պարունակում սովետական պետության անցած ճանապարհի, սովետական ժողովուրդների մեծ հաղթանակների մասին:

Մեր ժամանակներում տմենատարածված հայկական օրացույցը 1922 թվականից Երևանում լույս տեսնող պատի օրացույցն է: 1972-ին այն լույս է տեսել 400.000 տպաքանակով: Դա ամենաբարձր տպաքանակ ունեցող հայերեն գիրքն է Հակոբ Մեղապարտի ժամանակներից մինչև մեր օրերը: Եթե որևէ մեկը փորձի կազմել Սովետական Հայաստանի 1920—1973 թվականների տոն-տեսական ու մշակութային կյանքի նոթագրությունը՝ ապա նա կարող է դա անել թերթելով երևանյան պատի օրացույցի այդ տարիների համարները: Այնտեղ նա կարող է գտնել ընդհանրաց-

ված թվեր ու տեղեկություններ հանրապետության դուրստնա-
ստության ու արդյունաբերության մասին, տարբեր ժամանակներում
շարք մտած նորակառույցների նկարագրություններ: Այդ օրա-
ցույցներում 1922—1972-ին տպագրվել է համաշխարհային, սո-
վետական և հայ բանաստեղծների 1221 ստեղծագործություն:
Բանաստեղծությունների այդ մեծ փունջը յուրատեսակ պատկե-
րացում է տալիս, թե հայ սովետական ընթերցասրահում առանձին
տարիներին ինչ հարգ է ունեցել այս կամ այն բանաստեղծությունը:
Երևանյան պատի օրացույցները Սովետական Հայաստանի անցած
ճանապարհի ամենասեղմ հիշատակարաններն են: 1973-ի պատի
օրացույցում «Հայկական աստմայինը» փոքրիկ հաղորդագրու-
թյան մեջ նշվում է, որ Արարատյան հարթավայրում վեր է խոյա-
նում մի նոր քաղաք, որի հիմքերը դրվել են 1971-ին: Այստեղ
կառուցվում է հայկական աստմային էլեկտրակայանը, որն ունե-
նալու է 815 հազար կիլովատ կարողություն: Նույն տարվա օրա-
ցույցում հաղորդվում է, որ Երևանի փորձնական «Հիդրոհաղոր-
դակ» գործարանի պոմպերն ու հիդրավլիկ կարգավորիչ-փական-
ները առաքվում են ՍՍՀՄ տարբեր քաղաքներ և արտասահմանյան
37 երկրներ: Մի այլ հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ Սովե-
տական Հայաստանի ընդերքը այժմ հետախուզում է 1500 երկ-
րարան:

1948 թվականից Երևանի Ալ. Մյասնիկյանի անվան հանրա-
պետական գրադարանը հրատարակում է «Նշանավոր և հիշարժան
տարեթվերի օրացույց»-ը: Սա օրացույցային արժեքավոր հրա-
տարակություններից է, որն ամփոփ տվյալներ է տալիս ամենամ-
յա նշանավոր իրադարձությունների, հիշարժան տոների ու հո-
բելյանների մասին, որոնք ուղեկցվում են ընդարձակ մատենագի-
տությամբ և վավերագրական քաղվածքներով: Այսպես. օրացույցի
1971-ի № 3-ում տպագրված է «Հայրենադարձություն սփյուռքից»
բաժինը՝ նվիրված հետպատերազմյան տոնադարձի 25-ամյակին:
Ընդարձակ հոդվածին հաջորդում են հետևյալ հետաքրքրական
թվերն ու փաստերը.

Առաջին անգամ Բյուզանդիայի հայ գաղթականության մասին
տեղեկություն հաղորդել է 7-րդ դարի պատմիչ Սեբեոսը:

9—10-րդ դարերում Բյուզանդիայի հայկական խոշոր գաղթ-
օջախներից է Կոստանդնուպոլիսը:

Հայկական հողերը գրավելու իր առաջին փորձը Բյուզանդիան
սկսել է Տարոնից:

Հայ բնակչության զանգվածային առաջին գաղթը դեպի

Վրաստան տեղի է ունեցել 703 թվականին: Հաջորդ խոշոր գաղթը՝ 744 թվականին: Այդ մասին մեզ տեղեկություն է հաղորդում Ղևոնդ պատմիչը:

Հայ-վրացական մշակութային շփումների առաջին փուլը համարվում են 5—8-րդ դարերը, իսկ շփման ասպարեզը՝ ստորին Քարթլին և Պաղեստինի հայ-վրացական գաղթօջախները:

Ռուսների մասին հայ մատենագրության մեջ առաջին կոնկրետ հիշատակությանը մենք հանդիպում ենք 10-րդ դարի պատմիչ Մովսես Դասխուրանցու «Պատմություն Աղուանից» աշխատության մեջ:

1235 թ. Անիի գրավման ժամանակ քաղաքից դուրս եկած գաղթականությունը բազկացած է եղել 40.000 հոգուց:

Անիի գաղթականությունը Մերձվոլգյան Բուլղարիա է եկել 1299 թ. և հեռացել 1330 թվականին:

Մերձվոլգյան երկրամասում հայկական նոր գաղթօջախներ ստեղծվեցին 17-րդ դարում: 16—18-րդ դարերում Վոլգան հայ առևտրականների համար այնքան բանուկ մի ճանապարհ դարձավ, որ այն կոչվում էր Հայկական ճանապարհ:

Ղրիմը հայկական զանգվածային խոշոր գաղթականություն է ընդունել Մերձվոլգյան երկրամասից 1330 թվականին: Հայ գաղթականության օջախներից են Կաֆան, Սուրխաթը, Սուլդան, Խերսոնեսը, Կազարաթը:

1778 թ. ապրիլի 23-ին հայտարարվում է արտագաղթի մասին: Հայերը թողնելով իրենց սեփական տները, այգիները, իրենց սիրելիների գերեզմանները, երեք խմբով գաղթում են Նոր Նախիջևան: Առաջին խումբը գաղթում է 1778 թվականի հուլիսի 18-ին, երկրորդը՝ օգոստոսի 20-ին, իսկ երրորդը՝ սեպտեմբերի 28-ին: Գաղթը կազմակերպում է զորավար Սուվորովը:

Եգիպտական հողի վրա հաստատված առաջին հայ հատվածի մասին մեզ հասած հավաստի տեղեկությունը վերաբերում է առաջին դարին՝ մեր թվարկությունից առաջ: հռոմեական Սալյուստոս պատմիչը հայտնում է, որ Եգիպտոսում բավականին թվով հայեր են ապրում և իշխող դիրքեր ունեն:

11—12-րդ դարերում Եգիպտոսի հայ գաղթօջախի բնակչության թիվը հասել է 30.000 հոգու, ըստ հայ ժամանակագիր Մատթեոս Ուեհյեցու: Միայն Կահիրեի Հյուսիյն Հարիթու թաղամասում, ըստ Մագրիզի տեղեկության, բնակվելիս է եղել 7.000 հայ:

Պետական Մատենադարանում է գտնվում Եգիպտոսի Կահիրե քաղաքում 1415 թվականին գրված մի ձեռագիր, որը նվեր է

տրված Երուսաղեմից Եգիպտոսի հայ գաղթավայրը այցելության եկած Պողոս եպիսկոպոսին:

Եգիպտոս են եկել 1600 թվականին Զալալիների ապստամբության ժամանակ 200 տուն հայեր, որոնք ապրում են Հայկական կոչվող թաղամասում:

11—12-րդ դարերում եգիպտահայերի կառուցած հուշարձաններից կանգուն է մնացել Սոհակ քաղաքի մոտ գտնվող Սպիտակ կոչվող վանքը:

Հնագույն հայկական գաղթօջախը Հաբեշստանում, ըստ պատմական աղբյուրների, ստեղծվել է 7-րդ դարում:

17—18-րդ դարերում սպիտակամորթ ժողովուրդներից Հաբեշստան մտնելու իրավունք են ունեցել միայն հայերը և հույները:

Հայ-հաբեշական գրական կապերի ստեղծման և զարգացման գործում առանձնապես խոշոր գործ են կատարել «Հայ կղզին» Հաբեշստանում և հայկական վանական գաղթօջախը՝ Երուսաղեմում:

Լեհահայերն ինքնավարության իրավունք առաջին անգամ ստացել են Կամենեց քաղաքում 1350 թվականին:

Լեհաստանի հնագույն և խոշոր գաղթօջախը գտնվել է Լվով քաղաքում: Լվովը հայ մատենագրության մեջ հայտնի է մի քանի անուններով՝ Լվով, Իլով, Լեոպոլիս և Լիմբերգ:

Մ. Բժկյանը 1820 թվականին Լեհաստանում շրջած ժամանակ հայ բնակչության է հանդիպել հետևյալ վայրերում. Լվովում՝ 100 տուն, Ստանիսլավում՝ 70 տուն, Լիսցյավում՝ 60 տուն, Բերժանում՝ 60 տուն, Դիսմինիցում՝ 42 տուն, Սենյադինում՝ 70 տուն, Լոդզինքայում՝ 100 տուն, Գուբնեքում՝ 20 տուն:

Ֆրանսիացի հայագետ Ժակ Մորգանը գտնում է, որ Լեհաստանում ապրելիս է եղել 200.000 հայություն:

Լեհահայ գրչության օջախներից մեկ համարվում է Դեբուզին մատյանների թղթի այժմ հաշվվում է մոտ 200, որի կեսը գտնվում է Հայկ. ՄԱՀ-ի գերատարածության մատենադարանում, իսկ մյուսները ցրված են աշխարհի տարբեր ձեռագրական ժողովածուների մեջ:

Առաջին խոշոր գերեվարությունը Հայաստանից դեպի Պարսկաստան կատարել են սելջուկները 1048 թվականին, որոնք ըստ Մատթեոս Ուռհայեցու տեղեկության, կոտորել են 150.000 հոգի:

11—12-րդ դարերում պարսկահայ գաղթօջախները հիմնականում տեղավորված են եղել Պարսկաստանի հյուսիսային (Ատրպատականի) և հարավային (Ապահանի) շրջաններում: Ստվարա-

Թիվ գաղթօջախներ են ստեղծվել Թավրիզում, Սուլթանիեում, Մարանդում, Խոյում, Սալմաստում, Մարաղայում:

14—15-րդ դարերում Թավրիզում այնքան շատ հայեր են կենտրոնացած եղել, որ 1345 թ. գրված հայկական մի ձեռագրի հիշատակագիր՝ Ներսես Դրիշը, Թավրիզը համարում է ոչ միայն ֆարսերի (պարսիկների), այլև հայերի մայրաքաղաք:

Շահ Աբասն Արևելյան Հայաստանը սանրում, Պարսկաստան է քշում մոտ կես միլիոն բնակչություն:

Նոր Զուղայի հայ գաղթականները փառուցում են ավանը Սպահանի հետ միացնող Զենգարանի նշանավոր կամուրջը, որը մնում է մինչև այժմ և համարվում հայ գաղթականության առաջին ու լավագույն հուշարձանը պարսկական հողի վրա:

Իտալիան հայ զանգվածային գաղթականություն ընդունել է Թրակիայից 9—11-րդ դարերում: 18-րդ դարի սկզբներում հայկական գաղթօջախներ են գոյություն ունեցել Հոմոմում, Վենետիկում, Ճենովայում և Պիզայում:

1717 թ. սեպտեմբերի 8-ին Մխիթարյանները պաշտոնապես հաստատվում են Վենետիկի սենատի հատուկ որոշումով քաղաքամերձ Ս. Ղազար կղզում:

Այժմ Մխիթարյանների Մատենադարանը, հայ ձեռագիր մատյանների քանակով, երկրորդ խոշոր ժողովածուն է աշխարհում:

1549 թ. հայ գաղթականության մի հոսանք եկել է Բուլղարիա Նախիջևանից, Շոռոթից և Կարբիից ու բնակություն հաստատել • Շումենում:

1551 թվականին հայ գաղթականության մի այլ խումբ եկել է Ռումինիայից և հաստատվել Կոստանցայում և Հաջիօղլու-բազարում:

1606—1607 թվականներին հայկական մեծ գաղթականություն է եկել Բուլղարիա՝ Շահ Աբասի Պարսկաստան տարված գաղթականներից:

Առաջին գաղթականությունը Ռումինիայում եղել է 10—11-րդ դարերում:

19-րդ դարի սկզբում, Ռումինիայի Տրանսիլվանիա երկրամասում ապրել է մոտավորապես 10.000 շունչ հայություն:

Առաջին հայկական տպարանն Ամստերդամում հիմնել է Մատթեոս Մարեցին 1660 թվականին:

16-րդ դարում՝ մեծ մոնղոլական թագավորության շրջանում,

Հնդկաստանում սկսում են երևան գալ հայկական առաջին գաղթ-
օջախները: Հնդկահայ հնագույն և բնակչաշատ գաղթօջախ-
ներից է Ագրան, որն ավելի է մեծանում Շահ Աբասի բռնագաղթից
հետո, մասնավանդ 18-րդ դարում:

«Հայաստանի կոշնակ»-ի մեջ հրատարակված վիճակագրու-
թյան համաձայն, Սիրիայում և Լիբանանում 1925 թվականին ապ-
րելիս է եղել շուրջ 150.000 հայ բնակչություն, որից՝ Հալեպում՝ և
շրջակայքում՝ 90.000, Բեյրութում՝ 18.000, Դամասկոսում՝ 8.000,
Իսկանդերիսում՝ 8.000, Լիբանանի մեջ ցրված՝ 6.000, Պատրո-
սում՝ 3.000, ևն:

Հայ գաղթականության առաջին հոսանքը իրաք է հասել 17-րդ
դարի սկզբներում Շահ Աբասի բռնագաղթից հետո:

19-րդ դարի երկրորդ կեսում հիմնվել է Սուդանի հայկական
գաղթավայրը: Առաջին գաղթականները Սուդան են եկել Արաբ-
կիրից և Ակնից ու բնակություն են հաստատել խարթումում: Այժմ
խարթումում և Օմդուրմանում 700 հայ է ապրում:

1895—1896 թվականներին Համիդյան ջարդերից հետո Թուր-
քիայից Հունաստան է եկել զանգվածային ամենախոշոր գաղթա-
կանությունը:

Հունահայ կենտրոնը հանդիսացել է Աթենքը: 1923 թվակա-
նին Հունաստանում եղել են 17.520 հայ որբեր:

Մակեդոնիայում ամենամեծ հայկական գաղթօջախն է եղել
Սալոնիկը:

1922 թվականին հունական բանակի նահանջի և Թուրքական
իշխանությունների ձեռնարկած հայ բնակչության նոր տեղահա-
նությունների ու կոտորածների հետևանքով ամենից խոշոր հայ
գաղթականությունը Թուրքիայից Բուլղարիա է եկել, որի թիվը
հասել է 52 հազարի:

1936 թվականին Ֆրանսիայում հայ գաղթականության թիվը
հասնում էր մինչև 70.000-ի:

Լոնդոնի հայերը հավաքված են եղել աշխարհի բոլոր մա-
սերից՝ Պոլսից, Ջմյուռնիայից, Կալկաթայից, Ճավայից, Վանից,
Ղարաբաղից, Բաղդադից, Պարսկաստանից և այլ վայրերից:

Ներկայիս ինդոնեզահայության թիվը չի անցնում 200-ից:

1816 թվականին Ամերիկա են եկել առաջին հայ գաղթա-
կանները:

Ամերիկայի հայ գաղթականության առաջին համախմբումը և
առաջին հայ գաղթօջախի հիմնումը տեղի է ունեցել Ուատրում:

1921—1936 թվականներին արտասահմանից Հայաստան է ներգաղթել շուրջ 40.000 հայ բնակչություն:

1946—1950 թվականներին արտասահմանից Հայաստան է ներգաղթել շուրջ 100 հազար հայ:

«Նշանավոր և հիշարժան տարեթվերի օրացույց»-ը մշակել է նյութերը մատուցելու իր սեփական ձևը: Նախ տալիս է որևէ նյութի ամփոփ նկարագիրը, հետո՝ մեջբերումներն ու քաղվածքները և մատենագիտությունը: Եվ այս բոլորը արվում է պատշաճ մակարդակով՝ օգտվելով գրադարանի ընձեռած մեծ հնարավորություններից: Օրացույցի 1971-ի № 1-ում տպագրված են Զեկ Լոնդոնի ծննդյան 95-ամյակին նվիրված մի շարք նյութեր: Դրանց մեջ ուշագրավ են Զ. Լոնդոնի մտքերից բերված քաղվածքները: Ահավասիկ. «Ես հավատում եմ սխտեմատիկ աշխատանքի անհրաժեշտությանը և երբեք չեմ սպասում ներշնչանքի: Բնավորությամբ ես ոչ միայն փնթի ու թափթփված մարդ էի, այլև մեկամաղձոտ: Բայց իմ մեջ կարողացա հաղթահարել թե մեկը և թե մյուսը: Ինձ մոտ ուժեղ դրսևորվեց կարգապահությունը, որի անհրաժեշտությունն զգացել էի նավաստի եղած ժամանակ»:

«Աշխատանքի վեհությունը. ահա թե ամենից շատ ինչն է ինձ հրապուրել աշխարհի երեսին»:

Աշխատանքն ամեն ինչ է. աշխատանքը և արդարացում է, և փրկություն»:

«Մարդը գիտելիքներ է ձեռք բերում երկու ճանապարհով. ընդհանրացնում է կյանքի փորձը և յուրացնում է ուրիշների կատարած ընդհանրացումները»:

«Զի կարելի ինքնատիպ դառնալ ուրիշի հետևից գնալով, ուրիշի ինքնատիպության ճառագայթներն անդրադարձնելով, թեկուզ այդ ուրիշը փայլուն տաղանդ ունենա»:

«Եթե ձեր մտքերն արժեքավոր են, ձեր գրվածքներն էլ արժեքավոր կլինեն: Բայց եթե ձեր շարադրանքը անհետաքրքրական է, դա նրանից է, որ անհետաքրքրական են ձեր մտքերը. եթե ձեր շարադրանքը սահմանափակ է, ապա այն պատճառով, որ դուք ինքներդ էլ սահմանափակ եք»:

«Գրողը պետք է իր ձեռքում պահի կյանքի զարկերակը, և կյանքը փտա նրան իր սեփական աշխատանքի փրկասփայլությունը, որի օգնությամբ նա, իր հերթին, փակսի գնահատել, կռադատել ու աշխարհին բացատրել կյանքը: Հենց այդ անձնական կնիքը, իրերի նկատմամբ ունեցած անձնական հայացքներն էլ հայտնի են անհատականությունն անունով»:

«Ժամանակ: Երբ խոսում են ժամանակի պակասության մասին, նկատի ունեն նրանից օգտվելու անշնորհությունը»:

1970 թվականի № 1-ում ուսմ մեծ գրող Ա. Պ. Չեխովի ծննդյան 110-ամյակին նվիրված հոդվածում օրացույցը այսպիսի բաժին ունի՝ «Չեխովը գրականության և լեզվի մասին»: Այստեղ տրված են չեխովյան իմաստուն մտքերից մի քանիսը. «Բառերի ու կապակցությունների քանակը անմիջականորեն կախված է պատկերացումների ու տպավորությունների գումարից, առանց այս վերջինների չեն կարող լինել ոչ հասկացություններ, ոչ սահմանումներ, ուստի և լեզուն հարստացնելու առիթներ»:

«Ընդհանրապես նախադասությունը, որքան էլ նա գեղեցիկ ու խորը լինի, ազդում է միայն անտարբերների վրա, սակայն միշտ չէ, որ կարողանում է բավարարել նրանց, ովքեր երջանիկ են կամ դժբախտ»:

«...Հակիրճությունը տաղանդի քույրն է:

...Նախադասությունը պետք է կերտել. դա է արվեստը: Պետք է դեն շարտել ավելորդը, նախադասությունը մաքրել ռեպտ կարելվույն-ներից, «օգնություն»-ներից, հոգ տանել նրա երաժշտականությանը»:

Սովետական Հայաստանում տպագրված հայկական օրացույցներն աչքի են ընկնում նյութերի բազմազանությամբ ու փաստերի ճշգրտությամբ:

*

* *

Ամփոփելով մեր շարադարանը՝ ասենք, որ հայկական տպագիր օրացույցները հայ տպագիր խոսքի շուսումնասիրված, ամենախոսքային բնագավառն է, հայ մշակույթի պատմության փոքր, բայց մինչև այժմ անտեսված մի մասը: Եթե թեմատիկ առումով հնարավոր լիներ օրացույցներից քաղել առանձին բնագավառների վերաբերող նյութերը, ապա դրանցով վարելի էր հարստացնել հայ ժողովրդի պատմության, Հայաստանի աշխարհագրության, ազգագրության, հայոց լեզվի, գրականության, արվեստի և մշակութային այլ ճյուղերի վերաբերյալ փաստական գրականությունը: Սույն մատենագիտությունը կօգնի այդ գործին:

Տպագիր խոսքի ոչ մի տեսակում նյութերն այնքան ցրված չեն, որքան օրացույցներում: Բերենք մի օրինակ: Հայ գրական

մեծերի վերջին խոսքերը ամփոփված շենք գտնի ոչ մի տեղ: Ահա
դրանցից հինգը.

— Ժամանակ շունիմ.

Պետրոս Դուրյան

— Զիս մի մխիթարեք, ցեղիս ապագան երազելով պիտի
մեռնիմ...

Դանիել Վարուժան

— Ղուլաղ կացեք.

Հովհաննես Թումանյան

— Գտա...

Դեռենիկ Դեմիրճյան

Ինքն իրեն՝

— Ես չեմ ուզում քո քամանչի պես տեսնել անունը քո կո-
տորված...

Նաիրի Զարյան

Հայ նշանավոր մեծերի այս հինգ խոսքերը տարբեր տարի-
ների տպագրվել են տարբեր հինգ մայրցամաքներում լույս տե-
սած հայկական օրացույցներում:

Սույն մատենագիտությունը կազմելու ժամանակ օգտվել ենք
Երևանի խոշոր գրապահոցներում գտնվող օրացույցներից ու տա-
րեցույցներից: Այս աշխատանքում մեզ օգնել են Երևանի
Ալ. Մյասնիկյանի անվ. հանրապետական գրադարանի աշխատող-
ներ Արտավազդ Ավագյանը, Ժենյա Հարությունյանը, Վարդուհի
Խաչատրյանը, Գուրգեն Օհանյանը, Արփիկ Բաբլոյանը, Քնարիկ
Սիմոնյանը, Լաուրա Խաչատրյանը, Մարգարիտ Շիլաջյանը: Մաս-
նագիտական խորհուրդներ է տվել և իր անձնակազմ գրադարանի
օրացույցների ու տարեցույցների մատենագիտությունը ուղարկել
բուլղարահայ անվանի մատենագիր Ներսես Գասպարյանը: Բազ-
մաթիվ օրացույցներ ու տարեցույցներ են տրամադրել բանասեր
Խաչիկ Մամվելյանը (Երևան), բանասիրական գիտությունների
դոկտոր Արտաշես Մարտիրոսյանը (Երևան), անվանի աշխարհագր.,
բժշկական գիտությունների թեկնածու Ռուպեր Զեպեճյանը (Հա-
լեպ), պատմաբան և ուսուցիչ Երվանդ Քասունին (Քեյրթ),
տպագրիչ-հրատարակողներ Փարամազ Տոնիկյանն ու Հաննեսյան
եղբայրները (Քեյրթ), բժիշկ, բանաստեղծ ու բանասեր Թորոս
Թորանյանը (Հալեպ), խմբագիրներ Ավետիս Ալիքսանյանը (Փա-
րիզ), Ավետիս Ցափուշյանը (Կահիրե) և ուրիշներ, որոնց հայտ-
նում ենք մեր խորին երախտագիտությունը:

Մատենագիտության մեջ հաշվառել ենք Երևանի խոշոր գրապահոցների օրացույցներն ու տարեցույցները:

Գրապահոցի անունը	Քանի անուն օրացույց ու տարեցույց ունի	Քանի տարվա
ՀԳ	312	1397
Մ	191	633
ԳԱԹ	111	338
ԷՃԳ	56	268
ԱԿԳ	49	199
ՀՊԹ	47	135

Մանոթ. «Քանի տարվա» աղյուսակի մեջ մտնում են Երևանի Ալ. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական և ինկո-Ապոբ անվան մանկական հանրապետական գրադարանների հրատարակած «Նշանավոր և հիշարժան տարեթվերի օրացույց»-ների բոլոր համարները մեկական տարվա հաշվով:

Այս գրքում ներկայացված են 851 օրացույցներ և տարեցույցներ (ընդհանուր թվահամարի 148-ը, 412-ը, 543-ը և 740-ը ունեն կրկնակ համարներ): Ընդհանուր թվահամարի 209-ին հաջորդում է 211-ը (210-ը չկա): Մեր շարադրանքի սկզբում ասվեց, որ 460 տարում (1513—1972) լույս են տեսել հազարից ավելի օրացույցներ և տարեցույցներ: Գրքում տրված է 850-ը: Դա այն է, ինչ հնարավոր է եղել տարիների ընթացքում հավաքել ու մատենագրել: Հաճելի կլիներ, իհարկե, որ մատենագիտությունը լիներ ամբողջական ու անթերի: Օրացույցների համար դա անկարելի է, որովհետև, ինչպես ասվեց, նրանց մի մասն այլևս չկա: Ավելին. մի քանի տարի հետո դժվար կլինի գտնել մեր օրերում սփյուռքում սպազրվող շատ օրացույցներ: Նրանց հրատարակողների պարտքն է գտնել մեկական օրինակ ուղարկել Երևանի գրապահոցներին: 2012 թվականին, ընդամենը 36 տարի հետո, կնշվի հայ տպագրության 500-ամյակը: Պետք է այժմվանից հոգ տանել, որ հայ մշակույթի այդ նշանակալից հոբելյանին ընթերցասիրահ մտնեն հայ տպագիր խոսքի ամբողջական մատենագիտական գրքերը, այդ թվում՝ օրացույցների և տարեցույցների մատենագիտությունը:

Իհարկե այս մատենագիտությունն ավելի կշահեր, եթե հնա-

րավոր լինելու մատենագրման ենթարկել Վենետիկի, Վիեննայի, Փարիզի, Երուսաղեմի, Նոր Զուլայի, Բեյրութի և արտասահմանյան ուրիշ վայրերի հայկական գրապահոցների օրացույցներն ու տարեցույցները:

Մատենագիտական ի՞նչ սկզբունքներ են կիրառված այս գրքում:

1. Օրացույցներն ու տարեցույցները տրվում են ըստ ժամանակագրության:

2. Տրվում են օրացույցների ու տարեցույցների առավել հայտնի անվանումները, ապա նշվում են բոլոր անվանափոխումները:

3. Նշվում են կազմողները, խմբագիրներն ու հրատարակողները: Ի տարբերություն մատենագիտական այլ գրքերի, այս աշխատության մեջ նշվում է, թե տվյալ խմբագիրը կամ կազմողը կոնկրետ որ տարվա օրացույցը կամ տարեցույցն է խմբագրել կամ կազմել:

4. Մինչև այժմ հայ մատենագիտական գրքերում շփոթել են օրացույցի հրատարակության տարին և որ տարվա համար հրատարակվելու թվերը: Բանն այն է, որ օրացույցներն ու տարեցույցների մեծ մասը սովորաբար լույս են տեսնում նախօրեին այն տարվա, որի համար նախատեսված է: Այսպես, Երևանում լույս տեսնող 1973-ի պատի օրացույցը տպագրվել է 1972-ին: Վերջինս հրատարակության տարեթիվն է, իսկ 1973-ը այն տարին է, որի համար լույս է տեսել օրացույցը, հետևապես պետք է գրել 1972 (1973-ի համար): Սա նշանակում է օրացույցը լույս է տեսել 1972-ին, այդ օրացույցը 1973 թվականի համար է:

5. Նշվում են հրատարակության վայրն ու տպարանը:

6. Օգտագործել ենք տպագրական սանտիմետրը, էջի լայնությունը բազմապատկելով բարձրության հետ: Բազմապատկման նշանը վկայում է, որ խոսքը շափի մասին է, հետևապես սանտիմետր բառը ամբողջական կամ հապավված ձևով օգտագործելն անիմաստ է:

7. Տրված են էջերը: Եթե օրացույցը կամ տարեցույցը լույս է տեսել մի քանի տարի, ապա տրվում են նվազագույն և առավելագույն էջերի թվերը՝ ի տարբերություն մինչև այժմ հայ պարբերական մամուլի մատենագիտական գործերի, որտեղ նշվում է տվյալ հրատարակության պատահական որևէ տարվա էջերի թիվը:

Գրքի վերջում տրված են օրացույցների և տարեցույցների ալբուրենական ցանկը, ըստ հրատարակության վայրերի ցանկը (ըստ ժամանակագրության), անձանունների ցանկը:

ՀԱՄԱՌՈՏԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՑԱՆԿ

ԱԿԳ—Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի հիմնականում
գրադարան:

ԳԱԹ—Երևանի Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի
թանգարանի գրադարան:

ԷՃԳ—Էջմիածնի ճեմարանի գրադարան:

ԹՎՀ—Թվահամար:

ՀԳ—Երևանի ԱԼ Մյասնիկյանի անվան հանրապետական գրա-
դարան:

ՀՊԹ—Հայաստանի պատմության թանգարանի գրադարան:

Հրատ.—հրատարակող, հրատարակություն:

Մ—Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվ. Մատենադարան:

Տպ—տպարան, տպագրություն:

1 5 1 3

1. ԱՅՍ Է ՊԱՐԶԱՅՏՈՒՄԱՐ ՀԱՅՈՅ: Հրատ. Հակոբ Մեղապարտ: 1513 (1513-ի համար), Վենետիկ, տպ. D. I. Z. A.: 3,7×6,8: 118 էջ: Մատենադիպոյան մեջ սովորաբար կոչվում է պարզատումար:

ՀԿ 1513 (թվհ. 3623)
Մ 1513 (թվհ. 1633, 640)
ՀՊԹ 1513 (թվհ. 463)

1 5 6 5

2. ԽԱՌՆԱՅՓՆԹՈՒՐ ՏՈՒՄԱՐԻ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՎ ՊԻՏԱՆԻ: Հրատ. Արզար Դպիր Թոխաթեցի: 1565 (1565-ի համար), Վենետիկ: 51×35, Մեկ մեծագիր էջ:

1 5 6 8

3. ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ: Հրատ. Արզար Դպիր Թոխաթեցի: 1568 (1568-ի համար), Կ. Պոլիս: 208 էջ: (Տես: «Շողակաթ» տարեգիրք, Ստամբուլ, 1967, էջ 12):

4. ՏՈՆԱՅՈՅ: Հրատ. Արզար Դպիր Թոխաթեցի: 1568 (1568-ի համար), Կ. Պոլիս: Այս «Տօնացոյց»-ի հիշատակարանում գրված է. «ՌԺԷ (1017+551=1568), Ի Կոստանդնուպոլիս նոր ստամփա գիր սահմանեցին, Ի հայրապետութեան տեառն Միքայելին էջմիածնի, Եւ Ի պատրիարքութեան Կոստանդնուպոլսոյ տեր Հակոբին, ընդ հովանեալ սուրբ Նիկողայոս եկեղեցւոյն, ձեռամբ Խորվիրապեցի Առաքեալ արեղային, արհեստագործութեամբ Արզար Դպրին, Եւ իր թագադարմ Անտոնիոս Սուլթանշահ սարկաւագին, որոյ գրովին տպեալ տաճարացս յառաջ բերին» («Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1911-ի դեկտեմբեր, էջ 741):

1 5 8 4

5. ՏՕՄԱՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ, Հրատ. Հովհաննես Տերգնցի և Սուլ-թանշահ Թոխաթեցի, 1584 (1584-ի համար), Հոռմ, տպ. Դոմինի-կոս Բազալի, 111 էջ:

Մ 1584 (թվ.հ. 30)

1 6 4 2

6. ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ, Հրատ. Խաչատուր Կեսարացի, 1642 (1642-ի համար), Նոր Զուղա, տպ. Ամենափրկիչ վանքի, 604 էջ:

ՀԳ 1642 (թվ.հ. 428)

Մ 1642 (թվ.հ. 417)

1 6 4 7

7. ԳԻՐՔ ՏՈՒՄԱՐԱՅ ՈՐ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ ԿՈԶԻ, Հրատ. Հով-հաննես Զուղալեցի (Քթրենց), 1647 (1647-ի համար), Տեղապո-լիս (Նոր Զուղա), տպ. Ամենափրկիչ վանքի, 8,9×6, 84 էջ: (Տես՝ «Հասկ» ամսագիր, Բեյրութ, 1970, № 9—10, էջ 381—382):

1 6 6 8

8. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕ-ՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈԻ, ՄԱՐՄԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-ԶԱՀԱՆ, 1668 (1668-ի համար), Ամստերդամ: 3,2×5,8, 36+260 էջ: Նույն տարում ունեցել է Ա և Բ տպագրություն:

ՀԳ 1668 (թվ.հ. 1029)

Մ 1668 (թվ.հ. 31)

1 6 6 9

9. ՏՕՆԱՅՈՅՅ, Հրատ. Ոսկան Երևանցի, 1669 (1669-ի հա-մար), Ամստերդամ: 273 էջ:

Մ 1669 (թվ.հ. 60)

10. ՏՕՆԱՅՈՅՑ, Հրատ. Ոսկան Երևանցի, 1669 (1669-ի համար), Ամստերդամ, 272 էջ:

Մ 1669 (թվ. 63)
ՀՊԹ 1669 (թվ. 298)

1 6 7 1

11. ՏՕՆԱՅՈՅՑ, 1671 (1671-ի համար), Վենետիկ, տպ. Միքելանջելո Բարբոնի: (Տես՝ Թեոդիկ, «Տիպ ու տառ», Կ. Պոլիս, 1912, էջ 43):

1 6 7 3

12. ԳՐԳՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱՋՈՐԴԵԱՆ, ՆԵՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԱՆՆԱԿ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԼՈՒՄՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ՄԱՆՐԱՄԱՆԱՐԱՐ ԲԱՆ: Հրատ. Ոսկան Երևանցի, 1673 (1673-ի համար), Մարսել, (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտություն», Վենետիկ, 1883, էջ 142):

1 6 7 5

13. ԳԻՐՔ ՎԱՅԵԼՈՒԶ ԵՎ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՆՈՒՐՑ ՀԱՅԿԱՋՈՒՆԵԱՅ ԲԱՐԵՍԻՐԱՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՂԻՍԱԿ ԳՐՈՑ ՏԱՐԵԿԱՆԱՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ, ՀԱՄԱԶԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍՈՑՆ ԱԶԱՐԵԱՅ ԸՆԴ ՀՈՒՆԱՅ, ԱՍԱՅՈՒԱԾՔ ԽՈՂԵՄԱԿԱՆՔ ՀՆՈՑ ԽՄԱՍՏԱՍԻՐԱՅ ԵՎ ՍԿԶՐՈՒՆՔ ՀԱՄԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԻ, 1675 (1675-ի համար), Մարսել, տպ. Ս. էջմիածնի և Ս. Սարգսի, $2,7 \times 4,8$, 144 էջ:

ՀԳ 1675 (թվ. 1030)
Մ 1675 (թվ. 230)

1 6 7 6

14. ԳՐԳՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱՋՈՐԴԵԱՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԱՆՆԱԿ ԼՈՒՄՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՅՈՑԺ ՊԵՏԱՆԻՔ ՄԵՐԱԶՆԵԱՅ ՀԱՅԿԱՋՈՒՆԵԱՅ ԵՎ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՅ, ՆԱԵՎ ԿՏԱԿ ՏԵԱՌՆ

ՈՍԿԱՆԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՒ ՍԱԿՍ ԴԱՌՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԻԻՐՈՅ Ի ՊԱՏՃԱՌ
ՏԻՐԱՆԵՆԳ ԵՐԻՑԻՈՅՆ ՉԹԱԴԷՈՍԻ ԵՐԵՒԱՆՅԻՈՅ, 1667 (1676-ի
համար), Մաբսել, (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատե-
նագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 142)։

1 6 7 8

15. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕ-
ՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՍՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-
ԶԱՀԱՆ, 1678 (1678-ի համար), Վենետիկ, (Տես՝ Գ. Զարբհանալ-
յան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 676)։

16. ՏՕՆԱՅՈՅ, 1678 (1678-ի համար), Վենետիկ, տպ. Մի-
քելանջեղո Բարբոնի, (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Պատմութիւն
հայկական տպագրութեան սկզբնաւորութենէն մինչ առ մեզ», Վե-
նետիկ, 1895, էջ 134—135)։

1 6 8 5

17. ԳԻՐԳ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՅ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ,
ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԼՈՒՍՆԱՅՈՅ ԵՎ ԱՐԵԳԱԿՆԱՅՈՅ,
1685 (1685-ի համար), Վենետիկ, տպ. Միքելանջեղո Բարբոնի
320 էջ։

Մ 1685 (թվ. 1498)

ՀՊԹ 1685 (թվ. 650)

1 6 9 6

18. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕ-
ՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՎ ՏԱՂ ՀՈՎԱՍՍՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-
ԶԱՀԱՆ, 1696 (1696-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտոլի,
(Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վե-
նետիկ, 1883, էջ 676)։

1 6 9 7

19. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ, ՊԱՐԶԱՏՈՄԱՐ ԸՍՏ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ,
ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՍՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ, 1697 կամ 1698
(1697-ի կամ 1698-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գրիգոր Մարգվանցի-

և Աստուածատուր դպիր: 15×9: 208 էջ: Հիշատակարան շունի: Այս գիրքն այժմ գտնվում է Ստամբուլի Ս. Խաչ դպրեվանքի մատենադարանում: (Տես՝ «Շողակաթ» տարեգիրք, Ստամբուլ, 1967, էջ 20):

1 6 9 8

20. ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀՆԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄՍՈՅ ՀՌՈՄԱՅԵՑ-ՎՈՅ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՅ, ՀՐԵԻՅ ԵՎ ՏԱԶԿԱՅ: 1698 (1698-ի համար), Ամստերդամ, տպ. Թովմա Վանանդեցու: 2,6×5,5: 106 էջ:

ՀԳ 1698 (թվ. 978)

Մ 1698 (թվ. 1470)

1 6 9 9

21. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐԲ... ԵՐԱԶԱՀԱՆ, ԵՎ ԵՐԱԿ ԱՌՆԵԼՈՅ: 1699 (1699-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 677):

22. ՏՕՄԱՐ: 1699 (1699-ի համար), Կ. Պոլիս: 48+288 էջ: (Տես՝ «Սիոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1967, № 11—12, էջ 559):

1 7 0 1

23. ՏՕՆԱՅՈՅՅ: Հրատ. Սարգիս Դպիր: 1701 (1701-ի համար), Կ. Պոլիս: 3,7×8,2: 392 էջ:

ՀԳ 1701 (թվ. 42)

Մ 1701

24. ՏՕՆԱՅՈՅՅ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՅ: 1701 (1702-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Սարգիս Դպիր: 392 էջ:

ՀԳ 1701 (թվ. 322)

ՀՊԹ 1701 (թվ. 304)

1 7 0 3

25. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐԲ, ՌՃՄԲ—1703 (1703-ի համար), Կ. Պոլիս: 46 էջ: (Տես՝ «Շողակաթ» տարեգիրք, Ստամբուլ, 1967, էջ 21):

1 7 0 8

26. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՑ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՑԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓԱ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ: 1708 (1708-ի համար), Մարտի: 3,9×6,8: 248 էջ:

ՀԳ 1708 (թվ.հ. 2097)

ՀՊԹ 1708 (թվ.հ. 196)

1 7 1 4

27. ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ Ի ՎԵՐԱ ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԱՄՍՈՑՆ ԿԱՐԳԵԱԼ: 1714 (1714-ի համար), Ամատերդամ, տպ. Ղուկաս Վանանդեցու: 79 էջ: Տպագր. ի յիշատակ Ձուղայեցի խալդարենց խոջա Ոսկանին եւ իւր որդւոցն:

Մ 1714 (թվ.հ. 1442)

1 7 1 8

28. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՑ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՑԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՑ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ: 1718 (1718-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Քի թաղն Պեկօղլի: 272 էջ: (Տես՝ Գ. Զարբանալյանի հնատիպ գրքերի ցուցակը «Պատմութիւն հայկական տպագրութեան» աշխատության վերջում):

1 7 2 0

29. ՏՕՆԱՑՈՅՑ, 1720 (1720-ի համար), Կ. Պոլիս, Տպ. Սարգիս դպրի: 4×7, 408 էջ:

ՀԳ 1720 (թվ.հ. 4316)

ՀՊԹ 1720 (թվ.հ. 308)

1 7 2 2

30. ՏՕՆԱՑՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՅՑ, 1722 (1723-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Աստուածատուր Կոստանդնուպոլսեցու: 4,2×7,1: 360 էջ:

ՀԳ 1722 (թվ.հ. 617)

Մ 1722 (թվ.հ. 1168)

1 7 2 3

31. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕ-ՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՄԵՍԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻՆ ՄԵՐՈՑ, ՄԱՐՄԵԱ-ԽԱՂԱՅ ԵՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ԵՐԱԶԱՀԱՆ, ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՊԻՏԱՆԻՔ, 1723 (1723-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գրիգոր Մարգվանցի: 264 էջ: (Տես՝ «Միոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1968, № 8, էջ 392):

1 7 2 5

32. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕ-ՄԱՐ: 1725 (1725-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Աստուածատուրի: 304 էջ:

Մ 1725 (թվհ. 34)

33. ՏՕՆԱՑՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՅՑ: 1725 (1725-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Աստուածատուր Կոստանդնուպոլսեցի: 384 էջ:

ՀՊԹ 1725 (թվհ. 425)

1 7 3 3

34. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ: Հեղ. Մխիթար Սեբաստացի: 1733 (1733-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտոլի: 3,3×6,2: 48 էջ:

ՀԳ 1733 (թվհ. 31, ալիգատ երկրորդ)

Մ 1733

ՀՊԹ 1733

1 7 3 7

35. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ: 1737 (1737-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Աբրահամի: 442 էջ:

Մ 1737

1 7 3 8

36. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՅ: 1738 (1738-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Աբրահամ Թրակացի (Թեքիրդաղ-ցի): 16+17+442 էջ:

Մ 1738 (թվ. 24)

ԱԿԳ 1738

1 7 4 0

37. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ ՆԱԵՎ ՊԱՐԶԱ-
ՏՈՒՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, 1740 (1740-ի հա-
մար), Կ. Պոլիս, տպ. Աստուածատուր Կոստանդնուպոլսեցւոյ:
 4×7 ; 352 + 62 էջ:

ՀԳ 1740 (թվ. 4764)

Մ 1740 (թվ. 33)

38. ՏՕՆԱՅՈՑՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՑՑ, 1740 (1740-ի համար),
Կ. Պոլիս, տպ. Աստուածատուր Կոստանդնուպոլսեցւոյ: 4×7 , 1:
48 + 432 էջ:

ՀԳ 1740 (թվ. 100)

Մ 1740 (թվ. 1505)

ԳԱԹ 1740 (Թ. Ազատյանի ֆոնդ 8285)

ՀՊԹ 1740 (թվ. 300)

1 7 4 8

39. ՆԱԽ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՍՏ ՇՐՋԱՆՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵ-
ԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՄԱՆՑ ԵՎ ԱՊԱ՝ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀՆԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄ-
ՍՈՑ. ԱՅՍԻՆՔՆ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՏԱԾ-
ԿԱՅ: ՅՈՐԻՆԵՑԵԱԼ Ի Մատթէոս եւ Ի Ղուկաս դպրաց Վանան-
դեցւոց: էֆիմէրտէ: 1748 (1748-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն
Բորտոլի: $3,5 \times 6,1$; 96 + 48 ± 72 էջ:

ՀԳ 1748 (թվ. 31)

Մ 1748 (թվ. 36)

ԳԱԹ 1748 (թվ. 1126)

1 7 5 0

40. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ, 1750 (1750-ի համար), Կ. Պոլիս,
տպ. Աստուածատուրի, տպագրիչ՝ Հովհաննես, 344 էջ:

Մ 1750

41. ԳՐԳՈՒԿ, ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՅԻՄԷՐՏԷ: Տպագրեցաւ աշխատասիրութեամբ Սարգսի արքեպ. Կոստանդնուպոլսեցւոյ: 1752 (1752-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտոլի: $3,5 \times 6,5$: 456 էջ:

ՀԳ 1752 (թվ. 1027)

Մ 1752 (թվ. 1543)

ՀՊԹ 1752 (թվ. 253)

42. ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ: 1754 (1754-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Աստուածատուրի, տպագրիչ՝ Հովհաննես: $331 + 480$ էջ:

ՀԳ 1754 (թվ. 651)

Մ 1754 (թվ. 1623)

43. ՕՐԱՅՈՅԻ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕԴՈՑ: Կազմողներ՝ Հակոբոս Չամչյան (1757—1777), Սուքիաս Աղամալյան (1778—1779), Աղեքսանդր Ինճիճյան (1780—1793), Խաչատուր Սյուրմեւյան (1794, 1798—1800 և 1810—1820), Մատթեոս Մաղաքյան (1795—1797 և 1801—1809), Վարդան Հովսեփյան (1821—1829), Աղեքսանդր Պեշկեթաշլյան (1830—1840), Գ. Արվաղովսկի, Մ. Քաջունի, Ա. Գուրգենյան (1841—1850), Հմայակ Պապիկյան (1851—1880), Սերոփբե Ապտուլլահյան (1881—1916), Խորեն Սինանյան (1917—1926), Հակոբ Տիրոյան (1927—1933), Անտոն Ճնտոյան (1933—1936), Հմայակ Կետիկյան (1937—1960): Հրատ. Վենետիկի Մխիթարյան միաբանութիւն: 1757—1972 (1757—1973-ի համար), Վենետիկ, տպ. Ս. Ղազարի: 3×6 : 40—126 էջ:

Անվանափոխում. 1838-ին կոչվել է Օրացոյց եւ գուշակութիւնօրոց, 1747-իւն՝ լուսնացոյց, յորում ցուցանին եւ երկոտասան ամիս տարւոյն եւ ատաւի ճոցա, եւ մտաւ արեգական ի կենդանակերպս, եւ տօնի եւ պանի ըստ վարելոյ ազգին մերոյ, ըստ կարգելոյ հնոյ տօմարին, որով վարին արեւելականն, 1758-իւն՝ Օրացոյց վասն առաջիկայ ամի տեառն 1758-իւն, եւ Հայոց բուականին ՌՄԷ ին-ըստ հնոյ տօմարին: Յորում ցուցանին ամենայն տօնի եւ պանի ազգիս Հայոց: Այլ եւ ամիսք եւ երեւելի տօնի լա-

տիճացւոց, յունաց, եբրայեցւոց եւ տանկաց, եւ ամիսք Ազարիայի:

Աշխարհի ամենաերկարակյաց տպագիր օրացույցն է: Լույս է տեսնում գրաբար: 1757—1913-ին լույս է տեսել հին տոմարով (հուլյան), 1914-ից՝ նոր տոմարով (Գրիգորյան): Այս հրատարակութեան բնութագիրը տվել են իրենք՝ Մխիթարյանները. «Կցուցնե տարվո օրերը, տոները, պահոց օրերը, օրերու ձայները, հունաց եւ լատինաց եւ հրեից եւ տաճկաց գլխավոր տոները, այլևայլ ազգաց թվականներու տարեգլուխները, արևու շրջանն ու խավարումները, օդո գուշակութունները եւ այլն. կարողանակի նաև ամեն տարի մեկ կամ ավելի գրաբար ոտանավոր, աստղաբաշխական տեղեկութուններ, ազգային հիշատակաց դարադարձներ, Մխիթարյան տպարանին լույս տեսած նորատիպ գրքերու եւ կամ ամբողջ հրատարակութեանց ցուցակներ» («Գրացուցակ Մխիթարյան տպարանին», Վենետիկ, 1960, էջ 100):

ՀԳ 1823	1861
1836	1862
1837	1863
1838	1864
1839	1865
1840	1868
1841	1869
1842	1870
1843	1872
1844	1873
1845	1874
1846	1875
1847	1876
1848	1877
1849	1878
1850	1879
1851	1880
1852	1882
1853	1884
1854	1885
1855	1886
1858	1887
1859	1888

1889	1932
1890	1933
1891	1934
1892	1935
1893	1936
1894	1937
1895	1938
1896	1939
1898	1940
1899	1941
1901	1946
1902	1956
1903	1957
1904	1960
1905	1962
1906	1963
1907	1965
1908	1966
1909	1968
1910	
1911	U 1824
1912	1827
1913	1856
1914	1881
1916	1882
1917	1884
1918	1886
1919	1887
1921	1889
1922	1890
1923	1891
1924	1892
1925	1893
1926	1894
1927	1895
1928	1896
1929	1898
1930	1902
1931	1907

1908	ՀՊԹ 1879
1909	1921
1910	1923
1923	1925
1924	
1925	ԱԿԳ 1968
1926	
1927	ԷՃԳ 1851
1928	1855
1929	1856
1930	1857
1931	1859
1933	1861
1935	1862
1936	1864
1937	1866
1938	1867
1939	1870
1941	1872
Վ	1873
ԳԱԹ 1789	1875
1844	1876
1903	1877
1905	1878
1908	1879
1910	1880
1911	1882
1912	1884
1914	1885
1931	1886
1932	1888
1933	1889
1934	1892
1935	1894
1937	1896

1 7 6 0

44. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ... ՊԱՐԶԵՅԵԱԼ ԱՂԻԻՍԱԿՕՔ, ԱՇԽԱ-
ՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒԱՍՏ ԾԱՌԱՅ ԱՄԵՆԻՑ՝ Ի ՏԵՐ ԿԻՐՂԷ ՍԵ-

ԲԱՍՏԵԱՆ Ի ԳԵՂՋԷ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՅ ՎԱՆԻՑ.... 1760 (1760-ի համար): $4,1 \times 7: 20 + 104$ էջ:

ՀԳ 1760 (թվհ. 41)

Մ 1760 (թվհ. 22)

ԳԱԹ 1760 (թ. Ազատյանի ֆոնդ 8313)

ՀՊԹ 1760 (թվհ. 8)

1 7 6 1

45. ՏԱՐԵԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ: 1761 (1761-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տե՛ս՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 722—723): Կոչվել է նաև Տարեկան տօնացոյց:

1 7 7 1

46. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ: Հեղ. Մխիթար Սեբաստացի: 1771 (1771-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտոլի: 40 էջ:

Մ 1771

1 7 7 2

47. ԳՐԳՈՒԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, նախ տպագրեցնել եղև աշխատասիրութեամբ Սարգսի Կոստանդնուպոլսեցույ: 1772 (1772-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտոլի: $3,5 \times 6,5$: 456 էջ:

ՀԳ 1772 (թվհ. 812)

Մ 1772

ՀՊԹ 1772 (թվհ. 706)

1 7 7 4

48. ՏՕՆԱՑՈՅՑ: Հատոր Ա և Բ. Հեղ. Սիմեոն Նրևանցի: 1774—1775, էջմիածին, տպ. Ս. Գրիգոր Լուսավորչի: 4×7 : 564 էջ:

ՀԳ 1774—1775 (թվհ. 195)

Մ 1774—1775 (թվհ. 66)

ՀՊԹ 1774—1775 (թվհ. 29)

49. ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՅՈՒՑԻ, ՈՐ ՑՈՒՑԱՆԷ ԶԿԱՐԳԵՑԵԱԼ ՏՕՆՍ ՍՐԲՈՑՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ ԶԿԻՒՐԱԿԷՍ ԸՍՏ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄՕՐ ՄԵՐՈՅ ՍՐԲՈՑ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ: ԱՅԼ ԵՎ ԶԱՎՈՒՐՍ ԱՄՍՈՑՆ ՄԵՐՈՅ ՏՕՄԱՐԻ, ԱՅՍՄԱՒՈՒՐԱՅ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՑՈՒՆԱՅ, ԳՐԻԳՈՐԻ ԵՎ ԼՈՒՍՆՈՅ: 1776 (1776-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Բարսեղ Սեբաստացի: (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 723):

50. ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՅՈՒՑԻ, ՈՐ ՑՈՒՑԱՆԷ ԶՏՕՆՍ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ ԿԻՒՐԱԿԷՍ 1777 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՌՄԻՋ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՄԵՐՈՅ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՄԻՆ ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՕՆԱՅՈՒՑԻ: 1777 (1777-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 723—724):

51. ՏՕՆԱՅՈՑՅ ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻՆ. ՎԱՍՆ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՌԶՀԸ (1778) ԵՎ ՀԱՅՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՌՄԻԷ (1227). արաբալ մասնավորապես վասն հայոց բնակելոց քաղաքաւ ի Թրանսիլվանիա, ընդ կայսերական տէրութեամբ Գերմանացւոց ըստ հրամանի եպիսկոպոսի տեղւոյն եւ ըստ գործածութեան նոցին Հայոց: Յորում ցուցանին ամենայն տօնք ազգիս մերոյ հանդերձ պատշաճեալ շարականօք, այլ եւ ծոմապահք ըստ ընկալեալ սովորութեան նոյն երկրին: Եւ եւս ժամք ծագման եւ մտից արեգական ըստ հաշուի դաւառին Թրանսիլվանիոյ. եւ ժամք ծննդեան եւ լրման լուսնի եւ քառորդաց նորա: Ի վերջոյ յաւելան ժամանակագրութիւն ոմանց գիտելի իրաց. այլ եւ արժողութիւն ոսկւոց եւ շահ դրամոց, նաեւ տօնավաճառք ոմանք (այս ինքն շօքօտօլք) առ ի դիւրութիւն վաճառականաց Հայոց Թրանսիլվանիոյ: Ի Թրեստէ: Ի տպարանի Հարց Մխիթարեանց: Հրամանաւ եւ արտունութեամբ կայսերական հրովարտակին: 1778 (1778-ի համար), Տրիեստ, տպ. Մխիթարյան: 57+16+1 էջ: (Տես՝ «Հանդես մամսօրյա», Վիեննա, 1967, № 4—6, էջ 234):

52. ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՅՈՒՑԻ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՄԻՆ ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՕՆԱՅՈՒՑԻ: 1778 (1778-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հովհաննէս և Պողոս: (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 724):

53. ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՅՈՒՅԻ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷՋՄԻԱ-
ՅԻՆ ՏՊԵՅՆԱԼ ՏՕՆԱՅՈՒՅԻ: (ՏԼՍ՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական
մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 724):

1 7 8 1

54. ՏԱՐԵՑՈՅՑ: 1781 (1781-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ստե-
փանոս Պետրոսյան: (ՏԼՍ՝ Թեոդիկ, «Տիպ ու տառ», Կ. Պոլիս,
1912, էջ 62):

1 7 8 2

55. ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ: 1782 (1782-ի հա-
մար), Վենետիկ, տպ. Դեմետրեա Թեոդոսեանց: $3,2 \times 5,8 : 320$ էջ:

ՀԳ 1782 (թվհ. 11)

Մ 1782 (թվհ. 1703)

ԳԱԹ 1782 (Թ. Ազատյանի ֆոնդ 8282)

56. ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ: ՀԼՂ. Վրթանես Ասկեր-
յան: 1782 (1782-ի համար), Վենետիկ, տպ. Դեմետրեա Թեոդո-
սեանց: $7 \times 10,7 : 136$ էջ:

ՀԳ 1782 (թվհ. 832)

Մ 1782 (թվհ. 20)

1 7 8 5

57. ԳԻՐՔ, ՈՐ ԿՈՉԻ ՏՈՆԱՅՈՅՑ: 1785 (1785-ի համար),
Կ. Պոլիս, տպ. Հովհաննես և Պողոս: $4,1 \times 7,2 : 389 + 48$ էջ:

ՀԳ 1785 (թվհ. 758, Թեոդիկի անձնական գրքերից)

Մ 1785 (թվհ. 69)

ԳԱԹ 1785 (Թ. Ազատյանի ֆոնդ 8286)

58. ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆՑ: 1785 (1785-ի համար), էջ-
միածին, տպ. Գրիգոր Լուսավորչի: $9,1 \times 13,2 : 426$ էջ:

ՀԳ 1785 (թվհ. 859)

Մ 1785 (թվհ. 1239)

ՀՊԹ 1785 (թվհ. 548)

ԱԿԳ 1785

59. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ: ՀԼՂ. Մխիթար Սեբաստացի: 1786 (1786-ի համար), Վենետիկ, տպ. Հովհաննես Փիացյան: $4,7 \times 8,2$: 32 էջ:

ՀԳ 1786 (թվ. 817)
Մ 1786 (թվ. 1597)
ԳԱԹ 1786 (թվ. 11417)
ՀՊԹ 1786 (թվ. 398)

60. ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԳԻՐՔ ՍԱՀ-ՄՈՍԱՑ ԴԱՎԹԻ, ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ԳԻՐՔ ՏՕՆԱՅՈՅՑ ՀԱՅՈՅ: 1786 (1786-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հովհաննեսի և Պողոսի: $8 \times 10,8$: $478 + 2$ էջ:

ՀԳ 1786 (թվ. 3664)
Մ 1786 (թվ. 1232)
ՀՊԹ 1786 (թվ. 301)

61. ՏԱՐԵՅՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1786 ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄԼԵ: 1786 (1786-ի համար), Պետերբուրգ, տպ. Գրիգոր Խալդարյանց: 83 էջ:

ՀԳ 1786 (թվ. 454)
Մ 1786 (թվ. 954)

62. ՏՕՄԱՐ, 1789 (1789-ի համար), Վենետիկ, տպ. «ի վանս Ս. Ղազարու յանուն Անտոնի Պոռթոլի» (Մխիթարյան): (Տես՝ «Բաղմազեպ», 1903, № 4, էջ 150—151):

63. ՍԱՀՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, 1789 (1789-ի համար), Վենետիկ, տպ. «ի վանս Ս. Ղազարոս յանուն Անտոնի Պոռթոլի» (Մխիթարյան): $328 + 40$ էջ:

ՀԳ 1789 (թվ. 813)

64. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՅ: 1789 (1789-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ստեփանոս Պետրոսյան: 454 էջ:

Մ 1789 (թվ. 52)

1 7 9 1

65. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ՈՐ ԿՈՉԻ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ (ԳՐԲԻ ՎԵՐ-
ջում՝ «Պարզատոմար»): 1791 (1791-ի համար), նոր նախիջևան,
տպ. Ս. Խաչ վանք: 381 էջ:

ՀԳ. 1791 (թվհ. 3423)

Մ 1791 (թվհ. 1326)

1 7 9 2

66. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ, 1792 (1792-ի համար), նոր
նախիջևան, տպ. «Նորին բարձր սրբազնութեանն, Ընդ հովանեալ...
Ս. Խաչ վանիցն» (Արղությանց): 56 էջ:

Մ 1782 (թվհ. 46)

67 ՕՐԱՅՈՅՑ ՏԱՐՎՈՅՍ: Կազմող՝ Հակոբ Զերեզյան: 1792
(1792-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հովհաննես և Պողոս (Արապ-
յան): 7,5×13, 47 էջ:

Մ 1792

1 7 9 3

68. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ, 1793 (1793-ի համար), նոր
նախիջևան: 57 էջ:

Մ 1793

1 7 9 5

69. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ
ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ: 1795 (1795-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ.
Պողոս Հովհաննեսյան: 445 էջ:

Մ 1795 (թվհ. 440)

ՀՊԹ 1795 (թվհ. 201)

ԳԱԹ 1795 (թվհ. 476)

70. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1795, ԵՎ ՄԵՐՈՅ
ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄԽԴ: 1795 (1795-ի համար), նոր նախիջևան, տպ.
«Նորին բարձր սրբազնութեանն, Ընդ հովանեալ... Ս. Խաչ վա-

նիցն» (Արղությանց): (Տես Թեոդիկ, «Տիպ ու տառ», Կ. Պոլիս, 1912, էջ 179):

1 7 9 6

71. ԳՐԳՈՒԿ, ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՑՄԱՆՑ, ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆՁԵՌՈՒԱԾՔ ՏԱՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՑ...: 1796 (1796-ի համար), Վենետիկ, տպ. Անտոն Բորտուլի: $3,5 \times 7,1$: 456 էջ:

ՀԳ 1796 (թվհ. 94)

Մ 1796 (թվհ. 999)

ԳԱԹ 1796 (թվհ. 577)

ՀՊԹ 1796 (թվհ. 207)

ԱԿԳ 1796

1 7 9 7

72. ԳՐԹՈՅԿ ԿՈՉԵՅԵԱԼ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՑՄԱՆՑ ԱՊԱ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՎՄՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԱՑՆ ՓՈՓՈԽՄԱՆՑ... ՅԵՏ ԱՅՍՑ՝ ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՑԵՑՎՈՅ. ԿԻՅ ՆՄԻՆ ՊԱՐՋԱՏՈՒՄԱՐ, ՄԱՐՄՆԱԿԱՂԱՑ, ԵՐԱՋԱՀԱՆ, 1797 (1797-ի համար), Աստրախան, տպ. «Նորին բարձր սրբազնութեանն, ընդ հովանեաւ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն» (Արղությանց): $4 \times 7,3$: 354 էջ:

ՀԳ 1797 (թվհ. 599)

Մ 1797 (թվհ. 58)

73. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1797, ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՌՄԽՁ: 1797 (1797-ի համար), Աստրախան, տպ. «Նորին բարձր սրբազնութեանն, ընդ հովանեաւ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն» (Արղությանց): 48 էջ: (Տես Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 725):

1 7 9 8

74. ԳՐԹՈՅԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՑՄԱՆՑ, ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆՁԵՌՈՒԱԾՔ ՏԱՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՑ...: Նախ տպագրեալ եղեւ աշխատասիրութեամբ Սարգսի արքեպիսկոպոսի Կոստանդնուպոլսեցւոյ:

1798 (1798-ի համար), Կալկաթա, տպ. Տեր Յովսեփա Ստեփան-
նոսեան: $4,2 \times 7,6$: 488 էջ:

ՀԳ 1798 (թվ. 4038)

Մ 1798 (թվ. 1679)

1 7 9 9

75. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հեղ. Սիմեոն Երևանցի: 1799 (1799-ի հա-
մար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Հովհաննեսյան (Արապյան): $4 \times 6,7$:
551 էջ:

ՀԳ 1799 (թվ. 553)

Մ 1799 (թվ. 233)

ԳԱԹ 1799 (թվ. 9112)

ՀՊԹ 1799 (թվ. 306)

1 8 0 0

76. ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ: ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՊԱՏԵ-
ՐԱԶՄԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՆՅԻՑ ԵՎ ԴԻՊՈՒԱԾՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻ:
Հեղ. Ղուկաս Ինճիճյան: 1800—1802 (1800-ի տարեգիրքը արտա-
ցուել է 1799-ի, 1801-ինը՝ 1800-ի և 1802-ինը՝ 1801-ի դեպքերը),
Վենետիկ: $3,5 \times 5,7$: 72—286 էջ:

ՀԳ 1800 տարվան (թվ. 150, երկաթե պահպան)

1801 տարվան (թվ. 151, երկաթե պահպան)

1802 տարվան (թվ. 152—153, երկաթե պահպան)

Մ 1801 տարվան

1802 տարվան

ԳԱԹ 1800 տարվան

1 8 0 1

77. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ (վերջում՝ Պարզատոմար): 1801 (1801-ի
համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Հովհաննեսյանի (Արապյան):
 $8,3 \times 13$: 356 էջ:

Մ 1801 (թվ. 9981)

1 8 0 3

78. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՈՌՄԱՑՆՑԻՈՑ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ,
ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ: 1803

(1803-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Հովհաննեսյանի (Արապ-
յան): $4,5 \times 7,2$: 448 էջ:

ՀԳ 1803 (թվ. 2099)

Մ 1803 (թվ. 1873)

79. ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ, Հեղ. Ղուկաս Ինճիճյան: 1803—1820
(1803—1820-ի համար), Վենետիկ, Ս. Ղազարի վանք: $3,5 \times 6$:
96—292 էջ: Այս հրատարակությունը եղել է 1800—1802-ի «Տարե-
գրութիւն» տարեգրքի շարունակությունը: 1815-ի գրքում, որպես
հավելում, տպագրված է «Դրոշակք ամենայն տերութեանց» բա-
ժինը, ուր տրված են տարբեր ազգերի 91 պետական, աղզային,
իշխանական և այլ դրոշակների պատկերներ:

ՀԳ 1813

Մ 1811

1815

1813

1816

1816

1817

1817

1818

1818

1819

1819

1820

1820

80. ՕՐԱՑՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1803,
ԵՎ ՄԵՐՈՅ ՔՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄՍՐ, «Ի Մատթեոս Դպրե», 1803
(1803-ի համար), Կ. Պոլիս: 6×11 : 48 էջ: (Այս օրացույցի մի
օրինակը պահվում է ՍՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի Արևել-
յան ժողովուրդների ինստիտուտի Լենինգրադի բաժանմունքում):

1 8 0 5

81. ՕՐԱՑՈՅՑ: 1805 (1805-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատ-
թեոս Դպրի:

1 8 0 7

82. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ (գրքի վերջում Մխիթար Սեբաստացու
«Տօմար կարճատոս»-ն է): 1807 (1807-ի համար), Վենետիկ,
Ս. Ղազար: $8 \times 12,7$: 328 + 40 էջ:

Մ 1807 (թվ. 460)

83. ՏՕՆԱՑՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՅՑ, 1807 (1807-ի համար),
Վենետիկ: (Տես՝ Գ. Զարբանալյան, «Հայկական մատենագիտու-
թիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 682):

84. ՕՐԱՅՈՅՑ, 1809 (1809-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատթեոս Դպրի (Տես՝ Թեոդիկ, «Տիպ ու տառ», Կ. Պոլիս, 1912, էջ 64):

85. ՏԵՏՐԱԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԾԱՂԿԱԿԱԼ (առաջին 16 էջերում օրացույց է, ապա Սիմեոն Երևանցու «Տօնացույց»-ի համառոտագրությունը): Հեղ. Ջնթլում Ավետյան: 1813 (1813-ի համար), Կալկաթա, տպ. Ավետ Ջնթլումյանի: 16+24+48 էջ: (Տես՝ Գ. Զարբհանալյան, «Հայկական մատենագիտություն», Վենետիկ, 1883, էջ 286):

86. ՕՐԱՅՈՅՑ 1813, 1813 (1813-ի համար): 3,1×5,2: 46 էջ: Ենթադրվում է, որ տպագրվել է Կ. Պոլսում:

ՀԳ 1813 (թվ. 4860)

87. ՕՐԱՅՈՅՑ 1815 ԱՄԻ ՏԵԱՌԻՆ ԵՎ ՄԵՐՈՅ՝ ՌՄԿԴ, 1815 (1815-ի համար), Կ. Պոլիս, Ի Մատթեոս Դպրի: 6×10,2: 48 էջ:

Մ 1815 (թվ. 21063)

88. ՕՐԱՅՈՅՑ, 1816—1873 (1816—1874-ի համար), Կալկաթա, տպ. Մարգարական ճեմարանի: 5,2×9,3: 52—100 էջ:

Անվանափոխում. 1827-ին և 1829-ին կոչվել է Յուդակ վասն ամի...

ՀԳ 1854

Մ 1827 (թվ. 3429)

1829 (թվ. 3364)

89. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԱՌԱՔԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՑ՝ ՅԱՂԱԳՍ ՌԻՍՈՒՄ-ՆԱՐԱՆԻՆ ՀԱՅՈՑ, ՈՐ Ի ՄՕՍԿՈՎ, 1817 (1817-ի համար), Ս. Պե-

տերբուրգ, տպ. Հովսեփ Հովհաննիսյանի: $6 \times 9,7$: 12 էջ Արտահանեալ ի Մօսկով եղեալ կայսերական գաղեթե, որը է 1817, № 17: Տեքստը՝ հայերեն և ռուսերեն:

ՀԳ 1817 (թվ.հ. 3507)

Մ 1817 (թվ.հ. 14519)

1 8 1 8

90. ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, Հեղ. Խաչատուր Սյուրմեկյան, Վենետիկ, 1818: $5,6 \times 10$: 164 + 4 էջ:

ՀԳ 1818 (թվ.հ. 1989)

Մ 1818

ԷՃԳ 1818

91. ԲՈՒՆ՝ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ ՏԱՂ ՑՈՎԱՍՍՓՈՒ, ՄԱՐՄԵԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ, 1818 (1818-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Հովհաննեսյանի (Արապյան): $4,2 \times 7,1$: 444 էջ:

ՀԳ 1818 (թվ.հ. 695)

Մ 1818 (թվ.հ. 23572)

ՀՊԹ 1818 (թվ.հ. 439)

1 8 2 3

92. ՏԱՐԵՑՈՑՑ ԵՎ ՕՐԱՑՈՑՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ 1823 ԵՎ ՄԵՐՈՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄՀԲ, 1823 (1823-ի համար), Աստորախան, տպ. էջմիածնի: 6×11 : 107 էջ:

ՀՊԹ 1823 (թվ.հ. 302)

93. ՏԱՐԵՑՈՑՑ ԵՎ ՕՐԱՑՈՑՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌ ՄԵՐՈՑ 1824, ԵՎ ՄԵՐՈՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄՀԳ, 1824 (1824-ի համար), Աստորախան, տպ. Ս. էջմիածնի: $3,5 \times 6$: 141 էջ:

ՀԳ 1824 (թվ.հ. 2062)

94. ՏՕՆԱՅՈՅՑ Վասն Հայոց բնակելոց յԱռտեալ: 1824 (1824-ի համար), Վենետիկ:

1 8 2 5

95. ՕՐԱՅՈՅՑ: 1825 (1825-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատթեոս, 2,6×5: 48 էջ:

ՀԳ 1825 (թվհ. 4850)

1 8 2 7

96. ՕՐԱՅՈՅՑ: 1827 (1827-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատթեոս, 2,6×5: 48 էջ: «Մինչև 1949-ը կկարծվիր, թե ստանպուլահայ տպագրության վեթերաններին Մատթեոս Դպիր Հովնանյան մեռած է 1825-ին 85-ամյա հասակին: Այս ենթադրությունը կատարված էր իր վերջին ծանոթ օրացույցի վերոհիշյալ թվականին լույս տեսած ըլլալուն համար: Սակայն 1940-ական թթ. հնգ. Պիմեն Զարդարյան (1881—1955) ձեռք անցուցած էր Մատթեոս Դպրի 1827-ին տպված օրացույցը, որմե հետևելով տեսնվեց, որ մեռած էր ոչ թե 1825-ին, այլ 1827-ին: Էտիրենդաբուրի Հայոց գերեզմանատանը նրա տապանաքարի վրա գրված է, որ մահացել է 16 հունվարի 1827, 86-ամյա հասակին: Նրա 1827-ին տպված վերջին օրացույցի անվանաթերթին այսպես է

«Օրացույց

Ամի տեառն 1827

և Մերոյս ՌՄՀԶ

Տպեալ Հրամանաւ Տեառն Կարապետ Արհի

եպիսկոպոսի, Աստուածաբան վարդապետի և քաջաբարոզ Պատրիարքի Մեծի Պօլսոյս: Ի Կոստանդնուպոլիս: Ի Մատթեոս Նուաստե: (Տես՝ Գ. Բամարտեքյանի (Ստանպուլահայ տպագրության 400-ամյակի առթիվ) հոդվածը, «Շողակաթ» տարեգիրք, Ստամբուլ, 1967, էջ 15—16):

97. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ, 1827 (1827-ի համար), Աստրախան, տպ. Ս. Էջմիածնի: 3,5×6: 60 էջ:

Մ 1827

98. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ,
ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱ-
ՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՅՑ, 1827 (1827-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ.
Պողոս Արապյան Ապուլիսցու: $8,3 \times 12,3$: $10 + 147 + 144$ էջ:

ՀԳ 1827 (թվհ. 1673)

99. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1827 ԵՎ
ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄԶԶ, 1827 (1827-ի համար), Աստրախան,
տպ. Ս. էջմիածնի, $6,5 \times 11$ սմ, 112 էջ:

ՀՊԹ 1827 (թվհ. 303)

1 8 2 8

100. ՏՕՆԱՅՈՅՑ, ՀԱՏՈՐ Ա և Բ, ՀԵՂ. ՍԻՄԵՈՆ ԵՐԼԱՆՑԻ, 1828
(1828-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Արապյան Ապուլիսցու:
 $4,2 \times 7,2$: 544 էջ:

ՀԳ 1828 (թվհ. 4060)

Մ 1828

ԷՃԳ 1828

101. ՕՐԱՅՈՅՑ (Գրպանի): Կազմողներ՝ Գևորգ Մյուհենտիս-
յան (1828—1842), Հովհաննես Մյուհենտիսյան (Գևորգ Մյուհեն-
տիսյանի որդին, 1843—1859), Երեմիա քահանա Խասգյուղի
(1860—1867 և 1869—1870), Ռ. Հ. Ք. (1868): 1828—1872
(1828—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Արապյան Ապու-
լիսցու, Հովհ. Մյուհենտիսյան: $2,7 \times 5$: 48—160 էջ:

Անվանափոխում. 1872—1873-ին լույս է օրացոյց հայկա-
զանց և գուշակութիւնօղոց:

ՀԳ 1830 (թվհ. 4864)

1831 (թվհ. 4852)

1836 (թվհ. 4874)

1837 (թվհ. 4875)

1838 (թվհ. 4879)

1839 (թվհ. 4871)

1843 (թվհ. 4878)

1844 (թվհ. 4856)

1845 (թվհ. 4849 և 4865)

1846 (թվհ. 4859)

1847 (թվհ. 4863)

1848 (թվհ. 4866)

1849 (թվհ. 4867)

1850 (թվհ. 4853)

1851	1871
1852	1872
1853	1873
1854	
1855	Մ 1845
1856	1860
1857	
1858	
1859	ԳԱԹ 1848
1860	1850
1861	1851
1862	1854
1864	1858
1866	1859
1867	1870
1868	
1869	ԷՃԳ 1860

1 8 2 9

102. ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1829 ԵՎ ՄԵՐՈՅՍ 1278 (ՌՄՀԸ):
1829 (1829-ի համար), Աստրախան, տպ. Ս. էջմիածնի: 6,5
× 11,2, 111 էջ:

ՀԳ 1829 (թվ.հ. 4851)

1 8 3 0

103. ԳԻՐԲ ԷՅԻՄԷՐՏԷ ԿՈՉԵՑԵԱԼ: 1830 (1830-ի համար),
Մոսկվա, 318 էջ:

Մ 1830 (թվ.հ. 19991)

104. ՕՐԱՅՈՅՑ 1830 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՌՄՀԹ, 1830 (1830-ի հա-
մար), Թիֆլիս, տպ. Ներսիսյան դպրոցի: 6,7 × 12,7, 72 + 2 էջ:
(Այս օրացույցի մի օրինակը պահվում է Մոսկվայի ՍՍՀՄ
վ. Ի. Լենինի անվան պետական գրադարանում):

1 8 3 1

105. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՑԵՅՎՈՑ, 1831 (1831-ի

համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Արապյան Ապուշխյու: $4,2 \times 7$:
269 + 200 էջ:

ՀԳ 1831 (թվհ. 1178)

ԳԱԹ 1831 (թ. Ազատյանի ֆոնդ)

106. ՆՈՐԱՀԻԻՍ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, 1831 (1831-ի համար), Մոսկվա,
տպ. Լազարյան ճեմարանի: $4,6 \times 8,2$: 505 + 1 էջ:

ՀԳ 1831 (թվհ. 3941)

ԳԱԹ 1831

107. ՕՐԱՅՈՅՑ (դրպանի) 1831—1934 (1831—1934-ի հա-
մար), Նոր Նախիջևան: $3 \times 5,5$: 24—80 էջ:

Մ 1831 (թվհ. 21266)

1834 (թվհ. 21267)

1 8 3 4

108. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑ-
ՎՈՅ (գրքի վերջին մասը «Տօնացույց»-ն է): 1834 (1834-ի համար),
Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Արապյան Ապուշխյու: $15,5 \times 25,3$:
82 + 137 + 125 էջ:

Մ 1834 (թվհ. 37220)

109. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հատոր Ա և Բ: Հեղ. Սիմեոն Երևանցի:
1834 (1834-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պողոս Արապյան Ապուշխյու:
 $4,2 \times 7,7$: Առաջին հատորը՝ 253, երկրորդը՝ 222 էջ:

ՀԳ 1834 (թվհ. 1457)

Մ 1834

1 8 3 5

110. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հեղ. Սիմեոն Երևանցի: 1835 (1835-ի հա-
մար), էջմիածին: $4,2 \times 7$: 576 էջ:

ՀԳ 1835 (թվ. 1453)

Մ 1835

ԳԱԹ 1835

ԷՃԳ 1835

111. ՕՐԱՅՈՅՑ, 1835—1858 (1835—1858-ի համար), Մոսկվա, տպ. Լադարյան ճեմարանի: 4×6 : 55—108 էջ:

ՀԳ 1838 (թվ. 2273, Էհոյի ֆոնդ)	1849 (թվ. 21243)
1842 (թվ. 2065)	1853
1843 (թվ. 2066)	1854
1848 (թվ. 2067)	1855
	1856
Մ 1836 (թվ. 21235)	1857
1839 (թվ. 21236)	1858
1840 (թվ. 21238)	
1843 (թվ. 21239)	ԱԿԳ 1853
1844 (թվ. 21240)	
1846 (թվ. 21241)	ՀՊԹ 1835 (թվ. 310)
1847 (թվ. 21242)	
	ԷՃԳ 1840

1 8 3 7

112. ՕՐԱՅՈՅՑ 1837 ՓԲԿՉԱԿԱՆ ԱՄԻ ԵՎ ՌԲԶԶ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ, 1837 (1837-ի համար), Աստրախան, տպ. Ս. էջ-միածնի: $7 \times 11,2$: 60 էջ:

Մ 1837 (թվ. 21252)

113. ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ 1837: 1837 (1837-ի համար), Ջմյուռնիա, տպ. Ամերիգացուց: $4,2 \times 7,6$: 36 էջ:

Մ 1837 (թվ. 14873)

1 8 3 9

114. ԵՂԱՆԱԿ 1839 ԱՄԻ, 1839 (1839-ի համար), Ջմյուռնիա տպ. Հոման Հալլոբի: $3,5 \times 6,3$: $119 + 1$ էջ: Օրացոթյից հրկրորդ մա-

սում (էջ 65—119) տպագրված է «Օրագրութիւն ճանապարհորդութեան պարոն Ա. Սենեքերիմայ Տեր Մինասյան Կոստանդնուպոլսեցւոյ, յամի տեառն 1835»:

ՀԳ 1839 (թվհ. 3606)

ԳԱԹ 1839 (Թ. Ազատյանի ֆոնդ)

1 8 4 0

115. ՕՐԱՅՈՅՑ: 1840—1842 (1840—1842-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ս. Երուսաղեմի ճեմարանի, $2,7 \times 5$: 68—76 էջ:

ՀԳ 1840 (թվհ. 4855)

1841 (թվհ. 4880)

1842 (թվհ. 4881)

1 8 4 1

116. ՕՐԱՅՈՅՑ ՄԻՈՅ ԴԱՐՈՒ ՅԱՄԵ 1775 ՅԱՄՆ 1874: Հրատ. Վիեննայի Միթթարյան միաբանության: 1841 (1775—1874-ի համար), Վիեննա: 600 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1935, № 3—4, շապիկի 3-րդ էջ):

117. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հրատ. Վիեննայի Միթթարյան միաբանության: 1841—1972 (1841—1973-ի համար), Վիեննա, տպ. Միթթարյան, $3,5 \times 5,7$: 26—38 էջ:

ՀԳ	1941	1913
		1914
Մ	1905	1915
	1906	1916
	1907	1917
	1908	1918
	1909	1919
	1910	1927
	1911	1931
	1912	1932

1 8 4 8

118. ՏՕՆԱՅՈՅՑ ՄՇՏՆՋԵՆԱԻՈՐ ԸՍՏ ՆՈՐՈՅ ՏՈՒՄԱՐԻՆ, 1848, Վենետիկ, Ս. Ղազար: (Տես Գ. Զարբհանսյան, «Հայկական մատենագիտութիւն», Վենետիկ, 1883, էջ 682):

119. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵ-
ՅԻՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵ-
ՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՅՑ: 1849 (1849-ի համար), Կ. Պոլիս,
տպ. Յովհան Միսեհնտես Գեորգեան: $10,7 \times 15,3$: $98 + 145 + 112$ էջ:

ՀՎ 1849 (թվհ. 1689)

Մ 1849

ԱԿՎ 1849

120. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հատոր Ա և Բ: 1849 (1849-ի համար),
Կ. Պոլիս, տպ. Հովհան Մյուհենտես Գեորգյան: $4,5 \times 7,8$: 438 էջ:

ՀՎ 1849 (թվհ. 1459)

Մ 1849

ԷՃՎ 1849

121. ՕՐԱՅՈՅՑ 1949 ՀԱՍԱՐԱԿ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՀԱՅՈՅ ՌՄՂԸ
ԹՈՒՒԱԿԱՆԻ: 1849 (1849-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ներսիսյան
դպրոցի: 9×15 : 84 էջ: (Այս օրացույցի մի օրինակը պահվում
է Մոսկվայի ՍՍՀՄ Վ. Ի. Լենինի անվան պետական գրադարա-
նում):

122. ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ (գրքի վերջում՝ Մխիթար Սե-
րաստացու «Համառոտութիւն հնոյ տօմարին հռոմայեցւոց, որով
հասարակաբար վարի աղբս Հայոց»՝ «Տօմար կարճառօտ»-ը):
1850 (1850-ի համար), Վենետիկ, Ս. Ղազար: $6,5 \times 12,2$:
 $339 + 40$ էջ:

ԿԱԹ 1850 (Նալբանդյանի ֆոնդ 26)

123. ՏՕՆԱՅՈՅՑ: Հատոր Ա: 1850 (1850-ի համար), Կ. Պո-
լիս, տպ. Հովհան Մյուհենտես Գեորգյան: 437 էջ:

Մ 1850

124. ՕՐԱՅՈՅՑ: 1851 (1851-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Գար-
րիկի Պատկանյանի: $3,5 \times 6$: 64 էջ:

ՀԳ 1851

Մ 1851

125. ՕՐԱՅՈՅՑ 1852, ՅՈՐԻՆԵԱԿ Ի ՍԱՆԿՏ-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ: 1851 (1852-ի համար), Մոսկվա, տպ. Լազարյան ճեմարանի: 5,2×8,2: 108 էջ: Տեքստը՝ հայերեն և ռուսերեն:

ՀԳ 1852

1 8 5 2

126. ՕՐԱՅՈՅՑ (գրպանի): 1852 (1852-ի համար, նոր նախիջան, տպ. Գաբրիել Պատկանյանի: 3×5,5: 73 էջ:

Մ 1852

127. ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ-ՕՐԱՅՈՅՑ-ՏԵՍՉՈՒԹԵԱՆ ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ: Հեղ. Հովհաննես Տերոյենց Չամուրճյան: 1852, Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Քուլիս» հանդես, Ստամբուլ, 1967, № 502, էջ 25):

1 8 5 3

128. ՕՐԱՅՈՅՑ (խավաքարտի վրա): 1853—1855 (1853—1855-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մյուհենտիսյան:

1 8 5 4

129. ԳԱԶԱՄԻՆ (օրացույց-տարեցույց): 1854—1866 (1855—1867-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ռուբեն Հ. Քյուրքճյանի: 2,7×5,1: 60—81 էջ: Տեքստը՝ հայատառ թուրքերեն:

Անվանափոխում. 1858-ին կոչվել է Գազամիա վե Ընմուդ-Ըամե:

ԳԱԹ 1858

1866, օնիքենճի սենե (12-րդ տարի)

1867, օնիլինճի սենե (13-րդ տարի)

130. ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1855, խմբագրված ուսումնական խորհրդակցութեամբ: 1854 (1855-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մյուհենտիսյան: 3,3×6: 180 էջ: Այս տարեցույցի հեղինակը նահապետ Ռուսիսյանն է:

ՀԳ 1855

131. ՕՐԱՑՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ (գրպանի):
1854—1858 (1854—1859-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ներսիսյան
դպրոցի: $3,5 \times 6$: 48—88 էջ:

Մ 1854
1857
1859
ԷՃԳ 1859

1 8 5 5

132. ՕՐԱՑՈՅՑ (դրպանի): 1855 (1856-ի համար), Թիֆլիս,
տպ. Ն. Արղումանյանի: $3,2 \times 5$: 92+3 էջ:

ՀԳ 1856

1 8 5 6

133. ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ, 1856 (1856-ի համար), Վե-
նետիկ, Ս. Ղազար: 339 էջ:

ՀՊԹ 1856

134. ՀԱՄԱՌՕՏ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԻՒՆ. Հեղ. Կյումուշյան
(Խ. Հ.): 1856, Կ. Պոլիս, տպ. Արեւելյան: 146 էջ: (Տես Արսեն Ղա-
ղիկյան, «Հայկական նոր մատենագիտություն և հանրագիտարան
հայ կյանքի», հատոր Ա, Վենետիկ, 1909—1912, էջ 1310):

135. ՕՐԱՑՈՅՑ (գրպանի): 1856 (1857-ի համար), Կ. Պոլիս,
տպ. Երեց Եղբարց Արապյան: $2,6 \times 4,7$: 94 էջ:

ԳԱԹ 1857

1 8 5 7

136. ՏՈՄԱՐ ԿԱՄ ՕՐԱՑՈՅՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ, Աշխատասիրու-
թյուն՝ Մխիթարյանց, 1857—1860 (1858—1861-ի համար), Վիեն-
նա, տպ. Մխիթարյան: $4,6 \times 8$: 114—124 էջ:

ՀԳ 1858, Ա տարի
1859, Բ տարի
1860, Գ տարի
1861, Դ տարի

ԳԱԹ 1860, Գ տարի

Մ 1858, Ա տարի
1861, Դ տարի

137. ՕՐԱՅՈՅՑ (գրպանի): 1857 (1857-ի համար), Մոսկվա,
տպ. վ. Գոգիե: $3 \times 6,5$: 68 էջ:

ՀԳ 1857

1 8 5 8

138. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ (գրպանի): Կազմողներ՝ Երեմիա քահանա Խասգյուղի (1860—1867), Ռուբեն Հ. Քյուրճյան (1859 և 1868—1873): 1858—1872 (1859—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ռուբեն Հ. Քյուրճյան: $2,7 \times 5,1$: 80—96 էջ:

ՀԳ 1860, երկրորդ տարի
1862, չորրորդ տարի
1866, ութերորդ տարի
1867, իններորդ տարի
1871, տասներկերորդ տարի
1873, տասներեքերորդ տարի

ԳԱԹ 1862, չորրորդ տարի
1867, իններորդ տարի

ՀՊԹ 1860, երկրորդ տարի

139. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ, 1858 (1859-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ներսիսյան դպրոցի: 4×6 : 48 էջ:

ՀԳ 1859

140. ՕՐԱՑՈՅՑ, 1859—1870 (1860—1871-ի համար), Թեոդոսիա, տպ. Խալիբյան: $2,5 \times 5$: 64—170 էջ:

ՀԳ 1860	1869, Ժ տարի
1861	1871, ԺԲ տարի
1862	
1863	Մ 1863
1864	1867, Հ տարի
1865	1869, Ժ տարի
1866	1870, ԺԱ տարի
1867, Հ տարի	1871, ԺԲ տարի
1868, Թ տարի	ԱԿԳ 1871, ԺԲ տարի

141. ՕՐԱՑՈՅՑ, Հրատ. Կենտրոնական գրավաճառանոցի (Թիֆլիս): 1859—1887 (1860—1888-ի համար, 1878-ինը լույս չի տեսել), Թիֆլիս, տպ. Գ. Մելքոնյանց և Հ. էնֆիաճյանց, Հ. էնֆիաճյանց, Հ. էնֆիաճյանց և ընկ., Մ. Ռոտինյանց և ընկ., Մովսես Վարդանյան: $3 \times 4,6$: 90—198 էջ:

ՀԳ 1863	1871, ԺԲ տարի
1874, ԺԵ տարի	1874, ԺԵ տարի
1876, ԺԷ տարի	1875, ԺԶ տարի
1877	1876, ԺԷ տարի
1881	1877, ԺԸ տարի
1884, ԻԴ տարի	1879, ԺԹ տարի
1888	1882, ԻԲ տարի
Մ 1861, Բ տարի	1884, ԻԴ տարի
1864	1885, ԻԵ տարի
1868	1888

142. ՕՐԱՑՈՅՑ (գրականի), Սեփականություն Ս. Փրկչյան Ազգ. հիվանդանոցի (Կ. Պոլիս): Կազմողներ՝ Երեմիա քահանա Խաչգյուղի (1860—1870), Մարուգե Ա. Հովսեփյան (1883, 1885—1895 և 1898—1911), Ն. Ս. Թաշճյան (1884), Խորեն Փեհլիվանյան (1897), Խորեն Հարությունյան (1912—1941), Վահրամ Հակոբյան (1942), Արամ Պասմաճյան (1943—1946, 1956—1959 և 1963), Պիմեն Գ. Զարգարյան (1947, 1950), Թովմա Շիկահեր (1948—1949, 1953—1954), Անանիա Պալյան (1965—1969):

1859—1972 (1860—1973-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ռուբեն
 Հ. Քյուրքճյան, Ճ. Արամյան, Գ. Պաղտատլյան, Ա. Սերվիչեն,
 Սարգյան, Հ. Մատթեոսյան, Օ. Արղուման, Հ. Մ. Սեթյան, Հ. Ասա-
 տուրյան որդիք, Արև, Սելամեթ (Դանիել Հովհաննեսյան), Օ. Ադ-
 թարյան, Վ. Տեր-Նեբրսեսյան և որդիք, Մ. Տեր-Սահակյան, Հակոբ
 Աբրահամ, Օյա, Հերման դրաշարատուն, Սերուլ, Պայքար: 4×5:
 64—354 էջ: Տպաքանակը. 1900-ին՝ 40.000, 1901-ին՝ 50.000,
 1902-ին՝ 55.000:

Անվանափոխում. 1866-ին, 1880—1886-ին և 1891—1972-ին
 կոչվել է Օրացոյց և գուշակութիւնք օղոց:

ՀԳ	1866	1916
	1881	1917
	1884	1918
	1986	1919
	1887	1920
	1890	1921
	1891	1922
	1892	1923
	1893	1924
	1894	1925
	1895	1926
	1897	1927
	1898	1928
	1900	1929
	1901	1930
	1902	1931
	1903	1932
	1904	1933
	1905	1934
	1906	1935
	1907	1936
	1908	1937
	1909	1938
	1910	1939
	1911	1940
	1912	1941
	1913	1942
	1914	1943
	1915	1944

	1945	1947
	1946	
	1947	᠑᠘᠘᠑ 1883
	1948	1886
	1952	1889
	1966	1890
	1967	1891
		1892
᠕	1890	1893
	1891	1895
	1895	1897
	1897	1900
	1900	1904
	1901	1905
	1903	1906
	1904	1907
	1906	1908
	1909	1910
	1910	1911
	1911	1912
	1913	1913
	1914	1916
	1921	1917
	1922	1918
	1923	1919
	1924	1920
	1925	1921
	1926	1922
	1927	1923
	1928	1924
	1929	1925
	1930	1926
	1931	1928
	1932	1929
	1933	1931
	1934	1932
	1935	1933
	1936	1934
	1937	1935
	1938	1937

1938	1913
1939	1917
1941	1919
1942	1920
1943	1921
1944	1922
1946	1923
1950	1925
1951	1926
1953	1927
1954	1931
1958	1932
	1933
ԱԿԳ 1914	1934
1933	1935
1956	1936
1958	1937
1959	1938
	1939
ՀՊԹ 1929	1940
1930	1941
	1942
	1943
ԷՃԳ 1883	1944
1886	1945
1889	1946
1891	1947
1893	1948
1897	1949
1898	1950
1899	1951
1901	1952
1902	1953
1906	1954
1907	1959
1912	1968

143. ՕՐԱՑՈՅՑ, Հեղ. Միքայել Նալբանդյան, 1859 (1859-ի համար), Մոսկվա: Այս օրացույցի մասին նշում է «Հյուսիսափայլ»-ը (սնորատիկ հայերեն մատենաճ Մոսկվայի մեջ. Միքայել

Նալբանդյանց—«Օրացույց գալույ 1852 թուականի», գինը՝ 25 կոպ.», «Հյուսիսփայլ», ամսատետրակ 5, Մոսկվա, 1858, էջ 421)։ Արդյոք այս օրացույցի մասին չէ՞ ակնարկում Ստեփանոս Նազարյանը Գրիգոր Սուլթանյանին ուղղված 1858-ի օգոստոսի 19-ի իր նամակում. «Հանդերձյալ 1859 տարու օրացույցը շուտով դուրս կգա, բայց այժմուս պատրաստ չէ» (Տե՛ս՝ Ստեփանոս Նազարյան, Նամականի, կազմեց Ռուզան Նանումյան, Երևան, 1969, էջ 197)։

1 8 6 2

144. ՕՐԱՅՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ, Կազմող՝ Երեմիա քահանա Խապչուղի։ 1862 (1862-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արսեն Ն. Թահմիզյան։ 2,7×4,8, 78 էջ։

ՀԳ 1862

145. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ։ 1862 (1862-ի համար), էջմիածին։ 9,4×15, 313 էջ։

ՀԳ 1862

Մ 1862

146. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ, Կազմողներ՝ Երեմիա քահանա Խապչուղի (1863—1866), Ն. Տերոյենց (1867—1873), 1862—1872 (1863—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ն. Տերոյենց։ 2,7×5, 80—192 էջ։

ՀԳ 1863

1866, Դ տարի

1867, Ե տարի

1868, Ձ տարի

1871, Ը տարի

1873, Ժ տարի

147. ՕՐԱՅՈՅՑ, 1862 (1863-ի համար), Կ. Պոլիս, Աղգային տպարան Սուրբ փրկիչ։ 2,7×4,8, 96 էջ։

ՀԳ 1863

148. ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ (գըրպանի): 1862—1872 (1863—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան, Արքունի: $2,7 \times 5$; 158 էջ: 1865-ինը կաղմել է Երեմիա քահանան:

Անվանափոխում. 1866-ին երկրորդ տպագրության ժամանակ և 1868-ին կոչվել է Արամյան օրացոյց, 1870-ին՝ Արամյան օրացոյց համազգային:

ՀԳ 1865
1866
1868
1870

1 8 6 3

148ա. ՕՐԱՅՈՅՑ (գրպանի): Կաղմող՝ Դիոնիսիոս Տեր Եղիազարյան: 1863 (1863-ի համար), Նոր Զուլա (Սպահան): Լույս է տեսել մեկ տարի:

149. ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ (գրպանի): 1863—1873 (1864—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան: $3 \times 4,7$; 94—222 էջ:

Անվանափոխում. 1866-ին կոչվել է Արամյան օրացոյց, 1867-ին՝ Արամյան օրացոյց մեծ, 1870-ին և 1873-ին՝ Արամյան տարեցոյց, 1871-ին՝ Արամյան մեծ տարեցոյց համազգային, 1872-ին՝ Արամյան մեծ տարեցոյց:

ՀԳ 1866
1867
1870
1871
1872, իններորդ տարի
1873, տասներորդ տարի

Մ 1870

ԳԱԹ 1870
1872, իններորդ տարի

150. ՏԱԽՏԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ ՄԱՆԿԱՆՍ: 1863 (1864-ի համար), Կ. Պոլիս:

151. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ (գրպանի):

Կազմող Երեմիա քահանա հասցյուղի: 1863 (1864-ի համար),
Մարտի, տպ. Արամյան: 2,7×4,8: 76 էջ:

ՀԳ 1864

152. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՎՐԻՊԱԿԱՑ: Հեղ. Երեմիա քահանա հասցյուղի: 1864, Կ. Պոլիս, տպ. Հովհ. Մյուհենտիսյան: 31 էջ: (Տես Արսեն Ղազիկյան, «Հայկական նոր մատենագիտություն և հանրագիտարան հայ կյանքի», հատոր Ա, Վենետիկ, 1909—1912, էջ 592):

153. ՕՐԱՅՈՅ: 1863 (1864-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ա. Միքայելյան և ընկ.

1 8 6 5

154. ՕՐԱՅՈՅ: Կազմող՝ Երեմիա քահանա հասցյուղի: 1865—1867 (1866—1868-ի համար), Զմյուռնիա, տպ. Տետիկյան:

155. ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ ՕՐԱՅՈՅ ԵՎ ԼՈՒՄՆԱՅՈՅ 1866, 1865 (1866-ի համար), Ս. Պետերբուրգ, տպ. Ռ. Պատկանյան: 2,7×4,1: 173 էջ:

Մ 1866

156. ՕՐԱՅՈՅ: Հրատ. Մայր աթոռ սուրբ էջմիածնի: Կազմողներ՝ Արիստակես Դավթյան (1892), Ե. Ք. Ալիաղյան (1946), Սահակ Ժ. վրդ. Տեր Հովհաննիսյանց (1947—1966), Ներսես Ժ. վրդ. Պողապալյան (1967—1970), Գևորգ վրդ. Սերալտարյան (1971—1973): Մնացած տարիների կազմողների մասին՝ օրացույցի վրա նշումներ չկան: 1865—1935 (1866—1936-ի համար) և 1943—1972 (1944—1973-ի համար), Վաղարշապատ (էջմիածին), տպ. մայր աթոռ ս. էջմիածնի և Երևանի տպարաններում: 3×5,5: 80—304 էջ, 1924-ինը լույս է տեսել 20 էջով: Տպաքանակը՝ 2.000—10.000:

ՀԳ	1869	1893
	1876	1894
	1877	1895
	1888	1896
	1889	1897
	1890	1898
	1891	1899
	1892	1900

1902		1951
1903		1952
1904		1953
1905		1954
1906		1955
1907		1956
1908		1957
1909		1958
1910		1959
1911		1960
1912		1961
1913		1962
1914		1963
1915		1964
1916		1965
1917		1966
1918		1967
1920		1968
1921		1969
1922		1970
1923		1971
1924		1972
1925		1973
1926		
1927	U	1873
1928		1874
1929		1882
1930		1884
1932		1885
1933		1887
1934		1888
1935		1889
1936		1890
1944		1891
1945		1892
1946		1893
1947		1894
1948		1895
1949		1896
1950		1898

1899	1947
1900	1948
1901	1949
1902	1950
1903	1951
1904	1952
1905	1953
1906	1954
1907	1955
1908	1956
1909	1957
1910	1962
1911	1963
1912	1964
1913	1965
1914	1967
1915	1968
1916	1969
1917	1970
1918	
1919	1901
1920	1002
1921	1903
1922	1904
1923	1907
1924	1908
1925	1909
1926	1911
1927	1912
1928	1913
1929	1914
1930	1915
1932	1916
1933	1917
1934	1918
1935	1920
1936	1922
1944	1924
1945	1926
1946	1927

1149

1928	1913
1929	1914
1930	1922
1932	1927
1933	1930
1934	1933
1935	1934
1936	1945
1944	1946
1945	1947
1946	1948
1947	1949
1948	1950
1949	1953
1950	1955
1951	1956
1953	1958
1954	1959
1955	1961
1956	1963
1957	
1958	ኒጃዮ 1898
1959	1913
1960	1914
1961	1922
1962	1925
1963	1926
1964	1928
1965	1929
1967	1932
1972	1933
	1934
ዓ.ሀ. 1880	1935
1881	1945
1897	1946
1901	1947
1902	1948
1903	1949
1908	1950
1910	1951

1952	1907
1953	1909
1955	1913
1956	1915
1957	1921
1958	1926
1959	1927
1960	1928
1961	1930
1962	1932
1963	1933
1964	1934
1965	1935
1966	1936
1967	1947
1968	1948
1969	1949
1970	1951
1971	1952
1972	1955
1973	1956
	1957
ՀՊԹ 1902	1962
1905	1963
1906	1965

1 8 6 6

157. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ (գրպանի): Կազմող՝ Երեմիա քահանա հասագյուղի: 1866—1879 (1867—1880-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Թադևոս Տիվիրճյան: $2,7 \times 5$: 94—96 էջ:

ՀԳ 1867
1874

1 8 6 7

158. ՆՈՐԱՀԻՒՍ ԷՅԻՄԷՐՏԷ, 1867 (1867-ի համար), Շուշի, տպ. Ազգային Հոգևոր դպրոցի Հայոց, $4,6 \times 7,6$: 372 էջ:

ՀԳ 1867

159. ՕՐԱՅՈՅՑ: Երուսաղեմի առաքելական սուրբ աթոռի հրատարակություն, Կաղմողներ՝ Մկրտիչ (1868), Մ. Ե. Ն. (1926—1943), Կ. Մ. Վ. Ի. (1944), Կ. Բ. (1945—1949), Պ. Վ. Վ. (1950—1956), Հ. Ե. Ա. (1963), Հ. Ա. (1965—1973), 1867—1895 (1867—1895-ի համար), 1897—1915 (1897—1915-ի համար) և 1926—1972 (1926—1973-ի համար), Երուսաղեմ, տպ. Ս. Հակոբյան, 4×5,5: 80—288 էջ:

Անվանափոխում. 1867—1909-ին կոչվել է Օրացոյց և գուշակութիւնօղոց, 1910—1915-ին՝ Օրացոյց և ցուցումն օղբեկութից, 1926—1973-ին՝ օրացոյց:

ՀԳ	1867	1900
	1868	1902
	1869	1903
	1870	1904
	1871	1906
	1872	1907
	1873	1908
	1874	1910
	1875	1911
	1876	1912
	1877	1913
	1878	1914
	1879	1915
	1880	1926
	1881	1927
	1882	1928
	1883	1929
	1884	1930
	1885	1931
	1886	1932
	1887	1933
	1888	1934
	1889	1935
	1890	1936
	1891	1937
	1892	1938
	1893	1939
	1894	1940
	1897	1941

	1942		1953
	1943		
	1944	U	1873
	1945		1874
	1946		1875
	1947		1879
	1950		1883
	1952		1884
	1953		1885
	1956		1889
	1957		1890
	1959		1891
	1963		1892
	1965		1893
	1968		1894
			1895
Г.А.Ф.	1881		1897
	1891		1898
	1894		1899
	1895		1901
	1898		1902
	1899		1904
	1901		1907
	1905		1908
	1907		1909
	1909		1910
	1910		1911
	1911		1912
	1913		1913
	1914		1914
	1915		1915
	1927		1925
	1928		1926
	1929		1927
	1931		1928
	1939		1930
	1946		1931
	1949		1932
	1950		1934
	1951		1935

1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1943
 1944
 1945
 1946
 1950
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1961

1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1958
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968

ኢጳጥ 1874
 1901
 1904
 1905
 1906
 1909
 1910
 1912
 1915
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1935
 1936
 1938
 1939
 1944
 1945
 1946

ሊካጥ 1927
 1954
 1955
 1961

ጊጥፅ 1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1909
 1910
 1928
 1929
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968

160. ՏՕՆԱՅՈՅՑ, Հատոր երկրորդ, 1868, Երուսաղեմ: 81 էջ:

Մ 1868

161. ՕՐԱՅՈՅՑ, Կազմող՝ Մսեր Մադիստրոս Մսերյան: 1868 (1868-ի համար), Մոսկվա: (Տես Թեոդիկ, «Ամենուն տարեցույցը» 1911, Կ. Պոլիս, էջ 8):

1 8 7 0

162. ՏՕՆԱՅՈՅՑ, Հատոր Ա և Բ. 1870, Երուսաղեմ: 207 էջ:

Մ 1870

ԱԿԳ 1870

163. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՅՑ: Կազմող՝ Հովհ. Տեր-Աբրա-
համյան: 1870 (1871-ի համար), Թեոդոսիա, տպ. Խալիբյան ու-
սումնարանի: 5,5×9: 186 էջ:

ՀԳ 1871

164. ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ, Հեղ. Նահապետ Ռուսինյան:
1870—1871 (1871—1872-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան:
2,7×4,7: 94—166 էջ:

ՀԳ 1871

1872

ԳԱԹ 1872

1 8 7 1

165. ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ (գրպանի), Հեղ. Գ. Պաղ-
տասարյան: 1871—1874 (1872—1875-ի համար) և 1876—1910
(1877—1911-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Գ. Թոգլյան, Հ. Գա-
վաֆյան և Ընկ. Հ. Պարոնյան, Գ. Զարդարյան: 2,7×5: 94—160 էջ:
Անվանափոխում. 1874—1877-ին կոչվել է Օրացոյց ժողովր-
դական:

1877-ի օրացույցում Գ. Պաղտասարյանը գրում է, որ 1875 տարվա առաջին ամիսներին ինքը զբաղված լինելով, անհնար եղավ 1876-ի օրացույցի պատրաստումը, իսկ այժմ շարունակում է հրատարակել օրացույցը:

ՀԳ 1872
1873
1874
1875
1877

ԳԱԹ 1874

166. ՍԽԱԼԱՅՈՅՑ, ՈՐ ՆԵՐԿԱ ՏԱՐՎՈՅՍ ՕՐԱՅՈՅՆԵՐՈՒՆ ԲԱԶՄԱԹԻՎ ՍԽԱԼՆԵՐԸ ԿՈՒՂՂԵ: Հեղ. Երեմիա քահանա Խասգյուղի: 1871—1873 (1871—1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մյուհենտիսյան, Ռուբեն Քյուրքճյան: 3,1×5: 40—48 էջ: Այս երեք օրացույց-գրքուկների մեջ Երեմիա քահանան ուղղել է Երուսաղեմի, Մյուհենտիսյանի, Տերոյենցի, Արամյանի և Ռ. Քյուրքճյանի 1871, 1872 և 1873 թվականներին լույս ընծայած օրացույցների սխալները:

ՀԳ 1871

1 8 7 2

167. ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ: Հեղ. Կ. Կ. Ղաղարոսյան: 1872 (1873-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան: 5,5×8,7: Ունեցել է Ա և Բ տպագրություններ, Ա. տպագրությունը՝ 84, Բ-ն՝ 245 էջ: Ունեցել է այսպիսի բաժիններ. տարեկան տոնացույց, ժամանակագրական տարեցույց, աստեղագիտական տարեցույց, պարտիզպանական տարեցույց, վաճառականական տարեցույց, քաղաքական տարեցույց և վիճակագրական տարեցույց:

Մ 1873, ք. տպագրություն, ընդարձակ
ԳԱԹ 1873, ք. տպագրություն, ընդարձակ

168. ՊԱՏԻ ԲԱԶՄԱԼԵԶՎՅԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ, 1872—1887 (1872—1888-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գևորգ Զարդարյան (Տես Թեոդիկ «Ամենուն տարեցույցը», 1922, էջ 408):

169. ՕՐԱՑՈՅՑ: Կազմող՝ Երեմիա քահանա հասցյուղի:
1872—1889 (1873—1880-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Զարդար-
յան: $3,1 \times 5,5$: 80—208:

ՀԳ 1873

1875

1876

Մ 1875

1 8 7 3

170. ՈՒՂՂԱՑՈՅՑ ՍԽԱՆԱՑՈՅՑԻ: Հեղ. Մարուգե Ա. Հովսեփ-
յան: 1873, Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան: $4,8 \times 7,8$: 16 էջ:

ՀԳ 1873

171. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒ-
ԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ: Կազմողներ՝ Երեմիա քահանա հասցյուղի (1873—
1879), Տիգրան Գ. Քելիյան Կեսարացի (1880): 1873—1879
(1873—1880-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Զարդարյան:
 $3,1 \times 5,2$: 154—208 էջ:

Անվանափոխում. 1880-ին կոչվել է Օրացոյց Հայոց և գու-
շակիթիւնօղոց:

ՀԳ 1875

1876

1880

ԳԱԹ 1880

1 8 7 4

172. ՏՈՄԱՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ 1874—1875 թ.: Հատոր առաջին:
Հեղ. Սրբուհի Ա. Երեցյան: 1874, Թիֆլիս, տպ. Գլխավոր կառա-
վարության փոխարքայի Կովկասում $6,2 \times 9,2$: 226 էջ: Ինքնաբնո-
րոշում «Առաջին նվեր հայ տիկնանց»:

ՀԳ 1874—1875, հատոր առաջին

Մ 1874—1875, հատոր առաջին

ԱԿԳ 1874—1875, հատոր առաջին

ԷՃԳ 1874—1875, հատոր առաջին

173. РОСТОВ-НАХИЧЕВАНСКИЙ РУССКО-АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Հովհ. Տեր-Արքաճաճյան: 1874—1891 (1875—1892 թվականների համար), Դոնի Ռոստով, տպ. Հովհ. Տեր-Արքաճաճյան: $5 \times 8,1$: 160—244 էջ: Տեքստը՝ ռուսերեն և հայերեն:

Անվանափոխում. 1892-ին կոչվել է Донско-Азовский русско-армянский календарь:

Մ 1876

1879, հինգերորդ տարի

1892, տասնութերորդ տարի

1 8 7 5

174. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Աբգար Ստեփանոսի Գուլամիրյան: 1875—1905 (1876—1906-ի համար), Երևան, տպ. Զաքարիա Գ. Հակոբյան, Ա. Ս. Գուլամիրյան, 1879-ինը տպագրվել է Թիֆլիսի Հ. Մարտիրոսյանցի տպարանում: $5,5 \times 7,5$ և 3×5 : 64—582 էջ: Սա Երևանում տպագրված առաջին օրացույցն է: Առանձին տարիների ունեցել է «Ծաղիկ ընտանեաց» հավելվածը:

ՀԳ 1876

1877

1878

1879

1880

1884

Մ 1878

1879

1883

1884

1888

1906

1 8 7 6

175. ԽԱՉԱԿԻՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հեղ. Աղունակյան 1876 (1877-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հ. էնֆիաճյանց և ընկ.: $4,1 \times 6$: 112 էջ:

Մ 1877

176. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատարակիչ-խմբագիր Հովհ. Տեր-Արքաճաճյան: 1876—1893 (1877—1894-ի համար), Դոնի Ռոստով, տպ. Հովհ. Տեր-Արքաճաճյան: $2,5 \times 5$: 112—128 էջ:

ՀԳ	1877	Մ	1880
	1878		1883
	1879		1886
	1880		1887
	1881		1888
	1885		1889
	1888		

ԱԿԳ 1881

177. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՑ, Կազմող՝ Երեմիա քահանա Խասգյուղի: 1876—1877 (1877—1878-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ն. Պարոնյան: 3×5 : 95—172 էջ:

ՀԳ 1877
1878

178. ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՆԻՇ 1877: 1876 (1877-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան: 3×5 : 302+1 էջ:

ԳԱԹ 1877

1 8 7 8

179. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. Կենտրոնական գրադաճառանոցի (Թիֆլիս): 1878 (1879-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Համբ. էնֆիաճյանց և ընկ.: 64 էջ:

ՀԳ 1879, առաջին տարի

Մ 1879, առաջին տարի

180. ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՓՈԹՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՄԵՍ ՏՈՆԵՐՈՒ: Հեղ. Խաչիկ քահանա (Ռոմանիո երկրի Յոզնա քաղաք): 1878 (1879-ի համար), Վիեննա, տպ. Վ. Հայնրիխի: $4 \times 7,5$: 48 էջ: Տեքստը հայերեն և ռումիներեն:

ՀԳ 1879

181. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Աբգար Ս. Գուլամիրյան: 1878—1905 (1879—1906-ի համար), Երևան, տպ. Ա. Ս. Գուլամիրյան, 1879-ինը տպագրվել է Թիֆլիսի Ն. Մարտիրոսյանցի տպարանում: 3×5 : 64—116 էջ:

ՀԳ	1879	1901
	1883	1903
	1884	1904
	1888	
	1896	Մ 1880

182. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ (գրպանի): Կազմող՝ Երեմիա քահանա Խասգյուղի: 1878—1880 (1879—1881-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Գափաֆյան: $3 \times 4,7$: 80—96 էջ:

ՀԳ	1879
	1880

ԷՃԳ 1881

183. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ, Հեղ. Մարուգե Հովսեփյան, 1878 (1879-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Զարդարյան: 3×5 : 128 էջ:

ՀԳ 1879

183ա. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Կազմող՝ Եղգարյան (1968—1973): Մնացած տարիների կազմողների մասին օրացույցի վրա նշումներ չկան: 1878—1972 (1878—1973-ի համար): Ունեցել է ձրկու ընդմիջում. 1893—97 (5 տարի) և 1939—1944 (6 տարի): Նոր Ջուղա (Սպահան), տպ. Ամենափրկիչ Վանքի: $3,5 \times 5$: 96—200 էջ:

ՀԳ	1913	1968
	1918	1969
	1919	
	1920	Մ 1911
	1926	1913
	1931	1926
	1932	1927
	1933	1935
	1934	1938
	1936	1972
	1937	
	1938	ԳԱԹ 1922
	1945	
	1946	ԷՃԳ 1968

184. ՏԱՐԵՐՔ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱՌԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՀԵՂ. Տ. Հ. Վ. Մ.: 1879, Վենետիկ, տպ. Մխիթարյան: 3,8×6,5: 57+17 էջ:

ՀԳ 1879

185. ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Հրատ. Գրական Միություն, 1879 (1880-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ե. Մ. Տնտեսյան: (Տես՝ Եփրեմ Պողոսյան, «Պատմություն հայ մշակութային ընկերություններու», հատոր Ա, Վիեննա, 1957, էջ 246):

1880

186. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (հատվածական), Հրատարակիչ-խմբագիր Աբգար Ս. Գուլամիրյան: 1880—1905 (1881—1906-ի համար), Երևան, տպ. Ա. Ս. Գուլամիրյան:

187. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ: Սեփականություն՝ Ս. Փրկչյան Ազգ. հիվանդանոցի (Կ. Պոլիս), Կազմողներ և խմբագիրներ՝ Երեմիա քահանա հասոյուղի (1881), Ն. Թաշէյան և Մաղաքիա Օրմանյան (1884), Մարուգե Ա. Հովսեփյան (1883 և 1885—1899), Հրանտ Ասատուր (1900—1901), Ն. Տաղավարյան, Դ. Խաչկոնց (1902—1905), Դ. Խաչկոնց, Մաղաքիա Օրմանյան (1906), Արշակ Ալպոյանէյան (1908—1910), Մ. Չուհաճյան և Թ. Ազատյան (1926—1929), Թ. Ազատյան (1932), Պ. Մանվելյան (1930—1931, 1937—1939): Ունեցել է հրատարակության երեք փուլ՝ Ա: 1880—1898 (1881—1899-ի համար), Բ. 1899—1909 (1900—1910-ի համար) և 1923 (1924-ի համար), Գ. 1924—1948 (1925—1948-ի համար), Կ. Պոլիս (Ստամբուլ), տպ. Արամյան, Գ. Պաղտատլյան, Վ. Մինասյան, Սերվիլեն, Մատթեոսյան, Հ. Մ. Սեթյան, Կյուսեմպերկ (Կ. Ն. Մազասաճյան), Հ. Ասատուրյան որդիք, Սելամեթ (Դանիել Հովհաննեսյան), Հ. Տիլպերյան, Օ. Ազիարյան, Վ. Տեր-Ներսեսյան և որդիք: Տպագրական չափերը Ա. փուլում՝ 3×5, ծավալը՝ 128—356 էջ, Բ փուլում՝ 5×9,1, ծավալը՝ 366—586 էջ, Գ փուլում՝ 5,5×10, ծավալը՝ 236—586 էջ:

Անվանափոխում. 1881—1899-ին կոչվել է ընդարձակ օրացույց, 1900—1902-ին՝ ընդարձակ օրացույց Ազգային հիվանդանոցի, 1903—1910-ին՝ ընդարձակ օրացույց Ս. Փրկչյան հիվանդանոցի հայոց, 1924-ին՝ Տարեցույց ազգային հիվանդանոցի, 1925—1929-ին՝ ընդարձակ տարեցույց, 1930—1931-ին՝ ընդարձակ տա-

րեցույց ազգային հիվանդանոցի, 1932—1934-ին՝ ընդարձակ տա-
 րեցույց Ս. փ. ազգային հիվանդանոցի, 1935-ին՝ Տարեցույց Ս. փ.
 ազգային հիվանդանոցի, 1937—1938-ին՝ ընդարձակ տարեգիրք
 ազգային հիվանդանոցի, 1939—1943-ին՝ ընդարձակ տարեգիրք
 հիվանդանոցի, 1947—1949-ին՝ ընդարձակ տարեգիրք Ս. փ. Ա.
 հիվանդանոցի:

ՀԳ	1882		1935
	1883		1937
	1884		1938
	1885		1939
	1886		1943
	1889		1947
	1890		1949
	1891		
	1893	Մ	1883
	1896		1886
	1899		1887
	1900		1888
	1901		1889
	1902		1890
	1903		1891
	1904		1893
	1905		1900
	1906		1901
	1907		1902
	1908		1903
	1909		1904
	1910		1905
	1924		1906
	1925		1907
	1926		1908
	1927		1909
	1928		1910
	1929		1927
	1930		1932
	1931		1933
	1932		1936
	1933		1937
	1934		

	1938		1941
	1939		1942
	1940		1943
	1941		1944
	1944		1945
	1946		1946
	1947		1947
			1948
ጥሊያ	1889		
	1895	ሀፋፋ	1900
	1896		1901
	1898		1902
	1899		1903
	1901		1904
	1902		1905
	1903		1906
	1904		1907
	1905		1908
	1906		1909
	1907		1910
	1908		1924
	1909		1925
	1910		1926
	1924		1927
	1925		1928
	1926		1929
	1927		1930
	1928		1931
	1929		1932
	1930		1933
	1931		1935
	1932		1936
	1933		1937
	1934		1938
	1935		1939
	1936		1940
	1937		1941
	1938		
	1939	ፈጣሪ	1887
	1940		1907

ԷՃԳ 1900	1934
1901	1935
1903	1936
1904	1937
1905	1938
1906	1939
1907	1940
1908	1941
1909	1942
1910	1943
1924	1944
1925	1945
1927	1946
1930	1947
1933	1948

1 8 8 2

188. ՏՈՄԱՐ, ՀԻՆ ԵՎ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԱՅ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՔԻ, Հրատարակիչ՝ Հ. Վ. Հ.: 1882, Կ. Պոլիս, տպ. «Թերճեմանը էֆֆֆյար»:

189. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): 1882 (1883-ի համար), նոր նախդեան, տպ. Սերոփքե Հարությունյան: 2,6×5,1, 9 էջ: Առաջին անգամ այս օրացույցում է տպագրվել Գամառ-Քաթիպայի «նոր տարի» բանաստեղծությունը:

ՀԳ 1883, առաջին տարի

Մ 1883, առաջին տարի

190. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՎԵ ՄԵՎՍԻՄԱՆԵ: Հեղ. Մ. Հովսեփյան և Մ. Սարբյան: 1882—1899 (1883—1900-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Սարբյան և Ասատուրյան:

191. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Կազմող՝ Մ. Տեր-Մատթեոսյան: 1882 (1883-ի համար), Մոսկվա: Մեկ էջ: (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1882-ի նոյեմբ. 10, № 208):

1 8 8 3

192. ՕՐԱՅՈՒՅՑ («Աղբյուր»-ի երկրորդ պրեմիան): Հրատ. «Աղբյուր» հանդեսի (Թիֆլիս): 1883 (1884-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հ. Մարտիրոսյանց: 24 էջ:

Մ 1884

193. ՆՈՐԱՏԻՊ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՍՏՂԱԲԱՇԵԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅԻՆՔ, ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅԻՆՔ ՓՈՓՈԽՄԱՆՑ ԵՂԱՆԱԿԱՑ, ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑԻՈՑ, 1885 (1885-ի համար), Ռոստով, տպ. Հովհաննես Տեր-Արրահամյան: 4,6×7,5, 351 էջ:

ՀԳ 1885

194. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ: 1885—1894 (1885—1895-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արար», Արագ. Մ. Մարտիրոսյանցի և քնկ.: 2,7×5, 44—107 էջ:

Մ	1885	1891
	1887	1892
	1888	1894
	1890	1895

195. ՀՆԿԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ, Հեղ. Գ. Պաղտասարյան: 1886—1887 (1886—1888-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Պաղտատյան:

196. ԷՖԻՄԷՐՏԷ: Տպագրեալ ջանիւք Գրիգոր քահանայի Մանդակունւոյ: 1886 (1886-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մովսէս Վարդանյան: 4,5×8,2, 472 էջ:

ՀԳ 1886

197. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի), Հեղ. Հովհաննես (Էմմանուել) Նազարյան: 1886—1889 (1887—1890-ի համար) և 1890—1895 (1890—1896-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մ. Ռոտինյան, Հ. Մարտիրոսյան: 3×4,5, 160—383 էջ:

ՀԳ	1887, Ա տարի	1894, յոթերորդ տարի
	1888, երկրորդ տարի	
	1889, երրորդ տարի	Մ
	1890, չորրորդ տարի	1887, Ա տարի
	1892, հինգերորդ տարի	1888, երկրորդ տարի
	1893, վեցերորդ տարի	1889, երրորդ տարի
		1890, չորրորդ տարի

198. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՑ ՌԻԶՂԱՓԱՌԱՅ ԼԵՄՔԵՐԳ (վիմատիպ): 1887 (1887-ի համար) և 1910 (1910-ի համար):

199. ՄՇՏՆԶԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ (հարթաձև տախտակ): Հեղ. Պողոս Ճինճիհանյան: 1887, Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Մասիս» շաբաթաթերթ, Կ. Պոլիս, 1887-ի հոկտ. 10, № 3893):

200. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Կազմող՝ Գյուտ քահանա Աղանյան: Հրատ. Կենտրոնական գրավաճառանոցի (Թիֆլիս): 1887—1891 (1888—1892-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մովսես Վարդանյան, Մ. Շարաձև: $3 \times 4,6$, 96—122 էջ:

ՀԿ 1891, շրջորոգ տարի
1892, հինգերորդ տարի

Մ 1892, հինգերորդ տարի

201. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅՈՑ ՌՈՒՄԱՆԻՈ, Հեղ. Նիկողայոս Մովսիսյան: 1887—1888 (1888—1889-ի համար):

202. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (մեծադիր): Հրատ. մայր աթոռ սուրբ էջմիածնի: 1887—1914 (1889—1915), Վաղարշապատ, տպ. էջմիածին:

203. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (օդոց գուշակություններով, երազահանով, հայոց եկեղեցով, դպրոցաց կանոններով և Կենդրոնական գրավաճառանոցի հայերեն գրացուցակով): 1887 (1888-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մ. Վարդանյան:

204. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ «ԵԻԿԱՐ»-ի: Հեղ. Հակոբ Պարոնյան: 1887 (1888-ի համար) և 1891 (1892-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ա. Աշճյան: (Տես՝ Թեոդիկ, «Ամենուն տարեցույցը» 1911, Կ. Պոլիս, էջ 10):

205. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հրատարակիչ-խմբագիր Մակար Զմշկյան: 1887—1917 (1888—1918-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մ. Դ. Ռոտինյան, Տ. Մ. Ռոտինյան: $6 \times 9,5$, 80—114 էջ:

Անվանափոխում. կոչվել է նաև Տարեցույց «Ժողովրդական-պատկերազարդ», Պատկերազարդ լիակատար տարեցույց, Մ. Զմշկյանի տարեցույց: Նույն տարեցույցի վրա հաճախ եղել է երկուական անվանում:

ՀԿ 1899, 12-րդ տարի
1900, 13-րդ դարի

1901, 14-րդ տարի
1902, 15-րդ տարի

1904, 17-րդ տարի
 1905, 18-րդ տարի
 1909, 22-րդ տարի
 1910, 23-րդ տարի
 1911, 24-րդ տարի
 1912
 1914, 26-րդ տարի
 1915, 27-րդ տարի
 1916, 28-րդ տարի

1902, 15-րդ տարի
 1904, 17-րդ տարի
 1905, 18-րդ տարի
 1906, 19-րդ տարի
 1908, 21-րդ տարի
 1910, 23-րդ տարի
 1911, 24-րդ տարի
 1912
 1913, 25-րդ տարի
 1916, 28-րդ տարի

Մ 1894, 7-րդ տարի
 1895, 8-րդ տարի
 1896, 9-րդ տարի
 1898, 11-րդ տարի
 1899, 12-րդ տարի
 1901, 14-րդ տարի

ՀՊԹ 1899, 12-րդ տարի
 1911, 24-րդ տարի
 1917, 29-րդ տարի
 ԷՃԳ 1910, 23-րդ տարի

206. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ, 1887 (1887-ի համար), էջմիածին: 422 էջ:

Մ 1887

ԷՃԳ 1887

207. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Հեղ. Մակար Զմշկյան: 1887—1917 (1888—1918-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մ. Դ. Ռոտինյան, Տ. Մ. Ռոտինյան: 3×4,5, 126—192 էջ:

Անվանափոխում. 1888—1889-ին կոչվել է Օրացույց, 1890-ին՝ ծոցի օրացույց, 1892—1893-ին՝ օրացույց ժողովրդական պատկերազարդ, 1891-ին և 1894—1918-ին՝ «ծոցի» ժողովրդական օրացույց:

ՀԳ 1888, առաջին տարի
 1890
 1891, շորրորդ տարի
 1892, հինգերորդ տարի
 1900
 1905
 1911
 1912, 25-րդ տարի
 1914

1915
 1916, 29-րդ տարի
 1917, 30-րդ տարի
 Մ 1889
 1890
 1891, շորրորդ տարի
 1892, հինգերորդ տարի
 1893, վեցերորդ տարի

1894
1895
1897

1898
1901, 14-րդ տարի
Հոթ 1918

1 8 8 8

208. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրականի): Կազմող Գյուտ քահանա Աղան-
յան: 1889—1903 (1890—1904-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Մովսես
Վարդանյանի, Արագ. Մն. Մարտիրոսյանի: $3 \times 4,6$: 48—93 էջ:

ՀԳ 1889
1902

Մ 1889

209. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հեղ. Գյուտ քահանա Աղանյան:
1888—1903 (1889—1904-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Շարաձե:

1 8 8 9

211. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵ-
ղեցիոց, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱ-
ՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ: 1889 (1889-ի համար), Երուսաղեմ:
 $8,2 \times 13,3$: 643 + 2 էջ:

ՀԳ 1889

212. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրականի): Կազմող Գյուտ քահանա Աղան-
յան: Հրատ. «Աղբյուր» ամսագրի: 1889 (1890-ի համար), Թիֆ-
լիս, տպ. Հ. Մարտիրոսյան: $3 \times 4,6$: 128 էջ:

ՀԳ 1890

Մ 1890

213. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (տիպոգրաֆերի դարձերե-
սում՝ ՍԵՂԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ): Հրատ. «Աղբյուր» և
«Տարազ»-ի: 1889—1890 (1890—1891-ի համար), Թիֆլիս, տպ.

2. Մարտիրոսյան, «Արոր» (Տ. Նազարյան), 5×10, 71—88 էջ, 1889-ինը կազմել է Մակար ՉժՀյանը:

ՀԳ 1890
1891

Մ 1890
1891

214. ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶՐՈՍԱՐԱՆ ԿԱՄ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ 1890 ՏԱՐՎՈՅ, Հեղ. Հ.: 1889 (1890-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ն. Պերպերյան, 48 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1890-ի հունիս, էջ 160):

1 8 9 0

215. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕԴՈՅ (ըստ տոմարի): Հրատ. Վենետիկի Մխիթարյան միաբանություն: 1890—1912 (1891—1913-ի համար), Վենետիկ, Ս. Ղազար: 3×5,5, 78—100 էջ:

ՀԳ 1891, Ա տարի	1905, ԺԵ տարի
1892, Բ տարի	1906, ԺԶ տարի
1894, Դ տարի	1907, ԺԷ տարի
1896, Զ տարի	1908, ԺԸ տարի
1897, Է տարի	1910, Ի տարի
1902, ԺԲ տարի	1911, ԻԱ տարի
1903, ԺԳ տարի	1912, ԻԲ տարի
1904, ԺԴ տարի	1913, ԻԳ տարի

216. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պրպանի): Հրատ. «Աղբյուր»-ի և «Տարազ»-ի, 1890 (1891-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր» (Տ. Նազարյան): 3×5, 96 էջ:

ՀԳ 1891

Մ 1891

217. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Ի գործածություն վիճակաց պատրիարքության Կիլիկիո, 1890—1920 (1891—1921-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Կ. Արձագանգ»-ի, 3×5, 54—68 էջ:

ՀԳ 1915, ԻՅ տարի
1916, ԻԶ տարի
1920, Լ տարի
1921, ԼԱ տարի

Մ 1921, ԼԱ տարի

218. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԸՍՏ ՆՈՐՈ ՏՈՄԱՐԻ: Ի պետս Թեմին Տիգ-
րանակերտի: 1890 (1891-ի համար), Վիեննա, տպ. Մխիթարյան:
3×6: 48 էջ:

ՀԳ 1891

219. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ: Հատոր Ա: 1890, Երուսաղեմ: 637 էջ:

ԳԱԹ 1890

220. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (հատվածական): Հրատ. «Աղբյուր»-ի և
«Տարազ»-ի: 1890 (1891-ի համար), Թիֆլիս: (Տես՝ «Արձագանք»
շաբաթաթերթ, Թիֆլիս, 1891-ի հունիսի 30, № 16, էջ 244):

221. ՍԵՂԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Աղբյուր»-ի
և «Տարազ»-ի: 1890 (1891-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր»
(Տ. Նաղարյան): (Տես՝ «Արձագանք» շաբաթաթերթ, Թիֆլիս,
1891-ի հունիսի 30, № 16, էջ 244):

222. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ: Հրատ. «Աղբյուր»-ի և
«Տարազ»-ի: 1890 (1891-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր»
(Տ. Նաղարյան): (Տես՝ «Արձագանք» շաբաթաթերթ, Թիֆլիս,
1891-ի հունիսի 30, № 16, էջ 244):

223. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Աղբյուր»-ի և «Տա-
րազ»-ի: 1890 (1891-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր» (Տ. Նա-
ղարյան): (Տես՝ «Արձագանք» շաբաթաթերթ, Թիֆլիս, 1891-ի
հունիսի 30, № 16, էջ 244):

1 8 9 1

224. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵ-
ղեցիոց, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ,
ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ: 3-րդ տպագրություն: 1891, Վա-
ղարշապատ: 123+195+172 էջ:

Մ 1891

ԱԿԳ 1891

225. ԴԻՏԱԿ 1891 ՏԱՐՎՈՒ ՀԵՂ. Գ. Կ. Փեշտիմալճյան: 1891 (1891-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մարգարյան: 3×5 : 62 էջ:

ՀԳ 1891

226. «ԾԻԱԾԱՆ» (սլատի օրացույց): ՀԵՂ. Մակար Զմշկյան: 1891—1905 (1892—1906-ի համար), 1907 (1908-ի համար), 1913 (1914-ի համար) և 1915—1917 (1916—1918-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Հերմես»: $4,1 \times 6,2$: 732—734 էջ:

ՀԳ 1914

227. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ А. ЕРИЦОВА: 1891 (1892-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր»: (Տես՝ «Ճարադ» ամսագիր, Թիֆլիս, 1891, № 47, էջ 703):

1 8 9 2

228. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ԽԻԿԱՐԻ: ՀԵՂ. Հակոբ Պարոնյան: 1892, Թիֆլիս, տպ. Մ. Դ. Ռոստինյան: $4,5 \times 7,5$: 32 էջ:

ՀԳ 1892

ԱԿԳ 1892

229. ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրականի): ՀԵՂ. Մարուգե Ա. Հովսեփյան: 1892—1904 (1893—1905-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Սերվիշեն, Գ. Պաղտատյան: $2,7 \times 4,6$: 126—256 էջ: 1905-ինը՝ սեփ. Ս. Փրկչյան հիվանդանոցի (Պոլիս):

ԳԱԹ 1893

1894

1895

1899

1905

230. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՍՏ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՏՈՄԱՐԻ: Հրատ. Վիեննայի Մխիթարյան միաբանություն: 1892—1972 (1893—1973-ի համար), Վիեննա: 65×52 :

231. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատ. «Արոր» տպարանի (Բաքու), 1893—1896 (1894—1897-ի համար), Բաքու, տպ. «Արոր»: 2,6×4,7: 140—157 էջ:

ԳԱԹ 1896, երրորդ տարի

Մ 1895, երկրորդ տարի

ԱԿԳ 1894

1895, երկրորդ տարի

ԷՃԳ 1896, երրորդ տարի

232. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (փոքրագիր): Հրատ. «Արոր» տպարանի (Բաքու): 1893—1896 (1894—1897-ի համար), Բաքու, տպ. «Արոր»: (Տես՝ «Արոր»-ի պատկերազարդ օրացույց», 1896, Բաքու):

233. «ԱՐՈՐ»-ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Արոր» տպարանի (Բաքու): 1893—1896 (1894—1897-ի համար), Բաքու, տպ. «Արոր»: 6,3×10: 132—285 էջ: Ունեցել է հանրագիտական տարեգրքի բնույթ: 1896-ի «Արոր»-ի պատկերազարդ օրացույցը գնահատվել է որպես 1512-ից մինչև այդ եղած հայերեն բոլոր գրքերի մեջ ամենաշքեղ և բարձրորակ տպագրությունը:

ՀԳ 1894

1895

1896

1897

Մ 1894

1895

1897

234. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Նշան Կ. Պերպերյան: 1893—1900 (1894—1901-ի համար), 1902—1909 (1903—1910-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Նշան Կ. Պերպերյան, Նշան Կ. Պերպերյան և որդի: 5×8,2: 176—376 էջ:

ՀԳ 1894

1895 երկրորդ տարի

1896, երրորդ տարի

1897, չորրորդ տարի

1898, հինգերորդ տարի

1899, վեցերորդ տարի

1900, յոթերորդ տարի	ԴԱԹ 1896, երրորդ տարի
1901, ութերորդ տարի	
1903, իններորդ տարի	ԱԿԳ 1894
1904, տասներորդ տարի	
1905, տասնմեկերորդ տարի	1899, վեցերորդ տարի
1907	1900, յոթերորդ տարի
1908, 15-րդ տարի	1901, ութերորդ տարի
	1905, տասնմեկերորդ տարի
Մ 1903, իններորդ տարի	1907
	1908, 15-րդ տարի

1 8 9 4

235. ՄՅՈՒԹԵՄՄԵԼ ՍԱՅՆԱՄԵ, ՍԵՆԵՅԻ ՄԻԼԱՏԻՆՍԻՆՆ ՄԱԽ-ՍՈՒՍ: 1894 (1895-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Հ. Փափաղյան: Տեքստը՝ հայատառ թուրքերեն:

236. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Տպագրություն՝ Վ. Մինասյան: 1894—1901 (1895—1902-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Պաղտատլյան: 2,7×4,7: 128—255 էջ:

ՀԳ 1895
1902

ԴԱԹ 1902

237. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ: Հեղ. Մարուգե Հովսեփյան: 1894 (1895-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ն. Ժ. Արամյան: 2,7×4,8: 128 էջ:

ՀԳ 1895

238. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: 1894—1914 (1895—1915-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մատթեոսյան: (Տես՝ «Ավետարներ» հանդես, Կ. Պոլիս, 1914-ի գեկտ. 12, № 50):

239. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: 1894 (1895-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Գ. Պաղտատլյան:

240. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Խմբագրեալ ի Տ. Ղևոնդ քահանայի փափաղյան, թարգմ. ռոմաներեն ծանոթությամբ և գիտելոք

ի Լուսիկ Սրմագաշյանե, երբեմն ուսուցիչ Յաշի հայոց վարժարանին: 1894—1895 (1895—1896-ի համար), Կալաց տպ. Ղևոնդ Փափազյան: Տեքստը՝ հայերեն և ռուսիներեն: (Տես՝ «Բազմավեպ», Վենետիկ, 1895, № 2, էջ 95, 1896, № 2, էջ 95):

1 8 9 5

241. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ 1896: 1895 (1896-ի համար), Կ. Պոլիս: 240 էջ:

ԷՃԳ 1896

1 8 9 6

242. ԳՐԱԿԱՆ ԶՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (հայերեն, ֆրանսերեն, տաճկերեն, հունարեն): Հրատ. Զ. Թորոսյան: 1896—1910 (1897—1911-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Բյուրակն» լրագիր, Կ. Պոլիս, 1898-ի դեկտ. 17, № 49—50, էջ 878, նույն լրագրի 1899-ի դեկտ. 1, № 49, էջ 806, «Մաղիկ» շաբաթաթերթ, Կ. Պոլիս, 1897-ի նոյեմբ. 22, № 20, էջ 168):

243. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Գևորգ Ստեփանյան: 1896 (1897-ի համար), Ալեքսանդրապոլ: (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1896-ի հոկտ. 31, № 27):

1 8 9 7

244. ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՎ ՌՈՒՄԱՆԵՐԵՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ: Հեղ. Ղևոնդ Փափազյան: 1897—1898-ի համար), Կալաց: Տեքստը՝ հայերեն և ռուսիներեն: (Տես՝ «Տաղրոս», Վառնա, Ա տարի, 1898-ի հունվ. 24):

245. СПРАВОЧНЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА 1897: Հրատ. «Արոր» տպարանի: 1896 (1897-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արոր», տեքստը՝ ռուսերեն: (Տես՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1896-ի հոկտ. 27, № 42, էջ 671):

246. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԱՆՈՅԻ: Սեփականություն՝ Արեւելյան որբանոցի (Կ. Պոլիս): Կազմողներ՝ Գ. Պաղտասարյան (1897—1900 և 1904—1916), Կ. Ա. Պարոնյան (1901—1903): 1897—1918 (1897—1919-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Մատթեոսյան: 3,2×5,5: 94—352 էջ:

Անվանափոխում. 1897-ին կոչվել է ընդարձակ օրացույց Արեւելյան որբանոցի, 1898—1899-ին՝ ընդարձակ համազգային

օրացույց Արեւելյան որբանոցի, 1901—1909-ին՝ ընդարձակ համազգային օրացույց հանրագիտական, 1910—1911-ին՝ Համազգային ընդարձակ օրացույց հանրագիտական, 1912-ին՝ Համազգային օրացույց հանրագիտական ընդարձակ, 1913-ին՝ Հանրագիտական ընդարձակ օրացույց համազգային, 1914—1915-ին՝ Հանրագիտական օրացույց համազգային, 1916-ին՝ Համազգային օրացույց հանրագիտական, 1919-ին՝ Համազգային օրացույց:

ՀԳ 1897	1911
1898	1912
1899	1913
1901	1914
1902	1915
1903	1916
1904	1919
1905	
1906	ԳԱԹ 1897
1907	1905
1908	1914
1909	
1910	ԷՃԳ 1897

247. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ (համառոտ): Սեփականութիւն՝ Արեւելյան որբանոցի (Պոլիս): Կազմողներ՝ Գ. Պաղտասարյան, Կ. Ա. Պարոնյան: 1897—1918 (1897—1919-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մատթեոսյան:

248. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ (պարտի): Սեփականութիւն Արեւելյան որբանոցի (Կ. Պոլիս): 1897—1918 (1897—1919-ի համար), Կ. Պոլիս:

1 8 9 8

249. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1899 Թ.: Հրատ. «Աղբյուր»-ի և «Տարազ»-ի: 1898 (1899-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Կ. Մարտիրոսյան: 4×8: 86 էջ:

ՀԳ 1899

250. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (հատվածական): 1898 (1899-ի համար), Նոր Նախիջևան, տպ. եղբ. Ավագյան: (Տես՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1898-ի դեկտ. 6, № 47, էջ 1075):

251. *ՕՐԱՅՈՒՅՅ (գրպանի): 1898 (1899-ի համար), նոր նախիջևան, տպ. եղբ. Ավագյան: (Տես՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1898-ի դեկտ. 6, № 47, էջ 1075):*

252. «ՇԻՐԱԿ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ (գրպանի): Կաղմող և հրատարակող՝ Կարապետ Ափինյան: 1898—1919 (1899—1920-ի համար), Ալեքսանդրապոլ, տպ. Գ. Ս. Սանոյան, Հովհ. Ափինյան, Թարումյան, «Շիրակ»: 3×5: 128—320 էջ: 1899—1904-ի օրացույցները տպագրվել են Թիֆլիսի Վերելչե և Կամենմախեր տպարանում:

ՀԳ	1900		1916
	1902		
	1904	Մ	1902
	1907		1916
	1908		1918
	1909		1919
	1910		
	1911	ԳԱԹ	1909
	1912	ԱԿԳ	1915
	1913		
	1915	ՀՊԹ	1918

253. «ՇԻՐԱԿ» ՊԱՏԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Կաղմող և հրատարակող՝ Կարապետ Ափինյան: 1898—1919 (1899—1920-ի համար), Ալեքսանդրապոլ, տպ. Գ. Ս. Սանոյան, Հովհ. Ափինյան, Թարումյան, «Շիրակ»: 4,5×7,5: 734—736 էջ: 1899—1904-ի օրացույցները տպագրվել են Թիֆլիսի Վերելչե և Կամենմախեր տպարանում:

ՀԳ 1913
1914

ԳԱԹ 1913
1914

254. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ: Հեղ. Մախար Զաչկյան: 1898—1917 (1899—1918-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Պրոգրես» ընկերություն, Խ. Պ. Խոզլուպսկու: 3,2×5: 66—128 էջ:

Մ 1899
1900
1909, 11-րդ տարի

255. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ (Մուխաթերե տեֆֆերի): Հայերեն, ֆրանսերեն, տաճկերեն, հունարեն: Վաճառականների համար: 1898—1910 (1899—1911-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատթեոսյան:

256. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ (շորս լեզվով): 1898—1910 (1899—1911-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մատթեոսյան:

257. ՀԱՏՎԱԾԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հեղ. Գ. Ստեփանյան: 1898—1909 (1899—1910-ի համար), Բաքու:

1 8 9 9

258. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ: Հատոր առաջին: 1899, Երուսաղեմ: 645 էջ:

Մ. 1899

259. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՒ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԿԻՐՔ, ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ: 1899, Երուսաղեմ: 8, 2×13, 3: 642+2 էջ:

ՀԳ 1899

260. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈՒ, 1899—1910 (1900—1911-ի համար), Վառնա: Մեկ էջի վրա:

1 9 0 0

261. ԳՐԱԿՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, «Լույս»-ի կաղանդեջն իր բաժանորդներուն և ընթերցողներուն: 1900 (1901-ի համար), Կ. Պոլիս:

262. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ: Հատոր Ա և Բ: 1900, Երուսաղեմ, տպ. Ս. Հակոբյան: 4×7, 5: 637 էջ:

ՀԳ 1900

ԷՃԳ 1900

263. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ., «Աղբյուր-Տաբաղ»-ի: 1900 (1901-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Տ. Մ. Ռոտինյան:

Մ 1901

264. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հեղ. Լևոն Խան-Աղյան: 1900—1902 (1901—1903-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Վրաց հրատարակչական ընկերություն, Վերելք և Կամենմախեր: 4×6 , 16—40 էջ: Այս օրացույցի 1901-ի առաջին մասում («Գյուղատնտեսական մեքենաների ցուցակ», էջ 4—10), խոսվում է գյուղատնտեսական մեքենաների օգտագործման եղանակների մասին:

ՀԳ 1901
1903

ԳԱԹ 1902

265. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Հայրենիք»-ի (Բոստոն): 1900—1972 (1901—1973-ի համար), Բոստոն:

1901

266. ՊԱՏԻ ՄԵԾ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1902 ԹՎԱԿԱՆԻ, 1901 (1902-ի համար), Թիֆլիս (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1901-ի դեկտ. 12, № 275):

267. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հեղ. Գյուտ քահանա Աղանյան: 1901 (1902-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Արագ. Մն. Մարտիրոսյան: $3 \times 4,5$, 93 էջ:

ՀԳ 1902

268. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Բյուզանդյան» գրատան: 1901 (1902-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Նշան Կ. Պերպերյան: 4×6 , 263 էջ:

ՀԳ 1902, Ա տարի

269. ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑԸ, Հեղ. Բաբկեն Կյուսսերյան: 1901 (1901-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մատթեոսյան: 87 էջ: (Տես՝ Արսեն Ղազիկյան, «Հայկական նոր մատենագիտություն և հանրագիտարան հայ կյանքի», հատոր Ա, Վենետիկ, 1909—1912, էջ 1302):

270. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, 1901 (1902-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Վ. Մինասյան:

271. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՊԱՏԻ, 1901 (1902-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Վ. Մինասյան:

272. ԱհՈՒՐՅԱՆ, կանանց սեղանի օրացույց: Խմբագիր՝ Նվարդ Ափինյան: 1902 (1903-ի համար), Ալեքսանդրապոլ, տպ. Ա. Մալխասյան: $5 \times 9,5$: 122 էջ:

ՀԳ 1903

273. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1903 ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒՄՆ ՕԴՈՅ: Հրատ. Մ. Սարգսյան և Ընկ.: 1902 (1903-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Սարգսյան և Ընկ.: $3 \times 4,8$: 108 էջ:

ԳԱԹ 1903

1903

274. ԼՈՒՅՍ, գրպանի պատկերազարդ օրացույց: Խմբագիր՝ հրատարակիչներ Եղիշե Թոփչյան (1904—1908), Ա. և Բ. Թոփչյաններ (1917—1918 և 1920—1921), Ունեցել է հրատարակության երկու փուլ՝ Ա. 1903—1907 (1904—1908-ի համար), Բ. 1916—1917 և 1919—1920 (1917—1918 և 1920—1921-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Վերեխե և Կամենմախեր, Հերմես, Մամուլ, Աշխատավոր, Պրոգրես: $3,5 \times 5,5$: 160—308 էջ: 1917-ի օրացույցի առաջաբանում գրված է, որ «Լույս»-ի հրատարակումը վերսկսվում է ութ տարվա դադարից հետո:

ՀԳ 1905	ԳԱԹ 1904
1906	1905
1908	1906
1917, վեցերորդ տարի	
1918, յոթերորդ տարի	ՀՊԹ 1920, ութերորդ տարի
1921, իններորդ տարի	

275. ԼՈՒՅՍ, պատկերազարդ օրացույց-հանդես: Խմբագիր՝ հրատարակիչ Եղիշե Թոփչյան: 1903—1904 (1904—1905-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հերմես: $6,6 \times 11,6$: 1904-ինը՝ $504 + 42$ էջ, 1905-ինը՝ $650 + 16$ էջ: Ինքնաբերորոշում. «Տեղեկատու, վիճակակազդրական, առողջապահական, գրականական, պատմական, գիտական, գեղարվեստական և այլ հավելվածներով»:

ՀԳ. 1904

1905

Մ 1904

1905

ԳԱԹ 1905

276. «ԼՈՒՅՍ», հատվածական օրացույց: Խմբագիր-հրատարակիչներ՝ Եղիշե Թոփչյան (1904—1908), Ա. և Բ. Թոփչյաններ (1917—1918 և 1920—1921): Ունեցել է հրատարակության երկու փուլ՝ Ա. 1903—1907 (1904—1908-ի համար), Բ. 1916—1917 (1917—1918-ի համար) և 1919—1920 (1920—1921-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հերմես, Մամուլ, Պրոգրես: 4,5×7,5: 104—106 էջ: Երևանի Ալ. Մյասնիկյանի անվ. հանրապետական դրագրանում պահվում է 1906-ի օրացույցի հավելված ժողովածուն (30 էջ):

ՀԳ. 1917

ԳԱԹ 1905

277. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1904, 1903 (1904-ի համար), Վառնա: (Տես՝ «Իրավունք» թերթ, Վառնա, 1904-ի ապրիլի 7):

278. «ԱՐԱՔՍ» գրպանի օրացույց: Խմբագիր-հրատարակիչներ՝ Գ. Ստեփանյան (1903—1907), Հ. Խաչվանքյան (1908—1910): 1903—1909 (1903—1910-ի համար), Ալեքսանդրապոլ, տպ. Սանդյան: 3×5,3: 224—256 էջ:

Անվանափոխում. 1903—1908-ին կոչվել է Արաքս, 1909—1910-ին՝ «Լույս-Արաքս»:

ՀԳ. 1908

Մ 1909

1909

1910

ՀՊԹ 1910

279. «ԱՐԱՔՍ», պատի օրացույց: Խմբագիր-հրատարակիչներ՝ Գ. Ստեփանյան (1903—1907), Հ. Խաչվանքյան (1908—1910): 1903—1909 (1903—1910-ի համար), Ալեքսանդրապոլ, տպ. Սանդյան:

1 9 0 5

280. ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ, գրպանի օրացույց 1906: Հայերեն, ռուսերեն և վրացերեն: Կազմող՝ Հ. Կ. էլյան: Թիֆլիս (Տես՝ «Տարադ» շաբաթաթերթ, Թիֆլիս, 1905-ի հոկտ. 9, № 31, էջ 320):

281. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՆՇԱՆ—ՊԱՊԻԿՅԱՆ: Հեղ. Նշան Պապիկյան:

1905—1907 (1905—1908-ի համար), տպ. Վ. և Հ. Տեր-Ներսիսյան, Հ. Մատթեոսյան, Սադայան: $8,5 \times 9,5$: 222—288 էջ:

ՀԳ 1905, Ա տարի

1906, Բ տարի

1907, Գ տարի

1908, Դ տարի

ԳԱԹ 1906, Բ տարի

1907, Գ տարի

282. ՏԱԽՏԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1905 թ. (Սիրանուշի 30-ամյա բեմական գործունեության հիշատակին): 1905 (1905-ի համար), Թիֆլիս: 30×40 : (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1905-ի հունվ. 12, № 5):

283. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Աղբյուր»-ի և «Տարազ»-ի: 1905 (1906-ի համար), Թիֆլիս: 370 էջ:

284. ԱՎԵՏԱԲԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Ավետարան» պարբերականի (Կ. Պոլիս): 1905—1913 (1906—1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Տ. Տողրամաճյան, Հ. Մատթեոսյան: $3,5 \times 6$: 16—46 էջ:

ՀԳ 1910

1911

1912

285. ՄՈՒՐԱԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1906: Հեղ. Զարեհ: 1905 (1906-ի համար), Թավրիզ, տպ. Հայոց. թեմ.:

1 9 0 6

286. КАЗКАЗСКИЙ КАЛЕНДАРЬ (պատի): Ռոսսերեն, հայերեն, վրացերեն, թուրքերեն: (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1907-ի հունվ. 9, № 4):

287. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ: 4-րդ հրատարակություն: 1906, Վաղարշապատ: 399 էջ:

Մ 1906

ԷՃԳ 1906

288. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ ДЛЯ БЕССАРАБСКИХ АРМЯН: Հեղ. Մ. Զատիկյան: 1906—1910 (1907—1911-ի համար), Քիշինև, տպ. Շկոլնիկ (Տրուդ): $4 \times 6,7$: 157—178 էջ:

Մ 1909

ԱԿԳ 1907

289. АРМЯНО - ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ — «ОРАЦУЙЦ» (КАРМАННОМ, В БОЛЬШОМ ФОРМАТЕ, С ВЕСЬМА ИНТЕРЕСНЫМИ И НЕОБХОДИМЫМИ СВЕДЕНИЯМИ ДЛЯ КОЛОНИСТОВ АРМЯН В РОССИИ): Հեղ. Արրահամյան: 1907 (1908-ի համար), Հնչեշտ (Բեսարաբիայի նահանգ): (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1907-ի դեկտ. 4, № 173):

290. ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հեղ. Թեոդիկ: 1907—1928 (1907—1929-ի համար): 1907—1923-ին լույս է տեսել Կ. Պոլսում (տպ. Վ. և Հ. Տեր-Ներսեսյան, Մ. Հովսեփյան), 1924-ին՝ Փարիզում (տպ. Հ. Բ. Թյուրապյան), 1925-ին՝ Վիեննայում (տպ. Մխիթարյան), 1926-ին՝ Վենետիկում (տպ. Մխիթարյան), 1927—1928-ին՝ Փարիզում (տպ. «Մասիս»): 5,5×9,5: 299—736 էջ: Ինքնաբերորոշում. 1907—1909-ին՝ «գրոսայի և պիտանի», 1911—1915-ին՝ «Ազատ հայուն պատիկ հանրագիտարանը»: Լույս է տեսել 19 գիրք (1916—1920-ինը՝ մեկ գրքով): 1911-ինը ունեցել է հավելված, որը շնայած ունի տիպոդոսաթերթ, բայց չի կարելի համարել առանձին գիրք, որովհետև նույն տարվա հիմնական տարեցույցի շարունակությունն է և սկսվում է 417-րդ էջից: 1929-ի տարեցույցի նյութերը կարգի է բերել և տպագրության հանձնել Նշան Պեշեկյանը:

29	1907	1928
	1908	1929
	1909	
	1911	ԳԱԲ 1907
	1912	1909
	1913	1910
	1914	1911
	1915	1912
	1916—1920	1914
	1921	1916—1920
	1922	1921
	1923	1923
	1924	1925
	1925	1926
	1926	1929
	1927	

Մ	1907	1923
	1908	1924
	1909	1925
	1911	1926
	1912	1927
	1914	1928
	1915	1929
	1916—1920	
	1921	ՀՊԹ 1910
	1922	1911

291. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Հրատ. Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության, 1907—1908 (1908—1909-ի համար), Վենետիկ: 4,5×7: 730—732 էջ: Հանրագրտական բնույթի օրացույց է, յուրաքանչյուր տարի տպագրել է 365 կենսագրական:

ՀԳ 1908
1909

292. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1908 (պատի): Հրատ. Պատանեաց «Վահան Մանվելյան» խմբի (Ֆիլիպի): Տպաքանակ՝ 1000: (Տես՝ «Ամփոփում Ֆիլիպիի «Վահան Մանվելյան» միության 15-ամյա և միացյալ «Վահան Մանվելյան-գեղարվեստասիրաց» միության միամյա կյանքի ու գործունեության 1905—1920», Սոֆիա, 1920, էջ 11—12):

1 9 0 8

293. АРМЯНО-ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ: Հեղ. Ս. Տեր-Հովհաննիսյան: 1908—1917 (1909—1918), Ստամբուլում, տպ. Նահանգական վարչության, Տրուդ: 5×8,5: 71—215 էջ: Խուսիսներ:

Մ 1912, շորրորդ տարի
1913, հինգերորդ տարի
1916
1917, իններորդ տարի
1918

ԱԿԳ 1914, վեցերորդ տարի
1915

294. ՈՄԱՆՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Հեղ. Երօտ (Երվանդ Օտյան): 1909 (1909-ի համար), Ալեքսանդրիա, տպ. Գ. Նազարեթյան: $5 \times 8,4$: 16 էջ: Ինքնաբերորոշում. «Հայ զավեշտական տարվոյ գուշակութուն օդոց և դիպաց»:

ՀԳ 1909

ԱԿԳ 1909

295. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԱԼԻԼԱ: Հեղ. Վահան Փափաղյան (Լիրա): 1909 (1909-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Ասատուրյան: $5 \times 8,1$: 192 էջ: Ինքնաբերորոշում. «Ընտանեկան, ընկերական, երգիծական, զավեշտական, ծաղրական և կճուկ: Ի պետս 20-են 60 տարեկան երկսեռ ընթերցողաց»:

ՀԳ 1909

ԳԱԹ 1909

296. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (Հայերեն, թուրքերեն, ֆրանսերեն, հունարեն և հրեերեն): 1909 (1909-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Մշակ» օրաթերթ, Թիֆլիս, 1909-ի ապրիլի 17, № 78):

297. ՓԱՐՈՍ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1910 Թ.: Կազմողներ Ս. Ղալաշյան և Վ. Վարդանյան: 1909 (1910-ի համար), Թիֆլիս, տպ. էպոխա: $3,5 \times 5,5$: 202+57 էջ:

ՀԳ 1910

298. ՄԵՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Խմբագիր-հրատարակիչ Մ. Պարսամյան: 1909—1912 (1910—1913-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Շանթ»-ի: $5,6 \times 8,8$: 136—240 էջ:

ՀԳ 1910

1911

1912

1913

ԳԱԹ 1910

1913

ԱԿԳ 1911

1912

Մ 1911

1912

ՀՊԹ 1912

ԷՃԳ 1912

299. «ԵՓՐԱՏ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. «Եփրատ» հանդեսի (հարբերդ): 1909—1910 (1910—1911-ի համար), հարբերդ (Տես՝ «Եփրատ» հանդես, հարբերդ, 1910-ի նոյեմբեր, № 20, շապիկի 3-րդ էջ):

1 9 1 0

300. ԳԱՎԱՌԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Հեղ. Սահակ Մեսրոպ: 1910—1913 (1911—1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Առևտր. նոր տպարան Հովակիմյան, Մանուկ Հ. Գոշունյան, գրատուն Պ. Պալենց, Օսմանյան գործակցական ընկերություն: 5,5×9, 240—376 էջ: Անվանափոխում. 1911-ին կոչվել է Գավառական տարեցույցը, 1912-ին՝ ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, 1913—1914-ին՝ Հայուն տարեցույցը:

Ինքնաբերորոշում. «Յեղիկ կյանքի թերթերը» (1911, 1912), «Հայկական վերածնունդ» (1914):

ՀԳ 1911, առաջին տարի
1912, երկրորդ տարի
1913, երրորդ տարի
1914, չորրորդ տարի

Մ 1913, երկրորդ տարի
ԳԱԹ 1911, առաջին տարի
1912, երկրորդ տարի

ԷԺԳ 1911, առաջին տարի
1912, երկրորդ տարի
1913, երրորդ տարի

301. ԱՐԱՄՅԱՆ ՓՈԹՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱՀԱՅԻՆ (գրպանի): 1910 (1911-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Արամյան: 2,8×4,8: 96 էջ:

ԳԱԹ 1911

302. ԿԻԿՈՅԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Երգիծական: Խմբագիր՝ Գ. Թորոսյան: 1910 և 1912—1914 (1910 և 1912—1915-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Վաղինակ Ս. Բյուրատ, Նշան-Պապիկյան, Շանթ: 5,2×8,2, 32—290 էջ:

Անվանափոխում. 1910-ին և 1912—1914-ին կոչվել է Կիկոյի տարեցույցը, 1915-ին՝ Կիկոյի զվարճալի տարեցույցը:

ՀԳ	1910
	1912
	1913
	1914
	1915

303. ԿԱՎՈՒՈՇԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Երվանդ Թուլայան (Կավոշ): 1910—1914 (1910—1915-ի համար) և 1916—1932 (1917—1933-ի համար): 1910—1927-ին լույս է տեսել Կ. Պոլսում (տպ. Օ. Արզուման, «Կավոշ», Օհնիկ Բարսեղյան և որդի, Ֆ. Ճարյան, Սիմոն Օհանյան Մ. Տեր-Սահակյան), 1928—1932-ին՝ Փարիզում (տպ. «Մասիս»): Ունեցել է փոփոխական չափեր ($5 \times 8,1$, $7,4 \times 11,1$, $6,9 \times 10,5$, $6,1 \times 8,6$, $4,6 \times 14$ ևն): 79—404 էջ:

Անվանափոխում. 1910—1921-ին կոչվել է Կավոշին տարեցույցը, 1923—1925-ին՝ Կավոշի տարեգիրքը, 1926-ին՝ Կավոշ տարեգիրք-տարեցույց, 1927-ին՝ Կավոշ տարեգիրք և տարեցույց, 1928—1933-ին՝ Կավոշի տարեգիրքը:

Խնքնաբերություն. «Ազգային, քաղաքական, կնիկական և զբոսայական» (1910), «Երրորդ տարի... հիմնականում ժպիտ, ծիծաղ, թրեխ... պատրաստեց Երվանդ Թուլայան՝ Կավոշապետն ամենայն հայոց և այլն, և այլն, և այլն»:

«Ամեն հայի բարձին տակի գիրքը» (1924), «Օր մը հարցուցին Կավոշին»:

— Ինչո՞ւ ուրախ ես:

— Ապրելու ուրիշ միջոց չգտա, — պատասխանեց (1930), «Հայուն տարեկան գրական զբոսանքը: Մեկ ժպիտը ամբողջ կյանք մը արժե՝ «կյանքի ավետարան» ըստ Երվանդ Թուլայանի՝ մականվանյալն Կավոշ» (1932):

ՀԳ	1910	1920
	1911	1921
	1912	1922
	1913	1923
	1914	1924
	1915	1925
	1919	1926

1927
1928
1929
1930

1931
1932
1933

304. ՕՐԱՑՈՒՅՑ եվ ՊԱՏԿԵՐ ՏՈՆԻՑ, Խմբագիր Դիոնիսիոս Վ. Կալատողյան, 1910—1919 (1911—1920-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ն. Աղանյան, «Հրատապ», Վրաստ. Հանրապետության քաղաքն. միութ.: $5 \times 9,2$, 95—208 էջ, Տեքստը հայերեն և ռուսերեն:

ՀԳ	1911		1920
	1914		
	1915	Մ	1918
	1916	ԱԿԳ	1914
	1917		
	1918	ՀՊԹ	1918

305. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատ. «Աղբյուր-Տարազ»-ի (Թիֆլիս), 1910 (1911-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հերմես: $3,5 \times 5,5$, 62 էջ:

ՀԳ	1911
Մ	1911
ՀՊԹ	1911

1 9 1 1

306. ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Մուշեղ արքեպիսկոպոս (1913-ին՝ Մուշեղ եպիսկոպոս), 1911—1912 (1912—1913-ի համար), Բոստոն, տպ. Կիլիկիա: $6,2 \times 10$, 380—479 էջ:

ՀԳ	1912
	1913
Մ	1912
ԳԱԹ	1913
ԷՃԳ	1913

307. «ՀՈՒՅԱՍ ՕՐԱՅՈՒՅՅ (գրպանի): Հրատարակիչ-խմբա-
գիր՝ Խ. Տեր-Հովհաննիսյան: 1911—1916 (1912—1917-ի համար),
Թիֆլիս, տպ. Էպոխա: 3×5 : 192 էջ:

ՀԳ 1913

1916

1917, վեցերորդ տարի

308. ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ-ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Հրատ. «Աղբյուր-Տարազ»-ի
(Թիֆլիս): 1911 (1912-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Հերմես:
 $6,5 \times 10,5$: 32 էջ:

ՀԳ 1912

ԳԱԹ 1912

309. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ, 1911 (1912-ի համար), Ալեք-
սանդրիա, տպ. Արամ Ստեփանյան:

310. ՆԵՎՍԱԼԸ ԷՐՄԵՆԵԱՆ, Խմբագիր՝ Հակոբ վարժապետ-
յան: Հայատառ թուրքերեն տարեցույց: 1911—1913 (1912—
1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Հոլաս, Նշան-Պապիկյան:
 4×6 : 96—160 էջ:

Մ 1912

311. КАЛЕНДАРЬ И КАТАЛОГ АРМЯНО-КАТОЛИ-
ЧЕСКОГО ДУХОВЕНСТВА И ЦЕРКВЕЙ РОССИСКОЙ
ИМПЕРИИ: 1911 (1912-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ն. Աղանյան:
 3×5 : 118 էջ: Ռուսերեն:

Մ 1912

1 9 1 2

312. ԱՊՈՒՇՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ, Հեղ. Երոտ (Երվանդ Օտ-
յան): 1912 (1912-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Շանթ: $5,1 \times 8,1$:
57+5 էջ:

Ինքնաբերորոշում. «Միմիայն սրամիտ անձերու գործածու-
թյան հատուկ: Տոմարի հիմնական բարեփոխմամբ և ամիսներու,
տոներու և եղանակներու պատշաճ կարգադրությամբ»:

ՀԳ 1912

313. ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Աղբյուր-Տարազ»-ի (Թիֆլիս), 1912 (1913-ի համար), Թիֆլիս: (Տես՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1912, № 5, էջ 134):

1 9 1 3

314. «ԿԱՎՈՒՈՇ-ի 1913 ՏԱՐՎԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Կավոշ» պարբերաթերթի, 1913 (1913-ի համար), Կ. Պոլիս: 33×36: Մեկ էջ (լայն պլակատի ձևով՝ զարդարված լուսանկարներով):

ՀԳ 1913

315. «ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ» ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1914: Հրատ. «Աղբյուր-Տարազ»-ի (Թիֆլիս), 1913 (1914-ի համար), Թիֆլիս: (Տես՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1913-ի նոյեմբեր):

316. ՇԱՐԳ ՍԱԼՆԱՄԵՍԻ, Տարեգիրք հայատառ թուրքերենով: 1913 (1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Կ. Քեշիշյան:

317. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Սուրեն Պարթևյան, 1913—1917 (1914—1918-ի համար): 1914—1916-ինը լույս է տեսել Կահիրեում (տպ. Զարեհ Ն. Պերպերյան), 1917—1918-ինը՝ Ալեքսանդրիայում (տպ. Ա. Գառապյան): Կահիրեում տպագրվածների շարվածքը՝ 5,6×10, ծավալը՝ 176—280 էջ, Ալեքսանդրիայում տպագրվածներինը՝ 5×10, ծավալը՝ 144—160 էջ:

ՀԳ 1914, Ա տարի
1915, Բ տարի
1916, Գ տարի
1917, Դ տարի
1918, Ե տարի

ԱԿԳ 1914, Ա տարի
1915, Բ տարի
1916, Գ տարի
1918, Ե տարի

318. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ 1914: Հրատ. Ազգ. ուսանողներու խնամակալություն, 1913 (1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Շանթ: 5,5×8,7: 404—+32 էջ:

ՀԳ 1914

ԳԱԹ 1914

ԱԿԳ 1914

319. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, հմբագիր՝ Հմայակ Արամյանց (Մ. Տ. Շվոտ), Հրատ. ժողովրդական դրագարան «Գյուղատնտես»-ի, 1913 (1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Կոհակ»-ի, $5,5 \times 9$, $16 + 304$ էջ:

ՀԳ 1914, Ա տարի

ԳԱՔ 1914, Ա տարի

ԱԿԳ 1914, Ա տարի

320. ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, հմբագիր-հրատարակիչ՝ Հարություն Մանավյան (Շանթիկ, Սարկավագ), 1913—1950 (1914—1951-ի համար), 1914—1927-ինը լույս են տեսել Կ. Պոլսում (տպ. Ռ. Սարգսյան, Մանավյան), 1928—1941-ինը՝ Ալեքսանդրիայում (տպ. Արամ Ստեփանյան, Արամ Գասապյան), 1942—1951-ինը՝ Կահիրեում (տպ. Հ. Մանավյան Հաբեթ), Կ. Պոլսում տպագրվածների շարվածքը՝ $5,5 \times 8,8$, ծավալը՝ 144—184 էջ, Ալեքսանդրիայում տպագրվածներինը՝ $6,3 \times 11,2$, ծավալը՝ 120—224 էջ, Կահիրեում տպագրվածներինը՝ $6,3 \times 9,9$, ծավալը՝ 84—142 էջ:

Անվանափոխում. 1914—1930-ին կոչվել է Սարկավագին տարեցույց, 1931—1936-ին՝ Սարկավագին եգիպտահայ տարեցույց, 1937-ին՝ եգիպտահայ տարեցույց, 1938-ին՝ Սարկավագին տարեցույց, 1939-ին՝ Սարկավագին եգիպտահայ տարեցույց, 1940—1941-ին՝ եգիպտահայ տարեցույց, 1943—1945-ին՝ Սարկավագին տարեցույց, 1946—1948-ին՝ եգիպտահայ տարեցույց, 1951-ին՝ Սարկավագին եգիպտահայ տարեցույց:

ՀԳ 1914	1940
1921	1941, 28-րդ տարի
1928	1943, 30-րդ տարի
1930	1944, 31-րդ տարի
1931	1945, 32-րդ տարի
1933	1946, 33-րդ տարի
1934	1948, 35-րդ տարի
1935	1951, 38-րդ տարի
1936	
1937	Մ 1928
1938	1932
1939	1933

1934
1936
1940

ԴԱԹ 1949, 36-րդ տարի
ԷՃԳ 1928

321. ԿԱՂԱՆԴ 1914 (սեղանի օրացույց): 1913 (1914-ի համար), Վենետիկ, Ս. Ղազար: $5,3 \times 10$: $34 + 10$ էջ:

ՀԳ 1914

1 9 1 4

322. ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Խմբագիր՝ Արիս Լազար: 1914 (1914-ի համար), Բուխարեստ: (Տես՝ «Պատմա-բանասիրական հանդես», Երևան, 1961, № 3—4, էջ 325):

323. ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1915: Հրատ. Կովկասի փոխարքայի դիվանատան: 1914 (1915-ի համար), Թիֆլիս: (Տես՝ «Հորիզոն» թերթ, Թիֆլիս, 1914-ի դեկտ. 14, № 280):

324. ՍԵՂԱՆԻ ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1915: Հրատ. Կովկասի փոխարքայի դիվանատան: 1914 (1915-ի համար), Թիֆլիս: (Տես՝ «Հորիզոն» թերթ, Թիֆլիս, 1914-ի դեկտ. 14, № 280):

325. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. «Աղբյուր-Տարազ»-ի: 1914 (1915-ի համար), Թիֆլիս, տպ. Ն. Աղանյան: $13,2 \times 14$: 13 էջ:

ՀԳ 1915

Մ 1915

326. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հեղ. Սերովբե Ներշապուհ: 1914—1916 (1915—1917-ի համար), Հոպոքըն, տպ. Հայ-ամերիկյան տողատիպ տպագրատուն Պ. Ռ. Թորոսյանի:

ՀԳ 1917, Գ տարի

327. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): 1915 և 1917—1919-ինը հրատարակել է Կահիրեի և Ալեքսանդրիայի Աղբատախնամ ընկերությունը, 1916-ինը՝ Եգիպտոսի հայ կարմիր խաչը: 1914—1918 (1915—1919-ի համար), Կահիրե, տպ. Զարեհ Պերպերյան, «Հույս», «Ոստան», Արտաշես Ազապլար: $3,2 \times 5,2$: 77—184 էջ: 1919-ի խմբագիրն է Խորեն Ավետիսյանը:

ՀԳ 1915

1916

1917

1918

1919

328. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ, ՀԵՂ. Վահան Ղազարյան, 1914 (1914-ի համար), Կ. Պոլիս, 5,5×9,1: 436 էջ: Տպաքանակը՝ 4.000:

ԱԿԳ 1914, Ա տարի

ԷՃԳ 1914, Ա տարի

329. ՆԱՎԱՍԱՐԴ. Գրական և գեղարվեստական տարեգիրք: Խմբագիրներ՝ Դանիել Վարուժան, Հ. Ճ. Սիրունի: 1914 (1914-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Օ. Արզուման: 6,5×11,1: 342 էջ:

ՀԳ 1914

Մ 1914

ԳԱԹ 1914

ԱԿԳ 1914

330. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915 ՏԱՐՎՈ, Հրատ. Հ. Մատթեոսյանի, 1914 (1915-ի համար), Կ. Պոլիս (Տեա՝ «Ավետարեք» շաբաթաթերթ, Կ. Պոլիս, 1914-ի դեկտ. 12, № 50):

331. ԳԻՐԲ ԷՅԻՄԷՐՏԷ ԿՈՉԵՑԵԱԼԻ, Հարուստ հրազահան և ընդարձակ հավելված, տարբեր բնագրերի համեմատության: Կազմող՝ Խ. Տ. Հ.: 1914, Թիֆլիս, տպ. էպոխա: 192 էջ:

ԱԿԳ 1914

332. ՏԱԽՏԱԿ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915, Հրատ. Հավլաբարի Ս. Կապպետի ուսումն. հոգաբարձության (Թիֆլիս): 1914 (1915-ի համար), Թիֆլիս (Տեա՝ «Տարազ» հանդես, Թիֆլիս, 1915, № 1, էջ 17):

1 9 1 5

333. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. Արի-Արանց: 1915 (1916-ի համար), Բոստոն, տպ. «Ազգ»-ի: 208 էջ:

ՀԳ 1916, Առաջին տարի

334. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵ-
ԻՈՒ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ
ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՅՑ, Դ տպագրություն: 1915, Երուսաղեմ, տպ. Ս. Հա-
կոբյան: 8,2×13,3: 639 էջ:

ԶԳ 1915

ԷՃԳ 1915

335. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ, Հատոր Ա և Բ, Դ. տպագրություն: 1915,
Երուսաղեմ, տպ. սրբ. Հակոբյան: 4×7,2: 561 էջ:

ԶԳ 1915

336. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ, Հատոր Ա: 1915, Երուսաղեմ, տպ. ս. Հա-
կոբյան: 8,1×12,7: Սկսվում է 453 էջից և վերջանում 639 էջով:

ԶԳ 1915

337. «ԱՐԱՄԱԶԴ» (պատի օրացույց): 1915—1917 (1916—
1918-ի համար), Բաքու: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Բաքու, 1915-ի
դեկտ. 4, 1916-ի հոկտ. 20, № 233, 1917-ի դեկտ. 9, № 252):

338. «ԱՐԱՄԱԶԴ» (գրպանի օրացույց): 1915—1917 (1916—
1918-ի համար), Բաքու: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Բաքու, 1915-ի
դեկտ. 4, № 215, 1916-ի հոկտ. 20, № 233, 1917-ի դեկտ. 9,
№ 252):

339. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. «Ազգ» թերթի (Բոստոն):
1915—1920 (1916—1921-ի համար), Բոստոն: 15×20 մատնա-
չափ մեծությամբ: (Տես՝ «Ազգ» թերթ, Բոստոն, 1916-ի հունվ.
3, № 2 (472), 1920-ի նոյեմբ. 10, № 200 (1592):

1 9 1 6

340. ՕՐԱՑՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱ-
ԿԻՆ, 1916 (1917-ի համար), Բոստոն, տպ. «Ազգ»-ի: 3,1×5,5:
62 էջ:

ԶԳ 1917

341. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Հ. Բ. Ը. Միության Ամերիկայի

շրջանակին, 1916—1920 (1917—1921-ի համար), Բոստոն (տպ-
սեղան-ի, Երան), Նյու-Յորք (տպ. «Հայկ»)։ $3,2 \times 5,2$ ։ 96—223 էջ։

ՀԳ 1917

1918, Երկրորդ տարի

1919, երրորդ տարի

1920, չորրորդ տարի

1921, հինգերորդ տարի

342. ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ։ Հրատ. Ներսիսյան տպարա-
նի, 1916—1917 (1917—1918-ի համար), Փարիզ, տպ. Կ. Հ. Ներ-
սիս։ $4,7 \times 7,2$ ։ 104—161 էջ։ Տեքստը՝ հայերեն և ֆրանսերեն։

ՀԳ 1917, Ա տարի

1918, Բ տարի

Մ 1918, Բ տարի

ԳԱԹ 1917, Ա տարի

343. ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Ս. Գաբամյանի գրատան-
1916 (1917-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ե. Ահեմյան և ընկ.։
 3×5 ։ 31 էջ։

ՀԳ 1917

1 9 1 7

344. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ։ Կազմող՝ Միհրան Ն., Ազգ-
դ. Ա. (Վ. Ա.)։ Հրատ. Միհրան Ն. Ազգ և ընկ.։ 1917 (1918-ի հա-
մար), Նյու-Յորք։ $3,3 \times 6,8$ ։ 122 էջ։

ՀԳ 1918, Ա տարի

345. ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ԿԱՂԱՆԴՉԵԹԸ, Հեղ. Հարություն Մանավ-
յան։ 1917 (1918-ի համար), Կ. Պոլիս։ 48 էջ։ (Տես՝ «Հանդես
ամսօրյա», Վիեննա, 1923-ի հունվար-փետրվար, էջ 98)։

346. ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1918 ԹՎԱԿԱՆԻ, Հատերաս։
1917 (1918-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Արփի»։ $4 \times 6,1$ ։ 26 էջ։

ՀԳ 1918

ԳԱԹ 1918

347. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Աշխատութիւն Հովուին: 1918 (1919-ի համար), Դիտրոյտ, տպ. Հայաստ. Եկեղեցւոյ: $4,2 \times 7,8$: 29 էջ:

ՀԳ 1919

348. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Խմբագիր՝ Մարտիրոս Ոսկյան: 1918 (1919-ի համար), Ալեքսանդրիա, տպ. Արամ Ստեփանյան: $5,1 \times 8,5$: 132+11 էջ:

ՀԳ 1919

ԱԿԳ 1919

349. ՊՈԻԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՄԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ (տիտղոսաթերթի վրա՝ ընդարձակ տարեցույց): Հեղ. Սիմեոն Էքմեքճյան (էջեկ Սիմոն): 1918 (1919-ի համար), Սոֆիա, տպ. «Պալքանյան մամուլ»: 5×8 : 32 էջ:

ՀԳ 1919

350. ՍԵՂԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐՈՎ 1919 Թ. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Կազմողներ՝ Ռ. Բեկզյուլյան և Աբրահամյան: 1918 (1919-ի համար), Ռոստով-Դոն, տպ. Արագածիպ եղ. Մեսրոպյան: 7×11 : 64 էջ:

ՀԳ 1919

Մ 1919

ԳԱԹ 1919

351. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. Ս. Ավագյանի: 1918 (1919-ի համար), Նոր Նախիջևան, տպ. Ս. Ավագյան: $4 \times 6,5$: 160 էջ:

ՀԳ 1919

352. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1919: Ի կիրակոմն քահանայից և աշակերտաց Քահն. Լեոնյան հայ դպրոցին: 1918 (1919-ի համար), Հոռմ, տպ. Հասունյան: $3,3 \times 5$: 36 էջ:

ՀԳ 1919

353. ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Կազմող և խմբագիր՝ Հարություն Մանավյան (Սարկավազ): 1918 (1919-ի համար) և 1920 (1921-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Ուղղություն (Իսթիզամեթ): $5,8 \times 11$: $84 + 10$ էջ:

1919-ինը ունի այսպիսի ինքնաբերական մասնակցություն՝ համաձայնական ներկայացուցիչներ, վեհափառ հայրապետ և Ս. էջմիածին, Կոմկասահայոց պատվիրակություն, մերանմահները, հայ ազգային կարկառուն դեմքեր, Լևոն Զ. Լուսինյան, Արծաճական հիշատակարան-կոթող և շիրիմ, գիտական և գեղարվեստական և առողջարկան, տաղեր, զվարճալիք են:

ՀԳ 1919

Մ 1919

354. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ, 1918 մայիս-դեկտեմբեր, Հրատ. «Հրատապ» տպարան-դպրոցի: 1918, Թիֆլիս, տպ. «Հրատապ» տպարան-դպրոց: $8,1 \times 8$: 28 էջ:

ՀԳ 1918

Մ 1918

355. «ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. «Երիտասարդ Հայաստան»-ի: 1918—1919 (1919—1920-ի համար), Զիկագու (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1920-ի ապրիլ-հունիս, էջ 129):

356. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒՄԵՆԻ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎԻ 1919 ՏԱՐԻ, Հրատ. Շումենի մասնաժողովի: 1918 (1919-ի համար), գծագրեց Արամ Սահակյան, Շումեն-Պուլկարի: 64×48 : Խավաքարտե: Տպագրության վայրը չի նշված: (Այս օրացույցի մի օրինակը պահվում է բուլղարահայ մատենագետ Ներսես Գասալյանի անձնական գրադարանում):

357. ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ, ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՅՈՒՆԻՋՎՅԱՆ: Հրատ. Հ. Կ. Խաչի (Պոլիս): 1918—1921 (1919—1922-ի համար), Կ. Պոլիս (Տես՝ «Արագած» շաբաթաթերթ, Կ. Պոլիս, 1919-ի փետր. 14, № 47, էջ 656, «Ճակատամարտ» օրաթերթ, Կ. Պոլիս, 1920-ի դեկտ. 5, № 624 (2445), «Ժողովուրդի ձայնը» թերթ, Կ. Պոլիս, 1921-ի դեկտ. 3/16, № 971):

358. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՄԱԿԱՆ ՏԱՐԵՈՒՅՑԸ, Հեղ. Սիմեոն Էքմեքճյան (Էշեկ Սիմոն), Հրատ. «Պալքանյան մամուլ»-ի: 1919 (1919-ի համար), Սոֆիա, տպ. «Ռադիկալ»: (Այս տարեցույցի մի օրինակը պահվում է բուլղարահայ մատենագետ Ներսես Գասապյանի անձնական գրադարանում):

359. ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ: Պատկերազարդ տարեգիրք: Կաղմող՝ Արմենակ Մելիքյան: 1919—1921 (1920—1922-ի համար), Ֆրեզնո, տպ. «Ասպարեզ»-ի: 5,1×8,1: 160 էջ:

ՀԳ 1922, Գ տարի

360. ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հեղ. Լեոն Համբարձումյան: 1919 (1920-ի համար), Փարիզ: 5×7,8: 287+16 էջ:

ՀԳ 1920, Ա տարի

ԳԱԹ 1920, Ա տարի

ԷՃԳ 1920, Ա տարի

361. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Պ. Պալենց գրատան (Կ. Պոլիս): 1919 (1920-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Օ. Արզուման: 3,2×5,3: 16 էջ:

ՀԳ 1920

362. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՂԱՆԴՉԵՔԸ (տարեցույց-օրացույց): Հեղ. Սիմոն Գաբամաճյան: 1919 (1919-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Օ. Արզուման: Ինքնաքնորոշում. «Մեծ եղեռնի զոհերը իրենց պատկերներով, քերթվածներ և հոգվածներ մեր լավագույն գրողներն, զվարճալի նոթեր են, են»: 5,6×8,7: 48 էջ:

ՀԳ 1919

ԱԿԳ 1919

363. ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հրատարակիչ-խմբագիր Հովհաննես Ամիրենց (Հովհաննես Ամիրյան): 1919—1926 (1919—1927-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Վ. և Հ. Տեր-Ներսեսյան, Մ. Տեր-Սահակյան, «Արամյան» (տեր և տնօրեն Արամ Բաղդասնուշյան),

«Արև», Մ. Հովակիմյան: 5×8,1: 60—182 էջ: 1927-ի տարեգրքում Ամիրսենյը գրում է, որ այս տարեգիրքը հավանաբար վերջինը լինի, որովհետև... գնող չկա»:

Անվանափոխում. 1919—1921-ին կոչվել է Անկուտինեռուն տարեցույցը, 1924-ին՝ Անկուտինեռուն զվարճալի տարեգիրքը, 1926-ին՝ Անկուտին զվարճալի տարեգիրքը, 1927-ին՝ Անկուտին տարեգիրքը:

ՀԳ 1919	ԷՃԳ 1922
1921	1924
1924	1925
1926	1926
1927	1927
ԳԱԹ 1926	

364. ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Կազմող և խմբագիր՝ Սիմոն Գաբամանյան: 1919—1939 (1920—1940-ի համար): 1920—1934-ինը լույս են տեսել Կ. Պոլսում (տպ. Հ. Մ. Աղևափուր, Կ. Քեչիշյան որդի, Պետրոս Պալլբեքյան, Օ. Արզուման, Արամյան, Հ. Մ. Սեթյան, «Կյուլթենպերկ» (Կ. Ն. Մազասանյան), «Սելամեթ» (Գ. Հովհաննիսյան), 1935—1940-ինը՝ Փարիզում (տպ. Տեր-Հակոբյան): Կ. Պոլսում տպագրվածների շարվածքը՝ 4×6, ծավալը՝ 120—124 էջ, Փարիզում տպագրվածներինը՝ 4×6, ծավալը՝ 96—224 էջ:

ՀԳ 1920, Ա տարի	1936, ԺԷ տարի
1921, Բ տարի	1937, ԺԸ տարի
1922, Գ տարի	1938, ԺԹ տարի
1923, Դ տարի	1939, Ի տարի
1924, Ե տարի	1940, ԻԱ տարի
1925, Զ տարի	
1926, Է տարի	Մ 1922, Գ տարի
1927, Ը տարի	1923, Դ տարի
1928, Թ տարի	1924, Ե տարի
1929, Ժ տարի	1926, Է տարի
1930, ԺԱ տարի	1927, Ը տարի
1931, ԺԲ տարի	1930, ԺԱ տարի
1932, ԺԳ տարի	1931, ԺԲ տարի
1933, ԺԴ տարի	1933, ԺԴ տարի
1934, ԺԵ տարի	1934, ԺԵ տարի
1935, ԺԶ տարի	1935, ԺԶ տարի

1937, ԺԸ տարի	ԱԿԳ 1923, Դ տարի
	1924, Ե տարի
ԳԱԹ 1920, Ա տարի	1925, Զ տարի
1921, Բ տարի	1926, Է տարի
1922, Գ տարի	1928, Թ տարի
1923, Դ տարի	1929, Ժ տարի
1924, Ե տարի	1932, ԺԳ տարի
1925, Զ տարի	1933, ԺԴ տարի
1926, Է տարի	1934, ԺԵ տարի
1927, Ը տարի	1935, ԺԶ տարի
1928, Թ տարի	1936, ԺԷ տարի
1929, Ժ տարի	1938, ԺԹ տարի
1930, ԺԱ տարի	1939, Ի տարի
1931, ԺԲ տարի	ՀՊԹ 1924, Ե տարի
1932, ԺԳ տարի	1925, Զ տարի
1933, ԺԴ տարի	
1934, ԺԵ տարի	ԷՃԳ 1925, Զ տարի
1939, Ի տարի	1928, Թ տարի
1940, ԻԱ տարի	1936, ԺԷ տարի

365. «ԵՐԵՎԱՆ»-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, ՀԵՂ. Մկրտիչ Կապրաշ:
Հրատ. «Երևան» հայաթերթի (Կ. Պոլիս): 1919—1920 (1920—
1921-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Արարատ»: 5,5×8,9: 96 էջ:

ՀԳ 1920, Ա տարի

ԳԱԹ 1920, Ա տարի

366. ՄԱՊԷՎԱՐ: Տարեցույց: 1919 (1920-ի համար), Կ. Պո-
լիս: 5,6×9: 166+6 էջ:

ՀԳ 1920

1 9 2 0

367. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ 1921-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ,
1920 (1921-ի համար), Բոստոն: (Տես «Հայրենիք» օրաթերթ,
Բոստոն, 1920-ի դեկտ. 22, № 2630):

368. ԱՎԵՏԻՍ: Ամերիկահայուն երգիծաբանական տարեցույ-
ցը: ՀԵՂ. Մելիք Շահ: 1920—1921 (1920—1921-ի համար), Ֆրեզ-

ևո, տպ. «Ասպարեզ»-ի: 121 էջ: (Տես՝ «Քաղմավեպ», Վենետիկ, 1922-ի № 5, շապիկի 3-րդ էջ):

369. ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1921 ԹՎԻ: 1920 (1921-ի համար), Դիտրոյտ, տպ. «Նեփրատ»-ի: (Տես՝ «Քաղմավեպ», Վենետիկ, 1921-ի տպրիլ-մայիս, էջ 161):

370. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հեղ. Զուանշիբ Համպեր: 1920—1921 (1921—1922-ի համար), Զմյուռնիա, տպ. Քեշիշյան: 47 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1921-ի հուլիս-օգոստոս, էջ 449):

371. ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, 1920 (1921-ի համար). Վառնա, տպ. Նեոլքյան: (Տես՝ Հ. Ս. Սարգիսյան, «Հաջկաշեն տարեգիրք», Կ. Պոլիս, 1922, էջ 387):

372. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑԻՈ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ: 1920 (1921-ի համար), Բոստոն, տպ. Երան: 128 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1921-ի հունվար-փետրվար, շապիկի 3-րդ էջ):

373. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ 1921-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. Հայկական Բ. Ը. Միության Շումենի մասնաճյուղի: 1920 (1921-ի համար), Վառնա, տպ. Ա. Գուրբեթյան: 6,5×7,5, 25+2 էջ: Օրացույցի երկրորդ մասում տպագրված է «Քարեգործականին գնահատիչը. Շումենի մասնաճյուղի վիճակացույցը»:

ՀԳ 1921

374. ԶՄՆՈՒՈՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Խմբագիր՝ Սուրեն Պարթևյան: 1920 (1921-ի համար), Իզմիր, տպ. Մամուրյան: 156+8 էջ:

ՀԳ 1920, Ա տարի

375. ԵՐԳԻՏՍԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հեղ. Երվանդ Օտյան: 1920—1921 (1921—1922-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տեր-Սահակյան, Պ. Պալբաճյան: 5,6×9,3, 137—176 էջ:

ՀԳ 1921, Ա տարի
1922, Բ տարի

Մ 1921, Ա տարի

ԳԱԹ 1921, Ա տարի

ԱԿԳ 1921, Ա տարի

ԷՃԳ 1922, Բ տարի

376. ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հեղ. Ս. Ակունի, Հրատ.
«Արաքս» հրատարակչական ընկերության, 1920 (1921-ի համար),
Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Նովհանեսյան: 4,5×7,5, 48 էջ:

ՀԳ 1921

377. «ԱՌԱՎՈՏ»-ԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, Խմբագիր՝ Միսաք Սուր-
յան, 1920 (1921-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Արձագանք»:
5,6×8,8, 127+3 էջ:

ՀԳ 1921

378. ԲԱՆԱԿԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Հ. Օ. Տ-ի (Կ. Պոլիս):
1920 (1921-ի համար), Կ. Պոլիս: Տես՝ «Ճակատամարտ» օրա-
թերթ, Կ. Պոլիս, 1920-ի դեկտ. 12, № 630 (24251):

379. «ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ», Պատի օրացույց վեց լեզվով: Հրատ.
Ա. Կարոյան տպարանի, 1920 (1921-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ.
Ա. Կարոյան: (Տես՝ «Ճակատամարտ» օրաթերթ, Կ. Պոլիս, 1920-ի
հոկտ. 9, № 575 (2396):

380. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՊԱՀԱԿ»-Ի (պատի, մեծադիր): Հրատ. հայ
կրթական և հրատարակչական համազգային ընկերության, 1920
(1921-ի համար), Բոստոն: Տախտակը՝ 16×25, տուփը՝ 5×8:
Տուփը՝ 12 էջ:

1 9 2 1

381. ՊՈՒԿԱՐԱՀԱՑՈՒՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հեղ. Դանիել Հ. Ռազ-
կրաթլյան: 1921—1945 (1922—1946-ի համար), Սոֆիա, տպ.
Արամ Գուրբեթյան, «Արարատ», Արաքս, Ռահվիրա, Պ. Պալըզ-
ճյան, Մասիս: 3,5×5: 46—160 էջ:

Անվանափոխում. 1922—1923-ին և 1928-ին կոչվել է Պուլ-
կարանայուն օրացույց, 1924—1926-ին՝ Պուլկարանայուն տառե-
ցույց, 1929-ին՝ գրպանի ընդարձակ օրացույց, 1934—1946-ին՝
Պուլկարանայուն գրպանի օրացույց:

ՀԳ 1928, է տարի

382. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (փոքրագիր): Հեղ. Դանիել
Հ. Ռազկրաթլյան: 1921—1945 (1922—1946-ի համար), Սոֆիա,

տպ. Արամ Գուրբեթյան, Արարատ, Արաքս, Ռահվիրա, Պ. Պալլզ-
ճյան, Մասիս: 64 էջ:

383. ՀԱՅԿԱՇԵՆ ՏԱՐԵԳԻՐԹ: (Արվեստների, գրականության և գիտության): Հեղ. Հակոբ Սարգսյան: Հրատ. «Կիլիկիա» գրա-
վաճառանոցի (Կ. Պոլիս): 1921 (1922-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ.
Հ. Ասատուրյան որդիք: 5,6×8,8: 416 էջ:

ՀԳ 1922

384. ԳՐԱԿԱՆԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ (չորս լեզվով): 1921
(1922-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Ճակատամարտ» օրաթերթ,
Կ. Պոլիս, 1921-ի դեկտ. 14, № 997 (2758):

385. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1922: Հրատ. «Արամյան» դպրոցի: 1921
(1922-ի համար), Թավրիզ: 30 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա»,
Վիեննա, 1923-ի № 11—12, էջ 570):

386. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. Հայկ Գյանջեցյանի: 1921—1922
(1922—1923-ի համար) Թավրիզ, տպ. Փարոս: (Տես՝ «Հանդես
ամսօրյա», Վիեննա, 1923-ի № 11—12, էջ 570):

387. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Կաղմողներ՝ Խ. Սամվելյան (1924),
Հ. Կոթոլյան (1937), Լ. Օհանյան (1937), Գրաբոս (1937),
Գ. Շիշմանյան (1938, 1939), Ն. Մուրադյան (1940, 1955—1959),
Վ. Բոյաջյան (1951—1953, 1955—1957), Լ. Մինասյան (1951),
Ա. Բաբայան (1953), Ա. Հայրապետյան (1953), Ա. Մարտիրոսյան
(1955—1973), Ռ. Սիրունյան (1958—1964), Բ. Ղուկասյան
(1965—1967), Ա. Հ. Հարությունյան (1966), Ռ. Ղ. Գրիգորյան
(1968—1973):

Խմբագիրներ՝ Ա. Օղանեզով (1937—1938), Ն. Պողոսյան
(1939), Վ. Ավետիսյան (1940), Հ. Այվազյան (1951), Ա. Մար-
տիրոսյան (1953), Լ. Ղարիբյան (1953), Բ. Ներսիսյան (1955),
Վ. Սուքիասյան (1956—1961), Մ. Հայրիկյան (1962—1963),
Ռ. Սիրունյան (1965), Ռ. Ղ. Գրիգորյան (1966—1967), Մ. Վ.
Արիստակեսյան (1964, 1968—1970, 1973), Վ. Մ. Մանուկյան
(1971—1972): Հրատ. Հայաստանի Ս. Խ. Հ. պետական հրատա-
րակչության, պետնշանի, «Հայպետհրատ», «Հայաստան»: 1921—
1972 (1922—1973-ի համար), Երևան: 3,1×5: 365—734 էջ: Տպա-
քանակը՝ 10.000—400.000:

1512—1972-ին (460 տարում) տպագրված հայերեն բոլոր
գրքերի մեջ ամենամեծ տպաքանակ ունեցող գիրքն է:

ՀԳ 1934

1936

1935

1937

1938		1967
1939		1968
1940		1969
1951		1970
1953		1971
1955		
1956	Մ	1952
1957		1953
1958		1960
1959		
1960	ԳԱԹ	1963
1961		1965
1962		1966
1963		1967
1964		1968
1965		1969
1966		1971
		1972

388. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Հայաստանի Ս. Խ. Հ. պե-
տական հրատարակչություն: 1921 (1922-ի համար), Երևան: (Տես՝
«Նոր աշխարհ» ամսագիր, Թիֆլիս, 1922, № 1 (օգոստոս), էջ
159):

1 9 2 2

389. ԲԱԳԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Կազմողներ Հ. Աճեմյան և
Վ. Հովհաննիսյան: 1922 (1923-ի համար), Թավրիզ, տպ. Ատրը-
պատականի Հայոց թեմական: $3,8 \times 5,8$; $124 + 4$ էջ:

ՀԳ 1923

Մ 1923

390. ՄԱՍԻՍ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Հայկ Աճեմյան: 1922—1955 (1923—1956-ի համար), Թավրիզ-
Թեհրան, տպ. Ատրպատականի Հայոց թեմական, Գոտենբերգ,
«Երանշահ»: Ունեցել է փոփոխական չափեր. $8,2 \times 13,2$, $11,2 \times 18$
ևն: 32—64 էջ:

Անվանափոխում. միայն 1937-ին կոչվել է Հայկ:

ՀԳ 1927, Ե տարի
1946, ԻԳ տարի

ԳԱԹ 1953, Լ տարի

391. 1922 ԹՎԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատ. «Նոր կյանք» կուսակցական թերթի (Թիֆլիս) 1922 (1922-ի համար), Թիֆլիս, տպ. «Կարմիր աստղ»: $3,5 \times 5,5$: 64 էջ: Այս օրացույցի երկրորդ էջում գրված է. «Ներկա օրացույցը կազմված է Մոսկվայի 1921 թ. օրացույցների ընդօրինակությամբ»: Օրացույցի Յկեղեցական տոների բաժինը կազմել են Դիոնիսիոս Կալատոզյանը և Խորեն Խուցյանը:

ՀԳ 1922

ԱԿԳ 1922 (Հ. Համբարձումյանի ֆոնդ)

392. ԿԻԼԻՑԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Միամյա օրգան գրական-ընկեր-վարական, պատմական-գեղարվեստական (Ատանա-Կիլիկիա): Կազմողներ՝ Նվարդ Ասպետ, Արամ Ասպետ: 1922, Կ. Պոլիս, տպ. Կ. Քեշիշյան ուղղի: $5,6 \times 8,5$: 317 + 3 էջ:

ՀԳ 1922

ԳԱԹ 1922

Մ 1922

ԷՃԳ 1922

1 9 2 3

393. ՍՈՒՐԻԱԼԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Կազմողներ՝ Մ. Աճեմյան, Մ. Սիսեոյան, Ե. Ոսկերիշյան: 1923—1924 (1924—1925-ի համար), Հալեպ, տպ. «Արաքս» (Բ. Թոփալյան): $5,5 \times 10,2$: 302—340 էջ: Ինքնաբերորոշում. «Ազգային, գրական, գիտական, գեղարվեստական, բժշկական, կրթական, պատմական, մարմնամարզական, վիճակագրական, հասարակագիտական և տնտեսագիտական գրվածքներ, կենսագրականներով և նորագույն նկարներով»:

ՀԳ 1924, Ա տարի
1925, Բ տարի

Մ 1924, Ա տարի

ԳԱԹ 1924, Ա տարի

ԱԿԳ 1925, Բ տարի

394. ՄԱՍԻՍ: Տարեցույց: Կազմող՝ Մ. Պոտոնյան: 1923, Բուխարեստ, տպ. «Նոր Արշալույս»: 4,5×8: 120 էջ:

ՀԳ 1923, Ա տարի

ԷՃԳ 1923, Ա տարի

395. ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Հայաստանի Խ. Ս. Հ. հրատարակչության, «Հայպետհրատ», «Հայաստան»: Կազմողներ՝ Գ. Քաջախյան (1941), Ա. Մակարյան (1945), Հ. Կարապետյան (1945), Ն. Մուրադյան (1947, 1955—1957, 1959), Վ. Բոյաջյան (1951—1952, 1954—1958), Լ. Մինասյան (1951—1952), Լ. Մելքոնյան (1952), Ա. Մարտիրոսյան (1954—1955, 1957, 1959—1962, 1964, 1966—1973), Ս. Հ. Հարությունյան (1966), Լ. Ղարիբյան (1954), Ս. Խաչատրյան (1954), Ա. Մուրադյան (1956), Ռ. Սիրունյան (1959—1962, 1964—1965), Մ. Հայրիկյան (1963), Ռ. Ղ. Գրիգորյան (1968—1973): Խմբագիրներ՝ Մ. Մարտիրոսյան (1940—1941), Ա. Մակարյան (1945), Հ. Կարապետյան (1945), Հ. Մկրտչյան (1947), Հ. Ալվազյան (1951), Ա. Մարտիրոսյան (1952), Բ. Ներսիսյան (1954—1955), Ռ. Սիրունյան (1956), Վ. Սուքիասյան (1957), Մ. Հայրիկյան (1958—1962), Մ. Վ. Արխատկեսյան (1963—1965, 1968—1970), Վ. Մ. Մանոյան (1971—1972), Ռ. Ղ. Գրիգորյան (1966, 1973): 1923—1972 (1924—1973-ի համար), Երևան—Վաղարշապատ (Էջմիածին): 5×6,5: 367—368 էջ: Տպաքանակը՝ 5.000—30.000:

ՀԳ 1940	1959
1941	1960
1944	1961
1945	1962
1947	1963
1951	1964
1952	1965
1954	1967
1955	1968
1956	1970
1957	1971
1958	

ԷՃԳ 1971

396. ԾՈՑԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՎԵԼՎԱԾՈՎ: Կազմող՝ Եղևիկ Ալիսազյան: 1923—1927 (1924—1928-ի համար), Թիֆլիս: 3,1×5,1:

127—193 էջ, Տպաքանակը՝ 2.000—3.000: 1928-ի օրացույցի հետ տպագրված է «Թիֆլիս քաղաքի փողոցների հին ու նոր անունները» 60 էջանոց հոդվածը:

ՀԳ 1926, Գ տարի

1927, Դ տարի

1928, Ե տարի

Մ 1928, Ե տարի

ԳԱԹ 1928, Ե տարի

ՀՊԹ 1925, Բ տարի

397. ՈՐԲԵՐՈՒ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ, Հրատ. Հայ որբերու և գաղթականներու խնամատարության (Կ. Պոլիս): 1923 (1924-ի համար), Կ. Պոլիս: (Տես՝ «Ճակատամարտ» օրաթերթ, Կ. Պոլիս, 1924-ի հունվ. 2, № 1567):

398. ԴԻՑԱՎԱՆ: Խմբագիր՝ Մկրտիչ Պոտուրյան: 1923 (1923-ի համար), Բոֆաբեաս, տպ. Մասիս: 160 էջ:

ՀԳ 1923, գիրք Ա

399. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, նվեր իր ընթերցողներուն «Կավոտը»-են: Խմբագիր՝ Նովանդ Թոլայան: 1923 (1924-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տեր-Սահակյան: 3,5×6: 30 էջ:

ՀԳ 1924

1 9 2 4

400. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՖԻԼԻՊԵ: 1924—1934 (1925—1935-ի համար), Կ. Պոլիս (տպ. Հ. Մ. Սեթյան), Պավլոփո-Սոֆիա (տպ. Պ. Պալըզճյան, Մասիս): 9,2×14,3: 13 էջ:

ՀԳ 1933

401. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1925-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ, 1924 (1925-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Կահիրե, 1924-ի դեկտ. 22, № 1772):

402. ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ 1924, Կահիրե, 1924, տպ. Զ. Պերպերյան: 298 էջ: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Կահիրե, 1924-ի հունվ. 2, № 25 (1484):

403. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ, Կազմողներ՝ Մ. Աճեմ-
յան, Ե. Ոսկերիչյան, 1924—1925 (1924—1925-ի համար), Հա-
շիկ: Ի նպաստ հայ վարժարանին: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Կահիրե,
1925, հունվ. 17, № 1793, «Բազմավիպ», Վենետիկ, 1924,
№ 7, էջ 257):

404. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, 1924 (1924-ի համար), Բուխարեստ, տպ.
«Նոր Արշալույս»: 5,1×8,6: 16 էջ:

ՀԳ 1924

405. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Հևոն Աճեմյան, 1924—1925 (1925—1926-ի համար), Ալեքսան-
դրիա, տպ. Ա. Գասապյան: 5×9: 240—255 էջ: Ինքնաբերական
«թարգմանություններ, ուսումնասիրություններ, փաստաթղթեր,
գրական հոդվածներ, քննարկյին և քաղաքական հարցեր, զանա-
զան տեղեկություններ»:

ՀԳ 1925, Ա տարի

1926, Բ տարի

ԱԿԳ 1925, Ա տարի

1926, Բ տարի

406. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1925, Ս. Երուսաղեմի եկեղեցու զործածու-
թյան համար: 1924 (1925-ի համար), Կահիրե, տպ. «Հուսարեր»:
3,2×5,1: 51 էջ:

ՀԳ 1925

407. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅ Ս. ԵԿԵՂԵՑՎՈ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻ, ՈՒԹ-
ԱՄՍՅԱ (12 ՄԱՅԻՍ—31 ԴԵԿՏԵՄԵՐ), 1924, Կահիրե, տպ.
Զ. Պերպիրյան: 4×6,1: 16 էջ:

ՀԳ 1924

408. ՏԱԹՅՎ: Գրական, բանասիրական, կրոնական տարե-
ցույց: Հեղ. Արտավազդ վարդապետ: 1924—1929 (1925—1930-ի
համար), Հալիպ, տպ. «Արաքս» (Բ. Թոփալյան): 5,5×9,5: 336—
400 էջ:

ՀԳ 1925

1926, Բ տարի

1927, Գ տարի

1928, Դ տարի

1929, Ե տարի

1930, Զ տարի

Մ 1925

1926, Բ տարի	1928, Դ տարի
1927, Գ տարի	1929, Ե տարի
1928, Դ տարի	ԱԿԳ 1926, Բ տարի
1929, Ե տարի	1927, Գ տարի
1930, Զ տարի	1930, Զ տարի
ԳԱԹ 1926, Բ տարի	ԷՃԳ 1927, Գ տարի
1927, Գ տարի	1928, Դ տարի

409. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Կազմող՝ Ներսես Քերովբյան: 1924—1925 (1925—1926-ի համար), Բուխարեստ, տպ. «Նոր Արշալույս»:
3×5: 96 էջ:

ՀԳ 1925
1926

410. ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ: Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Հ. Խաչմանյան: 1924—1925 (1925—1926-ի համար), Բոստոն, 6×9, 3: 360—762 էջ:

ՀԳ 1925
1926

Մ 1926

411. «ԺԱՄԱՆԱԿ»-ի ՆՎԵՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: 1924 (1925-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տեր-Սահակյան: (Տես՝ «Բազմավեպ», Վենետիկ, 1925, № 2, էջ 65):

412. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Սուրբ գրոց միության: 1924 (1925-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մ. Սեթյան: 6×8,5: 16 էջ:

ՀԳ 1925

412ա. «ԱՐԵՎԵԼՔ» (հատվածական օրացույց): Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Եր. Միրզայան: 1924—1953 (1924—1954-ի համար), Թեհրան-Թավրիզ: 365—366 էջ: Լույս է տեսել ընդհատումներով:

1 9 2 5

413. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1926 ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: 1925 (1926-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Կահիրե, 1925-ի դեկտ. 16, № 2074):

414. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. «Պայքար» օրաթերթի (Բոստոն): 1925 (1926-ի համար), Բոստոն: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1926, № 7—8, շապիկի 4-րդ էջ):

415. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1926, ի նպաստ Քենսիի դաղթ. Մեսրոպյան վարժարանի: 1925 (1926-ի համար), Հալեպ, տպ. «Արաքս»: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1927-ի հունիս, շապիկի 4-րդ էջ):

416. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1925, սուրիական հիշատակ ի նպաստ Հալեպի հայ ազգ. երկսեռ. վարժարանաց, պատրաստված «Սուրիահայ տարեցույց»-ի խմբ. կողմի: Հալեպ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1927, հունիս, շապիկի 4-րդ էջ):

417. Հ. Մ. Ը. Մ-ի ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հասույթը հատկացվել է «Հ. Մ. Ը. Մ.» պարբերաթերթին: 1925—1927 (1926—1928-ի համար), Սոֆիա: (Տես՝ «Հ. Մ. Ը. Մ.» պարբերաթերթ, Ա տարի, 1926., № 5—6, հունվ. 1, էջ 32, «Նոր անհիշար» շաբաթաթերթ, Սոֆիա, Ա տարի, 1927-ի հունվարի 22, № 8):

418. 1926-ի ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: 1925 (1926-ի համար), Սոֆիա: (Տես՝ «Զանգ» շաբաթաթերթ, Սոֆիա, Ա տարի, 1925-ի դեկտ. 25, № 4):

419. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. «Պայքար» օրաթերթի (Բոստոն): 1925 (1926-ի համար), Բոստոն: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1926-ի հուլիս-օգոստոս, շապիկի 4-րդ էջ):

420. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Պետական Հայ կարմիր խաչի (Նյու-Յորք): 1925 (1926-ի համար), Նյու-Յորք: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1926-ի հուլիս-օգոստոս, շապիկի 4-րդ էջ):

421. ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հրատ. Փարիզի «Մասիս» տպարանի: 1925—1926 (1926—1927-ի համար), Փարիզ: Օրացույց հուշատետր, ազգային կազմակերպություններ և մարմիններ, պիտանի ֆրանս. օրենքներ ու կանոններ, պատմական, գրական, գեղարվեստական և մարզական բաժիններ, գիտելիքներ ու զրոսանքներ, Ֆրանսա հաստատված հայոց հասցեները են: 5,5×8,6: 232—384 էջ:

ՀԳ	1926, Ա տարի	ԳԱԹ	1926, Ա տարի
	1927, Բ տարի		1927, Բ տարի
Մ	1926, Ա տարի	ԷՃԳ	1926, Ա տարի
			1927, Բ տարի

422. ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Կազմող՝ Հ. Գ. Ատրուշան: Հրատարակիչներ՝ Մ. Պոտուրյան և Հ. Գ. Աթանասյան (Ատրուշան):

շան): 1925 (1925-ի համար), Բուխարեստ, տպ. «Քաղթեա Ռո-
մանեասքը»: $4,6 \times 7,1$: 230 + 4 էջ:

ՀԳ 1925

423. ԶՎԱՐԹԱՊԱՏՈՒՄ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Կազմող և խմբագիր
Մեղու Շնորհալի: 1925 (1925-ի համար), Բոստոն, տպ. «Հայրե-
նիք»-ի: $5,9 \times 9,5$: 192 էջ:

ՀԳ 1925

424. ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՈՄԱՐ ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ՆՈՐ
ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ: Կազմող՝ Եզնիկ Ալխազյան: 1925, Թիֆլիս,
Ժ. Տ. Գ. խ. պ. տր. 4-րդ տպարան: 5×8 : 47 էջ և երեք աղյուսակ
(պարզատումար, մշտնջենական օրացույց): Տպաքանակը՝ 1000:

Մ 1925

ՀՊԹ 1925

425. ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ: Գրական, գեղար-
վեստական, մարզական և երգիծական բաժիններով: 1925—1926
(1926—1927-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մ. Սեթյան: $5,5 \times 8,5$:
128—188 էջ: Այս տարեցույցի 1926-ի առաջաբանում գրված է.
«Առաջին անգամն է, որ Պոլսո և Արտասահմանի հայությունը
առիթը պիտի ունենա կարգալու տարեցույց մը, որուն էջերը ամ-
բողջությամբ լեցուցած և ճոխացուցած են այդ ազգին փոքրիկ
զավակները: «Ժամանակ» թերթի «տղոց բաժին» նախաձեռնու-
թյունն է աս: Տարեցույցի բոլոր նյութերը պատրաստել են տղա-
ները՝ վերջնական խմբագրումը թողնելով ուսումնական խորհրդի
քարտուղար Թ. Ազատյանին»:

ՀԳ 1926

ԳԱԹ 1927, Բ տարի

ԷՃԳ 1926

1927, Բ տարի

1 9 2 6

426. ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Խմբագիրներ՝ Հայկ Գարա-

գաշ, Կ. Պիոնյան: 1926 (1927-ի համար) և 1928—1929 (1929—1930-ի համար), Թեհրան, տպ. «Փարոս»: 6,7×10,7: 276—477 էջ:

ՀԳ	1927, առաջին տարի	ԱԿԳ	1927, առաջին տարի
	1929, երկրորդ տարի		1929, երկրորդ տարի
			1930, երրորդ տարի

Մ 1929, երկրորդ տարի

ՀՊԹ 1927, առաջին տարի

ԳԱԹ 1929, երկրորդ տարի

1930, երրորդ տարի

427. ՉՈՒՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐԲ, Հրատ. «Նոր օր»-ի (Աթենք): 1926—1929 (1927—1930-ի համար), Աթենք, տպ. «Նոր օր»: 5,5×9: 372—430 էջ:

ՀԳ 1927, Ա տարի

Մ 1927, Ա տարի

1928, Բ տարի

ԱԿԳ 1928, Բ տարի

1929, Գ տարի

1929, Գ տարի

1930, Դ տարի

1930, Դ տարի

428. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927, 1926 (1927-ի համար), Թիֆլիս, տպ. պոլիգրաֆպրոցի: 64 էջ: Տպաքանակը՝ 1.000: (Տես՝ «Հայկական գիրքը Վրաստանում, 1921—1928, բրելինգրաֆիա», Թբիլիսի, 1941, էջ 136):

429. «ԱՐԱՔՍ»-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Արաքս» պարբերականի (Սոֆիա): 1926—1929 (1927—1930-ի համար), Սոֆիա: (Տես՝ «Արաքս», Սոֆիա, 1929-ի նոյեմբ. 22, № 265 (1136):

430. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (Հայերեն և ֆրանսերեն): Հրատ. Փարիզի Ռոստոմ միության: 1926 (1927-ի համար), Փարիզ: (Տես՝ «Հուսաբեր» օրաթերթ, Կահիրե, 1927-ի փետր. 7, № 262):

1 9 2 7

431. «ԱՐՈՐ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927 (պատի): Ա տարի: Հրատ. Արոր կոոպերացիայի (Թավրիզ): 1927 (1927-ի համար), Թավրիզ, տպ. Թեմական: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1927-ի № 1—2, շապիկի 4-րդ էջ):

432. «ԱՐՈՐ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927 (սեղանի): Ա տարի: Հրատ. Արոր կոոպերացիայի (Թավրիզ): 1927 (1927-ի համար), Թավրիզ, տպ. Թեմական: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1927-ի № 1—2, շապիկի 4-րդ էջ):

433. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927, Հրատ. Հայ տիկնանց միութեան (Փարիզ): 1927 (1927-ի համար), Փարիզ, տպ. Մասիս (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1927, հունիս, շապիկի 3-րդ էջ):

434. 1927-ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ (ղարձերեսում՝ 1927-ի «Ժամանակ»-ի ժողովրդական տարեցույցը): Ա. և Բ հատոր: 1927 (1927-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տեր-Սահակյան: 3,6×8,8. 144—208 էջ:

ՀԳ 1927, Բ հատոր

ԳԱԹ 1927, Ա հատոր

435. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ 1927 ՏԱՐՎՈ: Հրատարակողներ՝ Հ. Վարժապետյան, Ժ. Մեջտուհյան: 1927 (1927-ի համար), Մարսել, տպ. «Արարա» (Թագվոր հաշիկյան): 4×6: 194 էջ:

ԳԱԹ 1927, Ա տարի

436. ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԵՎ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ, ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ: Հրատ. Ա. Ս. Խ. Յ. Հ.—Հ. Ս. Խ. Հ. կենտրոնական վիճակագրական վարչություն: 1927—1928 (1927—1928-ի համար), Թիֆլիս: 5×8,2: 149—169 էջ: Տպաքանակը 500—600:

ՀԳ 1927

ԱԿԳ 1927

Մ 1927

437. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927: Տպագրեսցի Առաքել. կառավարիչ Կաթողիկե Հայոց Ի Ռուսիա և Ի Կովկաս Հ. Վ. Բազարատյան: 1927 (1927-ի համար), Թիֆլիս, 3,3×5,5: 64 էջ:

ՀԳ 1927

438. ԵՐՋԱՆԻԿԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հեղ. Բազարատ Թեյան: 1927—1964 (1928—1965-ի համար), Կ. Պոլիս (Ստամբուլ), տպ. Առևտրական տպարաններ Մ. Հովակիմյան, Հ. Մ. Սեթյան, Ագին, Դողու, Վարուլ, Հերմոն: 8,3×13,6: 122—296 էջ:

Անվանափոխում. 1928-ին և 1930—1932-ին կոչվել է Երջանիկին տարեցույցը, 1929-ին՝ Երջանիկ տարեցույց, 1935-ին՝ Երջանիկին գիրքը, 1939-ին՝ Երջանիկ տարի, 1941-ին՝ Երջանիկ տարիներ, 1943—1965-ին՝ Երջանիկ տարեգիրք:

ՀԳ	1928, Ա տարի	1958
	1930, 3-րդ տարի	
	1932	ԱԿԳ 1941
	1939	1942
	1951	1943
	1952, 23-րդ տարի	1944
	1954, 25-րդ տարի	1945
	1955, 26-րդ տարի	1946
	1957, 28-րդ տարի	1947
	1958	1948
	1959	1949
	1960	1950
	1961	1951
	1962	1952
	1963, 34-րդ տարի	1953
	1964, 35-րդ տարի	1954
	1965	1955
		1956
ԳԱԹ	1928, Ա տարի	1957
	1929	1958
	1930	
	1931	ԷՃԳ 1928, Ա տարի
	1935	1930
	1938	1931
	1940	1932
	1941	1935 (33—34)
	1942	1940
	1943	1941
	1949	1942
	1953	1944
	1954	1954
	1956	1959
		1961

439. «Դեղի ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ» (պատի օրացույց): Հրատ. Հ. Հ. Դ. Մարտիկի շրջ. կոմիտեի: 1928 (1928-ի համար), Մարտիկ (Տես՝ «Հառաջ» օրաթերթ, Փարիզ, 1928-ի հունվ. 13, № 543):

440. ՀԱՃՆ (պատի օրացույց): Հրատ. Հաճնո Հայր. միության Շասի մասնաճյուղի: 1928 (1929-ի համար): (Տես՝ «Հառաջ» օրաթերթ, Փարիզ, 1928-ի դեկտ. 20, № 834):

441. ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ԱՄՐԱՅԻՆ (տարեցույց-օրացույցի բնույթի): Հեղ. Հովհ. Վարժապետյան: 1928—1937 (1929—1938-ի համար), Մարտիկ (տպ. Զավեն, Ալիս), Փարիզ (տպ. Տեր-Հակոբյան): 5×9: 72—96 էջ, Տեքստը՝ հայերեն և ֆրանսերեն:

ՀԳ	1930	ԳԱԹ	1928
	1933, Ծ տարի		1934, Ձ տարի
	1934, Ձ տարի		1938, Ժ տարի
	1935, է տարի		
	1936, Ը տարի	ԷՃԳ	1934, Ձ տարի
	1937, Թ տարի		1935, է տարի

442. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՆԴԵՐՁ ՍՐԲԱԶԱՆ ՄՏԱԾՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ: Կազմողներ՝ Ղազար Տեր-Ղազարյան (1929—1940) և Դանիել Ճիզմեճյան (1941—1946 և 1948): 1928—1945 (1929—1946-ի համար) և 1947 (1948-ի համար), Հալեպ, տպ. Դուհի, Մարանաթա, Դ. Ճիզմեճյան: 9,5×12: 15—18 էջ:

Անվանափոխումներ. 1929—1930-ին կոչվել է Պատի օրացույց հանդերձ սրբազան մտածումներով, 1931—1932-ին՝ Պատի օրացույց սրբազան մտածումներով համեմված, 1933—1940-ին՝ Պատի օրացույց մշտահույ սրբազան խորհուրդներով զարդարուն, 1941—1943-ին՝ պատի օրացույց սրբազան խորհուրդներով համեմված, 1944-ին՝ պատի օրացույց սրբազան խորհուրդներով զարդարուն, 1945—1946-ին և 1948-ին՝ պատի օրացույց մշտահույ սրբազան խորհուրդներով համեմված: Երկրորդ խմբագիրը (Դ. Ճիզմեճյան) իր կազմած օրացույցները համարակալել է առանձին (Ա—Զ)

ՀԳ	1929	1934
	1930	1935
	1931	1939
	1932	1941
	1933	1942

443. «ԼՈՒՅՍ» (օրացույց): Հրատ. Յոգկատի «Բարենպատակ միության» (Մարսել): 1928 (1928-ի համար), Մարսել: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վեննա, 1967, № 4—6, էջ 220):

444. ՀՈՍՀՈՍԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ: Խմբագիր՝ Մկրտիչ Կապրաշ: Հրատ. «Հոսհոս» երգիծաթերթի (Բեյրութ): 1928 (1929-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Հոսհոս»: $5 \times 7,5$; $128 + 4$ էջ:

ՀԳ 1929

445. ՍԵՂԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Մաճկալ» թերթի (Երևան): 1928 (1929-ի համար) և 1930 (1931-ի համար), Երևան: $7 \times 11,3$; 68—82 էջ: Տպաքանակ 10.000: Այս օրացույցը թերթի խմբագրությունն ուղարկել է իր բաժանորդներին:

ՀԳ 1929

1931

Մ 1929

1931

446. ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ: Հրատ. Հայաստանի կենտրոնական վիճակագրական վարչություն: 1928 (1929-ի համար), Երևան: $5 \times 8,2$; 243 էջ: Տպաքանակ՝ 600:

ՀԳ 1929

Մ 1929

447. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Պենտալի: 1928 (1929-ի համար), Երևան: 4×7 ; 4 էջ: Օրացույցի 3—4-րդ էջերում հայերեն և ռուսերեն տպագրված են «ընտանիքի ապահովագրության մասին կանոնները»:

ՀԳ 1929

448. ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ ԿԱՄ ՊՈԶՈՎ ԱՍՏՂԻԿԸ, 1928 (1928-ի համար), Կ. Պոլիս: $5,1 \times 8,5$; 50 էջ:

ԳԱԹ 1928

449. ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, 1928 (1928-ի համար), Մարսել:

450. ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, Հեղ. Եղիշե Զիլինկիրյան: Օրացույցի բաժինը կազմել է Հակոբ Վարժապետյանը: 1928 (1928-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Մ. Սեթյան: $5,5 \times 8,6$: 256 էջ:

ԳԱԹ 1928, Ա տարի

ԷՃԿ 1928, Ա տարի

1 9 2 9

451. ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՑ ԳՐԱԳԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հեղ. Հովհ. Վարժապետյան: 1929 (1930-ի համար), Մարսել, տպ. «Ալիս», $4,5 \times 6$: 38 էջ:

ՀԳ 1930

ԳԱԹ 1930

452. ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հեղ. Հ. Պալյան: 1929 (1929-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Ազդակ»:

Մ 1929, Ա տարի

453. «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի), Հրատ. Հ. Հ. Դ. Մարսելի պատահեկան միության: 1929—1972 (1930—1973-ի համար): Մարսել, տպ. Արարա, Ե. Արմեն և Ընկ. Հ. Ճարյան (Փարիզ): $6,5 \times 10$ և 16×20 : 26—56 էջ:

ՀԳ 1934

454. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ-ի Ռումանիո շրջ. վարժապետ: 1929 (1930-ի համար), Բուխարեստ, տպ. Պ. Լևոնյան: 7×13 : 25 էջ:

ՀԳ 1930

255. ԳՐԱԳԱՆԻ ՓՈՔՐԻԿ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Պետական հրատարակչություն (Երևան): 1929 (1929-ի համար), Երևան, Պետհրատի 2-րդ տպարան: $3 \times 4,5$: 62 էջ: Տպաքանակ՝ 7.000:

ՀԴ 1929

Մ 1929

456. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ: Կազմողներ՝ Հ. Հիսայան, Ա. Սեֆերյան և Հ. Անասյան: Հրատ. Սահակ-Մեսրոպ գրադարանի (Փարիզ): 1929 (1930-ի համար), Փարիզ: (Տես՝ «Հառաջ» օրաթերթ, Փարիզ, 1929-ի նոյեմբ. 20, № 1115):

457. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1930 ՏԱՐՎՈ: Հեղ. Հ. Գ. Աթանասյան: 1929 (1930-ի համար), Ֆրամոսաս, տպ. Ֆրամոսաս: 88 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1932, № 3—4, էջ 246):

458. Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՆՎԱՐԺԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1930 (փոքրադիր): 1929 (1930-ի համար), Աթենք: 32 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1932, № 3—4, էջ 247):

1 9 3 0

459. ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԵՆ (Ֆրանսիայում ապրող հայերի հասցեների գիրք և օրացույց): Կազմող՝ Լ. Մոզլյան: Հրատ. «Արփի» գրատան (Փարիզ): 1930—1931 (1931—1932-ի համար), Փարիզ: 5×8,8: 176—256 էջ: Լ. Մոզլյանը 1933-ին գրել է. «Ամեն կողմե նամակներով մեզի եղած դիմումներուն հրապարակով պատասխանելու համար, կհայտնենք, որ 1933 տարվան համար պիտի ընդհատենք «Ամենուն հասցեն»-ի հրատարակությունը» («Մարտ-կոց» թերթ, Փարիզ, 1933-ի հունվարի 13, № 45):

ԳԱԹ 1931, Ա տարի
1932, Բ տարի

460. ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԱՐՎԵՍ: Տարեգիրք: Հեղ. Մ. և Մ. Պարսաձյան: 1930—1934 (1931—1935-ի համար), Փարիզ, տպ. Մահիս, «Նավար»: 2×10,6: 136—276 էջ:

ՀԳ	1931, Ա տարի	ԳԱԹ 1931, Ա տարի
	1932, Բ տարի	1932, Բ տարի
	1933, Գ տարի	1935, Ե տարի
	1934, Դ տարի	
	1935, Ե տարի	Ա 1933, Գ տարի

461. ՏԱՐԵԳԻՐՔ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՆՎԱՐԺԱՆԻ, 1930 (1931-ի համար), Աթենք, տպ. «Նոր օր»: 5×9: 143 էջ:

ՀԳ 1931, Ա տարի

462. ԶՎԱՐԹՆՈՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Սեփականություն և հրատարակություն՝ Կետիկ փաշայի Աղքատախնամ մարմնո (Կ. Պոլիս): Կազմող՝ Համայակ Պաթիթյարյան: 1930—1932 (1931—1933-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. Հ. Աբրահամյան, «Խալք» (Քեշիշյան): 6,2×10,3: 158—185 էջ: 1932—1933-ինը տպագրվել է միացյալ, մեկ գրքով:

ՀԳ 1931

1932—1933, Բ—Գ տարի, մեկ գրքով

ԳԱԹ 1931

463. ԽՐԱԽՃԱՆՔԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, Կազմող Զ. Բ. Արշակ (Զահէ Արշակ): 1930—1931 (1931—1932-ի համար), Կ. Պոլիս, տպ. «Կյութեմպերկ» (Կ. Ն. Մազասաճյան): 5,1×8,6: 144—176 էջ: Երեք տարվա համար լույս է տեսել ընդամենը երկու դիրք՝ Ա. 1930—1931, միացյալ, մեկ գրքով և Բ. 1931—1932, միացյալ, մեկ գրքով:

ՀԳ 1930—1931

ԳԱԹ 1931—1932, երկրորդ տարի

464. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒՆԷԼ ԳՐԱՏԱՆ 1931: Հրատ. Հրահո-Սամուել գրատան: 1930 (1931-ի համար), Փարիզ: 12 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1932, № 3—4, էջ 247):

465. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1931 (պատի): Հրատ. Բալուի և Հար. դյուդերու օգն. մարմնո: 1930 (1931-ի համար), Փարիզ:

466. ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Մարսելի Վասպ. Հայր. Միության: 1930 (1931-ի համար), Մարսել:

467. «ՆՈՐ ԱՐԱՔՍ» (պատի): 1930 (1931-ի համար), Սոֆիա, 13 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1932, № 3—4, էջ 248):

1 9 3 1

468. ՀՕԿԻ 1932-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. ՀՕԿ-ի Մարսելի մասնաճյուղի: 1931 (1932-ի համար), Մարսել: (Տես՝ «Մեր ուղին» թերթ, Փարիզ, 1931-ի նոյեմբ. 18, № 51):

469. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1932. Հրատ. Արաբկիրի հայրենակցական միության Լիոնի մասնաճյուղի: 1931 (1932-ի համար), Մարսել:

(Տես՝ «Մեր ուղին» թերթ, Փարիզ, 1931-ի դեկտ. 9, № 60):

470. ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Բանբեր» ամսաթերթի, 1931—1972 (1932—1973-ի համար, ունեցել է 10 տարվա ընդմիջում), Մարսել, տպ. Ե. Արմեն և ընկ.: 12×20,2: 14 էջ:

ՀԳ 1934, երրորդ տարի
1937, վեցերորդ տարի
1938, է տարի
1939, Ը տարի

471. ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հրատ. «Եփրատ» տպարանի, Հեղ. Ս. Փողջարյան: Կարունակի Լիոնի պատմականը, պողոտաներու, փողոցներու, հանրային շենքերու և հաստատությունաց, ինչպես նաև գործարաններու մասին ժանրթույններ, գաղութահայ կյանքը, լիոնահայ և տեսինահայերու հասցեներ, հայտարարություններ, տրամվայներու ճյուղավորումներ, շոգեկառքի երթևեկության ժամանակացույց և ուրիշ շատ մը օգտակար նյութեր: 1931 (1931-ի համար), Լիոն, տպ. «Եփրատ» (Հ. Թադևոսյան): 5,5×8,7: 115 էջ:

ԳԱԹ 1931, Ա տարի

472. ՊԱՏԻ ԱՌՕՐՅԱ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1932: Կազմող՝ Մ. Աղազարյան: 1931 (1932-ի համար), Բելյուրթ, տպ. «Լիբանան»: (Տես՝ «Լիբանան» թերթ, Բելյուրթ, 1931-ի դեկտ. 5, № 615):

473. ՀՆԶԱԿՑԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ (Ամերիկայի շրջանի), Հրատ. Սոց. Դեմ. Հնչ. կուս. Ամեր-ի շրջանի, 1931—1932 (1931—1932-ի համար), Պրովիդենս, տպ. «Երիտասարդ Հայաստան»-ի (Նյու-Յորք): 6×9,2: 288—302 էջ:

ՀԳ 1931, Ա տարի
1932, Բ տարի

Մ 1932, Բ տարի

ԳԱԹ 1931, Ա տարի

474. ԿՈՒՆՏԵՍԱԿԱՆԻ ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Կազմող՝ Մ. Խաչատրյան, խմբագիր՝ Վ. Օհանյան: 1931 (1932-ի համար), Երևան, Պետհրատ: 7×12,1: 170 էջ: Տպաքանակը՝ 3000:

ՀԳ 1932

475. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻԿ 1933 (օրացույց է): Հրատ. Հայ հրատարակչական Արգոս ընկերության (Կահիրե): 1932 (1933-ի համար), Կահիրե: $4 \times 5,8$: 16 էջ:

ՀԳ 1933

475ա. ՀնՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: 1932 (1933-ի համար), Հալեպ: 53 էջ:

ՀԳ 1933, Ա տարի

476. ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. Լիոնի հայ մայրերու միության, նախաձեռնությամբ Վարդան ժամկույանի: 1932 (1933-ի համար), Լիոն, տպ. «Եփրատ» (Հ. Թադևոսյան): $5,5 \times 8,8$: 112 էջ:

ՀԳ 1933, Ա տարի

477. ԼԻՄԱՆԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Կազմող՝ Մ. Ս. Նաճարյան: Հրատ. «Լիբանան» տպարանի: 1932 (1933-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Լիբանան»: $3,7 \times 6,2$: 200 էջ:

ԳԱԹ 1933, Ա տարի

478. «ԱԶԱՏ ԽՈՍԷ» ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Ազատ խոսք»-ի (Սոֆիա): 1932—1935 (1933—1936-ի համար), Սոֆիա: (Տես՝ «Ազատ խոսք» թերթ, Սոֆիա, Ա տարի, 1933-ի հունվ. 5, № 251, նույնի 1935-ի դեկտ. 7):

479. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1933 (պատի): Հրատ. Պուլկարիո Հայ տուրիստական «Արծիվ» միության կեդր. վարչության (Պուլդդիվ): 1932 (1933-ի համար), Պուլդդիվ: (Տես՝ «Բաղմամվեպ», Վենետիկ, 1933, փետրվար, շապիկի 3-րդ էջ):

480. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հրատ. Պուլդդիվի Աղքատախնամ մարմնի: 1932—1936 (1933—1937-ի համար), Պուլդդիվ, տպ. «Փարոս», «Լույս»: 12 էջ: (Այս օրացույցներից մեկական օրինակներ պահվում են բուլղարահայ մատենագետ Ներսես Գասապյանի անձնական գրադարանում):

481. ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1933: Հրատ. Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության: 1932 (1933-ի համար), Վենետիկ, տպ. Մխիթարյան: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1932, № 12, շապիկի 3-րդ էջ):

482. «ՀԱՄԱԶԳՎԱՅԻՆ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Համազգային»-ի (Կահիրե): 1932—1936 (1933—1937-ի համար), Կա-

հիբի (Տես՝ «Հոսսաբեր» օրաթերթ, Կահիրե, 1932—1936-ի նոյեմբերյան-դեկտեմբերյան համարները):

483. «ՊԱԼՔ. ՄԱՄՈՒԼ»-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Պալք. մամուլ» շաբաթաթերթի (Սոֆիա): 1932—1944. (1933—1945-ի համար), Սոֆիա: (Տես՝ «Պալքանյան մամուլ» թերթի 1932—1945-ի նոյեմբերյան և դեկտեմբերյան համարները):

484. ԱՌԱՎՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, 1932 (1933-ի համար), Թեհրան: (Տես՝ «Ալիք» օրաթերթ, Թեհրան, 1932-ի նոյեմբ. 17):

485. «ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՆՈԹԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Կազմող՝ Հ. Պ. Գ.: 1932—1933 (1933—1934-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1934, № 5—7, շապիկի 4-րդ էջ):

486. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1933: Հրատ. Ս. Դ. Հնչ. ուսանողաց միության: 1932 (1933-ի համար), Բելյուս: (Տես՝ «Ուսանողաց տարեգիրք», Բելյուս, 1939, էջ 256):

1 9 3 3

487. ԵՐԿԻՐ (Օրացույց): Խմբագիր-հրատարակող՝ Առաքել Բաբոյան: 1933—1949 (1934—1950-ի համար), Թավրիզ, Թեհրան, տպ. Իրանլափ: (Տես՝ «Բորոխ» զափեշտաթերթ, Թեհրան, 1934-ի հունվ. 1, № 37 (200), «Բազմափեպ», Վենետիկ, 1950, № 3—4):

488. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Սահակ-Մեսրոպ տպարանի: 1933 (1933-ի համար): (Տես՝ «Փարոս Հայաստանեայց» ամսագիր, Ֆրեզնո, 1933, № 3, շապիկի 2-րդ էջ):

489. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀՐԱՆՏ-ՍՄՄՈՒՆԸ ԳՐԱՏԱՆ: Հրատ. Հրանտ-Սամուել գրատան (Փարիզ): 1933 (1934-ի համար), Փարիզ, 365 էջ:

490. ԱՅԳ (պատի օրացույց): 1933 (1934-ի համար), Թեհրան: (Տես՝ «Ալիք» թերթ, Թեհրան, 1933-ի նոյեմբ. 14, № 29 (128):

491. ԳՐՊԱՆԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ: Հրատ. «Անահիտ» տպարանի (Բելյուս): 1933—1959 (1934—1960-ի համար), Բելյուս: (Տես՝ «Ազդակ» օրաթերթ, Բելյուս, 1959-ի դեկտ. 11, № 240 (8345):

492. 1934-ի ՄԱՍԻՍ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, 1933 (1934-ի համար), Նյու-Յորք: (Տես՝ «Հայրենիք» օրաթերթ, Բոստոն, 1933-ի դեկտ. 16, № 6572):

493. ՇՆՈՐՀԱՅ ՅՈՂԵՐ ՏԱՐԵԳՐՔՈՒՅԿ (օրացույց-տարեցույցի քնույթի): Հրատ. «Փարոս Հիսուս Քրիստոսի»: Հեղ. Լևոն Ա. Սիմոնյան, Լույս է տեսել Մարտիում՝ 1933—1936-ին (1934—1937-ի համար) և Բեյրութում՝ 1938—1939-ին (1939—1940-ի համար): Մարտիում տպագրվել է Ե. Արմեն և ընկ. տպարանում: 5,2×9: 32—124 էջ:

ՀԳ	1934, Ա տարի	1936, Գ տարի
	1937, Դ տարի	1937, Դ տարի
Մ	1934, Ա տարի	1939, Ե տարի
	1935, Բ տարի	1940, Զ տարի

494. ԱՐԱԶ, Տարեգիրք: 1933—1934 (1933—1934-ի համար), Բուխարեստ, տպ. Աստորիա: 6×9,9: 240—296 էջ: Բուլղարահայ մատենագետ Ներսես Գասապյանը հաստատում է, որ այս տարեգիրքը խմբագրել է Հ. Ճ. Սիրունին:

ՀԳ	1933, Ա տարի
	1934, Բ տարի

495. «ԱՐՄԵՆՅԱՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): 1933 (1934-ի համար), Հալեպ, տպ. Մաարեֆ: 5×8,5: 52 էջ:

ՀԳ	1934

496. ՓԵՍԵՆՏԻՏԵՈՒՐԻՄ ԳՐԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1934: Հրատ. «Խուլ-համբերու» (Փեսենտիտուրիմ) վարժարանի, որ հիմնվել է 1930-ի մարտի 4-ին, Հալեպում: 1933 (1934-ի համար), Հալեպ, տպ. Հակոբ Գ. Կոճիկյան: 26 էջ:

ՀԳ	1934

Մ	1934

497. «ԿԻԼԻԿԻԱ» ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Կ. Տոնիկյան զրատան (Բեյրութ): Կազմող՝ Կ. Կիլիկեցի: 1933 (1933-ի համար), Բեյրութ, տպ. Կ. Տոնիկյան: 5,6×7,7: 60 էջ:

ՀԴ	1933

498. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1934: Հրատ. Կահիրեի Հայկ. Աղքատախնամ Ընկերության: 1933 (1934-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Հուլիս» օրաթերթ, Կահիրե, 1933-ի նոյեմբ. 16, № 192):

1 9 3 4

499. «ԶԱՆԳ» ԱՆՊՈՈՒՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ: 1934 (1935-ի համար), Փարիզ, տպ. Ժ. Ներսիս: $8 \times 12,5$: 24 էջ:

500. «ԱՆՊՈՈՒՄ, ՕՐԱՅՈՒՅՑ»: Հրատ. Ֆրանսիայի 204-ի կեդր. վարչության: 1934—1937 (1935—1938-ի համար), Փարիզ, տպ. Պահրի կղբարց: $6,2 \times 9,1$: 111—112 էջ:

ՀԳ 1935
1936
1937

Մ 1936

501. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, 1934 (1935-ի համար), Հալեպ, տպ. Տեր-Սահակյան: $9,5 \times 14,5$: 13 էջ:

ՀԳ 1935

502. ՄԱՍԻՍ, ՏԱՐԵԳԻՐՔ, հմբագիր՝ Արմեն Սևան: 1934—1935 (1934—1935-ի համար): Սոֆիա, տպ. «Մասիս»: $5,5 \times 10$: 288—328 էջ:

ՀԳ 1934
1935

Մ 1935

503. «ՎԻՔՈՇ-ԱՐԱՐԱՏ»: Պուկարահայ տարեգիրք: հմբագիր՝ Տ. Մարտիրոսյան: 1934 (1935-ի համար), Պլովդիվ, տպ. «Փարոս»: 11×17 : 342+18 էջ:

ՀԳ 1935, Ա տարի

Մ 1935, Ա տարի

ՎԱՔ 1935, Ա տարի

504. ՎՏԱԿ: Ամերիկահայ տարեցույց: Հեղ. Եղիշե Գասպարյան: 1934—1935 (1935—1936-ի համար), Բոստոն, տպ. «Հայ-րենիք»-ի: $6,1 \times 10,2$: 126 էջ:

ՀԳ 1935, Ա տարի

505. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Զեպել Մուսայի ներկ. մարմնի: Հեղ. Կ. Կիլիկեցի: 1934 (1934-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: $5,2 \times 7,3$: 128 էջ:

ԷՃԳ 1934

506. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՎՐՈՍՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Կաղմող՝ Կ. Կիլիկեցի: Հրատ. Բեյրութահայ հրատ. միության: 1934 (1935-ի համար), Բեյրութ, տպ. Կ. Տոնիկյան: $6,2 \times 9,5$: 23 + 41 էջ:

ՀԳ 1935

507. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿԻԼԻԿՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Կաղմող՝ Կ. Կիլիկեցի: Հրատ. Կ. Տոնիկյան գրատան (Բեյրութ): 1934 (1934-ի համար), Բեյրութ, տպ. Կ. Տոնիկյան: $5,2 \times 7,3$: 126 էջ:

ՀԳ 1934

508. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ: Կաղմող՝ Սահակ Մխիթարյան: 1934—1960 (1935—1961-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Վաթուլ, Հակոբ Աբրահամյան, Արթուն, «Կյոսթեմպերկ» (Կ. Ն. Մազասաճյան), Հ. Մ. Սեթյան, Ֆ. Զարյան: $8,2 \times 12,7$: 64—152 էջ:

ՀԳ 1957, 23-րդ տարի

1961, 26-րդ տարի

ԳԱԹ 1936, Բ տարի

1937, Գ տարի

1938, Դ տարի

1939, Ե տարի

ԷՃԳ 1961, 26-րդ տարի

509. ԱՐԵՎԵԼՔ (սբատի օրացույց): Հրատ. «Արեւիք» օրաթերթի (Սեւանիկ): 1934—1936 (1935—1937-ի համար), Սեւանիկ: (Տես՝ «Արեւիք» օրաթերթ, Սեւանիկ, 1934—1936-ի դեկտեմբերյան համարները):

510. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հրատ. Հայկ. և Հ. «Համազ-
գային» ընկերության: 1935 (1936-ի համար), Կահիրե, տպ. «Սա-
հակ-Մեսրոպ»: 6×10 , 351 էջ:

ՀԳ 1936, Ա տարի

Մ 1936, Ա տարի

511. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Շապին Գարահիսարի և շրջանի
«Ռազմիկ» հայրենակց. միության (Պլովդիվ), 12 էջ: 1935—1936
(1935—1936-ի համար), Պլովդիվ: (Այս օրացույցի մի օրինակը
պահվում է բուլղարահայ մատենադետ Ներսես Գասապյանի անձ-
նական գրադարանում):

512. ՇԱՆԹ-ԱՐՄԻՎ (պատի օրացույց): 1935 (1935-ի հա-
մար), Պլովդիվ, տպ. «Լույս»: (Տես՝ «Բազմավեպ», Վենետիկ,
1935-ի հունվար, շապիկի 3-րդ էջ):

513. «ՄԵՂՈՒՆ»-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ 1935, 1935 (1935-ի համար),
Սոֆիա, տպ. «Մասիս»: (Այս օրացույցի մասին տեղեկություն է
հաղորդել բուլղարահայ մատենադետ Ներսես Գասապյանը):

514. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՒՂԵՅՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ, Հրատարակողներ՝
Թ. Մեծատուրյան, Ս. Թորգոմյան: 1935 (1935-ի համար), Բուե-
նոս-Այրես: (Տես՝ «Հայ կեդրոն» պաշտոնաթերթ, Բուենոս-Այրես,
1935, № 2 (38), էջ 16):

515. ԻՐԱՆ (պատի օրացույց): Կազմող և հրատարակող՝
Մ. Մկրտչյան: 1935—1944 (1936—1945-ի համար), Թեհրան, տպ.
Գարուն: $6,5 \times 8,3$, 96 էջ:

ՀԳ 1939

516. ԻՐԱՆ (գրպանի օրացույց): Կազմող և հրատարակող՝
Մ. Մկրտչյան: 1935—1944 (1936—1945-ի համար), Թեհրան:
(Տես՝ «Ալիք» օրաթերթի 1935—1944-ի նոյեմբերյան-դեկտեմբեր-
յան համարները):

517. ԹԱՎՐԻԶ (պատի օրացույց): Հեղ. Արմենակ Ահարոն-
յան: 1935—1939 (1936—1940-ի համար), Թավրիզ: (Տես՝ «Ալիք»
օրաթերթի 1935—1939-ի նոյեմբերյան համարները):

518. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1936, Հրատ. Ասորապատականի հայոց
թեմական տպարանի (Թավրիզ): 1935 (1936-ի համար), Թավրիզ:

(Տես՝ «Ալիք» օրաթերթ, Թեհրան, 1936-ի հունվ. 5, № 131 (306):
 519. Վերելք: Տարեգիրք: Խմբագիրներ՝ Կ. Սխալի և Պատ-
 րիկ Սելյան: Հրատ. 204-ի: 1935 (1936-ի համար), նյութերը:
 10×14, 254 էջ:

ՀԳ 1936, Ա տարի

Մ 1936, Ա տարի

520. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, 1935 (1935-ի համար), Լիոն,
 տպ. «Ծիրան» (Հր. Մ. Թադևոսյան): 5,5×8, 52 էջ:

ՀԳ 1936

521. ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Կազմող՝ Միհր. Մ. Սեֆերյան
 (Մարտունի): Հրատ. «Նոր սերունդ» մատենաշարի: 1935—1938
 (1936—1939-ի համար), Բեյրութ, տպ. Կ. Տոնիկյան, «Փյունիկ»
 (Վաղինակ Ս. Բյուրատ և որդի): 5,5×8,7, 182—360 էջ:

ՀԳ 1936, Ա տարի

1937, Բ տարի

1938, Գ տարի

1939

Մ 1938, Գ տարի

522. ԼԻՐԱՆԱՆԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Կազմող՝
 Նղիա Տոլպագյան: 1935 (1936-ի համար), Բեյրութ, տպ. Ազատ
 Մատրատ, 8,2×12,3, 97 էջ:

ՀԳ 1936

523. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Կազմող՝ Պ. Սարգսյան, Խմբագիր՝
 Ս. Խաչատրյան: Գյուղատնտեսական հրատարակչություն (Երևան):
 1935 (1936-ի համար), Երևան: 4×7, 730 էջ, Տպաքանակ 15.000:

ՀԳ 1936

1 9 3 6

524. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ, Կազմող՝ Հ. Պ. Գալեմ-
 բյարյան: Հրատ. «Սահակ-Մեսրոպ» տպագրատան (Կահիրե):

1936 (1937-ի համար), Կահիրե: 365 էջ: (Տես՝ «Ազատ միտք» շաբաթաթերթ, Կահիրե, 1936-ի նոյեմբ. 28, № 16):

525. «ՀԱՄԱԶԳՆՈՒՅՑ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հեղ. Գասպար Իփեկյան: 1937—1939 (1938—1940-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Հուլյս»: 5,2×7,1: 320—366 էջ:

ՀԳ 1939

1940

Մ 1940

526. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՓԱՐՈՍ»-ի (պատի): Հրատ. Պլովդիվի «Փարոս» տպարանի: 1936—1940 (1937—1941-ի համար), Պլովդիվ: 12 էջ: (Տես՝ «Փարոսի ծիծաղ» պարբերական, Պլովդիվ, 1937-ի դեկտ. 28): Այս օրացույցի 1941 տարվա օրինակներից մեկը պահվում է բուլղարահայ մատենագետ Ներսես Գասպայանի անձնական գրադարանում:

527. ԶՎԱՐՔՆՈՒՅՑ Տարեգիրք գրականության և արվեստներու: Հեղ. Հրանտ Բալույան: 1936 (1937-ի համար), 1938 (1939-ի համար) և 1943 (1944-ի համար), Փարիզ, տպ. «Արաքս»: 8×2,5: 224—351 էջ:

ՀԳ 1937

1939, Բ հատոր

528. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. «Տարոն-Տուրուբերան» հայրենակցական միության: 1936 (1937-ի համար), Հալեպ, տպ. Սաատ: Տախտակը՝ 19×26,5, տուփը՝ 16×5: Տուփը՝ 12 էջ:

529. ՏԱՐԵԳԻՐԶ, Հրատ. Քղիի հայրենակցական միության (Դիտորոյտ): 1936 (1937-ի համար), Դիտորոյտ: 5,9×9,3: 192 էջ:

ՀԳ 1937, Ա տարի

530. ԱՄԵՆՈՒՆ ՆՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Խմբագիր-հրատարակող՝ Եղիա Տոլպագյան: 1936—1941 (1937—1942-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Արաք» (Ա. Բախտիկյան), «Տարոն» (Հ. Ղազարյան), «Լուսարձակ»: 5,6×8,5: 236—420: 1939-ի տարեցույցի մեջ Ե. Տոլպագյանը գրում է. «1936-ի մեր «Խբանահայ պատկերազարդ օրացույց»-ը գործին շարունակությունը նկատելով «Ամենուն նոր

տարեցույց»-ի ներկա հատորը Դ տարի կնկատենք: 1941—1942-ինը լույս է տեսել միացյալ մեկ գրքով:

ՀՊ 1937, Ա տարի
1938, Բ տարի
1939, Դ տարի
1940, Ե տարի
1941—1942, Ջ և է տարի

Մ 1937, Ա տարի
1938, Բ տարի
1939, Դ տարի
1940, Ե տարի
1941—1942, Ջ և է տարի

ԳԱԹ 1937, Ա տարի
1938, Բ տարի
1939, Դ տարի

1 9 3 7

531. «ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. «Վերածնունդ» թերթի (Աթենք): 1937—1939 (1938—1940-ի համար), Աթենք: (Տես՝ «Վերածնունդ» թերթի 1937—1939-ի գեկտեմբերյան համարները):

532. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ֆր. Կ. Խաչուհյաներու միության: 1937 (1938-ի համար), Փարիզ: (Տես՝ «Հառաջ» օրաթերթ, Փարիզ, 1937-ի գեկտ. 21, № 3608):

533. ԱՐՄԱՎԵՆԻ ՏԱՐԵԳԻՐԹ: Ա տարի, 1937—1938: Հրատ. Գալուստյան ազգային վարժարանի շրջանավարտից միության: 1937, Կահիրե, տպ. Հակոբ Փափազյան: 6×10,3: 314 էջ:

ՀՊ 1937—1938, մեկ գրքով

Մ 1937—1938, մեկ գրքով

534. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի), 1937 (1938-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ 17×14, տուփը՝ 6×17: Տուփը 12 էջ:

535. ԵՐՋԱՆԻԿԻՆ ՉԱՏԻԿԸ (տարեցույց): Հեղ. Բազարատ Թեյան: 1937, Ստամբուլ, տպ. Հովհաննես Ազիարյան: $5,7 \times 8,6$: 192 էջ:

ԳԱԹ 1937

ԷՃԳ 1937

536. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱԹԵՆՔԻ ՄԱՍՆԱՃՑՈՒՂԻ ՎԱՐՉՈՒ-ԹՅԱՆ 1939-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ: 1938 (1939-ի համար), Աթենք: (Տես՝ «Վերածնունդ» թերթ, Աթենք, 1938-ի դեկտ. 23, № 285):

537. ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Խմբագրերի՝ Հ. Մարաշլյան, Ն. Գասապյան: 1938 (1938-ի համար), Պլովդիվ, տպ. Սիփան: 5×9 : 160 էջ:

ՀԳ 1938, Ա տարի

Մ 1938, Ա տարի

1 9 3 8

538. ԿԱՎՌՈՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, Հեղ. Օննիկ Արթուն: 1938 (1938-ի համար), 1949—1950 (1949—1950-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Կյուլթեմպերկ (Կ. Ն. Մազասաճյան), Ազին, Դոդու: $5,5 \times 8,7$: 64—95 էջ: 1949-ինը լույս է տեսել «Միմոս» տարեգրքի հետ:

Անվանափոխում. 1948—1950-ին կոչվել է Կավուշ երգիծական տարեգիրք:

ՀԳ 1938

539. ՕՎԱՍԻՍ, Տարեգիրք գեղարվեստի և գիտության խումբի՝ Խ. Ամիրյան: 1938 (1939-ի համար), Ստամբուլ, տպ. «Կյուլթեմպերկ» (Կ. Ն. Մազասաճյան): $6 \times 10,7$: 192 էջ:

ՀԳ 1939

ԳԱԹ 1939

540. ԵՐՋԱՆԻԿԻՆ ԿԱՂԱՆԴԸ (տարեցույցի թնույթի): Հեղ.

Բազարատ Թւյան, 1938. (1938-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Հովհաննես Ազիսարյան, $5,5 \times 8,5$; 244 էջ:

էՃԳ 1938

541. ԳԱՂՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐԲ: Խմբագիր՝ Մկրտիչ Պոստուրյան, Հրատ. «Գաղութահայ հրատարակչական»-ի, 1939—1941 (1939—1941-ի համար), Բուխարեստ, տպ. «Հայ մամուլ»: $6,5 \times 10$; 235—288 էջ:

ՀԳ 1939

1940

1941

Մ 1939

1940

ԳԱԹ 1939

1940

էՃԳ 1941

542. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1940: Տպագրիչ-հրատարակող՝ Հակոբ Աբրահամյան: 1939 (1940-ի համար), Ստամբուլ, $3,2 \times 5,7$; 16 էջ:

ՀԳ 1940

543. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրպանի), Կազմողներ՝ Վարդան Վարդերեսյան (1942—1944 և 1946—1947), Ավետիս Հալիսյան (1945), Սմբատ Լափաճյան (1953—1961), Մեսրոպ Աշճյան (1967—1969), Հրատ. Հայոց Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության: 1939—1972 (1939—1973-ի համար), Բեյրութ (Սանթրիաս), տպ. Հայոց մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության: $3,5 \times 5,2$; 133—307 էջ:

ՀԳ 1939

1946

1940

1947

1941

1960

1942

1961

1943

1967

1944

1968

1945

1969

Մ	1939	ԱԿԳ	1959
	1940		1967
	1941		
	1942	ՀՊԹ	1947
	1943	ԷՃԳ	1942
	1944		1944
	1945		1945
	1946		1948
	1947		1950
	1967		1958
			1959
ԳԱԹ	1946		1967

543ա. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հեղ. Հ. Խաչմանյան: 1938 (1939-ի համար), Բոստոն, 48 էջ: (Տես՝ «Հայրենիք» ամսագիր, Բոստոն, 1938, № 2 (1941)):

1 9 3 9

544. «ՊԱՐՍՍՄԱՆ» ԳՐԱՏԱՆ 1940-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ: Հրատ. «Պարսամյան գրատան» (Փարիզ): 1939 (1940-ի համար): (Տես՝ «Կյանք և արվեստ» ամսագիր, Փարիզ, 1940, № 1, էջ 17):

545. «ՀԱՄԱԶԳԻՐ»-Ի 1940-ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ: 1939 (1940-ի համար), Փարիզ: 600 էջ: (Տես՝ «Կյանք և արվեստ», ամսագիր, Փարիզ, 1940, № 1, էջ 17):

546. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1940: 1939 (1940-ի համար), Պլովդիվ, տպ. Լույս: (Տես՝ «Հանդես արևօրյա», 1947, օգոստոս-սեպտեմբեր, էջ 493):

1 9 4 0

547. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԿԱՄ ՏՈՄԱՐ: 1940 (1941-ի համար), Կահիրե: 4×6: 112+6 էջ:

548. ՊՈՒԿԱՐԱՆՆԵՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (գրականի): Կազմող՝ Աթանաս Ալվազյան: 1940—1943 (1941—1944-ի համար), Սոֆիա, տպ. «Մասիս», Պ. Պալլադյան: 4,5×6,5: 110—160 էջ:

ՀԳ 1941
1944

Մ 1941

549. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Կազմող՝ Արմենակ Տեր-Հակոբյան: Հրատ. Հ. Բ. Ը. Մ-ի Աթենքի մասնաժողովի: 1940 (1941-ի համար), Աթենք: Տախտակը՝ $15,5 \times 22$, տուփը՝ $5,5 \times 6,5$: Տուփը՝ 53 էջ:

550. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Քրիստոնեական ջանից ընկերակցության: 1940 (1941-ի համար), Բելյուվ, ապ. Շնորհոբյան: $6,8 \times 10$: 53 էջ:

ՀԳ 1941

551. ԵՐԶԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ (տարեցույցի բնույթի): Հեղ. Բազարատ Թևյան: 1940 (1940-ի համար), Ստամբուլ, ապ. Օ. Ազիարյան: $5,5 \times 8,5$: 240 էջ:

ԷՃԳ 1940

552. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հայոց մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության: 1940—1972 (1941—1973-ի համար), Անթի-լիաս: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

553. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ 1941: Հրատ. Մխիթ. շրջանավարտ սաներու (Պլովդիվ): 1940 (1941-ի համար), Պլովդիվ, ապ. Լույս: 53 էջ: (Այս օրացույցի մի օրինակը պահպանում է բուլղարահայ մատենադետ Ներսես Գասապյանի անձնական գրադարանում):

554. ԱՐԱՔՍ ԳՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ (Արաքս մատենաշարի): Խմբագիր՝ Շավարշ Ստեփանյան: 1940—1958 (1941—1959-ի համար), Ալեքսանդրիա, ապ. Ա. Ստեփանյան: $3,7 \times 6$: 124—194 էջ:

ՀԳ 1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1 9 4 1

555. ԵՐԶԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ (տարեցույց-օրացույցի բնույթի): Հեղ. Բազարատ Թևյան: 1941 (1941-ի համար), Ստամբուլ: $5,6 \times 8,9$: $189 + 3$ էջ:

ԳԱԹ 1941

556. ՀԱՅ ԽՈՍՆԱԿ, Կազմողներ՝ Զ. Կեղյուրյան և Թ. Ազատյան: 1941 (1941-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Հակոբ Աբրահամյան: 5,6×8,7, 227+12 էջ:

ԳԱԹ 1941, Ա տարի

ԷՃԳ 1941, Ա տարի

557. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Գ. Շ. Մ-ի վարչության (Կահիրե), 1941—1950 (1942—1951-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Հուսարներ» օրաթերթ, Կահիրե, 1950-ի հունվ. 3, № 232):

558. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՎՈՒ, Հրատ. Հայ կաթողիկե պատրիարքարանի տանն Կիլիկիո: 1941—1972 (1942—1973-ի համար), Բեյրութ: 3,2×5, 30—49 էջ:

Անվանափոխում. 1952—1953-ին կոչվել է Եկեղեցական տոնացույց, 1957—1959-ին՝ Օրացույց եկեղեցական տոներու:

ՀԳ 1942

1943

1944

1945

Մ 1944

559. ԲԱՅՅԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (գրպանի), Կազմող և հրատարակող՝ Տաճատ Պողոսյան: 1941—1972 (1942—1973-ի համար), Թեհրան, տպ. Մոզերն: 3,5×5, 126 էջ:

560. ԲԱՅՅԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (սեղանի), Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Տաճատ Պողոսյան: 1941—1972 (1942—1973-ի համար), Թեհրան, տպ. Մոզերն: 13×18, 32 էջ:

ՀԳ 1965

1967

1971

1973

561. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՀԵՄ» (պատի), Հրատ. Երուսաղեմի Հայ երիտասարդաց միության (Հեմ): 1941—1972 (1942—1973-ի համար), Հայֆա-Երուսաղեմ, Երուսաղեմ-Ռամալլա, տպ. Թ. Մ. Օհանեսյան և որդիք: Տախտակը՝ 16,5×20,5, տուփը՝ 15×8 և 10×16,5, 13 էջ:

ՀԳ 1942

562. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, 1941 (1942-ի համար), Աթենք, 4×6, 68 էջ:

ՀԳ 1942

563. ՊԱՅՔԱՐ, Նոր տարվա բացառիկ: Տարեգիրք, 1941—1962 (1942—1963-ի համար), Բոստոն, 8,7×12, 160—366 էջ, 1962—1963-ինը լույս է տեսել միացյալ, մեկ գրքով:

ՀԳ 1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

1957

1958

1959

1960, 19-րդ հատոր

1961, 20-րդ հատոր

Մ 1942

1943

1945

1949

1950

1952

1953

1954

1955

1957

1958

1959

1960, 19-րդ հատոր

1961, 20-րդ հատոր

1962—63, 21-րդ հատոր, միացյալ, մեկ գրքով

ԱԿԳ 1953

1956

1957

564. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ. Պատկերազարդ և առածաժողով:
Սեփականություն Հարավ. Ամերիկահայ առաջնորդության: 1941
(1942-ի համար), Բուենոս-Այրես, տպ. «Արմենիա»: 5×7 ,
166 էջ:

ԷՃԳ 1942

565. ՕՐԱՅՈՒՅՑ. Սեփականություն Ազգային առաջնորդարանին
Հայոց Հարավային Ֆրանսիայի: Կազմող՝ Ներսես Երեց (Ներսես
Շահինյան): 1941—1943 (1942—1944-ի համար), Մարսել,
տպ. Ե. Արմեն և ընկ.: 3×5 : 144—160 էջ:

ՀԳ 1942

1943

1944

ԳԱԹ 1942

1944

1 9 4 2

566. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՐ. ԱՄԵՐԻԿԱՆԱՅՈՑ. Խմբագիր՝ Աշոտ
Արծրունի: 1942 (1943-ի համար), Բուենոս-Այրես: $5,5 \times 8,6$,
352 էջ:

ՀԳ 1943

Մ 1943

567. ՓԱՐԻԶԱՆԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ: Հեղ. Գևորգ Նիզամյան: 1942
(1943-ի համար) և 1946 (1947-ի համար), Փարիզ, տպ. Խ. Մա-

թիկյան, Տեր-Հակոբյան: 5,6×8: 80—144 էջ: 1947-ի տարեցույցի վրա գրված է Բ տարի:

ՀԳ 1943, Ա տարի

ԳԱԹ 1943, Ա տարի

568. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. ամերիկահայոց առաջնորդա-րանի: 1942—1972 (1943—1973-ի համար), Նյու-Յորք: (Տես՝ «Հայաստանեայց եկեղեցի» ամսագիր, Նյու-Յորք, 1942-ի № 12, էջ 151, 1972-ի № 8, էջ 238):

569. ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՏԱՐԵԳԻՐՔ-ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ: Խմբագիր՝ Ս. Վրաց-յան: Հրատ. «Հայրենիք»-ի: 1942—1947 (1943—1948-ի համար), Բոստոն, տպ. «Հայրենիք»-ի: 6,3×9,5: 210—268 էջ:

ՀԳ 1943

1944

1945

1946

1948

570. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (գրպանի): Կաղաճող՝ Արմենակ Ահարոնյան: 1942—1945 (1943—1946-ի համար), Թավրիզ, Ատրպատականի հայոց թեմական տպ.: 3,5×6: 138—176 էջ:

ՀԳ 1943

1944

1945

1946

1 9 4 3

571. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՁԱՅՆ»-ի (պատի): Հրատ. «Ժողովուրդի ձայն» թերթի (Բեյրութ): 1943—1945 (1944—1946-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ 12,5×17, տուփը՝ 3×4: Տուփը՝ 366—367 էջ:

572. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (գրպանի): Հրատ. Հայպետհրատի: Խմբագիր՝ Աշ. Ղազարյան: 1943 (1944-ի համար), Երևան, տպ. Հայպետ-հրատի: 4,1×8: 104 էջ:

Մ 1944

573. «ԵՐԵՎԱՆ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Խմբագիր՝ Նուպար Պալյան: Հրատ. Կահիրեի «Երևան» երիտ. միության Հայկական ընթերցասրահի: 1943—1972 (1944—1973-ի համար), Կահիրե, տպ. Սամսոնյան, Նուպար, Ոսկետառ: 13×19 : 13 էջ: Տպաքանակը՝ 1944—1956-ին՝ 1.000, 1956—1969-ին՝ 800, 1970—1972-ին՝ 700:

ՀԳ 1946

1947

1949

Մ 1947

574. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1944, Հրատ. Հ. Բ. Ը. Միության Հ. Ե. Ընկերակցության: 1943 (1944-ի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Առաջնություն» օրաթերթ, Բեյրութ, 1943-ի դեկտ. 1):

575. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Կազմող՝ Իգնատիոս Քրիսմյան: 1943—1946 (1944—1947-ի համար), Բուխարեստ, տպ. «Ալֆա», 4×6 : 50—63 էջ:

ՀԳ 1946

Մ 1944

ԷՃԳ 1947

576. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1944, Հրատ. Պուրկազի Հայ համայնքի աղքատախնամ մարմնի: 1943 (1944-ի համար), Պուրկազ, 12 էջ: (Այս օրացույցի մի օրինակը պահվում է բուլղարահայ մատենադետ Ներսես Գասպայանի անձնական գրադարանում):

577. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Կազմող՝ Միքայել Վ. Մամեյան: 1943—1944 (1944—1945-ի համար), Լիոն, տպ. Հ. Թադևոսյան: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1947-ի օգոստոս-սեպտեմբեր, էջ 493):

578. ՄԱՐԱՆԱԹԱՅԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: 1943 (1944-ի համար), Հալեպ, տպ. Մարանաթա: $7,5 \times 12$: 14 էջ: Օրացույցի վաճառքից ստացված հասույթը հատկացվել է «Կենաց դպրոց»-ին:

ՀԳ 1944

1 9 4 4

579. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԿԱԹՈՂԻԿՆ ԼԱՅՈՑ, Ի կիրառություն Իսթան-

պուլի արքեպ. վիճակին: Ստամբուլ, 1944: 28 էջ: (Տես՝ «Հանդես մամուրյա», Վիեննա, 1958-ի № 10, էջ 447):

580. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Բաղրամյան մարզ. միության, 1944 (1945-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $18 \times 21,5$, տուփը՝ 14×3 , Տուփը՝ 13 էջ:

581. ՈՍԿԵԳԵՏԱԿ: Տարեգիրք: 1945 (1945-ի համար), 1946 (1946-ի համար) և 1948 (1948-ի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Հայկազյան հայագիտական հանդես», Բեյրութ, 1971, էջ 296):

582. ԱՐՁԱԳԱՆՔ ԱՆՐԱՅԻ ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Խմբագիր՝ Լևոն Ծերահյան: Հրատ. «Հորիզոն» գրատան: 1944—1958 (1945—1959-ի համար), Մարսել, տպ. «Հորիզոն»:
5,6 $\times$ 9: 168—198 էջ: 1958—1959-ինը (ԺԴ—ԺԵ տարի) լույս է տեսել մեկ գրքով:

Անվանափոխում. 1947-ին և 1953-ին կոչվել է Արձագանք Մարսելի գրական շաբաթույց, 1954—1956-ին՝ Գրական տարեցույց:

ՀԳ 1947, Գ տարի

1953, Թ տարի

1955, ԺԱ տարի

1956, ԺԲ տարի

ԱԿԳ 1954, Ժ տարի

583. 1945-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑ (հայերեն և ֆրանսերեն): 1944 (1945-ի համար), Բեյրութ, տպ. Հայկ: (Տես՝ «Առավոտ» օրաթերթ, Բեյրութ, 1944-ի նոյեմբ. 5):

584. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ՏՈՄԱՐ 1945: 1944 (1945-ի համար), Ալեքսանդրիա: 175 էջ:

ՀՊԹ 1945

1 9 4 5

585. ՀԱՅԱՍՏԱՆՑԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատարակող՝ Հ. Մեքերյան: 1945—1947 (1946—1948-ի համար), Կահիրե, տպ. «Սահակ-Մեսրոպ»: $3,7 \times 5,5$: 22—46 էջ:

ՀԳ 1946

1947

1948

586. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Նավասարդ» մարզարանի (Կահիրե): 1945—1972 (1946—1973-ի համար), Կահիրե, տպ.

Վարդգես Տովլաթյան: (Տես՝ «Հուսարեր» թերթ, Կահիրե, 1946—1972-ի նույնների և դեկտեմբերի համարները):

587. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1946: Հրատ. Անդրանահարի «Քրիստափոր» պատանեկան միության: 1945 (1946-ի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Ազդակ» օրաթերթ, Բեյրութ, 1945-ի դեկտ. 4, № 193 (4345):

588. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Հեղ. Պաղտասարյան Օթթո Գ.: 1945—1946 (1945—1947-ի համար), Ֆրեզնո: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1947-ի հոկտեմբեր-դեկտեմբեր, էջ 654):

589. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1946: Հրատ. «Միության» շաբաթաթերթի (Հայֆա, Պաղեստին): 1945 (1946-ի համար), Հայֆա-Պաղեստին: (Տես՝ «Միության», շաբաթաթերթ, 1945-ի դեկտ. 30):

590. ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Կազմող՝ Եղիա Տուպազյան: 1945 (1946-ի համար), Բեյրութ, տպ. «Հուսարձակ»: 7,1×11: 55 էջ:

ՀԳ 1946

591. ՄԻՄՈՍ: Երգիծական տարեգիրք: Հեղ. Լևոն Ավագյան: 1945—1952 (1945—1953-ի համար), Ստամբուլ: 5,7×8,7: 96—172 էջ: 1949-ի տարեգիրքը միացած է եղել «Կավոռ» տարեգրքի Գ տարվան:

ԳԱԹ 1947, Գ տարի
1948, Դ տարի
1950, Զ տարի
1952, Ը տարի
1953, Թ տարի

592. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Խմբագիր՝ Կիրակոս Զարդարյան: Հրատ. Հայաստանի բարեկամներու միության (Կիպրոս): 1945—1947 (1946—1948-ի համար), Նիկոզիա: 13,5×18,5: 13 էջ:

ՀԳ 1947

Մ 1946
1947
1948

ԳԱԹ 1947.

593. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ: 1945 (1946-ի համար), Թեսսալոնիկե: 3,5×5,3: 48 էջ:

ՀԳ 1946

599. «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Կազմող՝ Մ. Հ. Պազարյան, 1946 (1947-ի համար), Աթենք, 10,6×15,5, 13 էջ:

ՀԳ 1947

600. ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՊՈՒՐԿԱԶ 1947 (պատի օրացույց), 1946 (1947-ի համար), Պլովդիվ, տպ. «Փարոս», 12 էջ: (Այս օրացույցի մի օրինակը պահվում է բուլղարահայ մատենագետ Նեքսես Գասապյանի անձնական գրադարանում):

601. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Փարիզի Ս. Խաչ հայ կաթողիկե եկեղեցու 1946—1948 (1947—1949-ի համար), Փարիզ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1951-ի № 8—10, էջ 477):

602. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԱԱԶԱՏ ՕՐ»-Ի, Հրատ. «Ազատ օր» թերթի (Աթենք), 1946—1972 (1947—1973-ի համար), Աթենք: (Տես՝ «Ազատ օր» օրաթերթ, Աթենք, 1946—1972-ի դեկտեմբերյան համարները):

603. Հ. Մ. Ը. Մ-ի 1947-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ-ի, 1946 (1947-ի համար), Բելյուսթ:

604. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Սեփականություն Ազգ. առաջնորդարանի (Աթենք), Կազմող՝ Հարություն Եղեկյուլյան, 1946 (1947-ի համար), Աթենք, 4×6, 60 էջ:

ՀԳ 1947

605. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (գրպանի), Կազմող՝ Պետրոս Գասարեյան, 1946—1947 (1947—1949-ի համար), Փարիզ, տպ. Հ. Ֆ. Ճարյան, 3,1×5, 80+7 էջ:

ՀԳ 1947

1 9 4 7

606. ՄՇԱԿՈՒՅԹ, Ազգագրական տարեգիրք, Խմբագիր՝ Թ. Ազատյան, 1947 (1948-ի համար), Ստամբուլ, տպ. «Մշակույթ» գրատուն, 5,5×9,2, 156+4 էջ:

ՀԳ 1948, Ա տարի

Մ 1948, Ա տարի

ԳԱԹ 1948, Ա տարի

ԱԿԳ 1948, Ա տարի

ԷՃԳ 1948, Ա տարի

607. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1948, Հրատ. «Հայաստանյան ճակատ» հայ-րենակցական մշակութային միության (Բուխարեստ): 1947 (1948-ի համար), Բուխարեստ, տպ. Ալֆա: (Տես «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1948-ի № 1, 2, էջ 124):

608. ՎԵՐԵԼՔ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1948, Ա տարի: 1947 (1948-ի համար), Մարսել, տպ. Տարոն: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1948-ի № 1—2, էջ 127):

609. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Ֆրանսիայի համախարհբերդ-ցիական միության: 1947—1972 (1948—1973-ի համար): (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1951-ի, 1972-ի «Նոր գրքեր» բաժինները:

610. ԱՐԵՎԵԼՔ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, 1947 (1948-ի համար), Հալեպ, տպ. Նալիրի: $4 \times 10,2$, $214 + 23$ էջ:

ՀԳ 1948, Ա տարի

611. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Համախարհբերդցիական միության Բելյուսի մասնաճյուղի: 1947 (1948-ի համար), Բելյուս, տպ. Հալկ: Տախտակը՝ $13 \times 16,5$, տուփը՝ 4×5 : Տուփը՝ 366 էջ:

612. «ԷՐՈՍ» (պատի օրացույց): Կազմող և հրատարակող՝ Ն. Ստեփանյան և Ս. Հովհաննիսյան: 1947—1951 (1948—1952-ի համար), Թեհրան, տպ. Իրանշափ:

613. «ԷՐՈՍ» (գրպանի օրացույց): Կազմող և հրատարակող՝ Ն. Ստեփանյան և Ս. Հովհաննիսյան: 1947—1951 (1948—1952-ի համար), Թեհրան, տպ. Իրանշափ:

614. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Բուլղարիայի «Երևան» մշակութային միության: 1947—1972 (1948—1973-ի համար), Սոֆիա: 1950-ինը տպագրվել է Պլովդիվի Նարոդնա պեչատնիցա տպարանում, մնացած տարիների օրացույցներում տպարանները չեն նշված: Տախտակը՝ 11×17 , տուփը՝ 11×5 : 13 էջ:

615. ՀԱՍԿ, Հայագիտական տարեգիրք: Խմբագիր՝ Գարեգին Կաթողիկոս: Հրատ. Կիլիկիո կաթողիկոսության: 1948 (1948-ի համար), Անթիլիաս, տպ. Կիլիկիո կաթողիկոսության: 236 էջ:

616. ԿԱՎՈՐՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1948: Հեղ. Զարեհ Արշակ: 1948, Ստամբուլ, տպ. Վադիբ: 112 էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1950, № 1—3, էջ 126):

617. ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԳԻՐ, Տարեգիրք: Հրատարակողներ՝ Ա. Ալ-

սյոյաճյան և Դ. Շահլամյան, կազմող՝ Հ. Ժամկոչյան: 1948
(1948-ի համար), Կահիրե, տպ. «Նոր աստղ»: 6,3×10,3: 171 էջ:

ՀԳ 1948

Մ 1948

ԳԱԹ 1948

ԱԿԳ 1948

618. ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ.
Հրատ. Երևանի Ա. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական գրա-
դարանի, Կազմողներ՝ Ա. Բաբայան (1948-ի № 1), Լ. Մելքոնյան
(1948-ի № 1, 1951-ի № 1), Արտաշես Ոսկերչյան (1948-ի № 2,
1950-ի №№ 1, 3, 1951-ի № 1, 1956-ի № 1), Հրայր Մուրադյան
(1948-ի № 3), Աղավնի Ստեփանյան (1948-ի № 4, 1950-ի № 5,
1951-ի № 2), Հակոբ Սալախյան (1949-ի №№ 1, 3, 1950-ի № 7,
1951-ի № 1, 1953-ի № 2), Գառնիկ Ստեփանյան (1949-ի № 2),
Նշան Մուրադյան (1949-ի № 4), Հովհ. Ղանալանյան (1949-ի
№ 5), Խորեն Սարգսյան (1950-ի № 2), Գ. Գեղեցյան (1950-ի
№ 4), Եղիշ Մարտիկյան (1950-ի № 6), Հր. Գրիգորյան (1951-ի
№ 3), Աս. Ասատրյան (1951-ի № 4), Սահակ Բազյան (1951-ի
№ 5), Ս. Մանուկյան (1952-ի № 1), Սարգիս Մարյան (1952-ի № 2),
Սուրեն Աղաբաբյան (1954-ի №№ 1, 2), Գ. Գ. Մկրտչյան (1957-ի
№№ 1, 2, 3, 1958-ի №№ 1, 3, 1963-ի № 1, 1966-ի № 1), Սեդա
Կոծինյան (1958-ի № 2, 1960-ի № 3, 1962-ի № 1), Ս. Պ. Ղա-
զարյան (1959-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1960-ի №№ 1, 2, 1961-ի №№ 1,
2, 3, 1962-ի №№ 2, 3, 1963-ի №№ 1, 2), Մ. Խ. Գասպարյան
(1960-ի № 4, 1961-ի № 4, 1962-ի № 2, 1964-ի № 1), Ա. Շահա-
զիզյան (1956-ի № 2, 1962-ի №№ 2, 4, 1963-ի № 3, 1964-ի № 4,
1965-ի № 2, 1966-ի № 2, 1967-ի № 3, 1968-ի № 4, 1969-ի № 4,
1970-ի № 4, 1971-ի № 4), Լ. Մուրադյան, (1963-ի №№ 2, 4,
1964-ի №№ 2, 3, 1965-ի № 3, 1966-ի №№ 1, 4, 1967-ի № 1, 1968-ի
№ 2, 1969-ի № 2, 1970-ի № 2, 1971-ի № 1), Կ. Արքունյան
(1964-ի № 3, 1966-ի № 1), Ա. Ղարիբյան (1965-ի №№ 1, 4,
1966-ի № 3, 1967-ի № 1, 1968-ի № 1, 1969-ի № 1, 1970-ի № 1,
1972-ի № 1), Ռ. Մուշեղյան (1967-ի № 4, 1968-ի № 3, 1969-ի
№ 3, 1970-ի № 3), Լ. Մկրտչյան (1971-ի № 2), Ս. Ներսիսյան
(1971-ի № 3, 1972-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1973-ի № 1), Ա. Իսոյան
(1972-ի №№ 2, 3, 4), Ա. Ինճիկյան (1972-ի №№ 2, 3, 4, 1973-ի
№ 1): Խմբագիրներ՝ Աղավնի Ստեփանյան (1948-ի №№ 1, 3),

Ալ. Բաբախանյան (1948-ի № 2), Լ. Մելքումյան (1948-ի № 4, 1949-ի №№ 1, 3, 5), Ս. Սարգսյան (1949-ի № 2), Գ. Աբով (1950-ի № 1, 1951-ի № 3), Ռ. Նանումյան (1950-ի №№ 2, 3), Վ. Ղազանչյան (1950-ի № 4), Հ. Վարդանյան (1950-ի № 5, 1951-ի № 2), Ռ. Դրամբյան (1950-ի № 6), Սահակ Բալյան (1950-ի 7), Վազգեն Մնացականյան (1951-ի № 1), Արտաշես Ոսկերչյան (1951-ի № 4), Ռուսեթ Հովհաննիսյան (1951-ի № 5, 1953-ի №№ 1, 2), Խաթակ Գյուլնազարյան (1952-ի № 1), Հ. Ղազարյան (1952-ի № 2), Հրանտ Թաճրազյան (1954-ի № 1), Հակոբ Սալախյան (1945-ի № 2), Բ. Լալայան (1956-ի № 1), Հ. Սիլվանյան (1956-ի № 2), Ս. Բ. Հարությունյան (1957-ի № 1), Մ. Գ. Սարգսյան (1957-ի № 2, 1958-ի № 1), Հ. Հ. Սահակյան (1957-ի № 3), Ն. Հ. Շահնազարյան (1958-ի № 3), Ա. Մ. Թիրաբյան (1959-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1960-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1961-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1962-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1963-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1964-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1965-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1966-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1967-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1968-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1969-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1970-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1971-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1972-ի №№ 1, 2, 3, 4, 1973-ի № 1): 1948—1972 (1948—1973-ի համար), Երևան: Ունեցել է հրատարակության երկու փուլ: Առաջին փուլում (1948—1956) լույս է տեսել մեկ էջի վրա, որն ուներ պլակատի ձև (30×23): Յուրաքանչյուր օրացույց նվիրված էր մի նշանավոր դեմքի հոբելյանական տարելիցի: Կազմողը օրացույցի հիմնական հոդվածի հեղինակն էր: Ունեցել է անկանոն պարբերականություն (տարվա մեջ՝ 2—7 օրացույց): Միջին տպաքանակը՝ 1000: Այդ տարիների օրացույցները համարակալված չեն (հաշվառելու համար մենք համարակալել ենք պայմանականորեն): Երկրորդ փուլում (1957—1973) լույս է տեսել գրքի ձևով: Շարվածքը՝ $5,5 \times 9,2$, ծավալը՝ 22—122 էջ, տպաքանակը՝ 1000—2000: Այս փուլի սկզբում տպագրվել է տարեկան 2—4 գիրք, ապա ստացել է կայուն պարբերականություն (եռամսյակը մեկ գիրք):

Անվանափոխում. 1948—1956-ին կոչվել է Հիշարժան տարեկների օրացույց, 1957—1973-ին՝ Նշանավոր և հիշարժան տարեկների օրացույց:

ՀԳ	1948, №№ 1, 2, 3, 4	1953, №№ 1, 2
	1949, №№ 1, 2, 3, 4, 5	1954, №№ 1, 2
	1950, №№ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	1956, №№ 1, 2
	1951, №№ 1, 2, 3, 4, 5	1957, №№ 1, 2
	1952, №№ 1, 2	1958, №№ 1, 2, 3

1959, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1960, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1961, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1962, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1963, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1964, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1965, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1966, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1967, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1968, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1969, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1970, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1971, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1972, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1973, Մ 1

Մ 1961, ՄՄ 1, 3, 4
 1965, ՄՄ 3, 4
 1967, ՄՄ 1, 3

ԳԱԹ 1971, Մ 1
 1972, ՄՄ 2, 3, 4

ԱԿԳ 1959, Մ 4

1960, Մ 1
 1961, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1962, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1963, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1964, ՄՄ 1, 4

ՀՊԹ 1957, Մ 2
 1960, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1961, ՄՄ 1, 2, 3
 1962, ՄՄ 1, 3, 4
 1963, ՄՄ 1, 2, 4
 1964, ՄՄ 1, 2, 4
 1965, ՄՄ 2, 3, 4
 1966, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1967, ՄՄ 1, 2, 3, 4
 1968, ՄՄ 2, 3
 1969, Մ 2
 1970, ՄՄ 1, 4
 1971, ՄՄ 1, 2, 3
 1972, Մ 1

ԷՃԳ 1965, Մ 2
 1970, Մ 1

1 9 4 9

619. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ. Տասնամյա տեղեկագիր, որ լույս է տեսնում տասն տարին մեկ և ամփոփում Ազունիների (Լիբանան) Հայ ազգային բուժարանի կյանքը: Առաջին գիրքը տպագրվել է 1949-ին (լույս է տեսել բուժարանի 25-ամյա հոբելյանի (1923—1948) առթիվ, երկրորդը՝ 1960-ին (ամփոփել է 1949—1959-ի կյանքը), երրորդը՝ 1970-ին (ամփոփել է 1960—1969-ի կյանքը): Հրատ. Հայ ազգային բուժարանի խնամակալ վարչության: Երեք տասնամյա տեղեկագրերն էլ տպագրվել են Քեյրութում (տպ. Կաթողիկոսություն հայոց Կիլիկիո, Անթիլիաս): 7,5×12: 1949-ինը՝ 198+14 էջ, 1960-ինը՝ 188 էջ:

ԷՃԳ 1949

620. ՀԱՅՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ. Կրոնական, ազգային, գրական,

բժշկական և մարզական բաժիններով: Հեղ. Վարդան ժամկոչյան: 1949—1972 (1950—1973-ի համար), Փարիզ (տպ. Պ. էլենկյան, Արաքս), Մարսել (տպ. Զավեն Նահապետյան): $5 \times 9,6$: 126—189 էջ:

ՀԳ 1956	1968, ԺԹ տարի
1957, Ը տարի	1969, Ի տարի
1959	1970
1961, ԺԲ տարի	1971, 22-րդ տարի
1964, ԺԵ տարի	
1965	ԳԱԹ 1950, Ա տարի
1967	1951

621. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Կազմող՝ Ալպեո Վ. Շմալոնյան: Հրատ. Հ. Բ. Ը. Միոթյան: 1944—1972 (1945—1973-ի համար), Կահիրե, տպ. Արգոս: 13×20 : 14—22 էջ:

622. ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ 1950-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ, Հրատ. Հ.Մ. Բ. Մ.—«Արարատ» մարզադաշտի» (Կահիրե): 1949 (1950-ի համար), Կահիրե:

623. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. Թեքեյան մշակութային միության (Բելյուս): 1949—1972 (1950—1973-ի համար), Բելյուս, տպ. Ատլաս: Տախտակը՝ 17×20 , տուփը՝ $10 \times 7,5$: Տուփը՝ 12 էջ:

624. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հրատ. «Սահակ-Մեսրոպ» տպարանի (Կահիրե): 1949—1950 (1950—1951-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Արև» օրաթերթ, Կահիրե, 1951-ի հունվ. 11, № 9755)

625. «ՍԵՎԱՆ» (պատի օրացույց): Հրատ. Փարիզի «Ազատ խոսք» օրաթերթի: 1949—1950 (1950—1951-ի համար), Փարիզ:

626. ԱՇԱԿՆԲՏ (պատի օրացույց): Հրատ. «Մանկական պալատ»-ի (Թեհրան): Հեղ. Մ. Սարվարյան: 1949—1950 (1950—1951-ի համար), Թեհրան: (Տես՝ «Արփի» ամսագիր, Թեհրան, դեկտ. 1950—հունվար 1951, № 5—6, շապիկի 3-րդ էջ, «Արմենուհի» հանդես, Թեհրան, 1949-ի դեկտ. 5):

627. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ (տարեկան ամփոփ տեղեկագիր): Ազունիների Հայ ազգային բուժարանի տարեգիրքը: 1949—1972 (1949—1972-ի համար), Ազունի: $8 \times 11,5$: 8 էջ:

628. «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ, Հեղ. Գասպար Իսիկյան: 1949 (1950-ի համար), Բելյուս, տպ. Համազգային ընկ.: (Տես՝ «Սիոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1950-ի № 2, շապիկի 4-րդ էջ):

629. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1950, Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ-ի (Բելյուս): 1949 (1950-ի համար), Բելյուս:

630. ԳեղԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (Հրատ. Հ. Հ. Գ. Լիբանանի պատանեկան միությանց): 1949—1950 (1950—1951-ի համար), Բեյրութ:

631. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1950 (պատի): Հեղ. Արփի Գաշմաճյան: 1949 (1950-ի համար), Նյու-Յորք: (Տես՝ «Բաղմավեպ», Վենետիկ, 1950-ի № 3—4, շապիկի 3-րդ էջ):

1950

632. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1951: Հրատ. Առաջնորդության կաթ. Հայոց (Աթենք): 1950 (1951-ի համար), Աթենք: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1950-ի № 10—12, էջ 509):

1951

633. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-ի (պատի): Հրատ. «Նոր կյանք» թերթի (Բուխարեստ): 1951—1972 (1952—1973-ի համար), Բուխարեստ: (Տես՝ «Նոր կյանք» թերթի 1951—1972-ի նոյեմբերի և դեկտեմբերի համարները):

634. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (հայերեն և անգլերեն): Հրատ. Հ. Ե. Գ. (Բոստոն): 1951—1972 (1952—1973-ի համար), Բոստոն: (Տես՝ «Հայրենիք» օրաթերթի 1952—1972-ի նոյեմբերի և դեկտեմբերի համարները):

635. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵԳԻՐԲ: Կազմող՝ Գասպար Իփեկյան: 1951 (1952-ի համար), Բեյրութ, տպ. Համազգային ընկերության: 6,6×10, 312+82 էջ:

ՀԳ 1952

636. ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Սովետական Հայաստան» ամսագրի (Երևան): Կազմող՝ Ա. Պողոսյան: Տպագրվում է ամսագրի ամեն տարվա հունվար ամսվա համարի հետ, երբեմն կազմելով ամսագրի էջերից մեկը, երբեմն էլ՝ որպես պատկերազարդ միջոց: 1951—1972 (1952—1973-ի համար), Երևան: 17×27: Մեծադիր մեկ էջ: Տպաքանակը՝ 5.000—35.000:

ՀԳ 1952
1954
1970
1971
1972

ԱԿԳ 1969
1970
1971
1972

637. ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱԼ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ (պատի):
1953—1967-ին՝ Հայ ավետ. քրիստոնեական Ջանից միության,
1968—1973-ին՝ Հայ ավետ. եկեղեցիներու քրիստ. Ջանից միու-
թյան, 1951—1972 (1952—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Ջանա-
սեր: 13×21, 12—14 էջ:

1 9 5 2

638. «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔԻ, Հրատ. «Համազգային»
ընկերության: 1952 (1953-ի համար), Բեյրութ: 6,5×10,5: 308+4
էջ:

ՀԳ 1953

639. ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆ: Տարեցույց: Խմբագիր՝ Հարություն Մուշ-
յան: 1952—1972 (1953—1973-ի համար), Բուենոս-Այրես, տպ.
«Արարատ»: 6,6×9,5: 319—343 էջ:

ՀԳ 1953

1956

640. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ 1953: Մատթեոս Մա-
նիկյան: 1952 (1953-ի համար), Բոստոն, տպ. «Հայրենիք»-ի: 73
էջ: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1954, № 9—10, էջ 447):

1 9 5 3

641. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Յոզկատի և
Հրաչկայրից (Գամիթ) հայր. միության (Բեյրութ): 1953—1972
(1954—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան, Սևան: Տախ-
տակը՝ 16×23, տուփը՝ 1954—1971-ին՝ 4×5,5, 1972-ին՝
16,5×9,5: Մավաղը. տոսփը՝ 1954—1971-ին՝ 366—367 էջ,
1972-ին՝ 13 էջ:

642. ՆԱՅԻՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (սեղանի): Հրատ. Թեհրանի «Նայի-
րի» տպարանի: Կաղմողներ՝ Սամվել Սարուխանյան և Սեպուհ
Ամիրխանյան: 1953—1972 (1954—1973-ի համար), Թեհրան:
13×19, 32 էջ:

643. ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ, Խմբագիր-հրատարակիչ՝ Կարո
Գևորգյան: 1953—1968 (1954—1968-ի համար), Բեյրութ, տպ.

Հայկ, Մշակ, Հայ կաթողիկէ, փոթո-փրես: 6,3×մ1,2: 504—804 էջ: 1967—1968-ինը լույս է տեսել միացյալ, մեկ գրքով:

ՀԳ	1954	1962
	1955	1963
	1956	1964
	1957	1965
	1958	1966
	1959	1967—68, միացյալ մեկ գրքով
	1960	
	1961	Մ 1963

1 9 5 4

644. ԿԼՈՐ ՏԱՐԻ (գիրք-օրացույց երեխաների համար): Կազմողներ՝ Արմո Մալխասյան, Խաչիկ Հրաչյան: 1954, Երևան: 208 էջ:

ՀԳ 1954

Մ 1954

645. «ՀՈՒՍԱՐԵՐ» ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. «Հոսարեր» թերթի (Կահիրե): 1954—1972 (1955—1973-ի համար), Կահիրե:

646. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1955, Հրատ. Թոքատի հայր. միության (Փարիզ): 1954 (1955-ի համար), Փարիզ, 1954-ի նոյեմբ. 14, № 7521):

647. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Փարիզի ս. Հովհաննէս Մկրտիչ մայր եկեղեցու: 1954—1972 (1955—1973-ի համար), Փարիզ: 4,5×6,6: 30—60 էջ:

648. ՀՈՐԻԶՈՆ: Տարեգիրք: Խմբագիր՝ Մարի Դարբինյան: Հրատ. Բեյրութի Դարուհի Հակոբյան երկրորդական վարժարանի: 1954—1972 (1955—1973-ի համար), Բեյրութ: 50—100 էջ: Տպաքանակը՝ 500:

1 9 5 5

649. ՄՇՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հեղ. Պ. Հ. Գևորգյան: Հրատ. Երևանի պլանետարիի: 1955, Երևան: 6×8,7: 12 էջ: Տպաքանակը՝ 1.500:

ՀԳ 1955

650. ՕՐԱՑՈՒՅՑ Հ. Մ. Ը. Մ. 1955 (1956-ի համար), Հունաստան: (Տես՝ «Հանդես ամսօրյա», Վիեննա, 1955-ի № 10—12, էջ 608):

1956

651. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ադգ. մշակ. միության (Հալեպ): 1955—1972 (1957—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Անի, Գոգո: Տախտակը՝ $13,5 \times 18$, տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366—368 էջ:

652. ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ—ՍՆՎԱՆ (սեղանի օրացույց): Հրատ. «Նոր կյանք» թերթի և «Սևան» ամսագրի (Բուխարեստ): 1956 (1957-ի համար), Բուխարեստ: $7 \times 9,8$: 52 էջ:

Մ 1957

653. ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Հ. Հ. Դ. Լիբանանի պատանեկան միության: 1956—1972 (1957—1973-ի համար), Բեյրութ: 16×24 : 13 էջ:

654. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Բեյրութի Բաղրամյան մարզական միության: 1956 (1957-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366 էջ:

655. ՄԻՋՆԱԲԵՐԴ: Գրական տարեգիրք: Խմբագիր՝ Պողոս Սևապյան: 1956 (1957-ի համար) և 1958 (1959-ի համար), Բեյրութ, տպ. Հալի, Սևան: $7 \times 10,2$: 332—356 էջ:

2Գ 1957, Ա տարի
1959, Բ տարի

656. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ: Տարեգիրք: Հրատ. Հելիոպոլիսի (Կահիրե) Մխիթարյան վարժարանի: 1956 (1957-ի համար, Ա տարի), 1957 (1958-ի համար, Բ տարի), 1959 (1960-ի համար, Գ տարի): Լույս է տեսել Կահիրեի «Հուսարեր» տպարանով: 1957-ինը՝ 162 էջ, 1958-ինը՝ 445 էջ, 1960-ինը՝ 240 էջ:

657. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԵՐԿԻՐ»: Հրատ. «Երկիր» շաբաթաթերթի (Աթենք): 1956—1966 (1957—1967-ի համար), Աթենք:

1957

658. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ադգ. մշակութային միության (Հալեպ): 1957—1958 (1958—1959-ի համար), Հալեպ, տպ. Օֆսեթ Հրապո, Օֆսեթ ըրոթոս: 13×18 : 13 էջ:

659. «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ-ՍԵՎԱՆ» (պատի օրացույց): Հրատ. Բուխարեստի «Նոր կյանք» թերթի և «Սևան» ամսագրի: 1957 (1958-ի համար), Բուխարեստ: Տախտակը՝ 13×12 , տուփը՝ $12,5 \times 9$: Տուփը՝ 53 էջ:

660. ԴԱՄԱՍԿԱՀԱՅ ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ: Հեղ. Լուսինի Եվրոպյան: 1957 (1958-ի համար), Դամասկոս, տպ. Եվրոպյան: $5,5 \times 8,2$: 201 էջ:

Մ 1958, Ա տարի

661. ԱՂՅՈՒԱԿ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Ձրի համեմատ 1957 թ. «Կլոր տարի» գիրք-օրացույցի: Կազմող և խմբագիր՝ Ա. Մալխասյան: 1957, Երևան: $7 \times 9,5$: 23 էջ: Տպաքանակը՝ 3.000:

ՀԳ 1957

662. ԳԼԱՁՈՐ: Տարեգիրք Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության դպրեմանաց: Խմբագիրներ՝ Մինաս Ազնավուրյան (1965), Պողոս Հերկելյան (1966—1967), Հարություն Մանուկյան (1969—1970), 1957—1972 (1957—1972-ի համար), Անթիլիաս, տպ. Հայոց Մեծի տանն Կիլիկիո կաթողիկոսության: $6,2 \times 10,5$: 144—319 էջ:

ՀԳ 1965

1966—1967, մեկ գրքով

1969—1970, մեկ գրքով

ԷՃԳ 1966—1967, մեկ գրքով

663. ԱՐԺԵՆԹԻՆԱՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1958, 1957 (1958-ի համար), Արզենտինա: (Տես՝ «Սիրոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1958-ի № 1—2, էջ 48):

664. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՍԵՎԱՆ»-Ի 1959: Հրատ. «Սևան» տպարանի (Բեյրութ), 1957 (1958-ի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Սիրոն» ամսագիր, Երուսաղեմ, 1958, № 7—8, շապիկի 4-րդ էջ):

1 9 5 8

665. ՇՈՂԱԿԱԹ: Թուրքիայի հայոց պատրիարքության Ս. Խաչ դպրեմանքի տարեգիրքը (1950—1957-ին լույս է տեսել որպես

ամսագիր): 1958—1972 (1958—1972-ի համար), Ստամբուլ, տպ. Ուսուցչաց հիմնարկի գրաշարատուն: $8 \times 13,2$; 88—128 էջ:

ՀԳ 1962

1966

1967

1968

Մ 1970

666. ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Կազմողներ՝ Վ. Օրդոյան, Վ. Բոյաջյան, Ա. Պլուզյան, Խմբագիրներ՝ Գ. Պարիս, Վ. Հարությունյան: 1958—1959 (1959—1960-ի համար), Երևան: 5×7 ; 730—732 էջ:

ՀԳ 1959

1960

667. ԲԱՐՁՈՒՆՔ, Տարեգիրք: Հրատ. Հալեպի Հ. Բ. Ը. միության Լ. Նաճարյան—Գ. Կուլպենկյան երկրորդական վարժարանի: Խմբագիր՝ Հալի Պարիկյան: 1958—1972 (1959—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. «Հալեպ» (Ն. Նաբանդյան): $6 \times 9,2$; 298 էջ: 1964—65 և 1965—66 տարիների տարեգիրքը հրատարակվել է միացյալ, մեկ գրքով (ը և թ տարի):

668. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ. Արարատի և հայ արիներու ընկերակցության: 1958—1972 (1959—1973-ի համար), Կահիրե: (Տես՝ «Հուսարեր» օրաթերթ, Կահիրե, 1958—1972-ի նոյեմբերի և դեկտեմբերի համարները):

1 9 5 9

669. ԿԱՆԹԵՂ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (սեղանի), Կազմող և հրատարակող՝ Հովհաննես Տեր-Պետրոսյան: 1959—1972 (1960—1973-ի համար), Թեհրան, տպ. Անի, Նուրբաշի: 13×19 ; 32 էջ:

ՀԳ 1969

1970

1973

670. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր), Հրատ. Հայ կույրերու և խուլ-համբերու հասարակության (Պուրճ-Համուտ, Բեյրութ): 1959—1972 (1960—1973-ի համար), Բեյրութ: 15×20 ; 14 էջ:

671. ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՎԱՆԴ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ (պատի): Խմբագիր՝ Միքայել Մամճյան: 1959—1972 (1960—1973-ի համար), Լիոն, ապա՝ Փարիզ (տպ. Ադեբ): 13×22 ; 14 էջ:

672. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հալեպի «Արեւիք» տպարանի: 1959—1972 (1960—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. «Արեւիք»: Տախտակը՝ $11 \times 16,5$, տուփը՝ $6,7 \times 5,3$: Տուփը՝ 13 էջ:

673. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Մարաշի Մեսրոպյան կեդր. վարժարանի (Հալեպ): 1959—1972 (1960—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Գոգո: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ 4×5 : Տուփը՝ 366—367 էջ:

674. ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): 1959 (1960-ի համար), Հալեպ, տպ. Գոգո: Տախտակը՝ $13,7 \times 19$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

1960

675. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, երկտուփ): Կազմող և հրատարակող՝ Արպեռ Վ. Շամվոնյան: 1960—1964 (1961—1965-ի համար), Կահիրե: Մեծ տուփը՝ 13×20 , փոքրը՝ $8,5 \times 7,5$: Մեծ տուփը՝ 2—81 էջ, փոքրը՝ 13—367 էջ:

676. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ ՀԵԸ» (պատի): Հրատ. ՀԲԸՄ ՀԵ ընկերակցության (Բելյուսթ): 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Ատլաս: Տախտակը՝ 16×21 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

677. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Սոց. Դեմ. Հնչակյան կուսակցության (Ս. Դ. Հ. Կ.): 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ 18×24 , տուփը՝ $4 \times 5,5$ (1967-ի տախտակը՝ $20 \times 18,5$, տուփը՝ $15,5 \times 10,5$): Տուփը՝ 366—367 էջ (1967-ինը՝ 13 էջ):

678. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ու. վերածնունդ միության (Ուրֆայի Վերածնունդ միության): 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելյուսթ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

679. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Վահան Թեքեյան վարժարանի (Բելյուսթ): 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 16×21 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

680. ԳՑՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (սեղանի): Խմբագիր՝

Մ. Քոչարյան: Հրատ. Հարկական ՍՍՀ գյուղատնտեսության մի-
նիստրության գիտության գլխավոր վարչության: 1960 (1961-ի
համար), Երևան, № 5 տպարան: 10,2×14,3, 121 էջ:

ՀԳ 1961

681. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Արարիկի և թե-
մերու հայ կրթական միության (Բելրութ): 1960—1972 (1961—
1973-ի համար), Բելրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 16×21,5,
տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—367 էջ:

682. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Նուպարյան աղ-
գալին վարժարանի: 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելրութ,
տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 16×21,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—
367 էջ:

683. ԿԱՆԹԵՂ: Տարեգիրք-ժողովածու Բելրութի Ն. Փ. Ճեմա-
րանի: 1960—1972 (1961—1973-ի համար), Բելրութ: 7,1×9,4:
54—78 էջ:

ՀԳ 1961, Դ դասարան
1970, Ը դասարան

684. ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ-ԱԼՊՈՄ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Ճեպել Մու-
սայի հայրենակց. միության գրական հանձնախմբի: 1960—1972
(1961—1973-ի համար), Բելրութ, տպ. Սևան, Տոնիկյան: Շար-
վածքը՝ 12×23,5: Ունի շարունակական էջակալություն: 1961-ինը՝
1—12, 1962-ինը՝ 13—24, 1963-ինը՝ 25—36, 1964-ինը՝ 37—48,
1965-ինը՝ 49—72, 1966-ինը՝ 73—83, 1967-ինը՝ 84—96, 1973-ինը
ունի առանձին էջակալում (13 էջ):

ՀԳ 1962
1964
1965
1966

ԳԱԹ 1965

1 9 6 1

685. ՏԱՄՆԱՄՅԱԿ: Տարեգիրք: Հրատ. Վահան Թեքեյան վար-
ժարանի (Բելրութ): 1961, Բելրութ, տպ. Շիրակ: 17×24,5, 66 էջ:
(Տես՝ «Շիրակ հրատարակչություն», Բելրութ, 1970, էջ 16):

686. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Քիլիսի հայ երիտասարդաց միության (Հալեպ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ 4×19 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—368 էջ:

687. ՍԵՎԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ (սեղանի): Կազմող և խմբագիր՝ Միհրան Մավյան: Հրատ. Ֆրանսահայ մշակութային միության: 1961—1970 (1962—1971-ի համար), Փարիզ: Տախտակը՝ 12×18 , տուփը՝ $11,5 \times 7$: 13—28 էջ:

Անվանափոխում. 1962—1969-ին և 1971-ին կոչվել է Սևան օրացույց, 1970-ին Օրացույց Սևան:

ՀԳ	1963	1964
	1964	1965
	1965	1966
	1966	1967
	1971	1968
		1969
ԳԱԹ	1962	1970

688. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատ): Հրատ. Հ. Մ. Մ. (Հայ մարմնամարզական միություն, Հալեպ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Հալեպ (տպ. Օֆսեթ բոթոս), Բեյրութ (տպ. Շիրակ): Տախտակը՝ 16×22 , տուփը՝ $9 \times 5,5$: Տուփը՝ 368 էջ:

689. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. ՀՄՄ (Հայ մարմնամարզական միության, Բեյրութ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 15×21 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—368 էջ:

690. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ» ՄԱՐՄՆԱԴԱՐՁԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ (պատի): Հրատ. «Մասիս» մարմնամարզական միության (Բեյրութ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ $16,5 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

691. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Բեյրութի Ռուբինյան ազգային վարժարանի: 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ, Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

692. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Դամասկոսի Ազգային ճեմարան ս. Թարգմանչաց նախակրթարանի: 1961 (1962-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութում (տպ. Շիրակ): Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ 3×4 : Տուփը՝ 366 էջ:

693. ՏԱՐԵԳԻՐՔ: Հ. Բ. Ը. Մ. Լեոն Կ. Նազարյան վարժարանի (Բեյրութ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: 7,5×12,3: 80—100 էջ:

ՀԳ 1964—1965 տարեշրջան, Գ տարի
1968, Ե-Ձ տարիներու

Մ 1965—1966, Դ տարի
1968, Ե-Ձ տարիներու

ՀՊԹ 1964—1965, Գ տարի

694. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հանտ հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1961—1972 (1962—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 16×22, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—367 էջ:

695. «ԿԱՄՔ»-ի ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1962, 1961 (1962-ի համար), Ալեքսանդրիա: (Տես՝ «Հուսարներ» օրաթերթ, Կահիրե, 1962-ի փետր. 3, № 258):

1 9 6 2

696. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Հալեպի Ազգային Ջավարյան վարժարանի: 1962—1972 (1963—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Տիրգրիս, Արևելք: Տախտակը՝ 16×22,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—367 էջ:

697. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ֆրանսիացի հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1962 (1963-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 13,5×18,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366 էջ:

698. ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: Հրատ. Երևանի հեղո-Ապոս անվան հանրապետական մանկական գրադարանի: Կազմողներ Բ. Գ. Մելյան (1966-ի №№ 1, 2, 3, 1967-ի №№ 2, 3, 1968-ի № 1, 1969-ի № 1), Լ. Վ. Գևորգյան (1966-ի № 3, 1967-ի №№ 2, 3), Ա. Նիկողյան (1967-ի №№ 1, 2, 4, 1968-ի №№ 3, 4, 1969-ի № 2), Է. Ս. Երիցյան (1968-ի №№ 2, 4, 1969-ի №№ 3, 4, 1970-ի № 3, 1971-ի № 2), Մ. Հ. Մուրադյան (1970-ի № 1, 1971-ի №№ 1, 3, 1972-ի № 2), Գ. Ա. Ադյան (1970-ի №№ 2, 4, 1972-ի № 1), Լ. Ս. Դանիելյան (1971-ի № 3, 1972-ի № 1, 1973-ի № 1): Խմբագիրներ՝ Ս. Լալախանյան (1966-ի № 1, 1968-ի № 3), Ա. Գ. Հակոբյան (1966-ի №№ 2, 3, 1967-ի №№ 1, 2, 3, 4), Ա. Ս. Ամիրյան (1968-ի №№ 1, 2, 1969-ի №№

1, 2, 1970-ի ՆՆ 1, 2), Բ. Գ. Մելյան (1968-ի Ն 4, 1969-ի ՆՆ 3, 4), Հ. Դ. Դանիելյան (1970-ի ՆՆ 3, 4, 1971-ի ՆՆ 1, 2, 3, 1972-ի ՆՆ 1, 2), Յ. Լ. Սիմոնյան (1973-ի Ն 1), 1962—1972 (1963—1973-ի համար), Երևան, $5,5 \times 9,6$, 28—98 էջ, Տպագրանակը՝ 1966—1970-ին՝ 300—1000, 1971—1973-ինը՝ 1.500: Լույս է տեսնում տարեկան 2—4 անգամ: Իր քննությունը նման է Երևանի ԱԼ Մյասնիկյանի անվան հանրապետական գրադարանի հրատարակած «Նշանավոր և հիշարժան տարեթվերի օրացույց»-ին:

Անվանահոսում. 1963—1972-ին կոչվել է Նշանավոր և հիշարժան տարեթվերի օրացույց, 1973-ի Ն 1-ը՝ Օրացույց նշանավոր և հիշարժան տարեթվերի:

ՀԳ 1966, ՆՆ 1, 2, 3
1967, ՆՆ 1, 2, 3, 4
1968, Ն 4
1969, ՆՆ 1, 2, 3
1970, ՆՆ 1, 2, 3, 4
1971, ՆՆ 1, 2, 3
1972, ՆՆ 1, 2
1973, Ն 1

ԳԱԹ 1972, ՆՆ 1, 2

699. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Բեյրութի «Արաբա» օրաթերթի: 1962—1972 (1963—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ, Տոնիկյան: Տախտակը՝ 18×24 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

700. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Բեյրութի Սահակյան լիսեյի: 1962—1972 (1963—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

1963

701. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Սասնո հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1963—1972 (1964—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Համազգային: $16,5 \times 25$, 13 էջ:

702. ՆՈՐ ԳԵՂԻ (ազգագրական հանդես): Տարեգիրք է: Հրատ. Համաքղեցիական վերաշինաց միության կեդրոնական գործադիր մարմնի: Խմբագիր՝ Առաքել Եղիկյան: 1963—1964 (1964—1965-ի համար), Սեն Լուիզ (ԱՄՆ): $10,2 \times 14,5$, 168—207 էջ, Տպագրանակը՝ 500:

703. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հալեպի վար-
դանյան վարժարանի: 1963—1972 (1964—1973-ի համար), Հա-
լեպ, տպ. Անի: Տախտակը՝ 18×25 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝
366—367 էջ:

704. «ԶԱՀԱԿԻՐ» (պատի, մեծադիր օրացույց): Հրատ. Կա-
հիրեի «Զահակիր» թերթի: 1963—1965 (1964—1966-ի համար),
Կահիրե: Տախտակը՝ 30×25 , տուփը՝ 24×7 : Տուփը՝ 13 էջ:

705. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հ. Մ. Ը. միու-
թյան (Ալեքսանդրիա): 1963 (1964-ի համար), Ալեքսանդրիա:
Տախտակը՝ 14×20 , տուփը՝ $12,5 \times 5,5$: Տուփը՝ 13 էջ:

706. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ-ի
(Ալեքսանդրիա): 1963 (1964-ի համար), Ալեքսանդրիա: Տախ-
տակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

ՀԳ 1964

707. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: 1963—1972 (1964—1973-ի համար),
Հալեպ, տպ. Անի: $3,7 \times 5,5$: 365—366 էջ:

708. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Տոմարծայի
միացյալ քննչության Բելյուսթի մասնաճյուղի մարզական բաժնի:
1963 (1964-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝
 $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

709. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԼԻՐԱՆԱՆԱՀԱՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»
(պատի, մեծադիր): Հրատ. Լիբանանահայ Վերածնունդ միության:
1963—1972 (1964—1973-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Տոնիկյան:
Տախտակը՝ $16 \times 24,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

ՀԳ 1966

710. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ռ. Ա. Կ-ի (Ռամ-
կավար ազատական կուսակցություն): 1963—1972 (1964—1973-ի
համար), Բելյուսթ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝
 $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

711. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ամանոսի և շրջակայից
հայրենակցական միության (Բելյուսթ): 1963—1972 (1964—
1973-ի համար), Բելյուսթ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ 16×22 , տու-
փը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

1 9 6 4

712. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Պիրեճիկի հայ-
րենակցական միության (Բելյուսթ): 1964—1972 (1965—1973-ի

համար), Բեյրութ, տպ. Սեան: Տախտակը՝ 18×27 , տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366—367 էջ:

713. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԷՅՊԵԶԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ» (պատի): Հրատ. էյպեզի հայրենակցական միության: 1964—1966 (1965—1967-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ 13×18 , տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366—367 էջ:

714. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ազեհիբի հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366—367 էջ:

715. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Քիլիսի վրթասեր երիտ. միության (Հալեպ): 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Անի (1969-ինը տպագրվել է Բեյրութի Տոնիկյան տպարանում): Տախտակը՝ 16×21 , տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366—368 էջ:

716. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Տիգրանակերտի հայրենակցական Տիգրիս միության (Հալեպ): 1964 (1965-ի համար), Հալեպ, տպ. Արեւելք: Տախտակը՝ 18×25 , տուփը՝ $4 \times 5,5$, Տուփը՝ 366 էջ:

717. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Սեդրակ Մեսրոպյան վարժարանի (Շեյխ Մագսուտ-Հալեպ): 1964 (1965-ի համար), Հալեպ, տպ. Գոգո: Տախտակը՝ $13,5 \times 19$, տուփը՝ 4×5 , Տուփը՝ 366 էջ:

718. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (սեղանի): Հրատ. Ազգ. Քարեն եփփե ճեմարանի շրջանավարտից միության (Հալեպ): 1964 (1965-ի համար), Հալեպ, տպ. Սաատ (Ժորճ Մակարյան): 13×18 , 13 էջ:

ՀԳ 1965

719. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ն. Մ. Ը. Մ-ի (Հայ մարմնամարզական ընդհանուր միություն, Բեյրութ): 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Բեյրութ: $17 \times 23,5$, 13 էջ:

720. «ԿԻՐԱԿ» ՁԱՅՆԱՊՆԱԿՆԵՐ (ռեկլամային փոքրադիր օրացույց): Հեղ. Արմեն Կիրակ: 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Նյու-Յորք: Տեքստը՝ անգլերեն: Տախտակը՝ 5×8 , տուփը՝ $3 \times 1,5$, 12 էջ:

721. ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ԱԼՊՈՄ ՆՎԻՐՎԱՄ ՄԵՆ ԵՂԵՌՆԻ ՀԻՍՆԱՄ-ՅԱԿԻՆ (պատի, մեծադիր): Հրատ. «Տար էլ Ֆարապ»-ի (Բեյրութ): 1964 (1965-ի համար), Բեյրութ: 19×27 , 24 էջ:

ԳԱԹ 1965

722. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կիրակնօրյա դպրոցներու օժանդակ միութեան: 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մշակ: Տախտակը՝ $16 \times 23,5$, տուփը՝ 4×5 : Տուփը՝ 366—367 էջ:

723. ԱՐՓԻ: Տարեգիրք: 1964 (1964-ի համար), Բեյրութ, (Տեա՛ «Հայկազյան հայագիտական հանդես», Բեյրութ, 1971, էջ 295):

724. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ա. Մ. Մ-ի: 1964 (1965-ի համար): Տպագրութեան վայրը չի նշված: Տախտակը՝ $15,5 \times 12$, տուփը՝ $15,5 \times 9$: Տուփը՝ 13 էջ:

725. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ռ. Ա. Կ-ի Փոքր-թուզայան ակումբի: 1964 (1965-ի համար), Բեյրութ, տպ. Ատլաս: Տախտակը՝ 15×21 , տուփը՝ $15 \times 7,5$: Տուփը՝ 13 էջ:

726. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Սահակ-Մեսրոպյան վարժարանի: 1964 (1965-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մշակ: Տախտակը՝ $18,5 \times 26,5$, տուփը՝ $3,5 \times 5$: Տուփը՝ 366 էջ:

727. ՆԱՎԱՍԱՐԴ: Տարեգիրք: Խմբագիրներ՝ Ժիրայր Դանիելյան, Մեսրոպ Աբոյան: 1964 (1964-ի համար), Բեյրութ, տպ. Ատլաս: 123 էջ:

Մ 1964

728. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Մելրունի հայ մշակութային միութեան: 1964 (1965-ի համար), Տպագրվել է Բեյրութի Շիրակ տպարանում: Տախտակը՝ $19 \times 13,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

729. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Այնթապի հայրենակց. միութեան (Բեյրութ): 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ, Ատլաս: Զմւիները. 1965—1970-ին՝ տախտակը՝ 16×21 , տուփը՝ $4 \times 5,5$, 1971—1973-ին՝ տախտակը՝ 19×25 , տուփը՝ $15,5 \times 7,5$: Մովալը. 1965—1970-ին. տուփը՝ 366—367, 1971—1973-ին՝ 13 էջ:

730. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (սեղանի, փոքրադիր): Հրատ. Ստամբուլի ռաւոցչադ հիմնարկի: 1964—1972 (1965—1973-ի համար), Ստամբուլ: $3 \times 7,5$: 14 էջ:

731. ՍԻՓԱՆ: Դպրոցական տարեգիրք: Խմբագիր՝ Զավեն Մալոյան: Հրատ. Բեյրութի հայ ավետ. վրդերի: 1964—1972

(1964—1972-ի համար), Բեյրութ, տպ. Գալֆայան հրատարակչատուն: 11×16: 63—96 էջ: Տպաքանակը՝ 650:

ՀԳ	1964		1972
	1965		
	1966	Ս	1967
	1967		1968
	1969		1969
	1970		1970
	1971		1971

732. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԼԻՐԱՆԱՆԻ ՔՆԱՆՊՑԻՆԵՐՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ ՄԻՈՒԹ.» (պատի, մեծագիր): Հրատ. Լիբանանի Քնապչի-նեբու ուսումնասիրաց միության: 1965 (1966-ի համար), Բեյրութ: 15×21: 13 էջ:

733. ԲՅՈՒՐԱԿԱՆ: Տարեգիրք: Հրատ. Բեյրութի Հայ ավետ. կուլիչի գիտական ակումբի: 1965—1972 (1966—1973-ի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Սիսիան» տարեգիրք, Բեյրութ, 1972):

734. ՏԱՃԱՐ: Տարեգիրք: 1965 (1964—65 տարեշրջանի համար) և 1966 (1965—1966 տարեշրջանի համար), Բեյրութ: (Տես՝ «Հայկազյան հայագիտական հանդես», Բեյրութ, 1971, էջ 296):

735. ԱԼՊՈՒՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Բեյրութահակ Մուսա լեռան ուսումնասիրաց միության: 1965—1972 (1966—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տունիկյան, Մկրչյան: 15×20: 13 էջ:

736. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Մալաթիո կրթասիրաց ընկերության Հալեպի մասնաճյուղի: 1965—1972 (1966—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Անի (Ալեքսիս էքսերճյան): Տախտակը՝ 15×21,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—367 էջ:

737. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ադգ. Քարեն Ծփիե ճեմարանի շրջանավարտից միության (Հալեպ): 1965 (1966-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ 16×24, տուփը՝ 15×9,5: Տուփը՝ 13 էջ:

738. ԱՆԻ: Բեյրութի Հայ ավետ. կուլիչի պատմության ակումբի տարեգիրքը: 1965—1972 (1966—1973-ի համար), Բեյրութ: 24—64 էջ: Տպաքանակը՝ 200:

739. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Տիկնաց «Ալեքսանդր» Միության Կարապետ Աղա Աբիկյան հանգստյան տան «Նոր տարվա շնորհավորական բացիկը»: 1965 (1966-ի համար), Կահիրե: 6×7,5: Երկթալ:

740. ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հրատ. Բեյրութի Հայ կրթական հիմնար-

կուլթյուն Լևոն և Սոֆիա Հակոբյան կուլեջի: 1965—1972 (1966—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Սևան: 12×8,8: 72 էջ:

740ա. ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱԿԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ: Լոս-Անջելեսի Ս. Խաչ Եկեղեցու Մեսրոպյան վարժարանի տարեգիրքը: 1965—1972 (1966—1973-ի համար): Լոս-Անջելես: 7×13: 36 էջ: Տեքստը՝ հայերեն և անգլերեն:

1 9 6 6

741. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԱՅՆՃԱՐ» (պատի, մեծագիր): Հրատ. Այն-ճարի Հայ ազգային Հառաջ կուլեջի: 1966 (1967-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութի Համազգային տպարանում: 16×27: 13 էջ:

742. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ: 1966 (1967-ի համար), Հալեպ, տպ. Տիգրիս (Վարդգես Գրիգորյան): 3,7×5,5: 365—366 էջ:

743. ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Խմբագիր՝ Պեպո Սիմոնյան: Հրատ. Լիբանանի Ազգային Ռուբինյան վարժարանի: 1966—1972 (1967—1973-ի համար), Բեյրութ: 72 էջ: Տպաքանակը՝ 300:

744. 15-ԱՄՅԱԿ: ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հրատ. Բեյրութի Վահան Թեքեյան վարժարանի: 1966, Բեյրութ, տպ. Շիրակ: 14×24: 56 էջ: (Տես՝ «Շիրակ հրատարակչատուն», Բեյրութ, 1970, էջ 16):

745. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Կրթասիրաց վարժարանների (Սիրիա): 1966—1972 (1967—1973-ի համար): Տպագրության վայրը չի նշված: Տախտակը՝ 16×21,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366—367 էջ:

746. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Հալեպի Մխիթարյան վարժարանի: 1966 (1967-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ 16,5×24, տուփը՝ 13,5×7: Տուփը՝ 13 էջ:

747. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Կազմող՝ Բ. Ամատունի: Հրատ. Հալեպի Կիլիկյան ճեմարանի: 1966—1972 (1967—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Անի (Ավետիս էքմեքճյան): Տախտակը՝ 17,5×25,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 336—367 էջ:

748. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հ. Մ. Մ-ի (Հայ մարմնամարզական միություն, Դամասկոս): 1966 (1967-ի համար), Դամասկոս: Տպագրվել է Բեյրութի Շիրակ տպարանում: Տախտակը՝ 16×21, տուփը՝ 3×5: Տուփը՝ 366 էջ:

749. ՄԱՇՏՈՑ: Բաղդատի Ազգ. միացյալ վարժարանի տարեգիրքը: Խմբագիր՝ Բաղդասար Հարությունյան (1966—1972): 1966—1972 (1966—1972-ի համար), Բաղդատ: 9×12: 82—132 էջ: Տեքստը՝ հայերեն և արաբերեն: Տպաքանակը՝ 650:

750. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ս. Օ. խաչի (Սի-
րիայի օգնության խաչի) շրջանային վարչության: 1966—1972
(1967—1973-ի համար): Տպագրության վայրը չի նշված: Տախ-
տակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

751. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Ավետ. հոգևոր եղբայրու-
թյան կենաց երկրորդական վարժարանների (Բեյրութ-Հալեպ):
1966—1968 (1967—1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախ-
տակը՝ $13,5 \times 18,5$, տուփը՝ 4×5 : Տուփը՝ 366—367 էջ:

752. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. էվերեկ-Ֆենեսի
Սեսրոպյան-Ռուբինյան միության (Բեյրութ): 1966—1972 (1967—
1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ 16×24 ,
տուփը՝ 16×7 : Տուփը՝ 13 էջ:

753. ՇԻՐԱԶ, Լիբանանի Այնճար գյուղի հայ ավետ. երկրոր-
դական վարժարանի տարեգիրքը: 1966—1972 (1966—1972-ի
համար), Բեյրութ, տպ. Սևան: $8,2 \times 12,5$, 64—124 էջ:

754. ՕՐԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ. Նոր տարվա շնորհա-
վորական բացիկ: 1966 (1967-ի համար), Կահիրե, տպ. Ոսկե-
տառ: $7,5 \times 6$: Երկթյալ:

755. ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Պլովդիվի
եկեղեցական վարչության: 1966—1972 (1967—1973-ի համար),
Պլովդիվ: 3—4 էջ:

Անվանափոխում. 1967-ին կոչվել է Եկեղեցական համառոտ
օրացույց, 1968—1972-ին՝ Համառոտ օրացույց Եկեղեցական տո-
ներու:

(Այս օրացույցներից մեկական օրինակներ պահվում են բուլ-
ղարահայ մատենագետ Ներսես Գասպյանի անձնական գրադա-
րանում):

756. ՕՐԱՅՈՒՅՑ, Հրատ. Հարավային Ֆրանսիայի Հայոց
առաջնորդարանի: 1966—1972 (1967—1973-ի համար), Մարսել:

1 9 6 7

757. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Գոնեայի հայր. միության
(Բեյրութ): 1967 (1968-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան:
Տախտակը՝ $15 \times 20,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

758. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Մուսա լեռան հայրենակցա-
կան միության (Բեյրութ): 1967—1968 (1968—1969-ի համար),
Բեյրութ: Տախտակը՝ $16,5 \times 21$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 367 էջ:

759. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Քիլիսի հայրենակցական
միության (Բեյրութ): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Բեյ-

րութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16,5 \times 22$, տուփը՝ $4 \times 5,5$ (1972-ի տուփը՝ $16,5 \times 9,5$): Տուփը՝ 366—368 էջ (1972-ինը՝ 13 էջ):

760. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հասաքեի ազգային վարժարանի: 1967 (1968-ի համար), Հալեպ, տպ. Արևելք: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

761. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հայ առաքելական եղբայրության 1967 (1968-ի համար), Հալեպ, տպ. Անի (Ավետիս էքմեքճյան): Տախտակը՝ $13,5 \times 19$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

762. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ազգային Ծիրատ վարժարանի (Գամիշլի): 1967 (1968-ի համար), Հալեպ, տպ. Արևելք: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

763. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ. Հ. Բ. Ը. Միության նոր տարվա շնորհավորական բացիկը: 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Կահիրե, տպ. Ոսկեհառ: $12 \times 5,6$: Ծառ-ծալ:

764. ARMENIAN CHURCH CALENDAR (պատի, մեծադիր): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Կաթկաթա: $20 \times 26,5$: 12 էջ, Անգլերեն:

765. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Համախարբերող-ցիական միության (Բեյրութ): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $17 \times 23,5$, տուփը՝ $15,5 \times 7$: Տուփը՝ 13 էջ:

766. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Կասիոսի (Քեսապ) հայրենակց. միության (Բեյրութ): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան, Շիրակ: Տախտակը՝ $17,5 \times 23,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$ (1970-ի տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $9,5 \times 6,5$): Տուփը՝ 366—367 էջ (1970-ինը՝ 13 էջ):

767. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Կեսարիո աղբ. ընկերության (Բեյրութ): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մշակ: Տախտակը՝ $19,5 \times 27,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

768. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Զոմարյուտի հայրենակցական միության կիբանանի մասնաճյուղի: 1967 (1968-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $18,5 \times 24,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

769. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Լափաճի հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1967 (1968-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16,5 \times 22$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

770. ՕՐԱՑՈՒՅՑ, Հ. Մ. Մ-ի հրատարակության (որպես նոր տարվա շնորհավորական քարտ): 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: $3 \times 4,5$, ծածկմալ բացիկ:

771. ԴՐԱՋԱՐԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ Հ. Ե. Կ. Դ.-ի: Հրատ. Հ. Ե. Կ. Դ.-ի (Հայաստանեայց եկեղեցվո կիրակնօրյա դպրոցներու): 1967—1972 (1967—1972-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մշակ: $6,2 \times 10$: 307—484 էջ:

Մ 1967
1968
1969
1970

1 9 6 8

772. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԶԲԸՄ» (պատի, մեծադիր): Հրատ. ՀԲԸ միություն (Կահիրե): 1968 (1969-ի համար), Կահիրե: Տախտակը՝ 19×27 , տուփը՝ $4,5 \times 6$: Տուփը՝ 367 էջ:

773. ՐԱՅՅԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ, Հրատարակիչ-խմբագիր՝ Տաճատ Պողոսյան: 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Քեհրան, տպ. Մոդերն: 6×11 : 583—687 էջ:

ՀԳ 1969, Ա տարի
1970, Բ տարի

774. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի). Հրատ. Բեյրութի Ազգ. Սահակյան վարժարանի: 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $16,5 \times 22$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

775. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի), Հրատ. Գ. Վասպուրական միության և Մարաշի հայր. միության (Հալեպ): 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ 16×22 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 367 էջ:

776. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հայ կաթ. աղք. միության: 1968 (1969-ի համար), Սուլեյմանիե: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $3,5 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

777. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հալեպի «Տիգրիս» տպարանի: 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Հալեպ, տպ. Տիգրիս: Տախտակը՝ $16,5 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

778. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Զեյթունցիների միության (Հալեպ), 1968—1972 (1969—1973-ի համար): Տպա-

դրույթյան վայրը չի նշված: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$:
Տուփը՝ 366—367 էջ:

779. ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Կահիրեի ներքին իսթ հայկական ակումբի նոր տարվա շնորհավորական բացիկը: 1967—1972 (1968—1973-ի համար), Կահիրե, տպ. Արգոս: 7×12 : Երկծալ:

780. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Երևանի Վ. Ի. ԼԼ-նիսի անվան էլեկտրամեքենաշինական (Հայէլեկտրո) գործարանի: 1968 (1969-ի համար), ՀՍՍՀ ԳԱ էջմիածնի տպարան: 18×25 : 12 էջ:

ՀԳ 1969

781. ԿԱՄՔ (պատի օրացույց): Հրատ. Հ. Մ. Ը. Մ. (Բաղդատ): 1968 (1969-ի համար), Բաղդատ: 13×19 : 29 էջ:

782. ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՅ, Հրատ. Համախարրերդցիական միության (Բեյրութ): 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: $13,5 \times 15$: 13 էջ:

783. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի): Հրատ. Կասիոսի (Քեսապ) հայրենակց. միության (Բեյրութ): 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: $13,5 \times 19$: 13 էջ:

784. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ, 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $13,5 \times 19$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

785. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ալզ. էհրամեյանի վարժարանի (նոր Ամանոս): 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16,5 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

786. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ատանայի հայրենակցական միության: 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16,5 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—367 էջ:

787. ՕՐԱՅՈՒՅՅ-ԲԱՅԻՎ, Սովետական Հայաստանի տեսարժան վայրերի գունավոր պատկերներով: Հրատ. Հայաստանի ժուռնալիստների միության: 1968 (1969-ի համար), Երևան: $3,5 \times 5$: 2 էջ: Տպաքանակը՝ 10.000: Տեքստը՝ ռուսերեն:

788. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Բեյրութի Արմեն օթյակ թիվ 28-ի: 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ 4×5 : Տուփը՝ 366—367 էջ:

789. «ՀՐԱՏԱՐԱՎԱՅՈՒՅՅՆ Կ. ՏՈՆԻԿՅԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՔ» (պատի մեծադիր օրացույց): Լույս է տեսել Բեյրութի Կ. Տոնիկյան և որդիք հրատարակչատան 40-ամյակի (1929—1969) առթիվ: 1968

(1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $17 \times 22,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

790. «ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱՍՆԵՐ ՔՈՒՅՐԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ ԱՅՑՆԻՈՂ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ» (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հայ եկեղեցասեր քույրեր Ազգային բուժարան այցելող միության: 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $13,5 \times 19$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

791. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Թոմարզայի և շրջակայից միացյալ ընկերության (Բեյրութ): 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

792. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $18 \times 28,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$ (1971-ի տուփը՝ 18×6): Տուփը՝ 366—367 էջ (1971-ինը՝ 13 էջ):

793. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԵՐԵՎԱՆ» (պատի, մեծադիր): Խմբագիր՝ Ի. Միրիջանյան: Հրատ. Հայաստանի ժողովրդագրության միության: 1968 (1969-ի համար), Երևան: $16,5 \times 23$: 13 էջ: Օրացույցը նվիրված է Երևանի 2750-ամյակին:

ՀԳ. 1969

794. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Վալանսի ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու: 1968—1972 (1969—1973-ի համար), տպ. Գրգոր, Շիրակ: Տախտակը՝ $13,7 \times 18$, չափը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

795. ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Էվերեկ-Ֆենեսե Մեսրոպյան-Ռուբինյան միության: 1968 (1969-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: 18×27 : 7 էջ:

796. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Բալուի հայրենակցական միության (հիմնված՝ 1938-ին, Բեյրութում): 1968—1972 (1969—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: 1969-ի տախտակը՝ 26×18 , չափը՝ $16 \times 9,5$: Տուփը՝ 13 էջ: 1970-ի տախտակը՝ $16,5 \times 22$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ: 1969-ինը նվիրված է Երևանի 2750-ամյակին, 1970-ինը՝ Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 100-ամյակին:

1 9 6 9

797. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Սոց. Դեմ. Հնչակյան կուսակցության Մարսելի մասնաճյուղի: 1969 (1970-ի համար):

Տպագրվել է Բեյրութի Շիրակ տպարանում: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

798. ԶՎԱՐԹՆՈՅ: Տարեգիրք (խմորատիպ): Հրատ. Բեյրութի Հայ ավետ. կոլեջի Սուրբ գրքի ակումբի: 1969 (1970-ի համար), Բեյրութի 36 էջ: Տպաքանակը՝ 200:

799. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ճեպել Մուսայի հայրենակցական միության (Բեյրութի): 1969—1972 (1970—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ 18×25 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366—368 էջ:

800. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ազգ. Քարեն Եփեհ ճեմարանի (Հալեպ): 1969 (1970-ի համար), Հալեպ: Տախտակը՝ $16,5 \times 21$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

801. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ամերիկայի հայոց առաջնորդարանի: 1969 (1970-ի համար), Նյու-Յորք: 14×20 : 13 էջ:

802. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ամերիկայի հայոց առաջնորդարանի Կանադայի փոխանորդության: 1969 (1970-ի համար), Մոնրեալ: $15,5 \times 23$: 12 էջ:

803. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի): Հրատ. Լոս-Անջելոսի Ս. Սարգիս Հայաստանեայց եկեղեցու: 1969 (1970-ի համար), Լոս-Անջելոս: $15,5 \times 12$: 12 էջ:

804. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի): Հրատ. Բեյրութի «Շիրակ» հրատարակչատան: 1969—1972 (1970—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Շիրակ: Տախտակը. 1970-ինը՝ $9,5 \times 16,5$, 1971-ինը՝ $13,5 \times 15$, 1972-ինը՝ $7,5 \times 18$: Տուփը՝ 1970-ինը՝ $9,5 \times 7$, 1971-ինը՝ $11,5 \times 4$, 1972-ինը՝ $7 \times 4,5$: Տուփը՝ 12 էջ:

ՀԳ. 1972

805. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Պաղչիի հայրենակցական միության: 1969 (1970-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $16,5 \times 22,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

806. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ժողովրդասիր. թյան Ս. փրկիչ եկեղեցվո (Պուրճ-Համուտ, Բեյրութի): 1969—1972 (1970—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: 15×22 : 13 էջ:

807. «ԱՆԻՍ ՕՐԱՅՈՒՅՅ» (պատի, մեծագիր): Հրատ. Համասերաստհայ վերաշինաց միության Մարսելի մասնաճյուղի: 1969 (1970-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութի Շիրակ տպարանում: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

808. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՆԱՏԱՏԵՏՐ: Նվիրված հայ մեծ բանաստեղծ Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 100-ամյակին: 1969 (1970-ի համար), Երևան, 7,5×10,5: 130 էջ: Տեքստը ռուսերեն: Կաշեկազմ է՝ Հովհաննես Թումանյանի դիմանկարով:

809. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՆՈՏԱՏԵՏՐ: Նվիրված Հայկական ՍՍՀ 50-ամյակին: 1969 (1970-ի համար), Երևան: 7,5×10,5: 130 էջ: Տեքստը՝ ռուսերեն: Կաշեկազմ է՝ Հայկական ՍՍՀ քարտեզի պատկերով:

810. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ (պատի): Հրատ. Հայաստանի ժուռնալիստների միության: Խմբագիր՝ Ի. Միրիջանյան: 1969 (1970-ի համար), Երևան (տպագրվել է Մոսկվայի ժողանովի անվան տպարանում): 13×21,5: 14 էջ: Տեքստը հայերեն և ռուսերեն: Տպաքանակը՝ 25.000:

811. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (բացիկ): Հրատ. «Հայաստանի գյուղատնտեսություն» ամսագրի: Լույս է տեսել 1969-ին (ամսագրի 1970-ի հունվար ամսվա համարի հետ), Երևան, 15×11: Մեկ էջ:

812. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՏՐ: Հրատ. Բեյրութի համալգայինի «Նշան Փալանճյան» ճեմարանի: 1969—1972 (1969—1973-ի համար), Բեյրութ, տպ. Համալգային: 7×11,1: 430—444 էջ:

ՀՊ 1969—70 տարեշրջան
1971—72 տարեշրջան

Մ 1969—70 տարեշրջան
1970—71 տարեշրջան

1 9 7 0

813. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Սոց. Դեմ. Հնչակյան կուսակցության (Ս. Դ. Հ. Կ.) Ֆրանսիայի շրջանի վարիչ մարմնի: 1970 (1971-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութում: Տալատակը՝ 19×24,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366 էջ:

814. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Քուվեյթի հայ ակղային միջնակարգ վարժարանի հոգաբարձության: 1970—1972 (1971—1973-ի համար), Քուվեյթ (օրացույցը տպագրվել է Բեյրութի Համալգային տպարանում): 13,5×19: 13 էջ:

815. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Կադմոդ և Խմբագիր՝ Գառնիկ Գաղանճյան: Հրատ. Ուրֆայի հայրենակցական միության: 1970 (1971-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մշակ: 18×22: 13 էջ:

816. ԵՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Վալանսի Հալոց
Մ. Դավթյան միօրյա մանուկների վարժարանի 1970 (1971-ի հա-
մար): Տպագրվել է Բեյրութի Տոնիկյան տպարանում: Տախտակը՝
19×25, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366 էջ:

817. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ազգ. Քարեն
Եփիս ճեմարանի (Հալեպ): 1970 (1971-ի համար), Հալեպ, տպ.
Օֆսեթ Պարբ: 18,5×27, 7 էջ:

818. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Հալեպի Կ. Դ. Ժիզմենյան
կազմատան: 1970 (1971-ի համար), Հալեպ, կազմատուն՝
Կ. Դ. Ժիզմենյան: Տախտակը՝ 13,7×19, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝
366 էջ:

819. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Գալուստյան ազգային մայր
վարժարանի (Կահիրե): 1971—1972 (1971—1973-ի համար), Կա-
հիրե: Տախտակը՝ 13,5×20, տուփը՝ 11,5×7,5: Տուփը՝ 13 էջ:

820. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Կազմող՝ Վարդերես Կարադյուլյան: Փարիզի
«Էրեբունի» հրատարակչության նոր տարվա շնորհավորական
գունազարդ բացիկը՝ Երևանի տեսարժան վայրերի լուսանկարնե-
րով: 1970 (1971-ի համար), Փարիզ: 17×8,2, Եռածալ: Տպաքա-
նակը՝ 10.000:

821. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԶԲԸՄ ՀԵՐ» (պատի, մեծագիր): Հրատ.
ՀԲԸՄ ՀԵ Ընկերակցության 1970 (1971-ի համար), Բեյրութ:
19×24: 13 էջ:

822. ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ: Տարեգիրք: Խմ-
բագիր՝ Երվանդ Քասունի: Հրատ. Բեյրութի Հայկազյան կոլեջի
հայագիտական ամբիոնի: 1970—1972 (1970—1972-ի համար),
Բեյրութ, տպ. Ատլաս: 6,2×10,5: 236—330 էջ: Տպաքանակը՝ 500:

823. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Ավստրալիայի հայոց առաքելական եկեղե-
ցու միօրյա ազգային վարժարանների նոր տարվա շնորհավորա-
կան բացիկը՝ Խաչատուր Աբովյանի դիմանկարով: 1970 (1971-ի
համար), Սիդնեյ: 6,2×13,5: Քառածալ:

824. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ս. Երրորդություն
եկեղեցու շաբաթօրյա հայ դպրոցի (Տորոնտո-Կանադա): 1970
(1971-ի համար): Տպագրության վայրը չի նշված: Տախտակը՝
16×21,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366 էջ:

825. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Ազգ. Եփրեմյան
միջնակարգ վարժարանի: 1970 (1971-ի համար), Բեյրութ, տպ.
Տոնիկյան: Տախտակը՝ 17×22,5, տուփը՝ 4×5,5: Տուփը՝ 366 էջ:

826. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծագիր): Հրատ. Գույաքի հայրե-
նակցական միության (Բեյրութ): 1970 (1971-ի համար), Բեյ-

բուլ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ $18 \times 25,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

827. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի): Հրատ. Սրբոյն թարգմանչաց երկ-
րորդական վարժարանի (Երուսաղեմ): 1970 (1971-ի համար),
Երուսաղեմ: $14 \times 5,5$: 12 էջ:

ՀԳ 1971

828. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Էվերեկ-Ֆենեսե
հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1970 (1971-ի համար),
Բեյրութ, տպ. Տոնիկյան: Տախտակը՝ 16×24 , տուփը՝ 16×7 : Տուփը՝ 13 էջ:

829. ՕՐԱՅՈՒՅՅ: Բեյրութի «Էրեբունի» ժողովրդական պարի
և մարմնամարզի ընկերակցության նոր տարվա շնորհավորական
գունազարդ բացիկը՝ Երևանի տեսարժան վայրերի լուսանկարնե-
րով: Կազմող՝ Ժիրայր Թյուֆուճյան: 1970 (1971-ի համար), Բեյ-
րութ: $17 \times 8,2$, Եռաձալ: Տպաքանակը՝ 20.000:

1 9 7 1

830. ՕՐԱՅՈՒՅՅ «ԷՅՊԵՋԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»
(պատի, մեծադիր): Հրատ. էյպեզի հայրենակցական միության:
1971 (1972-ի համար), Բեյրութ: $16,5 \times 21,5$: 13 էջ:

831. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի): Հրատ. Աֆիոն Գարահիսարի հայր.
միության (Բեյրութ): 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ, տպ. Սևան:
Տախտակը՝ $16 \times 12,5$, տուփը՝ $16 \times 9,5$: Տուփը՝ 13 էջ:

832. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Չորք-Մարզպանի
հայր. միության: 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝
 $17,5 \times 26$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

833. ՕՐԱՅՈՒՅՅ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՅ 1972 ՏԱՐՎՈ, Հրատ. Կազիրեի
Արզարյան Ազգ. դարմանատան: Հայ Աղքատաց հոգաբարձության
նոր տարվա շնորհավորական բացիկը: 1971 (1972-ի համար),
Կազիրե, տպ. Ոսկեհառ: $12 \times 5,6$, Եռաձալ:

834. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Կազմող՝ Արտավազդ
Բերբերյան: Հրատ. Ֆրանսահայ մշակութային միության: 1971
(1972-ի համար), Փարիզ: 7×24 : 7 էջ: Տեքստը՝ հայերեն և ֆրան-
սերեն:

835. ՕՐԱՅՈՒՅՅ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Հայ եկեղեցատի-
րաց եղբայրակցության (Հալեպ): 1971 (1972-ի համար): Տպա-

գրվել է Բեյրութի Ատլաս արարանում: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

836. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ» ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ Հ. Մ. Մ. ՊՈՒՐՃ-ՀԱՄՈՒՏ» (պատի): Հրատ. Լիբանանի Մասիս մարզական միության, 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ, տպ. Մկրյան: 15×20 : 13 էջ:

837. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Ս. Գրիգոր—Ս. Եղիա Հ. Կ. Ժողովրդապետություն: 1971—1972 (1972—1973-ի համար), Բեյրութ: 1972-ինը տպագրվել է Բեյրութի Շիրակ տպարանում, 1973-ինը կաղմել է Փարիզի «էրեբունի» հրատարակչությունը (տպագրվել է Բեյրութում): $14,5 \times 21$: 13 էջ:

838. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Նոր բեմ մշակութային միության: 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ 16×22 , տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 366 էջ:

839. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Լ. Օ. Խ-ի (Լիբանանի օգնության խաչի): 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ: Տախտակը՝ $16 \times 21,5$, տուփը՝ $9,5 \times 6,5$: Տուփը՝ 13 էջ:

840. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ԱԼՊՈՄ»-Ի, Հրատ. Բեյրութի «Հեղափոխականի ալպոմ» ամսագրի: 1971—1972 (1972—1973-ի համար), Բեյրութ:

841. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի, մեծադիր): Հրատ. Տիգրանակերտի հայրենակցական միության (Բեյրութ): 1971 (1972-ի համար), Բեյրութ, տպ. Ատլաս: Տախտակը՝ $16,5 \times 22$, տուփը՝ $4 \times 5,5$: Տուփը՝ 367 էջ:

842. ՕՐԱՅՈՒՅՑ: Բեյրութի «Այրաբատ» մարզական միության Նոր տարվա շնորհավորական բացիկը: 1971—1972 (1972—1973-ի համար), Բեյրութ: $14,5 \times 11$: 2 էջ:

1 9 7 2

843. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատ. Փարիզի «էրեբունի» հրատարակչության: Խմբագիր՝ Վարդերես Կարազյոզյան: 1972 (1973-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութում: $12 \times 18,5$: 13 էջ: Տպաքանակը՝ 2.000:

844. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (պատի): Հրատարակել է Փարիզի «էրեբունի» հրատարակչությունը Հայկական ՍՍՀ «Ինտուրիստ» կազմակերպության պատվերով: Խմբագիր՝ Վարդերես Կարազյոզյան: 1972 (1973-ի համար): Տպագրվել է Բեյրութում: $12 \times 18,5$: 13 էջ: Տպաքանակը՝ 8.000:

845. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԿԱՆՉ» ՇԱՔԱԹՕՐՅԱԿ, ՀՐԱՄ. ԲԵՅՐՈՒՅԻ
«ԿԱՆՉ» շաքաթաթերթի: 1972 (1973-ի համար), ԲԵՅՐՈՒՅ: Տախ-
տակը՝ 17×25 , տուփը՝ 16×10 , Տուփը՝ 13 էջ:

846. ՕՐԱՑՈՒՅՑ (պատի): ՀՐԱՄ. Ֆրանսահայ մշակութային
միություն: 1972 (1973-ի համար), Փարիզ: 14×19 , 7 էջ: Տեքստը՝
հայերեն և ֆրանսերեն:

847. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԳՐԹԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ», ՀՐԱՄ. «ԳՐԹԵՐԻ աշ-
խարհ» ամսաթերթի (Երևան): 1972 (1973-ի համար), Երևան:
 $7,1 \times 11$, 2 էջ: Տպաքանակը՝ 50.000:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑՆԵՐԻ ԵՎ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑՆԵՐԻ
ԱՆՎԱՆԱՑԱՆԿ

Ա

- «ԱԶԱՏ ԽՈՍՔ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—478;
ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—353;
ԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—674;
ԱԼԻՍ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—807;
ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—313;
ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ—743;
ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—500;
ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—653;
ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—735;
ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—782;
ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—795;
ԱԽՈՒՐՅԱՆ—272;
ԱՂՅՈՒՍԱԿ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—661;
ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՑԵՆ—459;
ԱՄԵՆՈՒՆ ՆՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—530;
ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—643;
ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—290;
ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—410;
ԱՄԵՐԻԿԱԶԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—306;
ԱՅԳ—490;
ԱՅՍ է ՊԱՐԶԱՅՏՈՒՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—1;
ԱՆԻ—738;
ԱՆԿՈՒՏԻՆ ԶՎԱՐՃԱԼԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—363;
ԱՆԿՈՒՏԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—363;
ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒՆ ԶՎԱՐՃԱԼԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—363;
ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—363;
ԱՇԱԿԵՐՏ—626;

- ԱՊՈՒՇՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—312;
 «ԱՌԱՎՈՏ»-ԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—377;
 ԱՌԱՎՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—484;
 ԱՎԵՏԱՔԵՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—284;
 ԱՎԵՏԻՍ—368;
 ԱՐԱԶ—494;
 ԱՐԱՄԱԶԴ—337;
 ԱՐԱՄԱԶԴ—338;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՄԵՍ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—149;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՄԵՍ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—149;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՆԻՇ 1877—178;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—149;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—149;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՓՈՔՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—301;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—148;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ԾՐԱՑՈՒՅՑ—149;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—148;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—148;
 ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՄԵՍ—149;
 ԱՐԱՔՍ—278;
 ԱՐԱՔՍ—279;
 ԱՐԱՔՍ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—554;
 «ԱՐԱՔՍ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—429;
 ԱՐԵՎԵԼՔ—412ա;
 ԱՐԵՎԵԼՔ—509;
 ԱՐԵՎԵԼՔ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—610;
 ԱՐԺԵՆԹԻՆԱՀԱՅ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1958—663;
 ԱՐԶԱԳԱՆՔ ՄԱՐՍԵԼԻ ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—582;
 ԱՐՄԱՎԵՆԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—533;
 ARMENIAN CHUCH CALENDAR—764;
 «ԱՐՄԵՆՅԱՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ—495;
 АРМЯНО-ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—293.
 АРМЯНО-ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ — «ОРА-
 ЦУЙЦ» — 289.
 АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—194.
 АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—254.
 АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ А. ЕРИЦОВА—227.
 АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ ДЛЯ БЕССАРАБСКИХ АР-
 МЯН—288.

ԱՐՇԱՆՈՒՅՍ—280:

«ԱՐՈՐ»-Ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—233:

«ԱՐՈՐ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1927 —431:

«ԱՐՈՐ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1927 —432:

ԱՐՓԻ—723:

Բ

ԲԱԳԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—389:

ԲԱՆԱԿԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—378:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—371:

ԲԱՐՁՈՒՆՔ—667:

ԲՅՈՒՐԱԿԱՆ—733:

ԲՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—164:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—35:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—40:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—64:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ—105:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ՆԱԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ
ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏԱՓՈՒ—37:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ ՏԱՂ
ՅՈՎԱՍՏԱՓՈՒ—69:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ ՏԱՂ
ՅՈՎԱՍՏԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—78:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ ՏԱՂ
ՅՈՎԱՍՏԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—91:

ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ... ՊԱՐԶԵՅԵԱԼ ԱՂԻՒՄԱԿՕՔ, ԱՇԽԱՏԱՍԻ-
ՐՈՒԹԵԱՄԲ ՆՈՒԱՍՏ ԾԱՌԱՅ ԱՄԵՆԻՑ Ի ՏԵՐ ԿԻՐՂԵ ՍԵ-
ԲԱՍՏԵԱՆ Ի ԳԵՂՁԵ ՀՐԵՇՏԱԿԱՊԵՏԱՅ ՎԱՆԻՑ—44:

Գ

ԳԱԶԱՄԻԱ—129:

ԳԱԶԱՄԻԱ ՎԵ ՆԵՄՐՈՒՋՆԱՄԵ—129:

ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—541:

ԳԱՎԱՌԻՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑԸ—300:

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—630:

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1933—481:

ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—308:

«ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ» ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—315:

- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ԸՆԴ ՈՐՍ
ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԼՈՒՍՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՐԵԳԱԿՆԱՅՈՅՑ—17:
- ԳԻՐՔ ԷՖԻՄԷՐՏԷ ԿՈԶԵՅԵԱԼ—103:
- ԳԻՐՔ ԷՖԻՄԷՐՏԷ ԿՈԶԵՅԵԱԼ—331:
- ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆՑ—58:
- ԳԻՐՔ, ՈՐ ԿՈԶԻ ՏՈՆԱՅՈՅՑ—57:
- ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ—122:
- ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ—133:
- ԳԻՐՔ ՎԱՅԵԼՈՒԶ ԵՎ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՆՈՒՐՅ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԵԱՅ ԲԱ-
ՐԵՍԻՐԱՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՂԻՍԱԿ ԳՐՈՅ ՏԱՐԵԿԱ-
ՆԱՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ, ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ
ԱՄՍՈՅՆ ԱԶԱՐԵԱՅ ԸՆԴ ՀՈՒՆԱՅ, ԱՍԱՅՈՒԱԾՔ ԽՈՂԵՄԱ-
ԿԱՆՔ ՀՆՈՒՅ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱՅ ԵՎ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ՀԱՄԱՐՈՂԱԿԱ-
ՆԻ ԱՐՈՒԵՍԻՒ—13:
- ԳԻՐՔ ՏՈՒՄԱՐԱՅ ՈՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱԶՈՒՄԱՐ ԿՈԶԻ—7:
- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ—36:
- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ—32:
- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ
ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՄԵԾԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻՆ ՄԵՐՈՅ, ՄԱՐՄՆԱԽԱ-
ՂԱՅ ԵՎ ՀԱՐՈՒՄՏ ԵՐԱԶԱՀԱՆ, ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՊԻՏԱՆԻՔ—31:
- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ, ԸՆԴ
ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱ-
ՀԱՆ—26:
- ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ
ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՀՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱ-
ՀԱՆ:—28:
- ԳԼԱԶՈՐ—662:
- ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—680:
- ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—319:
- «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ—453:
- ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—582:
- ԳՐԳՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱ-
ԿԵԱԼ ԼՈՒՍՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՅՈՅԺ ՊԻՏԱՆԻՔ ՄԵՐԱԶ-
ՆԵԱՅ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԵԱՅ ԵՎ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՅ, ՆԱԵՎ ԿՏԱԿ
ՏԵԱՌՆ ՈՍԿԱՆԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՍԱԿՍ ԴԱՌՆ ՄԱՀՈՒԱՆ
ԻՐՈՅ Ի ՊԱՏՃԱՌ ՏԻՐԱՆԵՆԳ ԵՐԻՅԻՈՅՆ ՋԹԱԴԵՈՍԻ
ԵՐԵԻԱՆՑԻՈՅ—14:
- ԳՐԳՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ, ՆԵՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱ-
ԿԵԱԼ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԼՈՒՍՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԱ-
ԲԱՐ ԲԱՆ—12:

- Գրգոռիկ, որ Կոջի էջիմէրՏէ—41:
- Գրգոռիկ որ Կոջի էջիմէրՏէ—47:
- Գրգոռիկ, որ Կոջի էջիմէրՏէ, Յորոտիմ ՊարոտնԱկի ՆԱԽ ՇՐՋԱՆ
ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ԶԵԿՈՒՅՄԱՆՑ, ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԶԵՌՈՒԿԱԾՔ ՏԱ-
ՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՑ...—71:
- Գրգուհի ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—381:
- Գրգուհի ՀԱՅԵՐԵՆ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—491:
- Գրգուհի ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—242:
- Գրգուհի ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—384:
- Գրգուհի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—364:
- Գրգուհի ՓՈՔՐԻԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—445:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—261:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—382:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—388:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—399:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—447:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ—598:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1940 —542:
- Գրգուհի ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ 1953 —640:
- Գրգոնչ ԿՈՉԵՑԵԱՎ ԷՅԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ՝
ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ԶԵԿՈՒՅՄԱՆՑ ԱՊԱ ԳՈՒՇԱԿՈՒ-
ԹԻԻՆՔ ԱՄՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԱՅՆ ՓՈՓՈԽՄԱՆՑ... ՅԵՏ
ԱՅՍԾ՝ ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ. ԿԻՑ ՆՄԻՆ
ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՑ, ԵՐԱԶԱՀԱՆ—72:
- Գրգոնչ որ Կոջի էջիմէրՏէ, Յորոտիմ ՊարոտնԱկի ՆԱԽ՝ ՇՐԸ-
ՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ԶԵԿՈՒՅՄԱՆՑ, ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԶԵՌՈՒԿԱԾՔ
ՏԱՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՑ...—74:

Դ

- ԴԱՄԱՍՍԿԱՀԱՅ ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—660:
- «ԴԵՊԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»—439:
- ԴԻՏԱԿ 1891 ՏԱՐՎՈ—225:
- ԴԻՑԱՎԱՆ—398:
- ДОНСКО-АЗОВСКИЙ РУССКО-АРМЯНСКИЙ КАЛЕН-
ДАРЬ — 173.
- ԴՊՐՈՑԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—666:
- ԴՐԱԶԱՐԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—771:

Ե

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—309,
 ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—320,
 ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—405,
 ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—317,
 ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—348,
 ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—327,
 ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—755,
 ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ—558,
 ԵՂԱՆԱԿ 1839 ԱՄԻ—114,
 ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ—79,
 ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ—113,
 ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—375,
 «ԵՐԵՎԱՆ»-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—365,
 «ԵՐԵՎԱՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ—573,
 «ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—355,
 ԵՐԿԻՐ—487,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ—551,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ—555,
 ԵՐԶԱՆԻԿԻՆ ԳԻՐԲԸ—438,
 ԵՐԶԱՆԻԿԻՆ ԶԱՏԻԿԸ—535,
 ԵՐԶԱՆԻԿԻՆ ԿԱՂԱՆԴԸ—540,
 ԵՐԶԱՆԻԿԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—438,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ՏԱՐԵԳԻՐԲ—438,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—438,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ՏԱՐԻ—438,
 ԵՐԶԱՆԻԿ ՏԱՐԻՆԵՐ—438,
 «ԵՓՐԱՏ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ—299,

Զ

«ԶԱՆԳ» ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—499,
 ԶՄՅՈՒՌՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—374,
 ԶՎԱՐԹԱՊԱՏՈՒՄ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—423,
 ԶՎԱՐԹՆՈՑ—527,
 ԶՎԱՐԹՆՈՑ—798,
 ԶՎԱՐԹՆՈՑ ՏԱՐԵԳԻՐԲ—462,

Է

ԷՐՈՍ—612,
 ԷՐՈՍ—613,
 ԷՖԻՄԵՐՏԵ—196:

Ը

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԶԲՈՍԱՐԱՆ ԿԱՄ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ 1890 ՏԱՐՎՈ—
 —214,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—
 —246,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ—246,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ Ս. Փ. Ա. ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՅՈՒՅՅ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՅՈՒՅՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՅՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ 1896—241,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՅՈՒՅՅ Ս. Փ. ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—520,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ—187,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—246,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ
 ՕԴՈՅ—171,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ
 ՕԴՈՅ—183,
 ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ Ս. ՓՐԿԶՅԱՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՅԻ ՀԱՅՈՅ—187,
 ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ—195,
 ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՓՈՔՐ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄԵՇ ՏՈՆԵՐՈՒ—180,

Թ

ԹԱՎՐԻԶ—517,

Ժ

ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ—6,
 ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ—43,
 ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ
 ԴԱՎԹԻ, ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ԳԻՐՔ ՏՕՆԱՅՈՅՅ ՀԱՅՈՅ—60,
 ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ ՍՈՒՐՔ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ—108,

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՅՑ—98:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՅՑ—119:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ—145:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ—224:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ—211:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՈՆԱՅՈՅՑ—259:

ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՅՑ—334:

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՅ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1918 ԹՎԱԿԱՆԻ—346:

«ԺԱՄԱՆԱԿ»-Ի ՆՎԵՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—411:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—205:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑԻՐ—508:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—595:

ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—792:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ՏՈՆԱՅՈՒՅՑԸ—269:

Ի

ԻՐԱՆ—515:

ԻՐԱՆ—516:

Լ

ԼԻՔԱՆԱՆԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—522:

ԼԻՔԱՆԱՆԻ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—477:

ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—471:

ԼՈՒՅՍ—274:

ԼՈՒՅՍ—275:

ՀՈՒՅՍ—276:

ՀՈՒՅՍ—443:

ՀՈՒՅՍ-ԱՐԱՔՍ—278:

ՀՈՒՍՆԱՅՈՅՑ, ՅՈՐՈՒՄ ՅՈՒՑԱՆԻՆ ԵՎ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ԱՄԻՍՔ ՏԱՐ-
ՎՈՅՆ ԵՎ ԱՎՈՐԲ ՆՈՅԱ, ԵՎ ՄՈՒՏՔ ԱՐԵԳԱԿԱՆ Ի ԿԵՆԴԱ-
ՆԱԿԵՐՊՍ, ԵՎ ՏՕՆՔ ԵՎ ՊԱՀՔ ԸՍՏ ՎԱՐԵԼՈՅ ԱԶԳԻՆ ՄԵՐՈՅ,
ԸՍՏ ԿԱՐԳԵԼՈՅ ՀՆՈՅ ՏՕՄԱՐԻՆ, ՈՐՈՎՔ ՎԱՐԻՆ ԱՐԵՎԵԼԱ-
ԿԱՆՔՆ—43:

Խ

ԽԱԶԱԿԻՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—175:

ԽԱՌՆԱՏՓՆԹՈՒՐ ՏՈՒՄԱՐԻ, ԳԵՂԵՅԻԿ ԵՎ ՊԻՏԱՆԻ—2:

ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑԸ —449:

ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑԸ ԿԱՄ ՊՈԶՈՎ ԱՍՏԳԻԿԸ—448:

ԽՐԱԽՃԱՆՔԻ ՏԱՐԵԴԻՐՔԸ—463:

Ր

ՐԱՊԼՎԱՐ—366:

«ՐԻԱՐԱՆ»—266:

«ՐՈՅԻ» ԺՈՂՈՂԻՐԴԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—207:

ՐՈՅԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—207:

ՐՈՅԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀԱՎԵԼՎԱԾՈՎ—396:

Ս

ՍԱՂԱՆԴ 1914—321:

КАЛЕНДАРЬ И КАТАЛОГ АРМЯНО-КАТОЛИЧЕСКОГО
ДУХОВЕНСТВА И ЦЕРКВЕЙ В РОССИЙСКОЙ ИМ-
ПЕРИИ—311.

ՍԱՄՔ—781:

«ՍԱՄՔ»-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1962—695:

ՍԱՆԹԵՂ—683:

ՍԱՆԹԵՂ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—669:

КАВКАЗСКИЕ КАЛЕНДАРЬ НА 1907 — 286.

ՍԱՎՈՈՇ ԵՐԴԻԾԱԿԱՆ ՏԱՐԵԴԻՐՔ—538:

«ՍԱՎՈՈՇ»-Ի 1913 ՏԱՐՎԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—314:

ՍԱՎՈՈՇԻ ՏԱՐԵԴԻՐՔԸ—303:

ՍԱՎՈՈՇԻ ՏԱՐԵԴԻՐՔԸ—538:

ՍԱՎՈՈՇԻ ՏԱՐԵԴԻՐՔԸ 1948—616:

ՍԱՎՈՈՇԻՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑԸ—303:

ԿԱՎՈՌՇ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ԵՎ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—303:
 ԿԱՎՈՌՇ ՏԱՐԵԳԻՐՔ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—303:
 «ԿԻԼԻԿԻԱ» ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—497:
 ԿԻԿՈՅԻ ԶՎԱՐՃԱԼԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—300:
 ԿԻԿՈՅԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—302:
 «ԿԻՐԱԿ» ԶԱՅՆԱՊՆԱԿՆԵՐ—720:
 ԿԼՈՐ ՏԱՐԻ—644:
 ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏ—460:
 ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԳԻՐՔ—617:
 ԿՈԼՏԵՍԵՍԱԿԱՆԻ ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—474:
 ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ 1915—323:

Է

1922 ԹՎԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—391:
 1926-Ի ՊՈԽԿԱՐԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—418:
 1927-Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—434:
 1927-Ի «ԺԱՄԱՆԱԿ»-Ի ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—434:
 1934-Ի ՄԱՍԻՍ ՕՐԱՑՈՒՅՅԸ—492:
 1945-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՅ—583:
 ՀԱՃՆ—440:
 ՀԱՄԱԶԳԴԱՅԻՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՒՅՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ—246:
 «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի 1940-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՅԸ—545:
 «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—482:
 «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔ—638:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՅ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ—635:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—510:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—246:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՅ—268:
 «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՅ—525:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ—246:
 ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ—246:
 «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՅ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—628:
 «ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ, ՀՆԵԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄՍՈՅ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ԱԶԱ-
 ԲԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՅ, ՀՐԵԻՅ ԵՎ ՏԱՃԿԱՅ—20:
 ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՈՄԱՐ ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՒՅՅ ՀԱՄԱԶԱՅՆ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԱԳԻ-
 ՏՈՒԹՅԱՆ—424:
 ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՅ 1921 ԹՎԻ—369:
 ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ—134:
 ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՑՈՒՅՅ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՆԵՐՈՒ—755:

- ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ—619;
- ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ—627;
- ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ 1921-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—367;
- ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ 1950-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—622;
- ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—470;
- «ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱՍԵՐ ՔՈՒՅՐԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ ԱՅՅԵԼՈՂ ՄԻՒԹՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—790;
- ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—470;
- ՀԱՅ ԽՈՍՆԱԿ—556;
- ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ, ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՅՈԹԼԵԶՎՅԱՆ—357;
- ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆ—639;
- ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—476;
- ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—425;
- ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—637;
- ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՂԱՆԴՉԵՔԸ—362;
- ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—585;
- ՀԱՅՅԵՐԵՆ ԵՎ ՌՈՒՄԱՆԵՐԵՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—244;
- ՀԱՅԿ—390;
- ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ ԵՎ ԼՈՒՄՆԱՑՈՅՑ 1866—155;
- ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ—822;
- ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—514;
- ՀԱՅԿԱՇԵՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—383;
- ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ—590;
- ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—300;
- ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—537;
- ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՏԱՐԵԳԻՐՔ-ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ—569;
- ՀԱՅՐԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—300;
- ՀԱՅՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—620;
- ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—246;
- ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—246;
- ՀԱՍԿ—615;
- ՀԱՏՎԱԾԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—257;
- Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱԹԵՆՔԻ ՄԱՍՆԱՃՑՈՒՂԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ 1939-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—536;
- Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1925-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—401;
- Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1926 ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—413;
- ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՎՐԻՊԱԿԱՅ—152;
- ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ-ԱԼՊՈՄ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—684;

Հիշատակարանն եվ օրացոյցն Տեղեկատուի, Կատարող Թղթակից-
 ների եվ Շրջանային վիճակագրականի ՀԱՄԱՐ—436:
 Հիշարժան ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ օրացոյցն—618:
 Հ. Մ. Ը. Մ-ի Գեղարվեստական ՊԱՏԻ օրացոյցն—417:
 Հ. Մ. Ը. Մ-ի 1947-ի ՊԱՏԻ օրացոյցն—603:
 Հնգակցան ՏԱՐԵԳԻՐՔ—473:
 ՀՈՍՀՈՍԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—444:
 ՀՈՐԻԶՈՆ—648:
 «ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱՏՈՒՆ Կ. ՏՈՆԻԿԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՔ»—789:
 «ՀՈՒՅՍ» օրացոյցն—307:
 ՀՈՒՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—427:
 «ՀՈՒՍԱՐԵՐ» ՊԱՏԻ օրացոյցն—645:
 ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ 1927 ՏԱՐՎՈ—435:
 ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ (ՄՈՒԽԱԹԵՐԵ ՏԵՅԹԵՐԻ)—255:
 ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ օրացոյցն 1927—433:
 ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻԿ 1933—475:
 ՀՕԿԻ 1932-ի օրացոյցն—468:

Մ

ՄԱՆԱՆԱ—594:
 ՄԱՇՏՈՅ—749:
 ՄԱՍԻՍ—394:
 ՄԱՍԻՍ—502:
 ՄԱՍԻՍ օրացոյցն—390:
 ՄԱՐԱՆԱԹԱՅԻ օրացոյցն—578:
 «ՄԵՂՈՒ»-ի օրացոյցն 1935—513:
 ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ—
 —740ա:
 ՄԵՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—298:
 ՄԻՄՈՍ—591:
 ՄԻՋՆԱՐԵՐԴ—655:
 ՄՅՈՐԹԵՄՄԵԼ ՍԱՅՆԱՄԵ, ՍԵՆԵՅԻ ՄԻՎԱՏԻԵՄԻՆԵ ՄԱԽՍՈՒՍ—235:
 ՄՇԱԿՈՒՅԹ—606:
 ՄՇՏԱԿԱՆ օրացոյցն—649:
 ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ—56:
 ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—199:
 Մ. ՉՄԵԿՑԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—205:
 ՄՈՒՐԱԴ օրացոյցն 1906—285:

ՆԱԽ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՍՏ ՇՐՋԱՆՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՋԵ-
ԿՈՒՑՄԱՆՑ ԵՎ ԱՊԱ՝ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀՆԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄ-
ՍՈՑ. ԱՅՍԻՆՔՆ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՑ ԵՎ
ՏԱՃԿԱՑ—39:

ՆԱՅԻՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—642:

ՆԱՎԱՍԱՐԴ—329:

ՆԱՎԱՍԱՐԴ—727:

ՆԵՎՍԱԼԸ ԷՐՄԵՆԵԱՆ—310:

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—618:

ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—698:

«ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ»—379:

«ՆՈՐ ԱՐԱՔԱ»—467:

ՆՈՐ ԳԵՂԻ—702:

«ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑ—599:

ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ-ՍԵՎԱՆ—652:

«ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ-ՍԵՎԱՆ»—659:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—333:

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—229:

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—343:

ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—165:

ՆՈՐԱՀԻՒՍ ԷՅԻՄԷՐՏԷ—106:

ՆՈՐԱՀԻՒՍ ԷՅԻՄԷՐՏԷ—158:

ՆՈՐԱՏԻՊ ԷՅԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ԱՍՏՂԱ-
ՔԱՇԽԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ, ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈՓՈԽ-
ՄԱՆՑ ԵՂԱՆԱԿԱՑ, ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑ-
ՎՈՑ—193:

ՇԱՆԹ-ԱՐՄԻՎ—512:

ՇԱՐԳ ՍԱԼՆԱՄԵՍԻ—316:

ՇԻՐԱԶ—753:

«ՇԻՐԱԿ» ՊԱՏԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—253:

«ՇԻՐԱԿ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ—252:

ՇՆՈՐՀԱՅ ՑՈՂԵՐ ՏԱՐԵԳՐՔՈՒՅԿ—493:

ՇՈՂԱԿԱԹ—665:

Ո

ՈՄԱՆՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—294:

ՈՍԿԵԳԵՏԱԿ—581:

ՈՐԲԵՐՈՒ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—397:

Պ

«ՊԱՆԺ. ՄԱՄՈՒԼ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ--483:

ՊԱՅՔԱՐ—563:

ՊԱՏԻ ԱՌՕՐՅԱ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1932 —472:

ՊԱՏԻ ԲԱԶՄԱԼԵԶՎՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—168:

ՊԱՏԻ ՄԵԾ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1902 ԹՎԱԿԱՆԻ--266:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—209:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—238:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—239:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—265:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—277:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—283:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—339:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—387:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—430:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—523:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—557:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—568:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—586:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—588:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—614:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—609:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—621:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—623:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—624:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—629:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—634:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—668:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—707:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—742:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—784:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԱԶԱՏ ՕՐ»-Ի—602:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈ—260:

ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915 ՏԱՐՎՈ—330:

- ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1933 — 486,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1934 — 498,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1936 — 518,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1946 — 589,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՍՏ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՏՈՄԱՐԻ — 230,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀԱՆԴԵՐՁ ՍՐԲԱԶԱՆ ՄՏԱԾՈՒՆՔՆԵՐՈՎ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՇՈՒՄԵՆԻ ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎԻ
 1919 ՏԱՐԻ — 356,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԵԼ ԳՐԱՏԱՆ — 489,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԵԼ ԳՐԱՏԱՆ 1931 — 464,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՖԻԼԻՊԵ — 400,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄՇՏԱՀՈՒՇ ՍՐԲԱԶԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՎ ԶԱՐ-
 ԴԱՐՈՒՆ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄՇՏԱՀՈՒՇ ՍՐԲԱԶԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՎ ՀԱ-
 ՄԵՄՎԱԾ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ — 456,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՎ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐՈՎ ՀԱՄԵՄՎԱԾ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՍՐԲԱԶԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐՈՎ ՀԱՄԵՄՎԱԾ — 442,
 ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ — 403,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԻԱԿԱՏԱՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ — 205,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿԻԼԿՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ — 507,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԵՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 505,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 191,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 291,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 296,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՎՐՈՍՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 506,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 163,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 213,
 ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 223,
 ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ — 1,
 ՊԱՐԶԱՏՈՄԱՐ — 3,
 ՊԱՐԶԱՏՈՄԱՐ Ի ՎԵՐԱ ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԱՄՍՈՅՆ ԿԱՐԳԵԱԼ — 27,
 «ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ» ԳՐԱՏԱՆ 1940-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ — 544,
 ՊԱՐՍԿԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ — 426,
 ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ՕՐԱՅՈՒՅՅ — 548,
 ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԳՐԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ — 381,
 ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ — 349,
 ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ — 358,
 ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ 1921-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ — 373,

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—381:

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—381:

Ջ

ՋԱՀԱԿԻՐ—704:

Ռ

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—322:

ՌՈՒՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—422:

Ս

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—63:

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—78:

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—82:

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ՈՐ ԿՈՉԻ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ—65:

«ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՆՈՐԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—485:

ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—320:

ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ԿԱՂԱՆԴՉԵՔԸ—345:

ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—320:

Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՕՐԱ-
ՅՈՒՅՑ 1930—458:

ՍԵՂԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՅԻԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—445:

ՍԵՂԱՆԻ ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1915—324:

ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—395:

ՍԵՎԱՆ—625

ՍԵՎԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—687:

ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—376:

ՍԻՓԱՆ—731:

ՍԽԱԼԱՅՈՅՑ, ՈՐ ՆԵՐԿԱ ՏԱՐՎՈՅՍ ՕՐԱՅՈՅՑՆԵՐՈՒՆ ԲԱԶՄԱԹԻՎ
ՍԽԱԼՆԵՐԸ ԿՈՂՂԵ—166:

СПРАВОЧНЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА 1897—245.

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—452:

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—393:

ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ 1924—402:

Վ

ՎԱՍՊՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—466:

«ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—531:

«ՎերԱմենՈրին»-ի օրԱճՈՒՅՑԸ—596,
 ՎերԱմենՈրին՝ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—360,
 Վերեւի՞թ—518;
 Վերեւի՞թ օրԱճՈՒՅՑ 1948—608;
 ՎիթՈՇ-ԱՐԱՐԱՏ—503;
 ՎՏԱԿ—504;

Տ

ՏԱԹԵՎ—408;
 ՏԱԽՏԱԿ օրԱճՈՒՅՑ 1905 —282;
 ՏԱԽՏԱԿ օրԱճՈՒՅՑ 1915—322;
 ՏԱԽՏԱԿ օրԱճՈՒՅՑ ՄԱՆԿԱՆՍ—150;
 ՏԱՃԱՐ—734;
 ՏԱՄՆԱՄՅԱԿ—685;
 15-ԱՄՅԱԿ—744;
 ՏԱՐԵԳԻՐՔ—529;
 ՏԱՐԵԳԻՐՔ—693;
 ՏԱՐԵԳԻՐՔ—740;
 ՏԱՐԵԳԻՐՔ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐ-
 ԺԱՐԱՆԻ—461;
 ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՅԵՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ
 ԵՎ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՆՑԻՑ ԵՎ ԴԻՊՎԱԾԱՑ ԱՇԽԱՐՀԻ—76;
 ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՕՆԱՑՈՅՑ—45;
 ՏԱՐԵԿԱՆ օրԱճՈՅՑ—45;
 ՏԱՐԵՐՔ ԵԿԵՂԵՅԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ—184;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ—54;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1855—130;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԱՌԱՔԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՑ՝ ՅԱՂԱԳՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ
 ՀԱՅՈՑ, ՈՐ Ի ՄՕՍԿՈՎ—89;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ—66;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ—68;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ—97;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1795, ԵՎ ՄԵՐՈՑ ԹՈՒԱԿԱ-
 ՆԻ ՌՄԽԴ—70;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1797, ԵՎ ՄԵՐՈՑ ԹՈՒԱԿԱ-
 ՆԻՆ ՌՄԽԶ—73;
 ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ օրԱճՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ 1786 ԵՎ ՄԵՐՈՑ
 ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄԼԵ—61;

ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1823 ԵՎ ՄԵՐՈՅ
 ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄՀԲ—92:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1824, ԵՎ ՄԵՐՈՅ
 ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄՀԳ—93:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1827 ԵՎ ՄԵՐՈՅ
 ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄՀԶ—99:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԻ—187:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ—328:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ԽԻԿԱՐԻ—228:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ «ԺՈՂՈՎՐԴԻԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ»—205:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ «ԼԻԼԱ»—295:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ «ԽԻԿԱՐ»-Ի—204:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ 1914—318:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՐ. ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ—566:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿԱՆ—281:
 ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ Ս. Փ. ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՎԱՆԴԱՆՈՑԻ—187:
 ՏԵՏՐԱԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԾԱՂԿԱԿԱԼ—85:
 ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
 ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ—52:
 ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ
 ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ—53:
 ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ, ՈՐ ՅՈՒՑԱՆԷ ԶԿԱՐԳԵԱԼ ՏՕՆՍ ՍՐԲՈՅՆ ԱՍ-
 ՏՈՒԾՈՅ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ ԶԿԻՐԱԿԷՍ ԸՍՏ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
 ՄՕՐ ՄԵՐՈՅ ՍՐԲՈՅ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ, ԱՅԼ ԵՎ ԶԱՎՈՒՐՍ ԱՄՍՈՅՆ
 ՄԵՐՈՅՍ ՏՕՄԱՐԻ, ԱՅՍՄԱՒՈՒՐԱՅ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՅՈՒՆԱՅ,
 ԳՐԻԳՈՐԻ ԵՎ ԼՈՒԱՆՈՑ—49:
 ՏԵՏՐԱԿ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ, ՈՐ ՅՈՒՑԱՆԵ ԶՏՕՆՍ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ ԿԻՐԱԿԷՍ
 1777-ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՌՄԻԶ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՄԵՐՈՅ... ԸՍՏ
 ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱԾԻՆ ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՕՆԱՑՈՒՑԻ—50:
 ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—167:
 ՏՈՄԱՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ 1874—1875 Թ.—172:
 ՏՈՄԱՐ ԿԱՄ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ—136:
 ՏՈՄԱՐ, ՀԻՆ ԵՎ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԱՅ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՔ—188:
 ՏՈՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ—25:
 ՏՈՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ-
 ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱ-
 ՀԱՆ—8:

ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱ-
 ԿԱՆ—90:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—4:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—117:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—206:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—219:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—258:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—262:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—287:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—335:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ—336:
 ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—601:
 ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—647:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—83:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ ԹԵՄԻՆ ՀԱՅՈՅ ՈՒՂՂԱՓԱՌԱՅ ԼԵՄԲԵՐԳ—198:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԵԿԵՂԵՑՎՈ—558:
 ՏՈՆԱՅՈՅՑ ՀԱՅՈՅ ՌՈՒՄԱՆԻՈ—201:
 ՏՕՄԱՐ—22:
 ՏՕՄԱՐ—62:
 ՏՕՄԱՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ—5:
 ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—34:
 ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—46:
 ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—59:
 ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ... ԵՐԱԶԱՀԱՆ ԵՎ ԵՐԱԿ ԱՌԵՆԼՈՅ—21:
 ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ
 ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱ-
 ՀԱՆ—15:
 ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ
 ՈՐՍ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱ-
 ՀԱՆ—18:
 ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԸՍՏ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՏԱՂ ՅՈ-
 ՎԱՍՏՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—19:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—9:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—10:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—11:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—16:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—23:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—29:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—48:
 ՏՕՆԱՅՈՅՑ—75:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—94:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—100:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—109:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—110:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—120:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—123:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—160:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ—162:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—24:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—30:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—33:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—38:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—55:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ՄՇՏԵՋԵՆԱԿԱՆ ԸՍՏ ՆՈՐՈՅ ՏՈՒՄԱՐԻՆ—118:

ՏՕՆԱՅՈՅՑ ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻՆ. ՎԱՄՆ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ
ՌԶԶԸ (1778). ԵՎ ՀԱՅՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՌՄԻԷ (1227)—51:

Բ

ԲԱՅՅԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—773:

ԲԱՅՅԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—559:

ԲԱՅՅԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—560:

РОСТОВ—НАХИЧЕВАНСКИЙ РУССКО—АРМЯНСКИЙ
КАЛЕНДАРЬ—173.

ՈՒ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ ՄԱՐՍԵԼԻ—441:

ՈՒՂԱՅՈՅՑ ՍԽԱԼԱՅՈՅՑԻ—170:

ՈՒՍԱՆՈՂԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—521:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ—656:

Փ

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—342:

ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—567:

ՓԵՍԵՆՏԻՏԵՆՈՒՐԻՄ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1934 — 496:

Ք

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՏԵՍԶՈՒԹԵԱՆ ՀՈՎՈՒԱԿԱՆ—127:

ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՎԱՆԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—671:

ԺԳՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՊՈՒՐԿԱԶ 1947—600.

ՕՎԱՍԻՍ—539:

ՕՐԱՅՈՅՑ—84:

ՕՐԱՅՈՅՑ—88:

ՕՐԱՅՈՅՑ—95:

ՕՐԱՅՈՅՑ—96:

ՕՐԱՅՈՅՑ—101:

ՕՐԱՅՈՅՑ—107:

ՕՐԱՅՈՅՑ—111:

ՕՐԱՅՈՅՑ—115:

ՕՐԱՅՈՅՑ—124:

ՕՐԱՅՈՅՑ—126:

ՕՐԱՅՈՅՑ—128:

ՕՐԱՅՈՅՑ—132:

ՕՐԱՅՈՅՑ—135:

ՕՐԱՅՈՅՑ—137:

ՕՐԱՅՈՅՑ—140:

ՕՐԱՅՈՅՑ—141:

ՕՐԱՅՈՅՑ—142:

ՕՐԱՅՈՅՑ—143:

ՕՐԱՅՈՅՑ—147:

ՕՐԱՅՈՅՑ—148_ա:

ՕՐԱՅՈՅՑ—153:

ՕՐԱՅՈՅՑ—156:

ՕՐԱՅՈՅՑ—159:

ՕՐԱՅՈՅՑ—161:

ՕՐԱՅՈՅՑ—169:

ՕՐԱՅՈՅՑ—174:

ՕՐԱՅՈՅՑ—176:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ, ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1803, ԵՎ
ՄԵՐՈՅՍ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄԾԲ—80:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1829 ԵՎ ՄԵՐՈՅՍ 1278 (ՌՄՀԸ)—102:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕԴՈՅ—43:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—43:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—131:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—138:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—139:

ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—142:

օրԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ—146:
 օրԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ—151:
 օրԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ—157:
 օրԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՑ—159:
 օրԱՅՈՅՑ ԵՎ ՅՈՒՅՈՒՄՆ ՕԴԵՐԵՎՈՒԹԻՅ—159:
 օրԱՅՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—165:
 օրԱՅՈՅՑ 1813 —86:
 օրԱՅՈՅՑ 1815 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՄԵՐՈՅ՝ ՌՄԿԴ—87:
 օրԱՅՈՅՑ 1830 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՌՄՀԹ—104:
 օրԱՅՈՅՑ 1837 ՓՐԿԶԱԿԱՆ ԱՄԻ ԵՎ ՌԲԶԶ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ—
 —112:
 օրԱՅՈՅՑ 1849 ՀԱՍԱՐԱԿ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՀԱՅՈՑ ՌՄՂԸ ԹՈՒԱ-
 ԿԱՆԻ—121:
 օրԱՅՈՅՑ 1852, ՅՈՐԻՆԵԱԼ Ի ՍԱՆԿՏ-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԴ—125:
 օրԱՅՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—144:
 օրԱՅՈՅՑ ՄԻՈՅ ԴԱՐՈՒ ՅԱՄԵ 1775 ՅԱՄՆ 1874 —116:
 օրԱՅՈՅՑ ՎԱՍՆ ԱՌԱՋԻԿԱ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1758-ԻՆ, ԵՎ ՀԱՅՈՑ
 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՌՄԷ ԻՆ. ԸՍՏ ՀՆՈՅ ՏՕՄԱՐԻՆ, ՅՈՐՈՒՄ ՅՈՒ-
 ՅԱՆԻՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՏՕՆՔ ԵՎ ՊԱՀՔ ԱԶԳԻՍ ՀԱՅՈՑ, ԱՅԼ ԵՎ
 ԱՄԻՍՔ ԵՎ ԵՐԵՎԵԼԻ ՏՕՆՔ ԼԱՏԻՆԱՅՎՈՅ, ՅՈՒՆԱՅ, ԵՐ-
 ԲԱՅԵՑՎՈՅ ԵՎ ՏԱՃԿԱՅ, ԵՎ ԱՄԽՔ ԱԶԱՐԵԱՅԻ—43:
 օրԱՅՈՅՑ ՏԱՐՎՈՅՍ—67:
 օրԱՅՈՒՅՑ—179:
 օրԱՅՈՒՅՑ—181:
 օրԱՅՈՒՅՑ—183ա:
 օրԱՅՈՒՅՑ—185:
 օրԱՅՈՒՅՑ—186:
 օրԱՅՈՒՅՑ—187:
 օրԱՅՈՒՅՑ—192:
 օրԱՅՈՒՅՑ—197:
 օրԱՅՈՒՅՑ—200:
 օրԱՅՈՒՅՑ—202:
 օրԱՅՈՒՅՑ—203:
 օրԱՅՈՒՅՑ—207:
 օրԱՅՈՒՅՑ—208:
 օրԱՅՈՒՅՑ—212:
 օրԱՅՈՒՅՑ—216:
 օրԱՅՈՒՅՑ—217:
 օրԱՅՈՒՅՑ—220:

ՕՐԱՅՈՒՅՅ—231:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—232:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—236:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—243:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—250:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—251:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—263:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—264:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—267:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—270:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—305:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—325:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—326:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—341:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—347:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—351:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—361:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—370:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—386:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—404:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—409:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—414:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—419:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—420:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—480:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—501:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—511:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—528:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—532:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—534:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—543:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—543_ա:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—549:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—550:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—552:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—562:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—565:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—570:
ՕՐԱՅՈՒՅՅ—571:

ՕՐԱՅՈՒՅՑ—572:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—575:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—577:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—580:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—587:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—592:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—597:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—604:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—605:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—607:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—611:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—636:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—641:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—651:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—654:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—658:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—670:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—672:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—673:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—675:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—677:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—678:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—679:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—681:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—682:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—686:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—688:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—689:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—691:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—692:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—694:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—696:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—697:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—699:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—700:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—701:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—703:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—705:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—706:
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—708:

ՕՐԱՑՈՒՅՑ—710:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—711:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—712:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—714:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—715:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—716:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—717:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—718:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—719:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—722:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—724:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—725:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—726:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—728:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—729:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—730:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—736:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—737:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—739:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—745:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—746:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—747:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—748:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—750:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—751:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—752:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—756:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—757:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—758:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—759:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—760:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—761:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—762:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—765:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—766:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—767:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—768:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—769:
ՕՐԱՑՈՒՅՑ—770:

ՕՐԱՅՈՒՅՑ—774,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—775,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—776,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—777,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—778,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—779,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—780,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—783,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—785,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—786,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—788,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—791,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—794,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—796,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—797,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—799,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—800,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—801,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—802,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—803,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—804,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—805,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—806,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—811,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—813,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—814,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—815,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—816,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—817,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—818,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—819,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—820,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—823,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—824,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—825,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—826,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—827,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—828,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—829,
ՕՐԱՅՈՒՅՑ—831,

օրԱճՈՒՅՅ—832;
 օրԱճՈՒՅՅ—834;
 օրԱճՈՒՅՅ—835;
 օրԱճՈՒՅՅ—837;
 օրԱճՈՒՅՅ—838;
 օրԱճՈՒՅՅ—839;
 օրԱճՈՒՅՅ—841;
 օրԱճՈՒՅՅ—842;
 օրԱճՈՒՅՅ—843;
 օրԱճՈՒՅՅ—844;
 օրԱճՈՒՅՅ—846;
 օրԱճՈՒՅՅ-ԱԼՊՈՄ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԵՍ ԵՂԵՌՆԻ ՀԻՍՆԱՄՅԱԿԻՆ—721;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԱՅՆՃԱՐ»—741;
 օրԱճՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—247;
 օրԱճՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—248;
 օրԱճՈՒՅՅ-ԲԱՅԻԿ—787;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԳՐԹԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ»—847;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕԴՈՅ—215;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—177;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—182;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—237;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ՊԱՏԿԵՐ ՏՈՆԻՅ—304;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ՏՈՄԱՐ 1945—584;
 օրԱճՈՒՅՅ ԵՎ ՏՈՆԱՅՈՒՅՅ—488;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԵՐԵՎԱՆ»—793;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԷՅՊԵՋԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»—713;
 օրԱճՈՒՅՅ ԷՅՊԵՋԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»—830;
 օրԱճՈՒՅՅ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻ—218;
 օրԱճՈՒՅՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ—207;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ ՄԻՈՒԹՅԱՆ»—709;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՔԵՍԱՊՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ
 ՄԻՈՒԹ».—732;
 օրԱճՈՒՅՅ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՀԱՅՈՅ—579;
 օրԱճՈՒՅՅ ԿԱՄ ՏՈՄԱՐ—547;
 օրԱճՈՒՅՅ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ—222;
 օրԱճՈՒՅՅ «ԿԱՆԶ» ՇԱՐԱԹՕՐՅԱԿ—845;
 օրԱճՈՒՅՅ—1899 Թ.—249;
 օրԱճՈՒՅՅ 1908—292;
 օրԱճՈՒՅՅ 1919—352;
 օրԱճՈՒՅՅ 1922—385;

օրԱՅՈՒՅՑ 1925—406;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1926—415;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1925—416;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1927—428;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1927—437;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1930 ՏԱՐՎՈ—457;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1931—465;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1932—469;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1933—479;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1940—546;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1944—574;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1944—576;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1950—631;
 օրԱՅՈՒՅՑ 1951—632;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅ Մ. ԵԿԵՂԵՑՎՈ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻ, ՈՒԹԱՄՍՅԱ (12
 ՄԱՅԻՍ—31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ)—407;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ—810;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ ԵԿԵՂԵՑՎՈ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ—372;
 օրԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱԿԻՆ—340;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ ՀԵԸ»—676;
 օրԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ—754;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ»—772;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ ՀԵԸ»—821;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ԱԼՊՈՄ»-Ի—840;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԵՄ»—561;
 օրԱՅՈՒՅՑ Հ. Մ. Ը. Մ. 1956—650;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—256;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—344;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—593;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱ-
 ՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ—446;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ» ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՋԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ—690;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ ՄԱՐՋԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ Հ. Մ. Մ ՊՈՒՐՃ ՀԱ-
 ՄՈՒՏ»—836;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱՏԵՏՐ—808;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱՏԵՏՐ—809;
 օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՏՐ—812;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ—695;
 օրԱՅՈՒՅՑ «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-Ի—633;
 օրԱՅՈՒՅՑ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ 1941—553;

ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ—354,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՊԱՏԻ—271,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՊԱՀԱԿ»-Ի—380,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՊԱՏԻ—271,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ—524,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՍԵՎԱՆ»-Ի 1958—664,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՎԵ ՄԵՎՍԻՄԱՆԵ—190,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—564,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ 1972 ՏԱՐՎՈ—833,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ—763,
 ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՓԱՐՈՍ»-Ի—526,

Ֆ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—421,
 ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—451,

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑՆԵՐԻ ԵՎ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑՆԵՐԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ**

ՎԵՆԵՏԻԿ

1. ԱՅՍ է ՊԱՐԶԱՅՏՈՒՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—1513 (1513-ի համար):
2. ԽԱՌՆԱՅՓՆԹՈՒՐ ՏՈՒՄԱՐԻ, ԳԵՂԵՑԻԿ ԵՎ ՊԻՏԱՆԻ—1565 (1565-ի համար):
3. ՏՕՆԱՅՈՑՑ—1671 (1671-ի համար):
4. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏԱՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-ԶԱՀԱՆ—1678 (1678-ի համար):
5. ՏՕՆԱՅՈՑՑ—1678 (1678-ի համար):
6. ԳԻՐՔ ՏՕՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԼՈՒՍՆԱՅՈՑՑ ԵՎ ԱՐԵԳԱԿՆԱ-ՅՈՑՑ—1685 (1685-ի համար):
7. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՍ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏԱՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-ԶԱՀԱՆ—1696 (1696-ի համար):
8. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—1733 (1733-ի համար):
9. ՆԱԽ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՍՏ ՇՐՋԱՆՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄԱՆՑ ԵՎ ԱՊԱ՝ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀՆԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄՍՈՑ. ԱՅՍԻՆՔՆ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՑ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՏԱՃԿԱՅ—1748 (1748-ի համար):
10. ՕՐԱՅՈՑՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕԴՈՑ—1757—1972 (1757—1973-ի համար):
11. ՏՈՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—1771 (1771-ի համար):
12. ԳՐԳՈՒԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՅԻՄԷՐՏԷ—1772 (1772-ի համար):
13. ՏՕՆԱՅՈՑՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՑՑ—1782 (1782-ի համար):
14. ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ—1782 (1782-ի համար):
15. ՏՕՄԱՐ ԿԱՐՃԱՌՕՏ—1786 (1786-ի համար):
16. ՏՕՄԱՐ—1789 (1789-ի համար):

17. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—1789 (1789-ի համար):
18. ԳՐԳՈՒԿ, ՈՐ ԿՈՉԻ ԷՅԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ՝
ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՑՄԱՆՅ, ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆՁԵ-
ՌՈՒԱՄՔ ՏԱՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՅ...—1796 (1796-ի հա-
մար):
19. ՏԱՐԵԳՐՈՒԹԻՒՆ, ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՊԱՏԵՐԱԶ-
ՄԱԿԱՆ ԵՎ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԱՆՅԻՑ ԵՎ ԴԻՊՎԱՄՈՑ ԱՇԽԱՐ-
ՀԻ—1800—1802:
20. ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻՋԱՆԴԵԱՆ—1803—1820 (1803—1820-ի հա-
մար):
21. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—1807 (1807-ի համար):
22. ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—1807 (1807-ի համար):
23. ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՎ ՔԱՂԱ-
ՔԱԿԱՆ—1818:
24. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1824 (1824-ի համար):
25. ՏՕՆԱՅՈՅՑ ՄՇՏՆՋԵՆԱՒՈՐ ԸՍՏ ՆՈՐՈՅ ՏՈՒՄԱՐԻՆ—1848:
26. ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ—1850 (1850-ի համար):
27. ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ ԴԱՎԹԻ—1856 (1856-ի համար):
28. ՏԱՐԵՐՔ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ—1879:
29. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿ ՕՐՈՑ—1890—1912 (1891—1913-ի
համար):
30. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1907—1908 (1908—
1909-ի համար):
31. ԿԱՂԱՆԴ 1914—1913 (1914-ի համար):
32. ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1933—1932 (1933-ի
համար):

Կ. ՊՈԼԻՍ

1. ՊԱՐԶԱՏՄԱՐ—1568 (1568-ի համար):
2. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1568 (1568-ի համար):
3. ՏՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ, ՊԱՐԶԱՏՄԱՐ ԸՍՏ ՀՈՄՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՏԱՂ
ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—1697 ԿԱՄ 1698
(1697-ի կամ 1698-ի համար):
4. ՏՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ... ԵՐԱԶԱՀԱՆ, ԵՎ ԵՐԱԿ ԱՌՆԵԼՈՅ—1699
(1699-ի համար):
5. ՏՄԱՐ—1699 (1699-ի համար):
6. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1701 (1701-ի համար):
7. ՏՕՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՅՈՅՑ—1701 (1702-ի համար):

8. ՏՈՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ—1703 (1703-ի համար)։
9. ԳԻՐՔ ՏՈՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱ-
ԶԱՀԱՆ—1718 (1718-ի համար)։
10. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ—1720 (1720-ի համար)։
11. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՒՅՑ—1722 (1723-ի համար)։
12. ԳԻՐՔ ՏՈՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՄԵՍԻ ԼՈՒՍԱՎՈՐԶԻՆ ՄԵՐՈՑ, ՄԱՐՄՆԱ-
ԽԱՂԱՅ ԵՎ ՀԱՐՈՒՍՏ ԵՐԱԶԱՀԱՆ, ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՊԵՏԱՆԻՔ—
1723 (1723-ի համար)։
13. ԳԻՐՔ ՏՈՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈ-
ՒՐ—1725 (1725-ի համար)։
14. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՒՅՑ—1725 (1725-ի համար)։
15. ԲՈՒՆ ՏՈՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—1737 (1737-ի համար)։
16. ԳԻՐՔ ՏՈՄԱՐԱՅ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ—1738 (1738-ի
համար)։
17. ԲՈՒՆ ՏՈՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑՎՈՑ ՆԱԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒ-
ՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓՈԻ—1740 (1740-ի հա-
մար)։
18. ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱՑՈՒՅՑ—1740 (1740-ի համար)։
19. ԲՈՒՆ ՏՈՄԱՐ ՀԱՅՈՑ—1750 (1750-ի համար)։
20. ԳՐԳՈՒԿ, ՈՐ ԿՈԶԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ—1752 (1752-ի համար)։
21. ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ—1754 (1754-ի համար)։
22. ՏԱՐԵԿԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1761 (1761-ի համար)։
23. ՏԵՏՐԱԿ ՏՈՆԱՑՈՒՅԻ, ՈՐ ՅՈՒՑԱՆԷ ԶԿԱՐԳԵՑԵԱԼ ՏՈՆՍ
ՍՐԲՈՑՆ ԱՍՏՈՒԾՈՑ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ ԶԿԻՐԱԿԷՍ ԸՍՏ ԿԱՐԳԱ-
ԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄՕՐ ՄԵՐՈՑ ՍՐԲՈՑ ԵԿԵՂԵՑՎՈՑ, ԱՅԼ ԵՎ ԶԱ-
ՎՈՒՐՍ ԱՄՍՈՑՆ ՄԵՐՈՑՍ ՏՈՄԱՐԻ, ԱՅՄԱԽՈՒՐԱՅ, ԱԶԱ-
ՐԻԱՅԻ, ՅՈՒՆԱՅ, ԳՐԻԳՈՐԻ ԵՎ ԼՈՒՍՆՈՑ—1776 (1776-ի հա-
մար)։
24. ՏԵՏՐԱԿ ՏՈՆԱՑՈՒՅԻ, ՈՐ ՅՈՒՑԱՆԷ ԶՏՈՆՍ, ԶՊԱՀՍ ԵՎ
ԿԻՐԱԿԷՍ 1777 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՌՄԻԶ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՄԵ-
ՐՈՑ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՄԻՆ ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՈՆԱ-
ՑՈՒՅԻ—1777 (1777-ի համար)։
25. ՏԵՏՐԱԿ ՏՈՆԱՑՈՒՅԻ... ԸՍՏ ՕՐԻՆԱԿԻ Ի ՍՈՒՐԲ ԷԶՄԻԱՄԻՆ
ՏՊԵՑԵԱԼ ՏՈՆԱՑՈՒՅԻ—1778 (1778-ի համար)։
26. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1781 (1781-ի համար)։
27. ԳԻՐՔ, ՈՐ ԿՈԶԻ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ—1785 (1785-ի համար)։
28. ԺԱՄԱԿԻՐՔ ԱՏԵՆԻ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ

- ԴԱՎԹԻ, ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ԳԻՐՔ ՏՆՆԱՅՈՅՅ ՆԱՅՈՅ—1786
(1786-ի համար):
29. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՆԱՅՈՅ—1789 (1789-ի համար):
  30. ՕՐԱՅՈՅՅ ՏԱՐՎՈՅՍ—1792 (1792-ի համար):
  31. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՆԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ
ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ—1795 (1795-ի համար):
  32. ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1799 (1799-ի համար):
  33. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ—1801 (1801-ի համար):
  34. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՆԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ, ԵՎ
ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—1803
(1803-ի համար):
  35. ՕՐԱՅՈՅՅ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ, ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ 1803,
ԵՎ ՄԵՐՈՅՍ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄԾՐ—1803 (1803-ի համար):
  36. ՕՐԱՅՈՅՅ—1805 (1805-ի համար):
  37. ՕՐԱՅՈՅՅ—1809 (1809-ի համար):
  38. ՕՐԱՅՈՅՅ 1813—1813 (1813-ի համար):
  39. ՕՐԱՅՈՅՅ 1815 ԱՄՆ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՄԵՐՈՅ ՌՄԿԴ—1815
(1815-ի համար):
  40. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՆԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ՊԱՐԶԱՏՕՄԱՐ ԵՎ
ՏԱՂ ՅՈՎԱՍԱՓՈՒ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—1818
(1818-ի համար):
  41. ՕՐԱՅՈՅՅ—1825 (1825-ի համար):
  42. ՕՐԱՅՈՅՅ—1827 (1827-ի համար):
  43. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ,
ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ
ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1827 (1827-ի համար):
  44. ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1828 (1828-ի համար):
  45. ՕՐԱՅՈՅՅ—1828—1872 (1828—1873-ի համար):
  46. ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՆԱՅՈՅ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ—1831 (1831-ի հա-
մար):
  47. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅ-
ՎՈՅ—1834 (1834-ի համար):
  48. ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1834 (1834-ի համար):
  49. ՕՐԱՅՈՅՅ—1840—1842 (1840—1842-ի համար):
  50. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՆԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՅ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՅՎՈՅ,
ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ
ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԵՎ ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1849 (1849-ի համար):
  51. ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1849 (1849-ի համար):
  52. ՏՆՆԱՅՈՅՅ—1850 (1850-ի համար):

53. Քրիստոնեական-օրացոյց-Տեսչութեան շնչոյական—
1852:
54. Օրացոյց—1853—1855 (1853—1855-ի համար):
55. ԳԱԶԱՄԻԱ—1854—1854 (1855-ի համար):
56. ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1855—1854 (1855-ի համար):
57. ՀԱՄԱՌՕՏ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ—1856:
58. Օրացոյց—1856 (1857-ի համար):
59. Օրացոյց եւ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—1858—1872 (1859—
1873-ի համար):
60. Օրացոյց—1859—1972 (1860—1973-ի համար):
61. Օրացոյց ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—1862 (1862-ի համար):
62. Օրացոյց եւ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—1862—1872 (1863—
1873-ի համար):
63. Օրացոյց—1862 (1863-ի համար):
64. ԱՐԱՄՅԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—1862—
1872 (1863—1873-ի համար):
65. ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—1863—1872 (1864—
1873-ի համար):
66. ՏԱԿՏԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ ՄԱՆԿԱՆՍ—1863 (1864-ի համար):
67. Օրացոյց եւ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—1863 (1864-ի հա-
մար):
68. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱՆ ՎՐԻՊԱԿԱՅ—1864:
69. Օրացոյց եւ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՕԴՈՅ—1866—1879 (1867—
1880-ի համար):
70. Բնական ՏԱՐԵՑՈՅՑ—1870—1871 (1871—1872-ի համար):
71. ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՅՑ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—1871—1874 (1872—1875-ի
համար) և 1876—1910 (1877—1911-ի համար):
72. ՍԽԱԼԱՅՈՅ, ՈՐ ՆԵՐԿԱ ՏԱՐՎՈՅՍ ՕՐԱՅՈՅՑՆԵՐՈՒՆ ԲԱԶ-
ՄԱԹԻՎ ՍԽԱԼՆԵՐԸ ԿՈՒՂՂԵ—1871—1873 (1871—1873-ի
համար):
73. ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ—1872 (1873-ի համար):
74. ՊԱՏԻ ԲԱԶՄԱԼԵԶՎԱՆ ՕՐԱՅՈՅՑ—1872—1887 (1872—
1888-ի համար):
75. Օրացոյց—1873—1879 (1873—1880-ի համար):
76. ՈՒՂՂԱՅՈՅ ՍԽԱԼԱՅՈՅԻ—1873:
77. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՅՑ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՕԴՈՅ—1873—1879 (1873—1880-ի համար):
78. Օրացոյց եւ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—1876—1877
(1877—1878-ի համար):
79. ԱՐԱՄՅԱՆ ՏԱՐԵՆԻՇ 1877—1877 (1877-ի համար):

80. օրԱՅՈՒՅՅ եՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—1878—1880
(1879—1881-ի համար)։
81. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—1878 (1879-ի համար)։
82. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1879 (1880-ի համար)։
83. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1880—1898 (1881—1899-ի համար), 1899—1909 (1900—1910-ի համար), 1923 (1924-ի համար), 1924—1948 (1925—1949-ի համար)։
84. ՏՈՄԱՐ, ՀԻՆ ԵՎ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԱՅ ՎՐԱ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՔ—1882։
85. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՎԵ ՄԵՎՍԻՄԱՆԵ—1882—1839 (1883—1900-ի համար)։
86. ԸՆԿԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ—1886—1887 (1886—1888-ի համար)։
87. ՄՇՏՆԶԵՆԱՎՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ—1887։
88. ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ «ԽԻԿԱՐ»-Ի—1887 (1888-ի համար) և 1891 (1892-ի համար)։
89. ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԶՔՈՍԱՐԱՆ ԿԱՄ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ 1890 ՏԱՐ-ՎՈ—1889 (1890-ի համար)։
90. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1890—1920 (1891—1921-ի համար)։
91. ԴԵՏԱԿ 1891 ՏԱՐՎՈ—1891 (1891-ի համար)։
92. ՆՈՐ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1892—1904 (1893—1905-ի համար)։
93. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—1893—1900 (1894—1901-ի համար)։
94. ՄՅՈՒՔԵՄՄԵԼ ՍԱՅՆԱՄԵ, ՍԵՆԵՅԻ ՄԻԼԱՏԻԵՍԻՆԵ ՄԱԽՍՈՒՍ—1894 (1895-ի համար)։
95. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1894—1901 (1895—1902-ի համար)։
96. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ—1894 (1895-ի համար)։
97. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1894—1914 (1895—1915-ի համար)։
98. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1894 (1895-ի համար)։
99. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ՕԴՈՅ 1896—1895 (1896-ի համար)։
100. ԳՐՊԱՆԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1896—1910 (1897—1911-ի համար)։
101. ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—1897—1918 (1897—1919-ի համար)։
102. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—1897—1918 (1897—1919-ի համար)։
103. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՈՐԲԱՆՈՅԻ—1897—1918 (1897—1919-ի համար)։

104. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ (ՄՈՒԽԱԹԵՐԵ ՏԵՖԹԵՐԻ)—1898—1910 (1899—1911-ի համար):
105. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—1898—1910 (1899—1911-ի համար):
106. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1900 (1901-ի համար):
107. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1901 (1902-ի համար):
108. ԺՈՂՈՎՈՐԴԻՆ ՏՈՆԱՅՈՒՅՑԸ—1901 (1901-ի համար):
109. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1901 (1901-ի համար):
110. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՊԱՏԻ—1901 (1902-ի համար):
111. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1903 ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒՄՆ ՕՂՈՑ—1902 (1903-ի համար):
112. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՆՇԱՆ-ՊԱՊԻԿՅԱՆ—1905—1907 (1905—1908-ի համար):
113. ԱՎԵՏԱՐԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1905—1913 (1906—1914-ի համար):
114. ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1907—1928 (1907—1929-ի համար):
115. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ «ԼԻԼԱ»—1909 (1909-ի համար):
116. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1909 (1909-ի համար):
117. ՄԵՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1909—1912 (1910—1913-ի համար):
118. ԳԱՎԱՌԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1910—1913 (1911—1914-ի համար):
119. ԱՐԱՄՅԱՆ ՓՈՔՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ—1910 (1911-ի համար):
120. ԿԻԿՈՅԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1910 և 1912—1914 (1910 և 1912—1915-ի համար):
121. ԿԱՎՈՐՇԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1910—1914 (1910—1915-ի համար) և 1916—1932 (1917—1933-ի համար):
122. ՆԵՎՍԱԼԸ ԷՐՄԵՆԵԱՆ—1911—1913 (1912—1914-ի համար):
123. ԱՊՈՒՇՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1912 (1912-ի համար):
124. «ԿԱՎՈՐՇ»-Ի 1913 ՏԱՐՎԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1913 (1913-ի համար):
125. ՇԱՐԳ ՍԱԼՆԱՄԵՍԻ—1913 (1914-ի համար):
126. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ 1914—1913 (1914-ի համար):
127. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1913 (1914-ի համար):
128. ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1913—1950 (1914—1951-ի համար):
129. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՎ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ—1914 (1914-ի համար):

130. ՆԱՎԱՍԱՐԴ—1914 (1914-ի համար):
131. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915 ՏԱՐՎՈ—1914 (1915-ի համար):
132. ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1916 (1917-ի համար):
133. ՍԱՐԿԱՎԱԳԻՆ ԿԱՂԱՆԴՉԵՔԸ—1917 (1918-ի համար):
134. ԱԶԱՏՈՒԹՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1918 (1919-ի համար) և 1920 (1921-ի համար):
135. ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶ, ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՅՈԹԼԵԶՎՅԱՆ—1918—1921 (1919—1922-ի համար):
136. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1919 (1920-ի համար):
137. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՂԱՆԴՉԵՔԸ—1919 (1919-ի համար):
138. ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1919—1926 (1919—1927-ի համար):
139. ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1919—1939 (1920—1940-ի համար):
140. «ԵՐԵՎԱՆ»-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1919—1920 (1920—1921-ի համար):
141. ԾԱՊԻՎԱՐ—1919 (1920-ի համար):
142. ԵՐԳԻԾԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1920—1921 (1921—1922-ի համար):
143. ՍԻՐԱՀԱՐԵՐՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար):
144. «ԱՌԱՎՈՏ»-ԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1920 (1921-ի համար):
145. ԲԱՆԱԿԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար):
146. «ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀ»—1920 (1921-ի համար):
147. ՀԱՅԿԱՇԵՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1921 (1922-ի համար):
148. ԳՐՊԱՆԻ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1921 (1922-ի համար):
149. ԿԻԼԻՅԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1922:
150. ՈՐԲԵՐՈՒ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—1923 (1924-ի համար):
151. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1923 (1924-ի համար):
152. «ԺԱՄԱՆԱԿ»-Ի ՆՎԵՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1924 (1925-ի համար):
153. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1924 (1925-ի համար):
154. ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1925—1926 (1926—1927-ի համար):
155. 1927-Ի ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1927 (1927-ի համար):
156. ԵՐԶԱՆԻԿԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1927—1964 (1928—1965-ի համար):
157. ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ ԿԱՄ ՊՈԶՈՎ ԱՍՏՂԻԿԸ—1928 (1928-ի համար):
158. ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1928 (1928-ի համար):
159. ԶՎԱՐԹՆՈՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1930—1932 (1931—1933-ի համար):

160. ԽՐԱԽՃԱՆՔԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1930—1931 (1931—1932-ի համար)։
161. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1934—1960 (1935—1961-ի համար)։
162. ԵՐՋԱՆԻԿԻՆ ԶԱՏԻԿԸ—1937։
163. ԿԱՎՈՒՇԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1938 (1938-ի համար), 1949—1950 (1949—1950-ի համար)։
164. ՕՎԱՍԻՍ—1938 (1939-ի համար)։
165. ԵՐՋԱՆԻԿԻՆ ԿԱՂԱՆԴԸ—1938 (1938-ի համար)։
166. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1940—1939 (1940-ի համար)։
167. ԵՐՋԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ—1940 (1940-ի համար)։
168. ԵՐՋԱՆԻԿ ԶԱՏԻԿ—1941 (1941-ի համար)։
169. ՀԱՅ ԽՈՍՆԱԿ—1941 (1941-ի համար)։
170. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԿԱԹՈՂԻԿԵ ՀԱՅՈՑ—1944։
171. ՄԻՄՈՍ—1945—1952 (1945—1953-ի համար)։
172. ՄՇԿԿՈՒՅԹ—1947 (1948-ի համար)։
173. ԿԱՎՈՒՇԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1948—1948։
174. ՇՈՂԱԿԱԹ—1958—1972 (1958—1972-ի համար)։
175. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1964—1972 (1965—1973-ի համար)։

ՀՈՌՄ

1. ՏՕՄԱՐ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ—1584 (1584-ի համար)։
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1919—1918 (1919-ի համար)։

ՆՈՐ ԶՈՒՂԱ

1. ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ—1642 (1642-ի համար)։
2. ԳԻՐՔ ՏՈՒՄԱՐԱՅ ՈՐ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ ԿՈԶԻ—1647 (1647-ի համար)։
3. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1863 (1863-ի համար)։
4. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1888—1972 (1889—1973-ի համար)։

ԱՄՍՏԵՐԴԱՄ

1. ՏՕՄԱՐԱՅ ԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ, ՀՌՈՄԱՅՅԵՎՈՑ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՑ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՄԱՓՈԻ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱՋԱՀԱՆ—1668 (1668-ի համար)։
2. ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1669 (1669-ի համար)։

3. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1669 (1669-ի համար):
4. ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՀՆԳԵՏԵՍԱԿ ԱՄՍՈՑ ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ, ԱԶԱՐԻԱՅԻ, ՀԱՅՈՅ, ՀՐԵԻՅ ԵՎ ՏԱՃԿԱՅ—1698 (1698-ի համար):
5. ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ Ի ՎԵՐԱ ԱԶԱՐԻԱՅԻ ԱՄՍՈՅՆ ԿԱՐԳԵԱԼ—1714 (1714-ի համար):

ՄԱՐՍԵԼ

1. ԳՐԿՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ, ՆԵՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԱԼ ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ, ԼՈՒՄՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆԱՐԱՐ ԲԱՆ—1673 (1673-ի համար):
2. ԳԻՐԳ ՎԱՅՆԼՈՒԶ ԵՎ ՀԱՐԿԱՎՈՐ ՀԱՆՈՒՐՅ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԵԱՅ ԲԱՐԵՍԻՐԱՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԱՂԻՍԱԿ ԳՐՈՅ ՏԱՐԵԿԱՆԱՅ, ՊԱՐԶԱՏՈՒՐ ՄՇՏՆՋԵՆԱԿԱՆ, ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԱՄՍՈՅՆ ԱԶԱՐԵԱՅ ԸՆԴ՝ ՀՈՒՆԱՅ, ԱՍԱՅՈՒԱԾՔ ԽՈՂԵՄԱԿԱՆՔ ՀՆՈՅ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱՅ ԵՎ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ՀԱՄԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ԱՐՈՒԵՍՏԻ—1675 (1675-ի համար):
3. ԳՐԿՈՒԿ ԿԱՐԵՎՈՐ ՀԱՆԱՊԱԶՈՐԴԵԱՆ, ՅՈՐՈՒՄ ԿԱՅ ՊԱՐՈՒՆԱԿԵԱԼ ԼՈՒՄՆԱՅՈՅՑ ԵՎ ԱՅԼ ԲԱՆՔ ՅՈՅԹ ՊԵՏԱՆՔ ՄԵՐԱԶՆԵԱՅ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԵԱՅ ԵՎ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՅ, ՆԱԵՎ ԿՏԱԿ ՏԵԱՌՆ ՈՍԿԱՆԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ՝ ՍԱԿՍ ԴԱՌՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԻՐՈՅ ՊԱՏՃԱՌ ՏԻՐԱՆԵՆԳ ԵՐԻՅԻՈՅՆ ԶՔԱԴԵՈՍԻ ԵՐԵՒԱՆԵՑԻՈՅ—1676 (1676-ի համար):
4. ԳԻՐՔ ՏՈՒՐԱՅ ՀԱՅՈՅ, ՀՌՈՄԱՅԵՅՎՈՅ ԵՎ ՊԱՐԶԱՏՈՒՄԱՐ, ԸՆԴ ՈՐՈՅ ԵՎ ՏԱՂ ՅՈՎԱՍՏՓԱ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ ԵՎ ԵՐԱԶԱՀԱՆ—1708 (1708-ի համար):
5. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ 1927 ՏԱՐԿՈ—1927 (1927-ի համար):
6. «ԴԵՊԻ ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»—1928 (1928-ի համար):
7. ՈՒՂԵՅՈՒՅՑ ՄԱՐՍԵԼԻ—1928—1937 (1929—1938-ի համար):
8. «ԼՈՒՅՍ»—1928 (1928-ի համար):
9. ԽԵԼՈՔ ԴԱՎԹԻՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑԸ—1928 (1928-ի համար):
10. ՖՐԱՆՍԱՀԱՅՈՅ ԳՐՊԱՆԻ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—1929 (1930-ի համար):
11. «ԳՈՅԱՄԱՐՏ» ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1929—1972 (1930—1973-ի համար):
12. ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1930 (1931-ի համար):
13. ՀՈԿԻ-Ի 1932-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1931 (1932-ի համար):
14. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1932—1931 (1932-ի համար):
15. ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1931—1972 (1932—1973-ի համար):

16. Շնորհաբան 300-ամյա ՏԱՐԵԳՐՈՒՅԿ—1934—1936 (1934—1937-ի համար):
17. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1941—1943 (1942—1944-ի համար):
18. ԱՐԶԱԳԱՆՔ ՄԱՐՍԵԼԻ ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1944—1958 (1945—1959-ի համար):
19. ԴՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1946—1949 (1946—1950-ի համար):
20. ՎԵՐԵԼՔ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1948—1947 (1948-ի համար):
21. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1966—1972 (1967—1973-ի համար):

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ (ԷԶՄԻԱՆԻՆ)

1. ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1774—1775:
2. ԳԻՐՔ ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆՑ—1785 (1785-ի համար):
3. ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1835 (1835-ի համար):
4. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1862 (1862-ի համար):
5. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1865—1935 (1866—1936-ի համար) և 1943—1972 (1944—1973-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1887—1914 (1998—1915-ի համար):
7. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1887 (1887-ի համար):
8. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ԵՐԵՔ ԳԻՐՔ. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1891:
9. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1906:
10. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1968 (1969-ի համար):

ՏՐԻԵՍ

1. ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ ՏԱՐԵԿԱՆ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻՆ. ՎԱՍՆ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՌԶԶՄ (1778) ԵՎ ՀԱՅՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՌՄԻՆ (1227)—1778 (1778-ի համար):

ՊԵՏԵՐՈՒՐԳ

1. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1786 ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻՍ ՌՄԼԵ—1786 (1786-ի համար):
2. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԱՌԱՔԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՑ՝ ՅԱՂԱԳՍ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻՆ ՀԱՅՈՅ, ՈՐ Ի ՄՕՍԿՈՎ—1817 (1817-ի համար):
3. ՀԱՅԿԱԶՆԵԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ԵՎ ԼՈՒՍՆԱՅՈՒՅՑ 1866—1865 (1866-ի համար):

ՆՈՐ ՆԱԽԻՋԵՎԱՆ

1. ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ՈՐ ԿՈԶԻ ՍԱՂՄՈՍԱՐԱՆ—1791 (1791-ի համար):
2. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ—1792 (1792-ի համար):
3. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ—1793-ի (1793-ի համար):
4. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1795, ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄԽԴ—1795 (1795-ի համար):
5. ՕՐԱՅՈՅՑ—1831—1934 (1831—1834-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՅՑ—1852 (1852-ի համար):
7. ՕՐԱՅՈՅՑ—1882 (1883-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՅՑ—1898 (1899-ի համար):
9. ՕՐԱՅՈՅՑ—1898 (1899-ի համար):
10. ՕՐԱՅՈՅՑ—1918 (1919-ի համար):

ԱՍՏՐԱԽԱՆ

1. ԳՐԹՈՅԿ ԿՈՉԵՑԵԱԼ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ՝ ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՅՄԱՆՅ ԱՊԱ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԱՄՍԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿԱՆ ՓՈՓՈԽՄԱՑ... ՅԷՏ ԱՅՍՏ՝ ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՅ ԵՎ ՀՈՌՄԱՅԵՑՎՈՅ. ԿԻՅ ՆՄԻՆ ՊԱՐՋԱՏՈՒՄԱՐ, ՄԱՐՄՆԱԽԱՂԱՅ, ԵՐԱՋԱՀԱՆ—1797 (1797-ի համար):
2. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1797, ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄԽԴ—1797 (1797-ի համար):
3. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1823 ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄՀՐ—1823 (1823-ի համար):
4. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1824, ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄՀԳ—1824 (1824-ի համար):
5. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ—1827 (1827-ի համար):
6. ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԵՎ ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ 1827 ԵՎ ՄԵՐՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ ՌՄՀԶ—1827 (1827-ի համար):
7. ՕՐԱՅՈՅՑ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ 1829 ԵՎ ՄԵՐՈՅ 1278 (ՌՄՀԸ)—1829 (1829-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՅՑ 1837 ՓՐԿՋԱԿԱՆ ԱՄԻ ԵՎ ՌԲՋԶ ՀԱՅՈՅ ԹՈՒԱԿԱՆԻ Ս—1837 (1837-ի համար):

ԿԱԼԿԱԹԱ

1. ԳՐԹՈՅԿ, ՈՐ ԿՈԶԻ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻ ՆԱԽ՝ ՇՐՋԱՆ ՄՇՏՆՋԵՆԱՎՈՐ ՋԵԿՈՒՅՄԱՆՅ, ԵՐԿՐՈՐԴ՝ ԸՆՁԵ-

- ՌՌԻԱՍԺ ՏԱՐԵՐԱԿԱՆ ՈՐԱԿՈՒԹԵԱՅ...—1798 (1798-ի համար):
2. ՏԵՏՐԱԿ ՈՐ ԿՈՉԻ ԾԱՂԿԱԿԱԼ—1813 (1813-ի համար):
  3. ՕՐԱՅՈՅՑ—1816—1873 (1816—1874-ի համար):
  4. ARMENIAN CHURCH CALENDAR 1967—1972 (1968—1973-ի համար):

ԹԻՖԼԻՍ

1. ՕՐԱՅՈՅՑ 1830 ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ՌՄՀԹ—1830 (1830-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՅՑ 1849 ՀԱՍԱՐԱԿ ԱՄԻ ՏԵԱՌՆ ԵՎ ՀԱՅՈՅ ՌՄՂՐԹՈՒԿԱՆԻ—1849 (1849-ի համար):
3. ՕՐԱՅՈՅՑ—1851 (1851-ի համար):
4. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—1854—1858 (1854—1859-ի համար):
5. ՕՐԱՅՈՅՑ—1855 (1856-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՅՑ ԵՎ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻԻՆՔ ՕԴՈՅ—1858 (1859-ի համար):
7. ՕՐԱՅՈՅՑ—1859—1887 (1860—1888-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՅՑ—1863 (1864-ի համար):
9. ՏՈՄԱՐ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ 1874—1875 Թ.—1874:
10. ԽԱԶԱԿԻՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1876 (1877-ի համար):
11. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1878 (1879-ի համար):
12. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1883 (1884-ի համար):
13. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—1885—1894 (1885—1895-ի համար):
14. ԷՖԻՄԷՐՏԷ—1886 (1886-ի համար):
15. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1886—1889 (1887—1890-ի համար) և 1890—1895 (1890—1896-ի համար):
16. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1887—1891 (1888—1892-ի համար):
17. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1887 (1888-ի համար):
18. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ-ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—1887—1917 (1888—1918-ի համար):
19. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1887—1917 (1888—1918-ի համար):
20. ՕՐԱՅՈՒՅՑ (1889—1903 (1890—1904-ի համար):
21. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1888—1903 (1889—1904-ի համար):
22. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1889 (1890-ի համար):
23. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1889—1890 (1890—1891-ի համար):

24. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1890 (1891-ի համար):
25. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1890 (1891-ի համար):
26. ՍԵՂԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1890 (1891-ի համար):
27. ԵՐԱՅՈՒՅՅ ԿԱՆԱՆՅ ՀԱՄԱՐ—1890 (1891-ի համար):
28. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1890 (1891-ի համար):
29. «ԾԻԱԾԱՆ»—1891—1905 (1892—1906-ի համար), 1907 (1906-ի համար), 1913 (1914-ի համար) և 1915—1917 (1916—1918-ի համար):
30. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ А. ЕРИЦОВА—1891 (1892-ի համար):
31. ՏԱՐԵՅՈՒՅՅ ՈՒ ԳՈՒՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆՔ ԽԻԿԱՐԻ—1892:
32. СПРАВОЧНЫЙ КАЛЕНДАРЬ НА 1897—1896 (1897-ի համար):
33. ԵՐԱՅՈՒՅՅ 1899 թ.—1898 (1899-ի համար):
34. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—1898—1917 (1899—1918-ի համար):
35. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1900 (1901-ի համար):
36. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1900—1902 (1901—1903-ի համար):
37. ՊԱՏԻ ԵՐԱՅՈՒՅՅ 1902 ԹՎԱԿԱՆԻ—1901 (1902-ի համար):
38. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1901 (1902-ի համար):
38. ԼՈՒՅՍ—1903—1907 (1904—1908-ի համար), 1916—1917 և 1919—1920 (1917—1918 և 1920—1921-ի համար):
39. ԼՈՒՅՍ—1903—1904 (1904—1905-ի համար):
40. ԼՈՒՅՍ—1903—1907 (1904—1908-ի համար), 1916—1917 (1917—1918-ի համար) և 1919—1920 (1920—1921-ի համար):
41. ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ—1905 (1906-ի համար):
42. ՏԱԽՏԱԿ ԵՐԱՅՈՒՅՅ 1905 թ.—1905 (1905-ի համար):
43. ՊԱՏԻ ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1905 (1906-ի համար):
44. КАВКАЗСКИЙ КАЛЕНДАРЬ НА 1907—1906 (1907-ի համար):
45. ՓԱՐՈՍ ԵՐԱՅՈՒՅՅ 1910—1909 (1910-ի համար):
46. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—ԵՎ ՊԱՏԿԵՐ ՏՕՆԻՅ—1910—1919 (1911—1920-ի համար):
47. ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1910 (1911-ի համար):
48. «ՀՈՒՅՍ» ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1911—1916 (1912—1917-ի համար):
49. ԳԵՂԱՓԵՋԻԿ-ԵՐԱՅՈՒՅՅ—1911 (1912-ի համար):
50. КАЛЕНДАРЬ И КАТАЛОГ АРМЯНО-КАТОЛИЧЕСКОГО ДУХОВЕНСТВА И ЦЕРКВЕЙ В РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ—1911 (1912-ի համար):

51. ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ— 1912 (1913-ի համար)։
52. «ԳԵՂԱՓՆՋԻԿ» ԱԼՄԱՆԱԽ-ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1914—1913 (1914-ի համար)։
53. ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915—1914 (1915-ի համար)։
54. ՍԵՂԱՆԻ ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1915—1915 (1915-ի համար)։
55. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1914 (1915-ի համար)։
56. ԳԻՐՔ ԷՖԻՄԷՐՏԷ ԿՈՉԵՑԵԱԼ—1914։
57. ՏԱԽՏԱԿ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1915—1914 (1915-ի համար)։
58. ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1918 ԹՎԱԿԱՆԻ—1917 (1918-ի համար)։
59. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐ—1918։
60. 1922 ԹՎԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1922 (1922-ի համար)։
61. ԾՈՑԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՎԵԼՎԱԾՈՎ—1923—1927 (1924—1928-ի համար)։
62. ՀԱՄԱՌՈՏ ՏՈՄԱՐ ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ ՀԱՄԱԶԱՅՆ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ—1925։
63. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927—1926 (1927-ի համար)։
64. ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ԵՎ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ, ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ—1927—1928 (1927—1928-ի համար)։
65. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1927—1927 (1927-ի համար)։

ՄՈՍԿՎԱ

1. ԳԻՐՔ ԷՖԻՄԷՐՏԷ ԿՈՉԵՑԵԱԼ—1830 (1830-ի համար)։
2. ՆՈՐԱՀԻՍ ԷՖԻՄԷՐՏԷ—1831 (1831-ի համար)։
3. ՕՐԱՑՈՅՑ—1835—1858 (1835—1858-ի համար)։
4. ՕՐԱՑՈՅՑ 1852, ՅՈՐԻՆԵԱԼ Ի ՍԱՆԿՏ-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ—1851 (1852-ի համար)։
5. ՕՐԱՑՈՅՑ—1857 (1857-ի համար)։
6. ՕՐԱՑՈՅՑ—1859 (1859-ի համար)։
7. ՕՐԱՑՈՅՑ—1868 (1868-ի համար)։
8. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՆՈՐ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1882 (1883-ի համար)։

ԶՄՅՈՒՌՆԻԱ

1. ԵՂԱՆԱԿ ԲԻԻԶԱՆԴԵԱՆ 1837—1837 (1837-ի համար)։
2. ԵՂԱՆԱԿ 1839 ԱՄԻ—1839 (1839-ի համար)։

3. օրԱՅՈՅՑ—1865—1867 (1866—1868-ի համար)։
4. օրԱՅՈՅՑ—1920—1921 (1921—1922-ի համար)։
5. ԶՄՅՈՒՈՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար)։

ՎԻԵՆՆԱ

1. օրԱՅՈՅՑ ՄԻՈՅ ԴԱՐՈՒ ՅԱՄԵ 1775 ՅԱՄՆ 1874—1841։
2. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1841—1972 (1841—1973-ի համար)։
3. ՏՈՄԱՐ ԿԱՄ օրԱՅՈՅՑ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ—1857—1860 (1858—1861-ի համար)։
4. ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՓՈՔՐ օրԱՅՈՒՅՑ ՄԵԾ ՏՈՆԵՐՈՒ—1878 (1879-ի համար)։
5. օրԱՅՈՒՅՑ ԸՍՏ ՆՈՐՈ ՏՈՄԱՐԻ—1890 (1891-ի համար)։
6. ՊԱՏԻ օրԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՍՏ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՏՈՄԱՐԻ—1892—1972 (1893—1973-ի համար)։

ԹԵՌԴՈՍԻԱ

1. օրԱՅՈՅՑ—1859—1870 (1860—1871-ի համար)։
2. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ օրԱՅՈՅՑ—1870 (1871-ի համար)։

ԵՐՈՒՍԱԿԵՄ

1. օրԱՅՈՅՑ—1867—1895 (1867—1895-ի համար), 1897—1915 (1897—1915-ի համար) և 1926—1972 (1926—1973-ի համար)։
2. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1868։
3. ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1870։
4. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՕՆԱՅՈՅՑ—1889 (1889-ի համար)։
5. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1890։
6. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1899։
7. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԱՏԵՆԻ ԺԱՄԱԳԻՐՔ, ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1899։
8. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1900։
9. ԺԱՄԱԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՍԱՂՄՈՍ ԴԱՎԹԻ, ԺԱՄԱԳԻՐՔ ԱՏԵՆԻ ԵՎ ՏՕՆԱՅՈՒՅՑ—1915։

10. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1915:
11. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1915:
12. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՀԵՄ»—1941—1972 (1942—1973-ի համար):
13. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):

ՇՈՒՇԻ

1. ՆՈՐԱՀԻՒՍ ԷՖԻՄԷՐՏԷ—1867 (1867-ի համար):

ԳՈՆԻ ՌՈՍՏՈՎ

1. РОСТОВ-НАХИЧЕВАНСКИИ РУССКО-АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—1874—1891 (1875—1895-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1876—1893 (1877—1894-ի համար):
3. ՆՈՐԱՏԻՊ ԷՖԻՄԷՐՏԷ, ՅՈՐՈՒՄ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ, ԳՈՒՇԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈՓՈԽՄԱՆՑ ԵՂԱՆԱԿԱՅ, ԲՈՒՆ ՏՕՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ԵՎ ՀՌՈՄԱՅԵՑ—ՎՈՅ—1885 (1885-ի համար):
4. ՍԵՂԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐՈՎ 1919 թ. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1918 (1919-ի համար):

ԵՐԵՎԱՆ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1875—1905 (1876—1906-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1878—1905 (1879—1906-ի համար):
3. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1880—1905 (1881—1906-ի համար):
4. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1921—1972 (1922—1973-ի համար):
5. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1921 (1922-ի համար):
6. ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1923—1972 (1924—1973-ի համար):
7. ՍԵՂԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՅԻԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1928 (1929-ի համար) և 1930 (1931-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ԿԱՄԱՎՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐԻ ԵՎ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ—1928 (1929-ի համար):
9. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1928 (1929-ի համար):
10. ԳՐՊԱՆԻ ՓՈՔՐԻԿ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1929 (1929-ի համար):
11. ԿՈՂՏԵՏԵՍԱԿԱՆԻ ՍԵՂԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1931 (1932-ի համար):
12. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1935 (1936-ի համար):
13. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1943 (1944-ի համար):
14. ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1948—1972 (1948—1973-ի համար):

15. օրԱՅՈՒՅՑ—1951—1972 (1952—1973-ի համար):
16. ԿԼՈՐ ՏԱՐԻ—1954:
17. ՄՇՏԱԿԱՆ օրԱՅՈՒՅՑ—1955:
18. ԱՂՅՈՒՍԱԿ-օրԱՅՈՒՅՑ—1957:
19. ԴՊՐՈՅԱԿԱՆԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1958—1959 (1959—1960-ի համար):
20. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ օրԱՅՈՒՅՑ—1960 (1961-ի համար):
21. ՆՇԱՆԱՎՈՐ ԵՎ ՀԻՇԱՐԺԱՆ ՏԱՐԵԹՎԵՐԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1962—1972 (1963—1973-ի համար):
22. օրԱՅՈՒՅՑ-ԲԱՅԻԿ—1968 (1969-ի համար):
23. օրԱՅՈՒՅՑ «ԵՐԵՎԱՆ»—1968 (1969-ի համար):
24. օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱՏԵՏՐ—1969 (1970-ի համար):
25. օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈԹԱՏԵՏՐ—1969 (1970-ի համար):
26. օրԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆ—1969 (1970-ի համար):
27. օրԱՅՈՒՅՑ—1970:
28. օրԱՅՈՒՅՑ «ԳՐԲԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀ»—1972 (1973-ի համար):

ԲԱՔՈՒ

1. օրԱՅՈՒՅՑ—1893—1896 (1894—1897-ի համար):
2. օրԱՅՈՒՅՑ—1893—1896 (1894—1897-ի համար):
3. «ԱՐՈՐ»-ի ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ օրԱՅՈՒՅՑ—1893—1896 (1894—1897-ի համար):
4. ՀԱՏՎԱԾԱԿԱՆ օրԱՅՈՒՅՑ—1898—1909 (1899—1910-ի համար):
5. «ԱՐԱՄԱԶԴ»—1915—1917 (1916—1918-ի համար):
6. «ԱՐԱՄԱԶԴ»—1915—1917 (1916—1918-ի համար):

ԿԱԼԱՅ

1. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—1894—1895 (1895—1896-ի համար):
2. ՀԱՅԵՐԵՆ ԵՎ ԴՈՒՄԱՆԵՐԵՆ ՏԱՐԵՅՈՒՅՑ—1897 (1898-ի համար):

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼ (ԼՆՆԻՆԱԿԱՆ)

1. օրԱՅՈՒՅՑ—1896 (1897-ի համար):
2. «ՇԻՐԱԿ» օրԱՅՈՒՅՑ—1898—1919 (1899—1920-ի համար):
3. «ՇԻՐԱԿ» ՊԱՏԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ օրԱՅՈՒՅՑ—1898—1919 (1899—1920-ի համար):
4. ԱԽՈՒՐՅԱՆ—1902 (1903-ի համար):

5. «ԱՐԱՔՍ»—1903—1909 (1903—1910-ի համար):
6. «ԱՐԱՔՍ»—1903—1909 (1903—1910-ի համար):

ՎԱՌՆԱ

1. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԼՐԱԳՐՈ—1899—1910 (1900—1911-ի համար):
2. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1904—1903 (1904-ի համար):
3. ԲԱՐԵԴՈՐԾԱԿԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար):
4. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ 1921-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար):

ԲՈՍՏՈՆ

1. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1900—1972 (1901—1973-ի համար):
2. ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1911—1912 (1912—1913-ի համար):
3. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1915 (1916-ի համար):
4. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1915—1920 (1916—1921-ի համար):
5. ՕՐԱՅՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՇՐՋԱՆԱԿԻՆ—1916 (1917-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1916—1920 (1917—1921-ի համար):
7. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱԶԻ 1921-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1920 (1921-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ ԵԿԵՂԵՑՎՈՅ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ—1920 (1921-ի համար):
9. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՊԱՀԱԿ»-Ի—1920 (1921-ի համար):
10. ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ ՏԱՐԵԳԻՐԲ—1924—1925 (1925—1926-ի համար):
11. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1925 (1926-ի համար):
12. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1925 (1926-ի համար):
13. ԶՎԱՐԹԱՊԱՏՈՒՄ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1925 (1925-ի համար):
14. ՎՏԱԿ—1934—1935 (1935—1936-ի համար):
15. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1938 (1939-ի համար):
16. ՊԱՅԲԱՐ—1941—1962 (1942—1963-ի համար):
17. ՀԱՅՐԵՆԻՔ ՏԱՐԵԳԻՐԲ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1942—1947 (1943—1948-ի համար):
18. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1951—1972 (1952—1973-ի համար):
19. ԳՐԱԿՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ 1953—1952 (1953-ի համար):

ԹԱՎՐԻԶ

1. ՄՈՒՐԱԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1906—1905 (1906-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1922—1921 (1922-ի համար):
3. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1921—1922 (1922—1923-ի համար):
4. ԲԱԳԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1922 (1923-ի համար):
5. ՄԱՍԻՍ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1922—1955 (1923—1956-ի համար):
6. «ԱՐՈՐ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1927—1927 (1927-ի համար):
7. «ԱՐՈՐ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1927—1927 (1927-ի համար):
8. ԵՐԿԻՐ—1933—1949 (1934—1950-ի համար):
9. ԹԱՎՐԻԶ—1935—1939 (1936—1940-ի համար):
10. ՊԱՍԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1936—1935 (1936-ի համար):
11. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1942—1945 (1943—1946-ի համար):

ՔԻՇՆԵՎ

1. АРМЯНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ ДЛЯ БЕССАРАБСКИХ АРМЯН—1906—1910 (1907—1911-ի համար):

ՀՆԶԵՇՏ

1. АРМЯНО-ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ — «ОРА-ЦУИЦ»—1907 (1908-ի համար):

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ

1. АРМЯНО-ГРИГОРИАНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ—1908—1917 (1909—1918-ի համար):

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՈՍ

1. ՈՄԱՆՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1909 (1909-ի համար):
2. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—1911 (1912-ի համար):
3. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1918 (1919-ի համար):
4. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—1924—1925 (1925—1926-ի համար):
5. ԱՐԱՔՍ ԳՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—1940—1958 (1941—1959-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԵՎ ՏՈՄԱՐ 1945—1944 (1945-ի համար):
7. «ԿԱՄՔ»-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1962—1961 (1962-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1963 (1964-ի համար):
9. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1963 (1964-ի համար):

ԽԱՐԹԵՐԳ

1. ԵՓՐԱՏ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1909—1910 (1910—1911-ի համար):

ԿԱՀԻՐԵ

1. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1913—1917 (1914—1918-ի համար):
2. ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1914—1918 (1915—1919-ի համար):
3. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1925-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ—1924 (1925-ի համար):
4. ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ 1924—1924:
5. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1925—1924 (1925-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՀԱՅ Ս. ԵԿԵՂԵՅՎՈ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻ, ՈՒԹԱՄՍՅԱ (12 ՄԱՅԻՍ—31 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ)—1924:
7. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ 1926 ՏԱՐԵՇՐՋԱՆԻ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1925 (1926-ի համար):
8. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻԿ 1933—1932 (1933-ի համար):
9. «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ—1932—1936 (1933—1937-ի համար):
10. «ՄԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ» ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՆՈԹԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1932—1933 (1933—1934-ի համար):
11. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1934—1933 (1934-ի համար):
12. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՏԱՐԵԳԻՐԲ—1935 (1936-ի համար):
13. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ—1936 (1937-ի համար):
14. ԱՐՄԱՎԵՆԻ ՏԱՐԵԳԻՐԲ—1937:
15. ՕՐԱՅՈՒՅՅ ԿԱՄ ՏՈՄԱՐ—1940 (1941-ի համար):
16. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1941—1950 (1942—1951-ի համար):
17. «ԵՐԵՎԱՆ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1943—1972 (1944—1973-ի համար):
18. ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1945—1947 (1946—1948-ի համար):
19. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1945—1972 (1946—1973-ի համար):
20. ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԳԻՐ—1948 (1948-ի համար):
21. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1944—1972 (1945—1973-ի համար):
22. ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ 1950-Ի ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1949 (1950-ի համար):
23. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1949—1950 (1950—1951-ի համար):
24. «ՀՈՒՍԱՐԵՐ» ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1954—1972 (1955—1973-ի համար):

25. ՌԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆ—1956 (1957-ի համար), 1957 (1958-ի համար) և 1959 (1960-ի համար);
26. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1958—1972 (1959—1973-ի համար);
27. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1960—1964 (1961—1965-ի համար);
28. «ԶԱՀԱԿԻՐ»—1963—1965 (1964—1966-ի համար);
29. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1965 (1966-ի համար);
30. ՕՐԱՑՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ—1966 (1967-ի համար);
31. ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
32. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ»—1968 (1969-ի համար);
33. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
34. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1970—1972 (1971—1973-ի համար);
35. ՕՐԱՑՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ 1972 ՏԱՐՎՈ—1971 (1972-ի համար);

ԲՈՒՆԱՐԵՍ

1. ՌԻՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1914 (1914-ի համար);
2. ՄԱՍԻՍ—1923;
3. ԴԻՅԱՎԱՆ—1923 (1923-ի համար);
4. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1924 (1924-ի համար);
5. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1924—1925 (1925—1926-ի համար);
6. ՌԻՄԱՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1925 (1925-ի համար);
7. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1929 (1930-ի համար);
8. ԱՐԱԶ—1933—1934 (1933—1934-ի համար);
9. ԳԱՂՈՒԹԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1939—1941 (1939—1941-ի համար);
10. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1943—1946 (1944—1947-ի համար);
11. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1948—1947 (1948-ի համար);
12. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-Ի—1951—1972 (1952—1973-ի համար);
13. ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ-ՍԵՎԱՆ—1956 (1957-ի համար);
14. «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ-ՍԵՎԱՆ»—1957 (1958-ի համար);

ՀՈՊՈՔԸՆ

1. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1914—1916 (1915—1917-ի համար);

ՓԱՐԻԶ

1. ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՑԱՐԵՑՈՒՅՑ—1916—1917 (1917—1918-ի համար);
2. ՎԵՐԱՄՆՈՒՆԴ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1919 (1920-ի համար);

3. ՅՐԱՆՍԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1925—1926 (1926—1927-ի համար)։
4. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1926 (1927-ի համար)։
5. ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1927—1927 (1927-ի համար)։
6. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ—1929 (1930-ի համար)։
7. ԱՄԵՆՈՒՆ ՀԱՍՅԵՆ—1930—1931 (1931—1932-ի համար)։
8. ԿՅԱՆՔ ԵՎ ԱՐՎԵՍ—1930—1934 (1931—1935-ի համար)։
9. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԵԼ ԳՐԱՏԱՆ 1931—1930 (1931-ի համար)։
10. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1931—1930 (1931-ի համար)։
11. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԵԼ ԳՐԱՏԱՆ—1933 (1934-ի համար)։
12. «ԶԱՆԳ» ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1934 (1935-ի համար)։
13. «ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ»—1934—1937 (1935—1938-ի համար)։
14. ԶՎԱՐԹՆՈՑ—1936 (1937-ի համար)։
15. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1937 (1938-ի համար)։
16. «ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ ԳՐԱՏԱՆ» 1940-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1939 (1940-ի համար)։
17. «ՀԱՄԱԶԳՅԱՆ»-Ի 1940-ի ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1939 (1940-ի համար)։
18. ՓԱՐԻԶԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1942 (1943-ի համար), 1946 (1947-ի համար)։
19. ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1945—1949 (1946—1950-ի համար)։
20. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1946 (1947-ի համար)։
21. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1946—1948 (1947—1949-ի համար)։
22. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1946—1947 (1947—1948-ի համար)։
23. ՀԱՅՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1949—1972 (1950—1973-ի համար)։
24. «ՍԵՎԱՆ»—1949—1950 (1950—1951-ի համար)։
25. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1955—1954 (1955-ի համար)։
26. ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1954—1972 (1955—1973-ի համար)։
27. ՍԵՎԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961—1970 (1962—1971-ի համար)։
28. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար)։
29. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար)։
30. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1972 (1973-ի համար)։

ՆՅՈՒ ՅՈՐԲ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՑ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—1917 (1918-ի համար)։
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1925 (1926-ի համար)։

3. 1934-ի ԿԱՍԻՍ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1933 (1934-ի համար):
4. ՎԵՐԵԼԻՔ—1935 (1936-ի համար):
5. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1942—1972 (1943—1973-ի համար):
6. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1950—1949 (1950-ի համար):
7. «ԿԻՐԱԿ» ԶԱՅՆԱՊԵՆԱԿՆԵՐ—1964—1972 (1965—1973-ի համար):
8. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1969 (1970-ի համար):

ԴԻՏՐՈՅՏ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1918 (1919-ի համար):
2. ՀԱՄԱՌՈՏ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1921 թվի—1920 (1921-ի համար):
3. ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1936 (1937-ի համար):

ՋԻԿԱԳՈ

1. «ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՀԱՅԱՍՏԱՆ»-ի ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1918—1919 (1919—1920-ի համար):

ՍՈՑԻԱԼ

1. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1918 (1919-ի համար):
2. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՒՅՅԸ—1919 (1919-ի համար):
3. ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅՈՒՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ—1921—1945 (1922—1946-ի համար):
4. ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1921—1945 (1922—1946-ի համար):
5. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ԺԵՄԱՐԱՆԻ ՖԻԼԻՊԵ—1924—1934 (1925—1935-ի համար):
6. Հ. Մ. Ը. Մ-ի ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1925—1927 (1926—1928-ի համար):
7. 1926-ի ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅԱԿԱՆ ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1925 (1926-ի համար):
8. «ԱՐԱՔՍ»-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ—1926—1929 (1927—1930-ի համար):
9. «ՆՈՐ ԱՐԱՔՍ»—1930 (1931-ի համար):
10. «ԱԶԱՏ ԽՈՍՔ»-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅԸ—1932—1935 (1933—1936-ի համար):

11. «ՊԱԼՔ. ՄԱՄՈՒԼ»-ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—1932—1944 (1933—1945-ի համար):
12. ՄԱՍԻՍ—1934—1935 (1934—1935-ի համար):
13. «ՄԵՂՈՒՆ»-ի ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ 1935—1935 (1935-ի համար):
14. ՊՈՒԿԱՐԱՀԱՅ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1940—1943 (1941—1944-ի համար):
15. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1947—1972 (1948—1973-ի համար):

ՅՐԵՋՆՈ

1. ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ—1919—1921 (1920—1922-ի համար):
2. ԱՎԵՏԻՍ—1920—1921 (1920—1921-ի համար):
3. ՕՐԱՑՈՒՅՑ ԵՎ ՏՈՆԱՑՈՒՅՑ—1933-ի համար:
4. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1945—1946 (1945—1947-ի համար):

ՀԱՆՆՊ

1. ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1923—1924 (1924—1925-ի համար):
2. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ—1924—1925 (1924—1925-ի համար):
3. ՏԱԹԵՎ—1924—1929 (1925—1930-ի համար):
4. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1926—1925 (1926-ի համար):
5. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1925—1925:
6. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ ՀԱՆԴԵՐԶ ՍՐԲԱԶԱՆ ՄՏԱԾՄՈՒՆՔՆԵՐՈՎ—1928—1945 (1929—1946-ի համար) և 1947 (1948-ի համար):
7. «ԱՐՄԵՆՅԱՆ» ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1933 (1934-ի համար):
8. ՓԵՍԵՆՏԻՏԵՆՈՐԻՄ ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1934—1933 (1934-ի համար):
9. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1934 (1935-ի համար):
10. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1936 (1937-ի համար):
11. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1937 (1938-ի համար):
12. ՄԱՐԱՆԱԹԱՅԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1943 (1944-ի համար):
13. ՄԱՆԱՆԱ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1945—1952 (1946—1953-ի համար):
14. ԱՐԵՎԵԼՔ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1947 (1948-ի համար):
15. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1956—1972 (1957—1973-ի համար):
16. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1957—1958 (1958—1959-ի համար):
17. ԲԱՐՁՈՒՆՔ—1958—1972 (1959—1973-ի համար):
18. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1959—1972 (1960—1973-ի համար):

19. օրԱՅՈՒՅՑ—1959—1972 1960—1973-ի համար):
20. ԱԶԳԱՅԻՆ օրԱՅՈՒՅՑ—1959 (1960-ի համար):
21. օրԱՅՈՒՅՑ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
22. օրԱՅՈՒՅՑ—1962—1972 (1963—1973-ի համար):
23. օրԱՅՈՒՅՑ—1963—1972 (1964—1973-ի համար):
24. ՊԱՏԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1963—1972 (1964—1973-ի համար):
25. օրԱՅՈՒՅՑ—1964—1972 (1965—1973-ի համար):
26. օրԱՅՈՒՅՑ—1964 (1965-ի համար):
27. օրԱՅՈՒՅՑ—1964 (1965-ի համար):
28. օրԱՅՈՒՅՑ—1964 (1965-ի համար):
29. օրԱՅՈՒՅՑ—1965—1972 (1966—1973-ի համար):
30. օրԱՅՈՒՅՑ—1965 (1966-ի համար):
31. ՊԱՏԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1966 (1967-ի համար):
32. օրԱՅՈՒՅՑ—1966 (1967-ի համար):
33. օրԱՅՈՒՅՑ—1966—1972 (1967—1973-ի համար):
34. օրԱՅՈՒՅՑ—1967 (1968-ի համար):
35. օրԱՅՈՒՅՑ—1967 (1968-ի համար):
36. օրԱՅՈՒՅՑ—1967 (1968-ի համար):
37. օրԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1974-ի համար):
38. օրԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):
39. օրԱՅՈՒՅՑ—1969 (1970-ի համար):
40. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
41. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):

ԹԵԶՐԱՆ

1. ԱՐԵՎԵԼԻՐ—1924—1953 (1924—1954-ի համար):
2. ՊԱՐՍԿԱԶԱՅ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1926 (1927-ի համար), 1928—1929 (1929—1930-ի համար):
3. ԱՌԱՎՈՏ օրԱՅՈՒՅՑ—1932 (1933-ի համար):
4. ԱՅԳ—1933 (1934-ի համար):
5. ԻՐԱՆ—1935—1944 (1936—1945-ի համար):
6. ԻՐԱՆ—1935—1944 (1936—1945-ի համար):
7. ԲԱՅՅԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1941—1972 (1942—1973-ի համար):
8. ԲԱՅՅԻ օրԱՅՈՒՅՑ—1941—1972 (1942—1973-ի համար):
9. «ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»-ի օրԱՅՈՒՅՑԸ—1945—1951 (1946—1952-ի համար):
10. «ԷՐՈՍ»—1947—1951 (1948—1952-ի համար):
11. «ԷՐՈՍ»—1947—1951 (1948—1952-ի համար):
12. ԱՇԿԵՐՏ—1949—1950 (1950—1951-ի համար):

13. ՆԱՅԻՐԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1953—1972 (1954—1973-ի համար):
14. ԿԱՆՔԵՂ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1959—1972 (1960—1973-ի համար):
15. ՐԱՅՅԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):

ԱԹԵՆՔ

1. ՀՈՒՆԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1926—1929 (1927—1930-ի համար):
2. Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1930—1929 (1930-ի համար):
3. ՏԱՐԵԳԻՐՔ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՎՈՐԻԶ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ—1930 (1931-ի համար):
4. «ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ»-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—1937—1939 (1938—1940-ի համար):
5. Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱԹԵՆՔԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ 1939-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑԸ—1938 (1939-ի համար):
6. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1940 (1941-ի համար):
7. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1941 (1942-ի համար):
8. «ՆՈՐ ԿՅԱՆՔ»-Ի ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1946 (1947-ի համար):
9. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԱԶԱՏ ՕՐ»-Ի—1946—1972 (1947—1973-ի համար):
10. ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1946 (1947-ի համար):
11. ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1951—1950 (1951-ի համար):
12. ՕՐԱՑՈՒՅՑ «ԵՐԿԻՐ»—1956—1966 (1957—1967-ի համար):

ԲԵՅՐՈՒԹ

1. ՀՈՍՀՈՍԻ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1928 (1929-ի համար):
2. ՍՈՒՐԻԱՀԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1929 (1929-ի համար):
3. ՊԱՏԻ ԱՌՕՐՅԱ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1932—1931 (1932-ի համար):
4. ԼԻՐԱՆԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1932 (1933-ի համար):
5. ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ 1933—1932 (1933-ի համար):
6. ԳՐԱԿԱՆԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—1933—1959 (1934—1960-ի համար):
7. «ԿԻԼԻԿԻԱ» ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1933 (1933-ի համար):
8. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1934 (1934-ի համար):
9. ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՏԱՎՐՈՍՅԱՆ ՕՐԱՑՈՒՅՑ—1934 (1934-ի համար):

10. ՈՒՍԱՆՈՂԱՅ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1935—1938 (1936—1939-ի համար):
11. ԼԻՔԱՆԱՆԱՀԱՅ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1935 (1936-ի համար):
12. «ՀԱՄԱԶԳԻՅԻՆ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1937—1939 (1938—1940-ի համար):
13. ԱՄԵՆՈՒՆ ՆՈՐ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1936—1941 (1937—1942-ի համար):
14. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1939—1972 (1939—1973-ի համար):
15. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1940 (1941-ի համար):
16. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1940—1972 (1941—1973-ի համար):
17. ՏՈՆԱՅՈՒՅՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅ ԵԿԵՂԵՑՎՈ—1941—1972 (1942—1973-ի համար):
18. ՕՐԱՅՈՒՅՅ «ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԶԱՅՆ»-Ի—1943—1945 (1944—1946-ի համար):
19. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1944—1943 (1944-ի համար):
20. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1944 (1945-ի համար):
21. ՈՍԿԵԾՏԱԿ—1945 (1945-ի համար), 1946 (1946-ի համար):
և 1948 (1948-ի համար):
22. 1945-Ի ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1944 (1945-ի համար):
23. ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1946—1945 (1946-ի համար):
24. ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1945 (1946-ի համար):
25. Հ. Մ. Ը. Մ-Ի 1947-Ի ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1946 (1947-ի համար):
26. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1947 (1948-ի համար):
27. ՀԱՍԿ—1948 (1948-ի համար):
28. ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ—1949, 1960, 1970:
29. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1949—1972 (1950—1972-ի համար):
30. «ՀԱՄԱԶԳԻՅԻՆ» ՕՐԱՅՈՒՅՅ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՅ—1949 (1950-ի համար):
31. ՊԱՏԻ ՕՐԱՅՈՒՅՅ 1950—1949 (1950-ի համար):
32. ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1949—1950 (1950—1951-ի համար):
33. ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՅ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1951 (1952-ի համար):
34. ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑԸ—1951—1972 (1952—1973-ի համար):
35. «ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ»-Ի ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1952 (1953-ի համար):
36. ՕՐԱՅՈՒՅՅ—1953—1972 (1954—1973-ի համար):
37. ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1953—1968 (1954—1968-ի համար):
38. ՀՈՐԻԶՈՆ—1954—1972 (1955—1973-ի համար):

39. ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1956—1972 (1957—1973-ի համար):
- 39ա. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1956 (1957-ի համար):
40. ՄԻՋՆԱԲԵՐԴ—1956 (1957-ի համար):
41. ԴԱՋՈՐ—1957—1972 (1957—1972-ի համար):
42. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՍԵՎԱՆ»-ի 1958—1957 (1958-ի համար):
43. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1959—1972 (1960—1973-ի համար):
44. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՀԲՀՄ ՀԵԸ»—1960—1972 (1961—1972-ի համար):
45. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
46. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
47. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
48. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
49. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
50. ԿԱՆԹԵՂ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
51. ՀԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ-ԱԼՊՈՄ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1960—1972 (1961—1973-ի համար):
52. ՏԱՍՆԱՄՅԱԿ—1961:
53. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
54. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
55. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ» ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՋԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
56. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
57. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961 (1962-ի համար):
58. ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
59. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1961—1972 (1962—1973-ի համար):
60. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1962 (1963-ի համար):
61. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1962—1972 (1963—1973-ի համար):
62. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1962—1972 (1963—1973-ի համար):
63. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1962—1973 (1963—1973-ի համար):
64. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1963 (1964-ի համար):
65. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ԼԻԲԱՆԱՆԱՀԱՅ ՎԵՐԱԾՆՈՒՆԴ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»—1963—1972 (1964—1973-ի համար):
66. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1963—1972 (1964—1973-ի համար):
67. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1963—1972 (1964—1973-ի համար):
68. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1964—1972 (1965—1973-ի համար):
69. ՕՐԱՅՈՒՅՑ «ՀՅՊԵՋԻ ՀԱՅՐ-ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»—1964—1966 (1965—1967-ի համար):
70. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1964—1972 (1965—1973-ի համար):
71. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1964—1972 (1965—1973-ի համար):

72. օրԱՅՈՒՅՅ-ԱԼՊՈՄ ՆՎԻՐՎԱԾ ՄԵԾ ԵՂԵՌՆԻ ՀԻՄՆԱՄՅԱԿԻՆ—
1964 (1965-ի համար);
73. օրԱՅՈՒՅՅ—1964—1972 (1965—1973-ի համար);
74. օրԱՅՈՒՅՅ—1964 (1965-ի համար);
75. ԱՐՓԻ—1964 (1964-ի համար);
76. օրԱՅՈՒՅՅ—1964 (1965-ի համար);
77. ՆԱՎԱՍԱՐԴ—1964 (1964-ի համար);
78. օրԱՅՈՒՅՅ—1964 (1965-ի համար);
79. օրԱՅՈՒՅՅ—1964—1972 (1965—1973-ի համար);
80. ՍԻՓԱՆ—1964—1972 (1964—1972-ի համար);
81. օրԱՅՈՒՅՅ «ԼԻՐԱՆԱՆԻ ՔԵՍԱՊՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՅ
ՄԻՈՒԹ»—1965 (1966-ի համար);
82. ԲՅՈՒՐԱԿԱՆ—1965—1972 (1966—1973-ի համար);
83. ՏԱՃԱՐ—1965—1966;
84. ԱԼՊՈՄ-օրԱՅՈՒՅՅ—1965—1972 (1966—1973-ի համար);
85. ԱՆԻ—1965—1972 (1966—1973-ի համար);
86. ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1965—1972. (1966—1973-ի համար);
87. օրԱՅՈՒՅՅ «ԱՅՆՃԱՐ»—1966 (1967-ի համար);
88. ԱԼՊՈՄ-ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1966—1972 (1967—1973-ի համար);
89. 15-ԱՄՅԱ—1966;
90. օրԱՅՈՒՅՅ—1966—1972 (1967—1973-ի համար)
91. օրԱՅՈՒՅՅ—1966—1968 (1967—1969-ի համար);
92. օրԱՅՈՒՅՅ—1966—1972 (1967—1973-ի համար);
93. ՇԻՐԱԶ—1966—1972 (1966—1972-ի համար);
94. օրԱՅՈՒՅՅ—1967 (1968-ի համար);
95. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1968 (1968—1969-ի համար);
96. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
97. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
98. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
99. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
100. օրԱՅՈՒՅՅ—1967 (1968-ի համար);
101. օրԱՅՈՒՅՅ—1967 (1968-ի համար);
102. օրԱՅՈՒՅՅ—1967—1972 (1968—1973-ի համար);
103. ԴՐԱԶԱՐԿ ՏԱՐԵԳԻՐՔ Հ. Ե. Կ. Դ-Ի—1967—1972 (1967—
1972-ի համար);
104. օրԱՅՈՒՅՅ—1968 (1969-ի համար);
105. ԱԼՊՈՄ-օրԱՅՈՒՅՅ—1968 (1969-ի համար);
106. օրԱՅՈՒՅՅ—1968 (1969-ի համար);
107. ՊԱՏԻ օրԱՅՈՒՅՅ—1968 (1969-ի համար);
108. օրԱՅՈՒՅՅ—1968 (1969-ի համար);

109. օրԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):
110. օրԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):
111. «ՀՐԱՏԱՐԱԿԶԱՏՈՒՆ Կ. ՏՈՆԻԿՅԱՆ ԵՎ ՈՐԴԻՔ»—1968 (1969-ի համար):
112. «ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԱՍԵՐ ՔՈՒՅՐԵՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆ ԱՅՑԵ-ԼՈՂ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ»—1968 (1969-ի համար):
113. օրԱՅՈՒՅՑ—1968 (1969-ի համար):
114. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):
115. ԱԼՊՈՄ-ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1968 (1969-ի համար):
116. օրԱՅՈՒՅՑ—1968—1972 (1969—1973-ի համար):
117. օրԱՅՈՒՅՑ—1969 (1970-ի համար):
118. ԶՎԱՐԹՆՈՅ—1969—1970-ի համար):
119. օրԱՅՈՒՅՑ—1969—1972 (1970—1973-ի համար):
120. օրԱՅՈՒՅՑ—1969 (1970-ի համար):
121. օրԱՅՈՒՅՑ—1969—1972 (1970—1973-ի համար):
122. «ԱԼԻՍ» օրԱՅՈՒՅՑ—1969 (1970-ի համար):
123. օրԱՅՈՒՅՑ-ՆՈՒԹԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՏՐ—1969—1972 (1969—1973-ի համար):
124. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
125. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
126. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
127. օրԱՅՈՒՅՑ «ՀԲԸՄ ՀԵԸ»—1970 (1971-ի համար):
128. ՀԱՅԿԱԶՅԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ—1970—1972 (1970—1972-ի համար):
129. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
130. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
131. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
132. օրԱՅՈՒՅՑ—1970 (1971-ի համար):
133. օրԱՅՈՒՅՑ «ՀՅՊԵԶԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ»—1971 (1972-ի համար):
134. օրԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար):
135. օրԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար):
136. օրԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար):
137. օրԱՅՈՒՅՑ «ՄԱՍԻՍ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ Հ. Մ. Ը. ՊՈՒՐԾ-ՀԱՄՈՒՏ»—1971 (1972-ի համար):
138. օրԱՅՈՒՅՑ—1971—1972 (1972—1973-ի համար):
139. օրԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար):
140. օրԱՅՈՒՅՑ 1971 (1972-ի համար):

141. օրԱՅՈՒՅՑ «ՀեղեփոխԱյան ԱլոոՄ»-ի—1971—1972 (1972—1973-ի համար)։
142. օրԱՅՈՒՅՑ—1971 (1972-ի համար)։
143. օրԱՅՈՒՅՑ—1971—1972 (1972—1973-ի համար)։
144. օրԱՅՈՒՅՑ—1972 (1973-ի համար)։
145. օրԱՅՈՒՅՑ—1972 (1973-ի համար)։
146. օրԱՅՈՒՅՑ «ԿԱՆԶ» ՇԱՔԱԹՕՐՅԱԿ—1972 (1973-ի համար)։

ԼԻՈՆ

1. ԼԻՈՆԱՀԱՅ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1931 (1931-ի համար)։
2. ՀԱՅ ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑԸ—1932 (1933-ի համար)։
3. ԸՆԴԱՐՁԱԿ օրԱՅՈՒՅՑ—1935 (1936-ի համար)։
4. օրԱՅՈՒՅՑ—1943—1944 (1944—1945-ի համար)։
5. ՔՐԻՍՏՈՆՅԱ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՀԱՅՐԵՆԱՎԱՆԴ օրԱՅՈՒՅՑԸ—1959—1972 (1960—1973-ի համար)։

ՊՐՈՎԻԴԵՆՍ

1. ՀԵԶԱԿՅԱՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔ—1931—1932 (1931—1932-ի համար)։

ՊԼՈՎԴԻԼ

1. օրԱՅՈՒՅՑ 1933—1932 (1933-ի համար)։
2. օրԱՅՈՒՅՑ—1932—1936 (1933—1937-ի համար)։
3. «ՎԻԹՈՇ-ԱՐԱՐԱՏ»—1934 (1935-ի համար)։
4. օրԱՅՈՒՅՑ—1935—1936 (1935—1936-ի համար)։
5. ՇԱՆԹ-ԱՐԾԻՎ—1935 (1935-ի համար)։
6. օրԱՅՈՒՅՑ «ՓԱՐՈՍ»-ի—1936—1940 (1937—1941-ի համար)։
7. ՀԱՅՐԵՆԻ ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1938 (1938-ի համար)։
8. օրԱՅՈՒՅՑ—1940—1939 (1940-ի համար)։
9. օրԱՅՈՒՅՑ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ 1941—1940 (1941-ի համար)։
10. ՕԳՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՐՄԻՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՊՈՒՐԿԱԶ 1947—1946 (1947-ի համար)։
11. ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ օրԱՅՈՒՅՑ—1966—1972 (1967—1973-ի համար)։

ՍԵԼԱՆԻԿ (ՍԱԼՈՆԻԿ)

1. ԱՐԵՎԵԼՔ—1934—1936 (1935—1937-ի համար)։
2. օրԱՅՈՒՅՑ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐ—1945 (1946-ի համար)։

ԲՈՒԵՆՈՍ-ԱՅՐԵՍ

1. ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ-ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ—1935 (1935-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ-ՏՈՆԱՅՈՒՅՑ—1941 (1942-ի համար):
3. ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ՀԱՐ. ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ—1942 (1943-ի համար):
4. ՀԱՅ ԿԵԴՐՈՆ—1952—1972 (1953—1973-ի համար):

ՊՈՒՐԿԱՅ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՑ 1944—1943 (1944-ի համար):

ՆԻԿՈՋԻԱ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1945—1947 (1946—1948-ի համար):

ԴԱՄԱՍԿՈՍ

1. ԴԱՄԱՍԿԱՀԱՅ ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ—1957 (1958-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1966 (1967-ի համար):

ՍԵՆ-ԼՈՒԻՉ

1. ՆՈՐ ԳԵՂԻ—1963—1964 (1964—1965-ի համար):

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼՈՍ

1. ՄԵՍՐՈՊՅԱՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ ԵՎ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ—1965—1972 (1966—1973-ի համար):
2. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1969—1972 (1970—1973-ի համար):

ԲԱՂԴԱԴ

1. ՄԱՇՏՈՑ—1966—1972 (1966—1972-ի համար):
2. ԿԱՄՔ—1968 (1969-ի համար):

ՄՈՆՐԵԱԼ

1. ՕՐԱՅՈՒՅՑ—1969 (1970-ի համար):

ԱՆՁԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

Ա.

ԱՔԳԱՐ ԴՊԻՐ ԹՈՒՆԱԹԵՅԻ, Մաֆար Աբգար, Աբգար Եվդոկացի,
Աբգար Դպիր, հայ տպագրիչ, ծածկագրերի մասնագետ
(ծննդյան թիվն անհայտ է, մահացել է 1572-ին)—2, 3, 4:

ԱՐՈՎ Գ, Գևորգ Արշակի Աբովյան, գրող, գրականագետ (1897—
1965)—618:

ԱՐՐԱՀԱՄՅԱՆ—350:

ԱՐՐԱՀԱՄՅԱՆ ՀԱԿՈՐ—542:

ԱԴՅԱՆ Գ. Ա.—698:

ԱՋԱՏՅԱՆ Թ., Թորոս Մարտիրոսի Ազատյան, ծածկանունը՝ Ազա-
տունի, գրող, բանասեր, հասարակական գործիչ (1898—
1955)—187, 425, 556, 606:

ԱԶԳ Պ. Ա. (Վ. Ա.)—344:

ԱԶՆԱՎՈՒՐՅԱՆ ՄԻՆԱՍ—662:

ԱԹԱՆԱՍՅԱՆ Հ. Գ., Ատրուշան—422, 457:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐՅԱՆ Կ.—618:

ԱԼԽԱԶՅԱՆ Ե. Ք., Եղևիկ Ալխազյան, քահանա—156, 396, 424:

ԱԼՊՈՅԱՋՅԱՆ ԱՐՇԱԿ, Արշակ Ատավածատուրի Ալպոյանյան, ծած-
կանունը՝ Ս. Անգեղեա, պատմաբան (1879—1962)—187,
617:

ԱԿՈՒՆԻ Ս.—376:

ԱՀԱՐՈՆՅԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ—517, 570:

ԱՂԱՔԱՅՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ, Սուրեն Բարդուղի Աղաբաբյան, գրականա-
գետ (ծն. 1922)—618:

ԱՂԱԶԱՐՅԱՆ Մ. Մխրան Կարապետի Աղազարյան (1892—1933),
սփյուռքահայ հասարակական գործիչ, խմբագիր, մանկա-
վարժ—472:

ԱՂԱՄԱԼՅԱՆ ՍՈՒՔԻԱՍ, բանասեր (1738—1789)—43:

ԱՂԱՆՅԱՆ ԳՅՈՒՏ ՔԱՀԱՆԱ, Հարություն Տեր-Առաքելյան, պատմաբան, ազգագրագետ, մանկավարժ (1856—1920)—200, 208, 209, 212, 267:

ԱՂՈՒՆԱԿՅԱՆ—175:

ԱՃԵՄՅԱՆ ԼԵՎՈՆ, Լևոն Գևորգի Աճեմյան, խմբագիր, գրադարանային աշխատող (1888—1951)—405:

ԱՃԵՄՅԱՆ ՀԱՅԿ, բանասեր, ուսուցիչ (1898—1965)—389, 390:

ԱՃԵՄՅԱՆ Մ.—393, 403:

ԱՄԱՏՈՒՆԻ Բ.—747:

ԱՄԻՐԵՆՅ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ, Հովհաննես Ամիրյան—363:

ԱՄԻՐԽԱՆՅԱՆ ՍԵՊՈՒՀ—642:

ԱՄԻՐՅԱՆ Ա. Ս.—698:

ԱՄԻՐՅԱՆ Խ.—539:

ԱՅՎԱԶՅԱՆ ԱԹԱՆԱՍ—548:

ԱՅՎԱՋՅԱՆ Հ.—387, 395:

ԱՅՎԱԶՈՎՍԿԻ Գ., Գաբրիել Այվազովսկի, Գաբրիել Կոստանդինի Այվազյան, հայագետ, թարգմանիչ, խմբագիր (1812—1880)—43:

ԱՆԱՍՅԱՆ Հ.—456:

ԱՇՃՅԱՆ ՄԵՍՐՈՊ—543:

ԱՊՏՈՒԼԼԱՀՅԱՆ ՍԵՐՈՎՔԵ—43:

ԱՍԱՏՐՅԱՆ ԱՍ., Ասատուր Ավետիսի Ասատրյան, գրականագետ (1903—1964)—618:

ԱՍԱՏՈՒՐ ՀՐԱՆԴ, Ասատուրյան Հրանդ, գրական և հասարակական գործիչ (1862—1928)—187:

ԱՍԿԵՐՅԱՆ ՎՐԹԱՆԵՍ, բանասեր (1720—1810)—56:

ԱՍՊԵՏ ԱՐԱՄ—392:

ԱՍՊԵՏ ՆՎԱՐԴ, մանկավարժ (1900—1926)—392:

ԱՎԱԳՅԱՆ ԼԵՎՈՆ—591:

ԱՎԱԳՅԱՆ Ս., Սերովքե Ավագյան, հրատարակիչ, տպագրիչ նոր նախընկալում—351:

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ ԽՈՐԵՆ—327:

ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ Վ.—387:

ԱՎԵՏՅԱՆ ԶՆԹՂՈՒՄ—85:

ԱՏՐՈՒՇԱՆ Հ. Գ., տեւ՝ ԱԹԱՆԱՍՅԱՆ Հ. Գ.:

ԱՐԱՄՅԱՆՅ ՀՄԱՅԱԿ (Մ. Տ. ՇՎՈՏ)—319:

ԱՐԹՈՒՆ ՕՆՆԻԿ, Պոլսահայ լրագրող (մահացել է 1967-ին)—538:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍՅԱՆ Մ. Վ.—387, 395:

ԱՐԾՐՈՒՆԻ ԱՇՈՏ—566:

ԱՐՏԱՎԱԶԴ ԿԱՐԴԱՊԵՏ, Սյուրբեյան Արտավազդ արքեպիսկոպոս,
աշխարհական անունը՝ Տիգրան (1889—1951)—408:
ԱՓԻՆՅԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ, Կարապետ Գևորգի Ափինյան, հրատարա-
կիչ, խմբագիր, մանկավարժ (1870—1944)—252, 253:
ԱՓԻՆՅԱՆ ՆՎԱՐԴ, Նվարդ Աղաբեկի Ափինյան, ծածկանունը՝ ՈՍ-
ՏԻԿ, մանկավարժ (1882—1952)—272:

Բ

ԲԱԲԱԽԱՆՅԱՆ ԱԼ.—618:
ԲԱԲԱՅԱՆ Ա.—387, 618:
ԲԱՐԼՈՅԱՆ ԱՌԱՔԵԼ—487:
ԲԱԶՅԱՆ ՍԱՀԱԿ, Սահակ Միրզոյի Բաղյան, զրականագետ—618:
ԲԱԼՈՒՅԱՆ ՀՐԱՆՏ—527:
ԲԵԿԳՅՈՒՅԱՆ Ռ.—350:
ԲԵՐԲԵՐՅԱՆ ԱՐՏԱՎԱԶԴ—834:
ԲՈՅԱԶՅԱՆ Վ., Վարդգես Բոյաջյան—387, 395, 666:

Գ

ԳԱԲԱՄԱՃՅԱՆ ՍԻՄՈՆ—362, 364:
ԳԱԶԱՆՃՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ—815:
ԳԱԼԵՄՔԱՐՅԱՆ Հ. Պ.—524:
ԳԱՇՄԱՃՅԱՆ ԱՐՓԻ—631:
ԳԱՍԱՊՅԱՆ Ն., Ներսես Լեոնի Գասապյան (ծնվել է 1905-ին),
մատենագետ, բանասեր, ապրում է Բուլղարիայի Պլովդիվ
քաղաքում—537:
ԳԱՍԱՐՃՅԱՆ ՊԵՏՐՈՍ—605:
ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ ԵՂԻՇԵ—504:
ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ Մ. Խ.—618:
ԳԱՐԱԳԱՇ ՀԱՅԿ, իրանահայ լրագրող (1893—1960)—426, 596:
ԳԱՐԵԳԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ, Գարեգին Հովսեփյան—615:
ԳԵՈՂԵՅՅԱՆ Գ.—618:
ԳՅԱՆՋԵՅՅԱՆ ՀԱՅԿ—386:
ԳՅՈՒԼՆԱԶԱՐՅԱՆ ԽԱԺԱԿ Խաժակ Մանրոպի Գյուլնազարյան,
ղրող (ծն. 1918)—618:
ԳՐԱԲԻՈՍ—387:
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ ՀՐԱԶՅԱ, Հրաչյա Գևորգի Գրիգորյան, զրականագետ,
լրագրող (1907—1969)—618:
ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ Ռ. Ղ.—387, 395:
ԳՈՒԼԻՄԻՐՅԱՆ ԱՔԳԱՐ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ, տպագրիչ-հրատարակիչ Երե-
վանում (մահացել է 1916-ին)—174, 181, 186:

ԳՈՒՐԳԵՆՅԱՆ Ա., Օգսենտիոս Գուրգենյան, բանասեր (1826—1900)—43:
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Լ. Վ.—698:
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ԿԱՐՈ—643:
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ Պ. Հ.—649:

Դ

ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ ԺԻՐԱՅԻՐ—727:
ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ Լ. Ս.—698:
ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ Հ. Դ. Հայկանուշ Դանիելյան, երևանի խնկո-Ապուր
անվան հանրապետական մանկական գրադարանի ղեկավար
տո՛ր 1970-ից—698:
ԴԱՎԹՅԱՆ ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ—156:
ԴԱՐՔԻՆՅԱՆ ՄԱՐԻ—648:
ԴՐԱՄԲՅԱՆ Ռ.—618:

Ե

ԵԴԳԱՐՅԱՆ—210:
ԵԶԵԿՅՈՒԼՅԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ—604:
ԵՂԵԿՅԱՆ ԱՌԱՔԵԼ—702:
ԵՎՐԻՅԱՆ ԼՈՒԹՖԻԿ—660:
ԵՐԵՄԻԱ ՔԱԶԱՆԱԽԱՍՅՈՒՂԻ (մահացել է 1880-ին)—101, 138,
142, 144, 146, 148, 151, 152, 154, 157, 166, 169, 171,
177, 182, 187:
ԵՐԻՅՅԱՆ Է. Ս.—698:
ԵՐԻՅՅԱՆ ՍՐՔՈՒՀԻ Ա., հասարակական ու մշակութային գործիչ,
խմբագիր (1844—1917)—172:
ԵՐԻՅՈՎԱ Ա.—227:

Զ

ԶԱՐԴԱՐՅԱՆ ԿԻՐԱԿՈՍ—592:
ԶԱՐԴԱՐՅԱՆ ՊԻՄԵՆ, պոլսահայ նշանավոր տպագրիչ Գևորգ Զար-
դարյանի ավագ որդին, բանասեր, զրավաճառ, հրատարա-
կագիր (1880—1955)—142:
ԶԱՏԻԿՅԱՆ Մ.—288:
ԶԱՐԵՀ—285:
Զ. Ր. ԱՐՇԱԿ (ԶԱՐԵՀ ԱՐՇԱԿ), պոլսահայ գերաստան, զրաշար
(1898—1972)—463, 616:

Է

ԷԼԶՅԱՆ Զ. Կ.—280:

ԷՔՄԵՔՃՅԱՆ ՍԻՄԵՈՆ, ծածկանունները՝ Էշեկ Սիմոն, Գրեմ Սիմոնի—349, 358:

Թ

ԹԱՄՐԱԶՅԱՆ ՀՐԱՆՏ, Հրանտ Սմբատի Թամրազյան, գրականագետ (ծն. 1926)—618:

ԹԻՐԱՔՅԱՆ Ա. Մ., Արաղի Մարտիրոսի Թիրաբյան (ծն. 1919-ին), 1956-ից երևան ԱԼ. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական գրադարանի գիրեկտորն է—618:

ԹՅՈՒԹՅՈՒՆՃՅԱՆ ԺԻՐԱՅՐ—829:

ԹԱՇՃՅԱՆ Ն. Ս.—142, 187:

ԹԵՈԴԻԿ, Թևողիկ Լապճինճյան, գրող, բանասեր, հանրապետակ (1873—1928)—290:

ԹՈՒԱՅԱՆ ԵՐՎԱՆԴ, ծածկանունը՝ Կավոռչ (Վ. Հյուզոյի «Թշվառները» վեպի հերոս Կավոռչի (Գավրոշ) անունով), բանասեր, երգիծական (ծնվել է 1882-ին)—303, 399:

ԹՈՐԳՈՄՅԱՆ Ս.—514:

ԹՈՐՈՍՅԱՆ Դ., Գրիգոր Թորոսյան, ծածկանունը՝ Բանազող լուսնային, երգիծաբան—302:

ԹՈՓՉՅԱՆ ԵՂԻՇԵ, Երվանդ Թամարյան, բանասեր, հրապարակագիր (1872—1909)—274, 275, 276:

ԹՈՓՉՅԱՆՆԵՐ Ա. և Բ.—247, 276:

ԹԵՎՅԱՆ ԲԱԳՐԱՆՏ, պոլսահայ գրող, բանասեր (մահացել է 1967-ին)—438, 535, 540, 551, 555:

Փ

ՓԱՄԿՈՉՅԱՆ Զ.—617:

ՓԱՄԿՈՉՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ, քահանա Ֆրանսիայի նիս քաղաքում—620:

Ի

ԻՆՃԻԿՅԱՆ Ա.—618:

ԻՆՃԻՃՅԱՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ, իր գիտական գործունեության առաջին շրջանում ախպուս է ստորագրել Ղուկաս Ինճիճյանը, տես՝ Ինճիճյան Ղուկաս:

ԻնձիճՅԱն ՂՈՒԿԱՍ, բանասեր, աշխարհադրագետ, պատմաբան
(1758—1833)—43, 76, 79:

ԻՍՈՅԱՆ Ա.—618:

ԻփեկՅԱՆ ԴԱՍՊԱՐ, բանասեր, խմբագիր (1884—1952)—525, 635:

Լ

ԼԱԶԱՐ ԱՐԻՍ—322:

ԼԱԼԱԽԱՆՅԱՆ Ս.—698:

ԼԱԼԱՅԱՆ Բ.—618:

ԼԱԶԻՆՅԱՆ ԱՎԵՏԻՍ—543:

ԼԱՓԱՃՅԱՆ ՍՄԲԱՏ—543:

Խ

ԽԱՆ-ԱՂՅԱՆ ԼԵՎՈՆ—264:

ԽԱՇՄԱՆՅԱՆ Հ., Հակոբ Խաչմանյան, ամերիկահայ լրագրող
(1887—1968)—410, 543ա:

ԽԱԶԱՏՈՒՐ ԿԵՍԱՐԱՅԻ—6:

ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ Ս.—395, 474, 523:

ԽԱԶԻԿ ՔԱՀԱՆԱ—180:

ԽԱԶԿՈՆՅ Դ., Դավիթ Խաչկոնց, զրական ծածկանունները՝ Հաս-
կաբաղ գիշերուկ, Մաշկերտունի, «Ա. Բ. Գ.», բանասեր,
հրատարակագիր, մանկավարժ (1866—1918)—187:

ԽԱԶՎԱՆՔՅԱՆ Հ.—278, 279:

Խ. Տ. Հ.—331:

ԽՈՒՅՅԱՆ ԽՈՐԵՆ—391:

Կ

ԿԱԼԱՏՈՋՅԱՆ ԴԻՈՆԵՍԻՈՍ—304, 391:

ԿԱՊՐԱՇ ՄԿՐՏԻԶ—365, 444:

ԿԱՐԱԳՅՈՋՅԱՆ ՎԱՐԴԵՐԵՍ, սիյուսքահայ բանաստեղծ, հրատա-
րակիչ—820, 843, 844:

ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ Հ.—395:

Կ. Բ., Կյուրեղ պատրիարք, իսկական ազգանունը՝ Խորայելյան
(1859—1949)—159:

ԿԵՏԻԿՅԱՆ ՀՄԱՅԱԿ—43:

ԿԻԼԻԿՅԻ Կ.—497, 505, 506, 507:

ԿԻՐԱԿ ԱՐՄԵՆ, ամերիկահայ երգիչ—720:

Կ. Մ. Վ. Ի.—159:

ԿՅՈԶՈՒՐՅԱՆ Զ.—556:

ԿՅՈՒԼԵՍԵՐՅԱՆ ԲԱՐԿԵՆ, Հարություն Ավետիքի Կյուլենսերյան,
Կաթողիկոս, բանասեր (1868—1936)—269:

ԿՅՈՒՄՈՒՇՅԱՆ (Խ. Հ.)—134:

ԿՅՈՒՐՂԵ ՍԵՐԱՍՏՅԱՆ—44:

ԿՈԹՈՂՅԱՆ Հ.—387:

ԿՈՄԻՏՅԱՆ ՍԵԴԱ, Երևանի Ալ. Մյասնիկյանի անվ. հանրապետա-
կան դրաղարանի աշխատակցուհի—618:

Հ

Հ.—214:

Հ. Ա.—159:

ՀԱԿՈՐ ՄԵՂԱՊԱՐՏ—1:

ՀԱԿՈՐՅԱՆ Ա. Գ.—698:

ՀԱԿՈՐՅԱՆ ՎԱՀՐԱՄ—142:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄՅԱՆ ԼԵՎՈՆ—360:

ՀԱՄՊԵՐ ԶՈՒԱՆՇԻՐ—370:

ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ Ա.—387:

ՀԱՅՐԻՅԱՆ Մ.—387, 395:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐ, Բաղդադի Ազգային միացյալ վար-
ժարանի ուսուցիչ—749:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ ԽՈՐԵՆ, Էդել է Պոլսի Բերայի Ս. Երոզդուբյուն
Եկեղեցու քահանան—142:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ս. Բ.—618:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Ս. Հ.—387, 395:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ Վ.—666:

Հ. Ե. Ա.—159:

ՀԵՐԿԵԼՅԱՆ ՊՈՂՈՍ—662:

ՀԻՍԱՅԱՆ Հ.—456:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԶՈՒՂԱՅԵՅԻ—7:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԵՐԶՆՅԻ—5:

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ ՌՈՒՍԵԹ, Ռուսիթ Հովհաննեսի Հովհաննիսյան,
գրականագետ (1907—1971)—618:

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Ս.—612, 613:

ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Վ.—389:

ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ ՄԱՐՈՒԳԵ Ա.—142, 170, 183, 187, 190, 229, 237:

ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ, բանասեր (մահացել է 1847-ին)—43:

ՀՈՎՈՒԻ—347:

Հ. Պ. Գ.—185:

Հ. Վ. Հ.—188:

ՀՐԱԶՅԱՆ ԽԱԶԻԿ ԲԱԴԼՈՍԻ ՄԵՐՈՒՅԱՆ, զրոյ (ծն.
1912)—644:

Ղ

ՂԱԶԱՆԶՅԱՆ Վ.—618:

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ԱՇ.—572:

ՂԱԶԱՐՅԱՆ Հ.—618:

ՂԱԶԱՐՅԱՆ Ս. Պ.—618:

ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՎԱՀԱՆ—328:

ՂԱԶԱՐՈՍՅԱՆ Կ. Կ.—167:

ՂԱԼԱԶՅԱՆ Ս.—297:

ՂԱՆԱԼԱՆՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ, Հովհաննես Տիգրանի Ղանալանյան,
զրականագետ (ծն. 1911)—618:

ՂԱՐԻՔՅԱՆ Ա.—618:

ՂԱՐԻՔՅԱՆ Լ.—387, 395:

ՂՈՒԿԱՆՆ ՎԱՆԱՆԴԵՅԻ—39:

ՂՈՒԿԱՆՍՅԱՆ Բ.—387:

Ր

ՔԵՐԱՀՅԱՆ ԼԵՎՈՆ, մանկավարժ, զրոյ, խմբագիր (մահացել է
1964-ին)—582:

ՔԻԶՄԵՃՅԱՆ Ա. Գ.—594:

ՔԻԶՄԵՃՅԱՆ ԴԱՆԻԵԼ—442:

ՔԻՆՃԻՀԱՆՅԱՆ ՊՈՂՈՍ—199:

ՃՆՏՈՅԱՆ ԱՆՏՈՆ—43:

Մ

ՄԱԿԱՐՅԱՆ Ա.—395:

ՄԱՂԱՔՅԱՆ ՄԱՏԹԵՈՍ, բանասեր (1767—1847)—43:

ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ ԱՐՄՈ—Արմո Եղիշեի Մալխասյան, լրագրող—644,
661:

ՄԱՆԱՎՅԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, ծածկանունները՝ Սարկավազ, Շան-
դիկ—320, 345, 353:

ՄԱՆԴԱԿՈՒՆԻ ԳՐԻԳՈՐ—196:

ՄԱՆԻԿՅԱՆ ՄԱՏԹԵՈՍ—640:

- ՄԱՆՈՅԱՆ Վ. Մ.—387, 395:
 ՄԱՆՎԵԼՅԱՆ Պ.—187:
 ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ—662:
 ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ Ս.—618:
 ՄԱՎՅԱՆ ՄԻՀՐԱՆ—687:
 ՄԱՏԹԵՈՍ ԴՊԻՐ—80, 81, 84, 87, 96:
 ՄԱՏԹԵՈՍ ՎԱՆԱՆԴԵՅԻ—39:
 ՄԱՏԹԵՈՍՅԱՆ Հ.—330:
 ՄԱՐԱՇԼՅԱՆ Հ.—537:
 ՄԱՐՏԻԿՅԱՆ Ա.—387, 395:
 ՄԱՐՏԻԿՅԱՆ ԵՂԻՇԵ—618:
 ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Մ.—395:
 ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ Տ.—503:
 ՄԵԼԻՔ ՇԱՀ—368:
 ՄԵԼԻՔՅԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ—359:
 ՄԵԼՅԱՆ Բ. Գ., Բալաբեկ Մելյան, Երևանի Խնկո-Ապուր անվ. ման-
 կական հանրապետական գրադարանի աշխատակից—698:
 ՄԵԼՔՈՒՄՅԱՆ Լ.—395, 618:
 ՄԵՄԱՏՈՒՐՅԱՆ Թ.—514:
 Մ. Ե. Ն., Մեսրոպ Նշանյան, աշխարհական անունը եղել է Միրի-
 ջան, որ հետո փոխել է Միհրանի, 1939—1944-ին՝ Երուսա-
 ղեմի պատրիարք (1872—1944)—159:
 ՄԵՇՏՈՒՃՅԱՆ Ժ.—435:
 ՄԵՔԵՐՅԱՆ Հ.—585:
 ՄԻՀՐԱՆ Ն.—344:
 ՄԻՆԱՍՅԱՆ Լ.—387, 395:
 ՄԻՆԱՍՅԱՆ Վ.—236:
 ՄԻՐԶԱՅԱՆ ԵՐ., Երվանդ Հարությունի Միրզայան, գրական ծած-
 կանունը՝ Երվանդ Բազեն, իրանահայ բանաստեղծ, հրապա-
 րակագիր (1890—1966)—412ա:
 ՄԻՐԻՋԱՆՅԱՆ Ի.—793, 810:
 ՄԽԻԹԱՐ ՍԵՐԱՍՏԱՅԻ—34, 46, 59, 82, 122:
 ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ ՍԱՀԱԿ—508:
 ՄԿՐՏԻՉ, Երուսաղեմի վարդապետ—159:
 ՄԿՐՏՉՅԱՆ Գ. Գ.—618:
 ՄԿՐՏՉՅԱՆ Լ.—618:
 ՄԿՐՏՉՅԱՆ Հ.—395:
 ՄԿՐՏՉՅԱՆ Մ.—515, 516:
 ՄՅՈՒԶԵՆՏԻՍՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ, պոլսահայ տպագրիչ—101:

ՄՅՈՒՀԵՆՏԻՍՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ, պոլսահայ տպագրիչ (1810—1891)—101:
 ՄՈԶՅԱՆ Լ.—լրագրող, խմբագիր (մահացել է 1958-ին)—459:
 ՄՈՄՃՅԱՆ ՄԻՔԱՅԵԼ—577, 671:
 ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ—201:
 ՄՍԵՐՅԱՆ ՄՍԵՐ—161:
 ՄՍԸՐԼՅԱՆ ԶԱՎԵՆ—731:
 ՄՈՒԹԱՖՅԱՆ Լ.—618:
 ՄՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ, Մուշեղ Սերոբյան, իսկական անունը՝ Արտաշես Սերոբյան (ծնվել է 1869-ին)—306:
 ՄՈՒՇԵՂՅԱՆ Ռ.—618:
 ՄՈՒՇՅԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ, քահանա Բուենոս Այրեսի հայկական եկեղեցու—639:
 ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ Ա.—395:
 ՄՈՒՐԱՅԱՆ ՀՐԱՅՐ—618:
 ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ Մ. Ն.—698:
 ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ Ն.—387, 395:

Ն

ՆԱԶԱՐԵԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ, էմանուել Նազարյան, քահանա Թիֆլիսում և Մոսկվայում, բանասեր, դասագրքերի հեղինակ (մահացել է 1912-ին)—197:
 ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ ՄԻՔԱՅԵԼ, Միքայել Ղազարի Նալբանդյան, հեղափոխական-դեմոկրատ, գրող, հրապարակախոս (1829—1866)—143:
 ՆԱՃԱՐՅԱՆ Մ. Ս.—477:
 ՆԱՆՈՒՄՅԱՆ Ռ., Ռուզան Նանումյան, բանասեր—618:
 ՆԵՐՇԱՊՈՒՀ ՍԵՐՈՎԲԵ—326:
 ՆԵՐՍԵՍ ԵՐԵՅ, Ներսես Շահինյան—565:
 ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ Բ.—387, 395:
 ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ Ս.—618:
 ՆԻԶԱՄՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ—567, 595:
 ՆԻԿՈՂԱԵՎԱ Ա.—698:

Շ

ՇԱՀԱԶԻԶՅԱՆ ԱԼ. Ալբերտ Շահազիզյան, լրագրող, Երևանի Ալ. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական զրադարանի աշխատող—618:

ՇԱՀԼԱՄՅԱՆ Դ.—617:
ՇԱՀՆԱԶԱՐՅԱՆ Ն. Հ.—618:
ՇԻԿԱՀԵՐ ԹՈՎՄԱ.—142:
ՇԻՇՄԱՆՅԱՆ Գ.—387:
ՇՄԱՎԻՆՅԱՆ ԱԼՊԵՌ Վ.—621, 675:
ՇՆՈՐՀԱԼԻ ՄԵՂՈՒ—423:

Ո

ՈՍԿԱՆ ԵՐԵՎԱՆՅԻ—9, 10, 12:
ՈՍԿԵՐԻՉՅԱՆ Ե.—393, 403:
ՈՍԿԵՐՉՅԱՆ ԱՐՏԱՇԵՍ, ԱՐՄԱՀԵԱ ԿԱՐԱՎԵԼԻ ՈՍԿԵՐՇՅԱՆ (ծնվել է 1908-ին), գրականագետ—618:
ՈՍԿԱՆՅԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ—348:

Ձ

ՁԱՄՉՅԱՆ ՀԱԿՈԲՈՍ, բանասեր (1724—1805)—43:
ՁԱՄՈՒՐՃՅԱՆ, Հովհաննես Տերոյենց, գրող, մանկավարժ, հրատարակիչ, խմբագիր (1801—1888)—127, 146:
ՁԵՐԵՉՅԱՆ ՀԱԿՈԲ—67:
ՁԻԼԻՆԿԻՐՅԱՆ ԵՂԻՇԵ, իսկական անունը՝ Հարսիֆյուն Ահարոնի Ձիլինկիրյան, եպիսկոպոս (1863—1929)—450:
ՁՄՇՅԱՆ ՄԱԿԱՐ, հրատարակիչ, խմբագիր Թիֆլիսում (մահացել է 1920-ին), 205, 207, 213, 226, 254:
ՁՈՒՀԱՃՅԱՆ Մ.—187:

Պ

ՊԱԶԱՐՅԱՆ Մ. Հ.—599:
ՊԱԼՅԱՆ ՆՈՒԲԱՐ—573:
ՊԱԼՅԱՆ ԱՆԱՆԻԱ, իսկական անունը՝ Վարդան, քահանա (1850—1931)—142:
ՊԱԼՅԱՆ Հ.—452:
ՊԱԽԹԻՅԱՐՅԱՆ ՀՄԱՅԱԿ—462:
ՊԱՂՏԱՍԱՐՅԱՆ Գ.—165, 195, 246, 247:
ՊԱՂՏԱՍԱՐՅԱՆ ՕԹԹՈ Գ.—588:
ՊԱՊԻԿՅԱՆ ՀՄԱՅԱԿ—43:
ՊԱՊԻԿՅԱՆ ՆՇԱՆ—281:
ՊԱՍՄԱՃՅԱՆ ԱՐԱՄ—142:

ՊԱՐԹԵՎՅԱՆ ՍՈՒՐԵՆ՝, իսկական անունը Սիսակ Պարտիզյան-
յան, ծածկանունները՝ Սուրեն Պարթևյան, Տերտունի, զրոշ,
հրապարակագիր, խմբագիր (1876—1924)—317, 374:

ՊԱՐԻԿՅԱՆ ՀԱՅԿ—667:

ՊԱՐԻՍ Գ.—666:

ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ Մ., Մերուժան Պարսամյան, բանաստեղծ, խմբագիր
(1882—1944)—298:

ՊԱՐՍԱՄՅԱՆ Մ. և Մ. Մկրտիչ և Մերուժան (Եղբայրներ) Պար-
սամյաններ—460:

ՊԱՐՈՆՅԱՆ ՀԱԿՈԲ, զրոշ, հրապարակագիր, խմբագիր (1842—
1891)—204, 228:

ՊԱՐՈՆՅԱՆ Կ. Ա.—246, 247:

ՊԵՇԻԿՍԵՆՆՅԱՆ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ, բանասեր (ծնվել է 1799-ին)—43:

ՊԵՐՊԵՐՅԱՆ ՆՇԱՆ Կ.—234:

ՊԻՈՆՅԱՆ Կ., Կարապետ Պիոնյան, մանկավարժ (ծնվել է
1877-ին)—426:

ՊԼՈՒՋՅԱՆ Ա., Արփիար Հովհաննեսի Պլուզյան, մանկավարժ
(1900—1973)—666:

ՊՈՋԱՊԱԼՅԱՆ ՆԵՐՍԵՍ—156:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ Ա., Անուշավան Պողոսյան, նկարիչ, «Սովետական
Հայաստան» ամսագրի գեղարվեստական խմբագիրը—636:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ Ն.—387:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ ՏԱՃԱՏ—559, 560, 773:

Պ. Վ. Վ.—159:

ՊՈՏՈՒՅԱՆ ՄԿՐՏԻՉ, բանասեր, հանրագիտակ (1881—1952)—
394, 398, 422, 541:

Ռ

ՌԱԶԿԱՐԻՅԱՆ ԴԱՆԻԵԼ Հ.—381, 382:

ՌՈՒՄԻՆՅԱՆ ՆԱԶԱՊԵՏ, բանաստեղծ («Կիլիկիա» Երզնի տեքստի
հեղինակը), հրապարակախոս, ծածկանունը՝ Նանսինուր
(1819—1876)—130, 164:

Ս

ՍԱԼԱԽՅԱՆ ՀԱԿՈԲ, Հակոբ Նշանի Սալախյան, զրադանադետ
(1922—1969)—618:

ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊ—300:

ՍԱՀԱԿՅԱՆ ԱՐԱՄ—356:

ՍԱՄՎԵԼՅԱՆ Խ.—387:

ՍԱՐԳԻՍ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍԵՅԻ—41, 47, 74:
 ՍԱՐԳԻՍ ԴՊԻՐ—23:
 ՍԱՐԳԻՍՅԱՆ ՀԱԿՈՐ—383:
 ՍԱՐԳՍՅԱՆ ԽՈՐԵՆ, ԽՈՐԵՆ ՍԵՐՔԵՅԻ (Սարգսի) Սարգսյան, գրականագետ (1891—1970)—618:
 ՍԱՐԳՍՅԱՆ Ս., Սաքո Հովհաննեսի Սարգսյան (ծնվել է 1914-ին), գրականագետ—618:
 ՍԱՐԸՅԱՆ Մ.—190, 273:
 ՍԱՐՅԱՆ ՍԱՐԳԻՍ, Սարգիս (Սարիկ) Մարտիրոսի Սարյան, գրականագետ (1918—1962)—618:
 ՍԱՐՈՅԱՆ Պ.—523:
 ՍԱՐՎԱՐՅԱՆ Մ., Մարգարիտ Բաղդասարի Սարվարյան, իրանահայ մանկավարժ, խմբագիր (1885—1952)—626:
 ՍԱՐՈՒԽԱՆՅԱՆ ՍԱՄՎԵԼ—642:
 ՍԵԼՅԱՆ ՊԱՏՐԻԿ, Պատրիկ Աբրահամի Սելյան (ծնվել է 1896-ին), լրագրող, հասարակական գործիչ—519:
 ՍԵՎԱՆ ԱՐՄԵՆ, Հովհաննես Տեվեճյան (ծնվել է 1892-ին), ուսուցիչ, խմբագիր—502:
 ՍԵՐԱՅՍԱՐՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ, Կարպիս Ստեփանի Սերայտարյան—756:
 ՍԵՅՆՐՅԱՆ Ա—456:
 ՍԵՅՆՐՅԱՆ ՄԻՀՐԱՆ Մ. (Մարտունի)—521:
 ՍԻԼՎԱՆՅԱՆ Հ.—618:
 ՍԻՄԵՈՆ ԵՐԵՎԱՆՅԻ—48, 75, 85, 100, 109, 110:
 ՍԻՄՈՆՅԱՆ ԼԵՎՈՆ Ա.—493:
 ՍԻՄՈՆՅԱՆ ՊԵՊՈ, սփյուռքահայ բանաստեղծ, մանկավարժ—743:
 ՍԻՄՈՆՅԱՆ Յ. Լ.—698:
 ՍԻՆԱՆՅԱՆ ԽՈՐԵՆ—43:
 ՍԻՍԵՆՅԱՆ Մ., Մխաբ Սիսեոյան, հալեպահայ ուսուցիչ (1888—1954)—393:
 ՍԻՏԱԿ Կ.—Կարապետ Սիտակ, Կարապետ Շահինյան, գրող (1891—1972)—519:
 ՍԻՐՈՒՆԻ Հ. Ճ., Հակոբ Ճոլոլյան, բանասեր—329, 494:
 ՍԻՐՈՒՆՅԱՆ Ռ.—387, 395:
 ՍՅՈՒՐՄԵԼՅԱՆ ԽԱԶՆՏՈՒՐ, բանասեր (1751—1827)—43, 90:
 ՄՆԱՊՅԱՆ ՊՈՂՈՍ—655:
 ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ ԱՂԱՎԵՆ—618:
 ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ Գ.—257:
 ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ ԳԱՌՆԻԿ, Գառնիկ Խաչատուրի Ստեփանյան (Տեր-Ստեփանյան) գրականագետ (ծն. 1909)—618:
 ՄՏԵՓԱՆՅԱՆ ԳԵՎՈՐԳ—243, 278, 279:

ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ Ն.—612, 613:

ՍՏԵՓԱՆՅԱՆ ՇԱՎԱՐՇ—554:

ՍՐՄԱԳԱՇՅԱՆ ՂՈՒՍԻԿ—240:

ՍՈՒԼԹԱՆՇԱՀ ԹՈՒԽԱԹԵՑԻ—5:

ՍՈՒՐՅԱՆ ՄԻՍԱԲ, մանկավարժ, խմբագիր (1878—1930)—377:

ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ Վ.—387, 395:

Վ

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ Հ.—618:

ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ Վ.—297:

ՎԱՐԴԵՐԵՍՅԱՆ ՎԱՐԴԱՆ—543:

ՎԱՐԺԱՊԵՏՅԱՆ ՀԱԿՈԲ, խմբագիր (ծնվել է 1872-ին)—310, 450:

ՎԱՐԺԱՊԵՏՅԱՆ ՀՈՎՀ.—435, 441, 451, 598:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԴԱՆԻԵԼ, բանաստեղծ (1884—1915)—329:

ՎՐԱՅՅԱՆ Ս. (1887—1969)—569:

Տ

ՏԱՂԱՎԱՐՅԱՆ Ն., նաղարեթ Տաղավարյան, պոլսահայ բժիշկ, բանասեր (1862—1915)—187:

ՏԵՐ-ԱՐԱՂԱՄՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ, գրավաճառ, տպագրիչ, խմբագիր նոր նախիջևանում (Ռոստովում)—163, 173, 176, 289:

ՏԵՐ-ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ ԴԻՈՆԻՍԻՈՍ, քահանա (1834—1889)—184ա:

ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐՅԱՆ ՂԱԶԱՐ—442:

ՏԵՐ-ՀԱԿՈԲՅԱՆ ԱՐՄԵՆԱԿ—549:

ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Խ.—307:

ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ Ս., քահանա Ստավրոպոլում 20-րդ դարի առաջին քառորդում—293:

ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆՅ ՍԱՀԱԿ—156:

ՏԵՐ-ՄԱՏԹԵՈՍՅԱՆ Մ.—191:

ՏԵՐ-ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ—669:

ՏԻՐՈՅԱՆ ՀԱԿՈԲ—43:

Տ. Հ. Վ. Ը.—184:

ՏՈՂԱԳՅԱՆ ԵՂԻԱ—522, 530, 590:

Փ

ՓԱՓԱԶՅԱՆ ԴԵՎՈՆԴ—240, 244:

ՓԱՓԱԶՅԱՆ ՎԱՀԱՆ, ծածկանունը՝ Լիլա, լրագրող (մահացել է փարիզում, 1948-ին)—295:

ՓԵՀԼԻՎԱՆՅԱՆ ԽՈՐԵՆ—142:
ՓԵՇՏԻՄԱԼՃՅԱՆ Գ. Կ.—225:
ՓՈՂԶԱՐՅԱՆ Ս.—471:

Ք

ՔԱԶՈՒՆԻ Մ., Մանուել Քաջունի, իսկական անունը՝ Հովսեփ Հովակիմի Քաջունի, բանասեր (1823—1903)—43:
ՔԱՍՈՒՆԻ ԵՐՎԱՆԻ, սփյուռքահայ պատմաբան, մանկավարժ—822:
ՔԱՅԱԽՅԱՆ Գ.—395:
ՔԵՉԻՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ Գ.—171:
ՔԵՐՈՎՔՅԱՆ ՆԵՐՍԵՍ—409:
ՔԻԼԻՄՅԱՆ ԻԳՆԱՏԻՈՍ—575:
ՔՅՈՒՐՔՃՅԱՆ Ռ. Հ.—138:
ՔՈԶԱՐՅԱՆ Մ.—680:

Օ

ՕԳԱՆԵԶՈՎ Ա.—387
ՕՀԱՆՅԱՆ Լ.—387:
ՕՏՅԱՆ ԵՐՎԱՆԻ, ծածկանունները՝ Երօտ, Ժիրայր, գրող (1869—1926)—294, 312, 375:
ՕՐԴՈՅԱՆ Վ.—666:
ՕՐՄԱՆՅԱՆ ՄԱՂԱՔԻԱ, արքեպիսկոպոս, պատմաբան (1882—1944)—187:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայկական տպագիր օրացույցի պատմության ուրվագիծ	3
Համառոտագրությունների ցանկ	76
Օրացույցներ և տարեցույցներ	241
Հայկական օրացույցների և տարեցույցների անվանացանկ	270
Հայկական օրացույցների և տարեցույցների հրատարակության վայրերը .	303
Անձնանունների ցանկ	304

ՀԱՅԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հայկական օրացույցներ և տարեցույցներ
մատենագիտություն

1513—1973

ГАИК АРУТЮНОВИЧ ХАЧАТРЯН

Библиография армянских календарей и ежегодников
1513—1973

Խմբագիր՝ Տ. Կարապետյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ա. Ներսիսյան
Վերստուգող սրբագրիչ՝ Է. Խանալյան

«ՀՅ 07340

Պատվեր 627

Տպաքանակ 1500

Հանձնված է շարվածքի 22/III 1976 թ.:
Ստորագրված է տպագրության 14/V 1976 թ.:
Թուղթ № 1, 60 × 90¹/₁₆, տպագրական 20 մամ.:
Գինը 1 ռ. 80 կոպ.:

Այլ. Մյասնիկյանի անվան հանրապետական դրաղարան:
ՀՍՍՀ Մինիստրների սովետի հրատարակչությունների, պոլիգրաֆիայի
և գրքի առևտրի գործերի պետական կոմիտեի № 6 տպարան,
Երևան, Թումանյան փողոց № 23/1:

Типография № 6 Госкомитета Совета Министров Арм. ССР
по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Ереван, ул. Туманяна, 23/1.

26

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0787755

ԳԻՆԸ 1 Ռ. 80 ԿՈՊ.